

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

LYNN PICKNETT

ŞEYTANIN GİZLİ TARİHİ

ŞEYTANIN GİZLİ TARİHİ

Orijinal Adı: The Secret History of Lucifer

Yazar: Lynn Picknett

© Lynn Picknett 2005

Yayıncı -Genel Yayın Yönetmeni: Necati Güç

Yayın Koordinatörü-Editör: Hatice Çağlar

Çevirmen:Özlem Yaşayanlar

Düzeltili: Sanem Sirer

Bilgisayar Uygulama: Adem Senel

Kapak Tasarımı: Volkan Topkaya

Baskı-Cilt: Yeni Güven Matbaası

1. Baskı / Ocak 2007

ISBN: 978-975-254-171-9

© Bu kitabın yayın hakları, Nurcihan Kesim Telif Hakları Ajansı aracılığıyla Neden Kitap Yayınları'na aittir. Yayıncının izni olmadan yayınlanamaz, kopyalanamaz, çoğaltılamaz. Ancak kaynak gösterilerek kısa alıntı yapılabilir.

Yeni Güven Matbaası

Davutpaşa cad. Güven San.Sit. C Blok

Topkapı / İstanbul Tel: 0212 567 69 20

NEDEN KİTAP Yayıncılık Hizmetleri San. Tic. Ltd. Şti.

Gürsel Mah. Alaybey Sok. No:7 Kat:6 Kağıthane/İSTANBUL

Tel: 0212 222 12 11 pbx Fax: 0212 320 52 80

web: www.nedenkitap.com.tr / e-mail: info@nedenkitap.com

LYNN PICKNETT

ŞEYTANIN GİZLİ TARİHİ

Debbie Benstead'a sevgilerimle;
Onuñcu kapı var mı? Hala oraya gelemedik mi?

İçindekiler

Resimler	9
Giriş	11
I. Kısım: Bir Yıldız Doğuyor	17
1. Şeytan: Doğal Olmayan Tarih	19
2. Şeytan'ın İşleri	55
3. Lucifer Adında Bir Kadın	86
II. Kısım: Kovulma Mirası	141
4. Şeytan Sinagogları	143
5. Yapılan Anlaşmalar, Ruhun Ele Geçirilmesi ve Seans Odaları	196
6. Ne Yapacaksan Yap	248
Sonsöz	287
Referanslar	299
Bibliyografya	336
Resimler	341
İndeks	349

Resimler

Lucas Cranach'ın (yağlıboya) *Kovulma* tablosu, 1549, © Güzel Sanatlar Müzesi, Houston, Texas, ABD, Edith A. & Percy S. Straus Koleksiyonu

William Blake'in (1757-1827) *Mutlu Gün ve Albion'un Dansı*, c.1794, British Museum, Londra

Mısır tanrısı Set

Tanrı Horus heykeli, 3. dönem İÖ 750 (bronz), Louvre, Paris, Fransa

Diana Lucifera (Lucina)

Son dönem Roma heykeli, ruhsal diriliş ve aydınlanmayı simgeleyen bir meşale taşır.

Adolf Martial Thabard (1831-1905) Pan, c.1880 (kaide üzerine bronz), Agra Art özel koleksiyonu, Varşova, Polonya.

Torino Kefeni'ne ait negatif

Aggemian'ın kendine ait portresi, 1935

Leonardo Da Vinci (1452-1519), İngiliz okul oyması (19. yüzyıl), Ken Welsh özel koleksiyonu

Da Vinci'nin (1452-1519) *Bakire, Çocuk, Azize Anne ve Vaftizci Yahya*, c.1499 (kara kalem çalışma), Ulusal Müze, Londra, İngiltere.

Dante Charles Rosetti'nin (1828-82) *Mary Magdalene*, 1877
[yağlıboya], © Delaware Sanat Müzesi, Wilmington, ABD

Goya y Lucientes'in (1746-1828) *Cadıların Sabat günü* (Kara resimlerden biri) c. 1821-23 (yağlıboya), Prado, Madrid, İspanya

Diri diri yakılan üç cadı, Alman okulu tarafından (16. yüzyıl)
tahtaya oyulmuş özdeş kopya, Stapleton özel koleksiyonu

Edward Kelley (1555) büyücü, arkadaşı matematikçi ve astrolog John Dee (1527-1608) ölü diriltme sırasında, özel koleksiyon.

Sir Isaac Newton

Anonim, Petworth House, West Sussex, Britanya

Giriş

Herkes kötülüğün ne olduğunu bilir. Hepimiz, zihnimizde gerçek kötülüğü simgeleyen görüntüler taşıyız: 11 Eylül’de İkiz Kuleler’den sızan duman ve alevlerin dünya tarihinde bıraktığı iz, Nazi ölüm kamplarındaki iskelet yığınları, Pol Pot ölüm tarlalarında bulunan, acıdan dişleri birbirine kenetlenmiş binlerce kafatası, her yanına napalm bulaşmış halde kameralara doğru bağırarak koşan çınlıplak küçük bir kız... Dehşet, acı, savaş, ölüm üstüne ölüm. İnsanlığın tüm iyi niyetli çabalarına rağmen tarihte yaşanan vahşetleri betimlemek için, kötü olan her şeyi bünyesinde barındıran, iğrenç ve inanç dışı olan her şeyi Şeytan’ın adıyla veya ‘şeytani’ gibi kelimelerle ifade ederiz. Şeytan, gerçek bir varlık olarak mevcut olabilir veya olmayabilir ancak kötülüklerin en kötüsünü temsil eder. Bu kitap, kesinlikle kötü olmayan, insan gelişiminin yapısını, öğrenme ve ilerleme savaşını, bağımsız ve onurlu olmayı, aynı zamanda *ruhsal* açıdan özgürleşmeyi ifade eden başka bir metaforu yüceltecek –Lucifer. ‘Lucifer’, ‘ışık getiren’, aydınlatıcı anlamına gelir ve bu kitap benzer bir yaklaşımla, onun peşinde olduğu özgürlüklerin ve temsil ettiği değerlerin hızla tükendiği dünyamızı ve Musevi-Hristiyan Batıyı şekillendiren inancı inceleyecektir.

19. yüzyıl Fransız bilgisi ve gizemli öğretiler uzmanı Eliphas Levi’nin dediği gibi ‘Lucifer’e kötülükle özdeş olan şeytan adını yakıştırmak kadar saçma ve saygısızca başka bir şey yoktur. Entelektüel Lucifer, aklın ve sevginin özüdür; o, Kutsal Ruh’tur, şefaattçidir. Fiziksel açıdan ise evrensel çekim gücünün temsilcisidir.’¹

Cadılıkla suçlanan insanların yakıldığı, yobazların çoğunlukta olduğu korkunç insanlık tarihi boyunca özgürlük neredeyse tamamen tükenmişti. Doğu kültürlerine zorla demokrasi aşılamaya çalıştığımız günümüzde, adeta istediğimiz veya ihtiyacımız olan özgürlüğe ulaşmış gibi davranıyoruz. Fakat asıl durum pek öyle değil: politik doğruculuğun sinsi faşizmi ve git-tikçe artan köktendinci tehditle her türlü özgürlüğümüz tehlikeye atılmaktadır. Atlantik'in her iki yanında gerçek Lucifer'in ışıltılı imgesi artık kırmızı bir bantla gölgelenmektedir. Eğitim sisteminin bozulması, bilgisizlik, nihilizm ve öz saygının kaybı bir yandan öfke, şiddet ve suça teşvik ederken diğer yandan katı ve tehlikeli dini inançların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Her ikisi de kendine has kötülüğü temsil etmekte, her ikisi de kültürümüzün geleceğini tehdit etmektedir – fakat bir an için durup dürüst ve tarafsız bakacak olursak, ıslıl ıslıl ve umut dolu Sabahyıldızı, Lucifer'in haykırışını duyabiliriz. Bırakın ışık içeri girsin!

Beklenmeyen Sonuç

Bu kitaba başladığımda, Hristiyan âlemindeki azizlerinin gerçek rolünü inceleyen, İsa'nın aşığı hatta seçilmiş varisini ele alan daha önceki kitabım *Mary Magdalene: Hristiyanlığın Gizli Tanrıçası* (2003) ile ne kadar bağlantılı olabileceği konusunda çok az fikrim vardı. İki bin yıldan bu yana Kilise onunla ilgili gerçekleri kasıtlı olarak gölgelemiş ve diğer kadınlarca bir yol gösterici olarak algılanmasından korkmuştur. Kilise görevlileri arasında, kadın rahiplerin var olmasıyla ilgili hâlâ sıcak bir tartışma olması – veya kadın rahipler konusuna takılıp kalmalarının inanılmaz bir durumdur. Oysa Mary Magdalene hakkındaki gerçek yeterince bilinseydi, tartışmaya gerek kalmayacaktı: dini tartışmalar ve liderlik konuları, kadını erkekle eşit bir kalıba oturtuyordu –ve bu sebeple Mary, İsa'nın seçtiği kişiydi. Güney

Fransa'da ona inananların sayısı dikkat çekiciydi, 'Mary Lucifer' – 'Işık getiren Mary' olarak biliniyordu.

Zamanla onurlandırılan bu inanç: ruhu ve zihni aydınlatma gücüyle bilinen 'Diana Lucifer' veya 'İsis Lucifer' gibi pagan tanrıçalar, hem bedeni hem ruhu Kutsal Işığa ulaştırmak için, inanç ve inananlar arasında mistik bir bağ yaratıyordu. Hristiyanlar, bilinen dünyayı silah gücüyle yönetmeye başladığından beri elbette bilgi sahibi olmayanlar için -boynuzları ve toynakları ile- doğa tanrısı Pan'ın şeytan simgesi olarak kabul edilmesi gibi, pagan tanrı ve tanrıçalar da hala şeytani olarak görülmeye devam etti. Ancak elimizdeki verilere göre Magdalene ve hatta İsa, pagan tanrıça kültlerinden, özellikle (Vaftizci Yahya'nın yeni vaftiz törenini örnek aldığı) Mısırlı İsis'den fazlasıyla etkilenmişti.

Dünya çapında milyonlarca kişi, Dan Brown'un *Da Vinci'nin Şifresi* ile gerçek ruhsal mirasımızı Magdalene aracılığıyla aldığımızı ve Kilise komplolarıyla ilgili aldatmacaları artık biliyor. Oysa çok uzun zamandan beri bu gerçek tamamen karanlığa gömülüydü. Hakkı verilmiş bir çalışma ve soluksuz okunacak türden diri bir kitap, yaktığı küçük ışıkla kültürümüzü aslında daha iyiye taşıyabilirdi. Gerçek ise, romanın ulaşması gereken noktaya varamamış olmasıdır. Gerçek Da Vinci Şifresi, Mary ve İsa'nın evli ve çocuk sahibi olmasından daha şaşırtıcıdır.

1997'de yayınlanan, *Tapınak Şövalyelerinin Gizli Tarihi* kitabını birlikte yazdığım ve uzun zamandır beraber çalıştığım yakın arkadaşım Clive Prince, Rönesans dehalarının 'dinî' olarak adlandırılan resimlerinde yer alan dinle ilgisi olmayan sembolleri ilk kez 'Leonardo Da Vinci'nin Gizli Şifresi' adlı bölümde açıklamıştır. Bu açıklama Dan Brown'un heyecanlı hikayesinin temelini oluşturmuş olsa da aslında Leonardó'nun aktarmaya çalıştıklarını yüzeysel olarak ortaya çıkarmıştır...

Leonardo ('Da Vinci'); cesur, şaşırtıcı, meydan okuyan, sınır tanımaksızın sorgulayan, insanın bilgi sınırlarını zorlayan en büyük Lucifer kahramanıdır. Uçan araçları ve askeri tankları icat ederek ünlenmiştir, aynı zamanda dikiş makinesi, bisiklet (zincirli ve aynı ebattaki tekerlekleriyle) gibi araçlar yapmış, hatta *Torino Kefeni* kitabının anlattığı gibi ilkel olmasına rağmen etkili resimleriyle kesinlikle dünyanın en şaşırtıcı oyununu oynamıştır. 'Kutsal' tasvirinde bile kendi yüzünü kullanmıştır. Böylece tasvirde İsa'nın mucizevi görüntüsü yerine İsa ve Kutsal Meryem'den nefret eden, homoseksüel, on beşinci yüzyıl kâfiri Leonardo Da Vinci'nin 500 yıllık kendi imgesi durmaktadır.

Kilise'nin, fotoğrafçılığın ilk evresi olarak adlandırabileceğimiz bu duruma verdiği iğrenç cevaplar elbette her zaman olduğu gibi hazırды. Dolayısıyla Leonardo'nun muhtemelen ebedi Hristiyan hatırasının bozulması ile ilgili olarak yaptığı bu şaka, gerçekten ne olduğu anlaşılan dek küçük gördüğü Kilise rahiplerinin ilgilenileceğini düşündüğü bir durumdu. Fotoğrafçılık bir zamanlar 'ökül' sayılıyordu ve şüphesiz Leonardo 'Kefen'i betimlediğinde sihirli bir iş yaptığına inanıyordu. 'Şeytani' resmi yaparken yakalanmış olsaydı, diri diri yakılacağını da biliyordu.

(Karşıt verilere rağmen Kefen'in İsa'nın mucizevi örtüsü olduğunu söylemeye hevesli olanlar için, dikkatinizi ışıltılı tasvirdeki bazı tuhaflıklarına çekmek isterim. Resim sadece hileli olmakla kalmayıp aynı zamanda tasarlanmış bir tasvirdir. Daha ayrıntılı bilgileri ilk kitabımız olan *Torino Kefeni*'nde (2000) bulabilirsiniz.)

Clive'la birlikte *Tapınak Şövalyelerinin Gizli Tarihi*'nde belirttiğimiz gibi *Son Akşam Yemeği*'nde ipucu vermek için kişileri devasa bir 'M' yayılımıyla, Mary Magdalene'i İsa'nın yanına oturtacak şekilde yerleştirmek Leonardo'nun fikriydi. Zeki bir psikolog olan Leonardo, insanların sadece görmek istediklerini ve-

ya görmeyi bekledikleri şeyi gördüklerini biliyordu. Benzer şekilde düşündüğümde *Kayalıklar Bakiresi'*ndeki Mary'nin başının üzerinde dev bir penis gölgesi görmem benim kendi algılarımı tartışmaya açıyor...

Leonardo Da Vinci, kuşkusuz tarih boyunca Kraliçe I. Elizabeth'in gizli simyacısı -007 kod adını alan casus!- John Dee, ileri gelen saygın bilim adamlarından Sir Isaac Newton ve Andrew Crosse gibi entelektüel ve ruhsal Luciferciliğin parlayan ışığı olmuştur. Öte yandan Farmasonlarda da olduğu gibi, Britanya ve Amerika'da gelişimin belkemiği hala şeytani Lucifer inancına bağlanarak suçlanmaktadır...

Lucifer ve Şeytan'ın aynı ve tek olduğunu varsaymak oldukça yanlış olduğu için, bu kitapta aynı zamanda Satanist olmayı seçenler veya büyüyle uğraşarak karanlıktaki tehlikeli sınıra gelenler de incelenecektir. Elbette hiçbir şey Şeytan'a tapanların varlığına olan inancın sonuçlarından daha karanlık ve soğuk olamaz. En azından üç yüzyıldan beri Avrupa (ve daha sonra kısmen Kuzey Amerika) masumları, cadılıkla suçlama çılgınlığına kapılmış, köy duvarlarından yükselen, sürekli yanmakta olan insanların – hatta küçük çocukların- berbat kokusu ile harap olmuştur. (Bir keresinde alevlerin içinde acıyla yanmakta olan bir kadın aynı anda doğum yapmıştır. Nasıl olduysa kadın çocuğunu doğurmayı başarmış fakat kalabalık, şeytanın çocuğuymuş gibi onu tekrar ateşe fırlatmıştır.) Şeytan'a karşı olanların bu *inancı* gerçek Satanizme kıyasla dünya üzerinde daha çok acıya, şiddete ve kötülüğe sebep olmuştur.

Yaşananlar, asla unutulmaması gereken bir çılgınlık ve diğer tarihsel felaketler gibi gelecek için eşsiz bir derstir; hepimiz gerçekten yüzleşmeli ve öğrenmemiz gerekenleri öğrenmeliyiz. Çünkü Avrupa tarihindeki bu belirsiz ve ilginç duraksama, sizin ve benim gibi sıradan insanların şeytanlaştırılması ile –ders kitapları kadar- sıkıcı bir hal almıştır.

Yüz binlerce insan veya cadı gerçekten Şeytan'a tapanlar olarak kabul ediliyorsa, onları suçlayanlar da bu durumda Şeytanın enkarnasyonu olabilirdi ki o zamanlar cadılığı sorgulamak bile yakılma sebebi haline gelmişti. Köktendinciliğin geldiği nokta *buydu*.

Mary Magdalene, onun Luciferci ataları, tanrıçaya tapan rahipler ilgili yapılan haksızlıkların büyük dini komplolarla gizlenmesi, Leonardo da Vinci gibi özgür düşünen ve cesaretli olan entelektüellerin arasından geçip günümüze ulaştığımızda, etrafı sansür tehdidiyle çevrelenmiş politik doğruculukla ve daha kötü şeylerle karşılaşyoruz. Tuhaf olsa da, 21. yüzyıl Batı'sına yaptığımız karanlık ve heyecanlı yolculuk, yaratılmış ilk insanlar ve konuşan bir yılan içeren karanlık bir efsaneyle başlıyor...

LYNN PICKNETT

Londra 2005

Çok yaşa Lucifer- Canın Cehenneme Şeytan!

Birinci Kısım

Bir Yıldız Doğuyor

Birinci Bölüm

Şeytan: Doğal Olmayan Tarih

Her kültürün kendine ait bir yaratılış miti vardır – eski Mısırlılar, tanrı Atum’un güneş diski veya güneşin kendisi olduğuna, mastürbasyon yaparak yaşam veren bir enerji yaydığına ve şekilsiz boşluğa karanlık tohumları ekerek sayısız galaksi oluşturduğuna inanırdı. Bir milenyum sonra Victoria dönemi arkeologları eski Mısırlıların cinsellikle dini karıştırmış olmasına epeyce şaşırmış olsa da piramitler diyarında mastürbasyonun evreni yaratmış olmasının hiçbir uygunsuzluğu yoktu.

Yaratılışın ilk aşamasında Aten, androjen bir yapıdaydı; dünyayı dişi bir unsur olarak yarattı, erkeklik organı ise eşitliği ve zıt olan erkek ilkelerini simgeliyordu. Saygın Amerikalı Profesör Karl Luckert’in dediği gibi: ‘Bütün sistem, tanrının başından fışkıran, kaynaktan uzaklaştıkça azalan yaratıcı ruhun akışı olarak görülebilir’.¹

Clive Prince ve benim *Yıldız Geçidi Komplosu*’nda (1999) bahsettiğimiz gibi, tamamen ilkel olan bu hikâye aslında daha geniş kapsamlı bir kozmolojiyi barındırmaktadır:

Burada ‘Big Bang’ anlatılmaktadır. Her şeyin tek bir noktadan patladığı ve sonra genişleyerek açıldığı, temel güçlerin var oluşu ve etkileşime girmesi sağlanarak karmaşık hale gelişini ve nihayetinde madde seviyesine nasıl ulaştığından bahsedilmektedir.²

Yazık ki kendi kültürümüzün yaradılış miti, orgazma dayalı bir Big Bang'den söz etmez. Evren, utanmadan hatta gururlanarak Yaratıcı tanrının güçlü erkeklik organından fışkırarak yaratılmamıştır.

Onun yerine Tanrı'nın altı günlük yaradılış hikayesi ve ardından Adem ve Havva miti gelmektedir –çıplaklığa karşı suçluluk dolu bir yaklaşımla cinsel günahı vurgulayışı, kadının suçlanmayı hak edışı ve patolojik olarak öfkeli, zalim ve dar görüşlü Tanrı'nın ilahi cezası açısından Mısır mitine taban tabana zıttır. Milenyum boyunca süren vaazlar ve dini tartışmalara rağmen Eski Ahit'in ilk kitabı olan Tekvin'de anlatılan hikâye, Stalin ve Freud'un hayalini bile kuramayacakları kadar kötü ve nevrozu körükleyicidir.

Musevi-Hristiyan inancına göre tüm insan kaygıları, Tanrı'nın kendi suretinde yarattığı – prototip insan Adem ve tehlikeli yoldaşı, ilk kadın, Havva - iki canlının temiz ve eksiksiz mutluluğu için dünyaya sunduğu Cennet Bahçesi kaynaklıdır. İşi daha zor hale getirmeye çalışmamasına rağmen hikayenin bu kısmı daha anlaşılır bir ifadeyle, annesinin kaburga kemiğinden bir çok çocuk yaratan, 'Kaburga Kadını ve Yaşam Kadını'³ olarak kabul edilen Sümer tanrıçasına ait mitin saptırılması olsa da, Tanrı, Adem'in kaburga kemiğinden dünyanın anasını yaratmıştır.

Yazık ki tüm insanoğluna korku salan yüküyle, sürünerek onlara doğru ilerleyen bahçedeki diğer canlılardan biri, onlara biraz fazla yaklaşmaya başlamıştır...

Cennette

'Adem' Sümercede ova anlamına gelen *edinu*'dan türemiş olabilir. Tekvin'de kullanılan 'cennet', örneğin eski Persçede 'kraliyet bahçesi' veya 'kapalı bahçe' anlamına gelen *paradeida*

gibi çeşitli Yakındoğu kelimelerine eşsiz hatta gösterişli bir anlam yükler. Yunanca *paradeisos*, Ksenofon gibi yazarlar tarafından servetinden dolayı bütün Yakındoğu'da gıptaıyla bakılan Kral Cyrus'un zenginliğini betimlemek için sıkça kullanılmıştır. Muhtemelen 'kralın bahçıvan olduğuyla ilgili' eski Mezopotamya inancı, Aden tasvirini⁵ desteklemektedir. Burada Tanrı bahçeyi yaratır, -günahkar olmadan önceki gerçek insan kral- Adem ise bahçeye bakar. (Mısır'daki Osiris kültü gibi bazı eski Akdeniz dinlerinde rahipler 'bahçıvan' olarak bilinir ve her zaman söylediğim gibi Mary Magdalene, tanrıçalara tapan dine mensup bir rahibe⁶, göğe yükselen İsa'da 'bahçıvan'dır'.)

Eski Ahit'in çeşitli bölümlerinde 'Hükümdarın Bahçesi'⁷ veya 'Tanrı'nın Bahçesi'⁸ olarak tanımlanan, huzur ve sükûnetle en çok da saflıkla eşanlamlı yemyeşil bir yer olan ve ilk bahçe olduğu düşünülen 'Aden' daha geniş bir bölgeyi kapsıyor olabilir. Yeşilliklere bereket veren dört nehir, bitki ve hayvan çeşitliliğiyle bolca yiyecek sunarak, kuşaklar boyu Hristiyan resamlara ve yazarlara ilham vermiştir.

Tarihsel kayıt tutan birçok Musevi ve Hristiyan, Cennet'te bulunan dört nehrin yerini belirlemeye çalışarak zor bir görev üstlenmeye çalışmıştır. 1. yüzyıl Musevi vakanüvisi Flavius Josephus nehirlerden birinin Nil olduğunu, dolayısıyla Aden'in Kuzey Afrika'da bulunduğunu düşünse de bu nehirler İncil'de, efsanevi Gihon ve Pison'la birlikte, Dicle ve Fırat olarak belirtilmiştir – her ikisi de yakın doğunun önemli bölgeleridir. İlk Kilise rahipleri ve sonraki klasik dönem yazarları Aden'in Etyopya, Mongolya hatta Hindistan'da olduğunu söylemiştir. Diğerleri ise dünyevi Cenneti Türkiye'nin doğusunda Fırat, Dicle ve Murat nehirlerinin ulaştığı yer olarak anlatırken, Fırat'ın kuzey kolunun da gizemli dördüncü nehir olduğunu iddia etmiştir. Birçok arkeolog ve tanrıbilimci, Aden'in Sümer diyarında olduğu-

nu söylemiştir. Antik bölge, İran körfezinin ortalama 125 mil (200 km) kuzeyinde bulunmaktadır, ancak 1980'li yıllarda Dr. Juris Zarin, gerçek Cennet'in Tekvin'de anlatılan korkunç felaketle yükselen suların altında kaldığını belirtmiştir. Zarin ayrıca 'Gihon' nehrinin İran'dan doğan ve güney batıdaki İran körfezine akan şimdiki Karun Nehri olduğuna dikkat çekmiştir. Burada ince bir alay bulunur zira günümüz Irak'ı kimsenin Cenneti değildir!

Öte yandan Aden'in nerde olduğu çok önemli değildir – Eski Ahit'i okumanın yararlı bir çalışma olduğunu varsayarsak-Kutsal Kâse'de olduğu gibi yüzümüzdeki gözlerle değil gönül gözümüzle baktığımızda bıraktığı etki çok daha büyüktür. Aden, New York veya Madrid gibi coğrafi açıdan belirli bir yer (veya Las Vegas veya Blackpool gibi belirsiz) olabilirdi, ancak Aden'e ait haritalar Shangri-La veya Atlantis gibi zihinlerdeki gerçek hazinelerdir. Nerden bakarsak bakalım, Aden Altın Çağı simgelemektedir, doğanın kendisiyle ve 'tanrılarla yürüyen' insanoğluyla uyumlu olduğu bir dönemdir. Ne yazık ki, mitsel bir kavram olarak bile, Cennet'in kaybolmasına rağmen Camelot'un tatlı-acı zevklerine duyulan özlemdense, insan ırkı üzerinde daha sarsıcı etkileri olmuştur.

'Aden'; bozulmamış, bütün ve anlatılamayacak kadar güzel bir yerle eşanlamlı olmaya devam etmektedir. Charles Dickens, *Martin Chuzzlewit*'e iddia edilen Amerikan bataklıkçılığının olağanüstü kötü planlarından bahsederken, alay etmek için bunu 'Aden' olarak adlandırmıştı.

Yaşamın Laneti

İnsanın (Men) ¹⁰ beklenmedik bir şekilde Aden'den atılmasıyla ilgili –kurgu, metafor veya gerçek- hikâye erkeklerle, kadınlara, ilk günaha (dolayısıyla çocuklara), Yaratıcı'ya ve onun karşıtları olan Lucifer/Şeytan/İblis'e karşı Musevi-Hristiyan-

lar üzerinde toplu bilinçaltının göz ardı edemeyeceği kadar derin izler bırakmıştır. Böylesine güçlü bir mit, yaşamın lanetli olduğuna ve ancak – onu oluşturan toprağa yığılarak- ölümle son bulacağına, kadınların kötülük kaynağı olduğuna, erkeklerin ister hayvanlarla ister kadınlarla istedikleri gibi sınırsız özgürlük yaşayabileceğine ve her şeyin üzerindeki Tanrı’dan korkulması gerektiğine bizi inandırmıştır. Yılanlar da genellikle Şeytan’ın biz acınacak insanları onun aracılığıyla yoldan çıkardığı kötülük ifadesi olarak belirir. Diğer yandan İblis, hikâyede kadını baştan çıkarmak için sürünerek ilerleyen, çekici olduğunu varsaydığımız erkeklik organı sembolü olarak zekâsını hatta mizah yeteneğini ortaya koyan tek varlıktır.

Musevilik ve Hristiyanlık, Tekvin temeline dayandığı için kayıp cennet hem Eski hem Yeni Ahit’te yer alır. Sözlerinin nasıl yorumlandığı belirsiz olsa da çarmıha gerilen İsa yanında asılı olan hırsıza, ‘Bugün benimle birlikte Cennet’te olacaksınız’¹¹ demiştir. Yoksa yaşayanların bilmemesi gereken bir mutluluk evresini mi kastetmiştir? Veya görkemli bahçeyi mi ima etmiştir? Bahçenin Cennet olmasıyla ilgili betimlemeler Eski Ahit’te tekrarlanmaktadır, Neşideler Neşidesi –Sheba Kraliçesinin aşığı Kral Solomon tarafından yazılmış erotik bir övgü- duyguları en üst seviyede ortaya koyan, ‘Yemyeşil yatağımız’¹², ‘Sen kapalı bir bahçesin, kardeşim, kadınum’¹³ ve ‘Sen bir bahçe çeşmesisin/suyu Lübnan’dan gelen bir kaynaksın’¹⁴ gibi güçlü anlatılarla bezenmiş bir aşk şiiridir.

(Açıkça cinsel içerikli olan bu dizeler, kiliseye gidenler ve tanrıbilimciler tarafından hala büyük ölçüde ‘Günah ve kurtuluşu kinayeli bir şekilde Hristiyan oyunu haline getiren, hem onun ruhu hem Kilisesi’¹⁵ için İsa’ya olan sevgiyi öne çıkaran’ şekilde yorumlanmış ve İsa’nın doğumundan yüzyıllarca önce yazılmış olmasına dikkat çekmişlerdir. Bu kadarla kalmayarak Solomon ve Sheba’nın aşk oyunlarını bazen telaşlandıran güçlü

imgeler ve yatak odasında yaşanan şehvet, Hristiyan Kilisesinden bir hayli uzaktır. Başka bir açıdan da, Neşideler Neşidesi göreceğimiz gibi Hristiyanlık gizemine az da olsa ışık tutmaktadır, fakat herhangi bir vaazda kullanılması düşük bir ihtimaldir.)

Yasak Meyve

Adem ve Havva sevimli hayvanlarla birlikte oynasırken, aralarından biri çarpıcı bir beceri geliştirdi ve kendi yarattığı bir canlı ilk kez Yehova'nın boşluğunu yakaladı. Yeteneğiyle yaratıcısını şaşırtan bu hayvan, konuşan bir yilandı. 'Kendi suretinde' Adem ve Havva'yı yarattıktan sonra bahçenin ortasında bulunan 'iyi ve kötü bilgi ağacının' meyvesine, ölüm acısına – muhtemelen anlama zorluğu çektikleri bir kavram olduğu için- dokunmamalarını söyledi. Fakat geveze yılan süründükçe, çatal dilini titreterek usulca Havva'yla konuşmak için fırsat kolluyordu: 'Tanrı gerçekten "bahçedeki ağaçtan yememeni" söyledi mi?' ¹⁶

Havva, sorumluluk sahibi bir tavırla, Tanrı'nın 'bahçenin ortasındaki ağacın meyvesini' yasakladığını tekrarlayınca, yılan 'elbette ölmeyeceksin... Tanrı bilir, belki de yediğinde gözlerin açılır ve *sen de Tanrı gibi olursun*, iyiyi ve kötüyü bilirsin'¹⁷ dedi. İnsanlar önce yasak meyvenin lezzetine aldanmış olsa da, yılan Tanrılaşmaya ve onun gücüne meydan okumaya odaklanmıştı. Tek amacı insanlığın kötü yola düşmesini sağlamak olsaydı –sadece kötülük yapmak isteseydi- bunu söylemeye hiç gerek yoktu. Sadece 'Şu güzel meyveye bak!' diyebilirdi. Yılan, acaba Adem ve Havva'nın zihinsel gelişimi ile mi ilgileniyordu? Her şekilde, meyveyle ilgili özel bir durum vardı. çünkü Tanrı sınırı çok belirgin şekilde çizmişti. Ve böylece meyveyi yediler.

Kadın ağaçtaki meyvenin yenebilir olduğunu, hoş gördüğünü ve daha bilgili olmaya yaradığını anlayınca, onu aldı ve yedi. Biraz da yanındaki eşine verdi ve o da yedi. Sonra her ikisinin de gözü açıldı...¹⁸

Muhtemelen önce alacakları tadı düşündüler – meyvenin ‘aynı zamanda bilgi kazandırması’ sonradan oluşabilecek bir düşünce gibi görünüyor- fakat yedikten sonra olan olmuştu. Suçlu lokma bütünüyle felaketti, çünkü kötülük kapılarını açmıştı –kadını kandırmak için Şeytan zaten orda olsa bile, meyveyle veya meyvesiz günah kaçınılmazdı.

Tensel zevkler her şeyi değiştirir. Adem ve eşi birdenbire çıplak olduklarını ve çıplaklıklarından utandıklarını fark ederler –bunun aslında doğal olmadığına, bir tür sapkınlık olduğuna dair bir etki bırakılmaya çalışılıyor- ve telaşla yapraklardan giysi yaparak, en azından dikiş dikmenin acil durumlarda gelişen içgüdüsel bir insan davranışı olduğunu gösterirler.

İncir yapraklarıyla örtünüp çalılıklara çömeldiklerinde, her şeyi kaybettiklerini anlarlar: ‘Serinlik başladığında’ Tanrı bahçeye doğru yürür ve ‘Neredesiniz?’ diye seslenir. Adem ‘çıplak olduğu için korktuğunu’ ve bu yüzden saklandığını söyler. Tanrı öfkelenir (yine de kinayesiz bir şekilde) ‘Çıplak olduğunuzu size kim söyledi?’ diye sorar. İnatçı bir sınıfı konuşturmaya çalışan kızgın bir okul müdürü gibi, sözlerine şöyle devam eder: ‘Yememenizi buyurduğum ağaçtan mı yediniz?’¹⁹

Tanrı öfke içinde çıplak olduklarını nasıl anladıklarını öğrenmeye çalışırken, Adem sadakatsizce anlatmaya başlar: ‘Yanıma verdiğin bu kadın –bana ağaçtan biraz meyve verdi, ben de yedim.’ Dünyanın ilk gammazcısı, eşini suçlamayı bitirdikten ve hatta ona Havva’yı eş olarak verdiği için Tanrı’yı suçlarcasına konuştuktan sonra, Havva’da hararetli bir şekilde yılanı suçlamaya başlar ve Tanrı alenen:

Bütün evcil ve vahşi hayvanların en lanetlisi sen olacaksın!
Hayatının her gününde karnının üzerinde sürünecek ve top-
rak yutacaksın.

Senin ve kadının arasına,

Senin ve onun çocukları arasına husumet sokacağım;

O senin başını ezecek

Sen de onun topuklarını.²⁰

Yılanla ilgili simgeler çeşitli yorumlara açıktır. Eski Mısır'da, kraliyet ailesinin saçlarını şekillendirirken kullanılan kobra, dünyevi gücün mutlak anlamı 'Yaşamın ve Ölümün Tanrısı'²¹, uraeus olarak ifade ediliyordu. Ortaçağda yaşamış Musevi kabalistlere göre, Aden'deki yılanın ezoterik sayısı veya sırrı Mesih'inki ile aynıydı: adı kötüye çıkan –ancak oldukça iyi eğitim almış- büyücü Aleister Crowley şöyle der: '[Yılan] Kurtarıcıdır', 'yılanın aynı zamanda eril enerjinin başlıca sembolü'²² ve 'tüm değişiklikleri yöneten yaratıcı ve yok edici'²³ olduğunu unutmayalım. Kendi dininin inançlarına karşı gelen Gnostik Hristiyanlar için yılanın Bilgi Ağacı'nın etrafına dolanması *gnosis* getirdiği, ruhun aydınlanmasını sağladığı için sevinçle karşılanıyordu. Cinselliğin kutsallığına inanan doğulu Tantracılar için ise yılan, kuyruksokumunda olduğu düşünülen yaratıcı cinsel güç olan *kundalini*'yi temsil eder. Uyarıldığında ısı ve güç yayar – sihirli ve ruhsal uyanışa yeterince özenli bir şekilde hazırlıklı olmayan birey öz denetimini yitirebilir.

İlk Aden mitinde, yılan korkunç²⁴ kadere doğru sürünürken, Tanrı Havva'nın etrafını sarar ve onu lanetler:

Doğum sancılarını çoğaltacağım;

Acıyla çocuk sahibi olacaksın.

Eşini arzulayacaksın,

Ve o seni yönetecek.²⁵

Havva'nın suçu ve yılan sonsuza dek tartışılabilir fakat bu dört kısa satır insan zihni üzerindeki derin etkinin kanıtıdır. Kadın dövme ve evlilikle ilgili her tür taciz, ilahi bir kutsama olmanın yanı sıra –açıklayacağım gibi- kasıtlı ve korkunç bir şekilde kadınları kuşaklar boyu sürecek işkence ve ölüme sürüklemiştir. Tıbbi ve bitkisel bilgiler doğum acısını azaltmış olsa da öfkeli Kilise tarafından Tanrı'nın kutsal kanunlarına karşı gelen kâfir veya cadı yakıştırmalarıyla, kadınlar hep yalnız kalmıştır. Binlerce ebe bu sebeple acımasızca avlanarak öldürülmüştür.

(Tanrı, Adem'in kaburga kemiğinden Havva'yı yaratacağı zaman en azından insafli davranmış ve onu önce uyutmuştu. 19. yüzyıl sonunda yedi çocuklu Kraliçe Victoria doğum sancılarını dindirmek için anestezi istediğinde doktorların hala şaşırması inanılmazdır. Trenle seyahat eden, fotoğraf çeken ve telgraf kullanan modern çağ insanı, doğum sancısını yok etmenin Yaradılış'ta görüşlerini açıkça belirten Tanrı'ya karşı itaatkârsızlık olarak kabul edilmesine ciddi şekilde karşıydı. Victoria dönemi kadınları ve sonraki kuşaklarda sinirli birer anne olması muhtemel olan diğerleri, kraliçenini yaptırımlarıyla savaşı kazandı.)

Marilyn Yalom, *Bir Kadının Hikâyesi* (2001) adlı kitabında, Tertullian ve Aziz Augustine gibi ilk Hristiyan rahiplerinin, Havva'nın işlediği günahı 'evlilik içi bile olsa, tensel birleşimde ahlaki bir leke' olarak gördüğünü anlatır. Augustine, 'evli çiftler sadece çocuk yapmak için birlikte olmalı ve zevk almaktan titizlikle kaçınmalı' demiştir.

Aziz Jerome daha da ileriye giderek, evlilik dâhilindeki cinsel ilişkinin bile kötü olduğunu düşünüyordu. Cinsel zevki reddederek, cinselliği mundar, iğrenç, aşağılayıcı ve kesinlikle bozulmuşluk olarak görüyordu. Cinsellik ve günah bağlantısı, Havva kızlarına yüklenen suç Kilise'ye gittikçe daha fazla yerleşerek 5. yüzyıldan itibaren dini yetkililer arasında geçerliliği

olan bir hal almıştı. 6. yüzyılda manastır hayatına ilginin artışıyla da bağlantılı olarak Hristiyan erkek ve kadınlarına yeni bir evlilik seçeneği sunulmuş oldu. (Bekârlık yemini, Musevi ve Müslüman inancının bir parçası olmamıştır.)²⁶

Cennet'e geri dönecek olursak, felaketin kıyısında titremekte olan Adem ve Havva (Tanrının, hayvan derisinden yaptığı yeni giysilerle) özetle kovulmuşlardı, 'ateş çıkaran kılıcıyla Bilgi Ağacı'nın yolunu kollayan melek yüzlü'²⁷ bilginin daha ileri düzey yardımlarından yararlanamayacaklardı. Oliver Cromwell'in Latince yazmanı ve koyu bir Protestan olan kör İngiliz şair John Milton'un (1608–74) *Kayıp Cennet* adlı dini epiğinde geçen sözleriyle:

Tanrı'nın hâkimiyetinde yaşayacakları
dünya artık önlerindeydi:
Aden'den ıssız yola koyuldular
Avare ve ağır adımlarla, elele.²⁸

Milton'un yorgun ve dersini almış Adem ve Havva'sı, yeni giysileriyle Cennete sırt çevirmeyi kabullenirken aslında büyük bir maceranın başında olduklarını biliyordu. 'Dünya artık önlerindeydi' –artık her şey olabilirdi, resmîyet yoktu ve istedikleri yere gidebilirlerdi. Lanetlenebilirlerdi bile fakat parıldayan bir umutları vardı.

Kaldı ki Fransız yazar Jean Markale, atalarımız için 'kötüyü keşfederken iyiyi de buldular' der ve akılcıca bir ifadeyle şöyle devam eder: 'İnsanoğlu artık kendini suçlu hissediyordu. Fakat neden dolayı suçlu hissediyordu? Hiçbir fikrimiz yok.'²⁹

Günahtan Sonra

Kolay bir yolculuk olmayacaktı. Adem, 'topraktan geldin, toprağa gideceksin' hatırlatmasıyla 'zahmetli bir yolda' ilerleyeceği vahşi bir hayata mahkum olmuştu. Hristiyan teolojisine göre, işlenen günah hepimize yüklenen ilk günahtı, bebeklerin ağlayarak dünyaya gelmesi bile Havva'dan beri süregelen lanetin işaretiydi, elbette ebeveynlerinin kurduğu kaçınılmaz cinsel ilişki sonucu meydana gelmeleri gerçeğinden bahsetmeye bile gerek yok. Doğum, başlı başına utanç verici bir durumdu. (Ancak 1950'lerden itibaren doğum açıkça konuşulmaya başladı. Ondan önce, 'olmadık bir durum' şeklinde ifade ediliyordu ki o zaman bile birilerinin yüzünün kızarması gerekiyordu.)

İncil'de yılanın İblis, Şeytan veya Lucifer olmasıyla ilgili bir söylem bulunmamaktadır. O sadece bir yilandır ve yılanların yaptığını yapar –kadınları kandırır. Diğer cinsel çıkarımlar, Freud sonrası döneme daha uygundur fakat İncil'den alıntılar yapan atalarımız için durum bariz bir şekilde böyle değildir. Ayrıca hikâyedeki zalim yılan, kim veya ne olursa olsun talimat vermesi veya kötülüğü kişiselleştirmesi olmayacak türden bir sıçrama değildir: Milton bu betimlemeyi şöyle açıklar '...yılan veya daha doğrusu yılanın içindeki Şeytan.'³⁰

(Yılanın kötülükle tanımlanması öylesine köklü bir hal almıştır ki titreyen dili J.K. Rowling'in Harry Potter romanlarında yer alan, Hogwart büyücülük okulundaki bütün kötü büyücülerin sembolü haline gelmiştir. Harry'nin bilinçsiz becerileri bir boa yılanının Londra Hayvanat Bahçesi'nden kaçmasına sebep olmuştur, hatta yılan sürünerek gitmeden önce tıslayarak 'teşekkürler' diyecek kadar naziktir.)

Zihinsel ve ahlaksal açıdan gelişime yönelik olmayan Cennet'ten atılma hikâyesinin, insanoğlunun günahla tanışmasından ibaret olduğuna inanılır – var olan güzelliğin yitmesi, geleceğin kötülüğün elinde oyuncak olması ve bilinen bütün acıları

barındırmasından başka bir şey olmadığı düşünülür. Tercih edilen modern görüş, bu hikâyeyi bütünüyle saçma veya en iyi ihtimalle bir alegori olarak ele alırken, şaşılacak sayıda Hristiyan gerçekten Adem’le Havva’nın var olduğuna ve o zamandan beri onların işlediği günah sebebiyle acı çektiğimize inanmaktadır.

Başka bir açıdan ise bu mit, Tanrı’nın doğası hakkında en çok bilgi veren hikâye olma özelliğini korumaktadır. Tanrı, yeni koşullar altında Adem ve Havva’yı kayıp olarak görmektedir –örnek kadın ve erkeği yaratmış olmasına rağmen psikolog gibi davranmaz. Peki, belirli bir şeyi, bir ağacın meyvesini yasaklayarak –işte oradaki, bakın derken- onların sadakatle ona sadece bakacağına gerçekten inanıyor muydu? Bu durumda bir baba olarak öğrenecek çok şeyi olduğu kesin.

Tanrı, hikâye boyunca sadece geriye çekilmekle kalmaz bir yandan da entelektüel merakı ve duyuşsal tatmin isteğini hatta yılanı, kadını kandırmaya kaçınılmaz bir şekilde sevk ederken sırtına yüklenmiş becerileri anlamadığını da belli etmiş olur. İsa’nın kendini feda edişinde Yehuda’nın üstlendiği çözümleyici görev gibi, yılanın da kaderi başından bellidir. Ve her ikisi de kötülükle bütünleşen görevliler olarak kabul edilir. Havva’nın korkunç kaderinin ardından kadınlara iyi gözle bakılmamıştır.

Mit, modern bilim-kurguda yer alan robotların ayaklanma korkusu türünden unsurlar da taşımaktadır. Ortaçağ ve Rönesans boyunca Musevi efsanelerinde anlatılan korkunç *golem*’lerde de olduğu gibi; kovulma ile sonuçlanan hikâyede Tanrı’nın robotları ve sihirli sözler eden, öğrenme hevesi olan, özünü ortaya koyan –ve potansiyel tehlike arz eden- bir adam yaratıcının bilmekten kaçındığı türden bir zekâyâ sahipti. Asıl hikâyeden zannedildiği kadar uzak olmayan ve daha az hicivsel kabul edilebilecek Mary Shelley’nin *Frankenstein*’ı Yaradılış mitiyle en çok alay eden romandır.

Bir grup antik miti sorgulamak veya modern yorumları okumak anlamsız bir çalışma gibi görünse de günümüzün en

ileri düzey kültürleri üzerinde bile hala yoğun etkileri görülmekte ve bu etkilerin uzantılarına rastlanmaktadır. 21. yüzyıl Musevi-Hıristiyan mirasının büyük bir kısmı bile en maddeci septiklerin düşünce ve davranışlarını bu şekilde yansıtır. Beğensek de beğenmesek de aynı miras bizi ortaya çıkaran tarihi oluşturmuş, genellikle zihnimizin en karanlık girintilerinde yok olmaya yüz tutan davranışları şekillendirmiştir.

Tanrı muhtemelen Havva'yı psikolojik açıdan anlıyor ve yılan tarafından kaçınılmaz bir şekilde avlanacağını biliyordu. Muhtemelen tüm bölüm ilk erkek ve kadının bağlılığını denemek için yapılandırılmıştı. Fakat her şartta kovulmaları çok zalimce değil miydi? Sert bir konuşma ile Tanrı'dan korkmalarını sağlamak ve kendilerini Tanrı'ya karşı ispatlamalarını beklemek daha yerinde olmaz mıydı? Talimatlar doğrultusunda davranmadıklarında daha ziyade akılsız sayılabilecek Adem ve Havva'ya karşı Tanrı'nın verdiği tepkileri, öfkesini yeni oyuncaklarından çıkaran şımarık bir çocuğunkine benzetmek mümkündür. Ona karşı gelinmesine hiç alışkın olmayan şımarık bir çocuk da mutlaka onun gibi davranırdı. Acaba-isyanı ispatlayan kritik davranışları sebebiyle Adem ve Havva haricinde- daha önce ona meydan okuyan olmuş muydu?

Eski Ahit'e göre, Yehova bir çatışma sırasında öncü meleklerinden biri olan Lucifer'le karşı karşıya gelir -çatışma elbette korkunç bir yenilgiyle sonuçlanır ve asi Lucifer'in dünyaya ve dahası cehennemin karabasan krallıklarına sürgüne gönderilmesiyle son bulur.

Musevilere göre tüm bölge, yani Gehenna* lanetli alevler içindedir ve orada ateşten bir nehir bulunmaktadır. Ortaçağ tanrıbilimcileri ve cadı avcılarının çok sevdiği bir kavram olan Cehennem ise ateşten bir çukurdur. Eski Mısır duvar resimlerinde 'hainler' ateşle yok edilir, işkence çeken bu ruhlar günahkârları

*Cehennem

temsil etmese de doğaya ait ruhlar, güneş Tanrısı Atum'un düşmanlarıdır³¹. Ancak bu din, günahın ebediyen cezalandırılacağını söylemez, onun yerine ölümden sonraki yaşamda canavar saldırılarına karşı sadece doğru tılsımlarla korunulabileceğini söyler.

Mısırlılar tüm yaşamları boyunca – 'iğrenç' olarak adlandırdıkları- ölümden kaçınmaya çalışsa da, inançlarının en önemli unsurlarından biri, ölüm ve yükseliş tanrısı Osiris'in yeniden doğuş ile insanlığı ölümden kurtarmasıdır.

Oysa Batı'daki Cehennem kavramı, savunmasız olanları Tanrı'nın öfkesinden korumak içindir. Bu konuya daha sonra eğileceğiz ancak 19. yüzyılda yaşamış olan Peder Furniss'in aşığıdaki *Cehennem Manzarası*, sadist fantezilerini doyurmak isteyen gençler için iyi bir kaynak olabilir:

On altı yaşında iki genç kız vardı. Biri yalnızca elbise derdindeydi, dans okuluna gitti ve Pazar ayinine katılmak yerine parkta oynamaya cüret etti: küçük kız şimdi ayakta duruyor ve sonsuza dek duracak, ateşten yerde yalınmayak. Geceleri dışarı çıkan ve kötü işler peşinde olan diğeri, yanmakta olan bir fırının içinde acıyla bağırıyor. Kötü arkadaşları olan, ayine gitmeyi umursamayan bir oğlan korkunç bir işkenceyle –kaynayan bir güğümde boğazına kadar batmış halde- acı çekiyor. Sarhoşun birinin hakkından da kulaklarından çıkan alevler geliyor. Benzeri ahlaksızlıklara karşılık olarak, tiyatroya giden bir kızın kanı şimdi damarlarında kaynamakta, kanmama sesi bile duyulabiliyor, iliği kemiklerine doluyor ve beyni başının içinde köpürüyor. 'Düşünün' diyor tutkulu peder, 'Kim bilir o kızın ne zoru vardı!'³²

Elbette yorum yapmaya gerek yok.

Daha sonraki bölümde göreceğimiz gibi cehennem cezalarının en aşırıları, kadınlara zulmetmek için ataerkil toplumlarca icat edilmiştir. Örneğin erkeklerin idaresindeki Cehennem'i Barbara Walker şöyle açıklar:

Dırdırcı kadınlar, dilleriyle sıcak sobaları yalamaya zorlanırdı. Erkeklerle sadık olmayan kadınlar tek bacağından asılır, akrepler, yılanlar, karıncalar ve kurtlar vücutlarının bir tarafından girer diğer ucundan çıkardı.³³

Erkeklerle sadakatsizlik çeşitli yorumlara açık bir kavramdır.

Cehennem, Cennetteki savaştan önce var olduğuna dair bir bilgi sahibi değiliz fakat Lucifer'in göklerdeki yerini kaybettikten sonra kesinlikle var olduğunu biliyoruz. Yeşeya dönüm noktası olayı şöyle açıklar:

Ey gün yıldızı, sabahın oğlu! (*Helel ben Shahar*)
 Göklerden nasıl da düştün
 Ey ulusları ezip geçen
 Nasıl yere yıkıldın?
 Ve içinden şöyle dedi:
 'Tanrının (El) yıldızlarının üzerine,
 Göğe yükselip,
 Tahtımı onların da üzerine kuracağım.
 Ve ilahların toplandığı dağda oturacağım
 Kuzeyin en sonunda
 Bulutlara kadar yükselip,
 Yüceler yücesi (Elyon) gibi olacağım.'

Lakin ölümler diyarına,
 Ölüm çukurunun en dibine indirileceksin. ³⁴

Bir zamanlar çok büyük olduğu varsayılan bu varlık, açıkça anonim olmasına rağmen, göklerin kahramanı olarak Tanrı'nın iyiliğine ters düşen bir gücü ortaya koyar -dünyadaki kötülükleri alaycı bir ifade ile mazur görür- aslında yukarıda alıntı yaptığımız bölüm, her şeye kadir Tanrı'nın tahtına göz diken

ve sonra cehennem çukuruna atılan, tanrı Shaher'in oğlu Helel ile ilgili Fenike veya Kenan mitleriyle bağlantılı bir dokundurma olabilir. Öte yandan Shaher (şafak) ve Şalim (alacakaranlık) ile ilgili eski bir kuzey Suriye şiiri de bulunmaktadır –tanrı El'in iki kutsal çocuğu vardır- Kenan kaynaklarında Lucifer ile veya Tanrı'ya karşı herhangi bir ayaklanmayla ilgili bir bilgi yoktur.

Lucifer aynı zamanda Asur-Babil ışık tanrısı, bazen 'uçan korkunç yılan' olarak anılan, Fırtına Kuşu Zu ile özdeşleştirilir. Zeus'un annesi tanrıça Tiamat tarafından verilen Kader Tabletlerini aramaya mahkûmdur. Zu ağlar: 'Tanrıların kader tabletlerini alacağım, hatta tanrıların kaderini ben yöneteceğim, tahtıma oturup emirler vereceğim, tüm ruhları gökyüzünden ben yöneteceğim!' ³⁵

Yukarıda alıntı yaptığımız bölümdeki tasvir, özellikle köktendinciler veya Protestan Hıristiyanlar ve vahiylerle ilgili yazan yazarlar tarafından kimliğine dair bir ipucu niteliğinde görülür. 'Ey gün yıldızı, sabahın oğlu! Göklerden nasıl da düştün', adı 'ışık getiren' anlamına gelen Lucifer'le ilgili bir referans olarak kabul edilir. Dolayısıyla ışık saçan ve her yeni gün ile umut taşıyan Sabahyıldızı ile özdeştir. Lucifer, tanrıya meydan okuyan göklerin eski kahramanıdır, kaybettikten sonra ona bağlı olan diğer meleklerle birlikte Cehennem'e gönderilmiştir. Milton, bir zamanlar Tanrı'nın göz bebeği olan sonra Şeytan gibi kötülük simgesi kabul edilen varlığın acılarıyla ilgili yazmıştır: 'Acıyla övünen, derin yalnızlığına gömülmüş dönek Melek'. ³⁶

Şifre kitabı Enoch'un ilk bölümünde meleklerin yıldızlar gibi düştüğünden bahsedilir ve adlarını 'Semiazaz, Arakiba, Rameel, Kokabiel, Tamiel, Danel, Ezeqeel, Baraqijal, Asael, Armaros, Batarel, Ananel, Zaqiel, Samsapeel, Satarel, Turel, Jomjael ve Sariel' şeklinde sıralar³⁷. Bu bölüm muhtemelen –insan kadınlara olan şehvetleri sonucu canavar bir ırkın babaları olan- gözlemcilerle, Yeşeya hikâyeleri arasındaki karışıklığa dayalıdır.

Daha sonraları Aziz Jerome gibi Hristiyan yazarlar, Hezekiel 28.13-15’de anlatılan varlığı Lucifer ile bağdaştırır:

Tanrının bahçesi, Aden'deydin;
 Bütün değerli taşlar seni bezemek içindi:
 Akik, yakut ve ametist;
 Beril, lacivert taşı ve yakut;
 Safir. Firuze ve zümrüt;
 Altın senin için işlenmişti güzelce,
 Senin için çıkarılmış, yaratıldığın gün hazırlanmıştı.
 Geniş koruyucu kanatlarınla,
 Melek olarak yarattım seni;
 Tanrı'nın kutsal dağındaydın
 Ve yanan taşlar arasında dolaştın.
 Yaratıldığın günden beri,
 Kötülüğü bulana dek
 Kusursuzdun işlerinde.
 Ticaretin bolluğunda
 Usulsüzlük yaptın
 Ve günah işledin.
 Bu yüzden indirdim,
 Tanrı'nın dağından,
 Ve yok ettim seni,
 Yanan taşların arasındaki
 Ey koruyucu melek.

Burada Anti-kahramanın göz kamaştırıcı ışığı vurgulanmıştır: o, olağanüstü mücevherler ve altınla bezenmiş dünyanın en büyük zenginlikleri arasındadır. Fakat kuralları ‘ticaretin bolluğunda’ ihlal ettiği için, açıkça uygunsuz ticari bir anlaşmadan bahsedilmektedir -biraz tuhaf gelse de ‘sosyal ilişkiler’ hatta ‘cinsel ilişki’ anlamı çıkarılabilir- ve sonuçta her şeyi kaybeder.

İflastan daha kötü bir durumdadır ancak 'yanan taşların arasından' indirilmiş olması gerçeği, olayı maddesel ve ruhsal açıdan en düşük seviyeye taşımaktadır. Hikâye görünürde Yaradılış'taki kovulan melek kavramını kuvvetlendirmekte ve sürgününün korkunç dinamiğini vurgulamaktadır.

Başka yorumlar olmasına rağmen bir kez daha söylemek gerekirse, bu bölüm aslında dramatik bir çöküş yaşamış onurlu kral Nebukadnezar'dan bahsetmektedir³⁸. Her zaman kötülük temelinde olmasa da Lucifer'le kurulan bağlantılar devam etmektedir. Sabahyıldızı tanrısı, Kenanlıların Shaher'i hala Musevilerin Shaharit veya Sabah Hizmeti ile birlikte anılmaktadır³⁹. İkiz erkek kardeşi, akşam yıldızı Shalem güneşin günlük ölümünü ilan ettikten sonra Barış Sözü anlamına gelen *shalom* derdi ve ikiz tanrılara Kudüs'deki 'Shalem Evinde' ibadet edilirdi.

Anneleri Büyük Ana Tanrıça Asherah veya Helel'di ve kelime çukur anlamına geliyordu. Kenanlılar, Shaher'in ısıtılı Güneş Tanrısı'nı ele geçirmenin yollarını aradığına fakat yenik düştüğüne ve gökyüzünden şimşek şeklinde indiğine inanıyordu. 7. yüzyıla ait bir pagan ağıtı kovulma olayını şöyle anlatır:

Göklerden nasıl düştün, Helel'in oğlu Shaher! Oysa şöyle demistiñ; kuzeydeki yıldızların üzerindeki tahtıma, göğe yükseleceğim ve kuzeyin ardındaki Meclis Dağı'na kurula-
cağım; bir bulutun ardında, Elyon gibi olacağım⁴⁰.

Lucifer'in düşüşüyle ilgili hikâye ilk kez bir Pers miti olan Ahriman'da, düşmanı güneş tanrısı ve göklerin babası Ahura Mazda'ya meydan okuyan Karanlık Tanrısı, Büyük Yılan ile anılır. ('Ahura' aslında dişil bir isimdir⁴¹. Jean Markale'nin dediği gibi: 'Ahura-Mazda önceden ışık varlıktı, sonra dişil bir tanrıçaya dönüşerek maddeleşti.')⁴² Kovulduktan sonra, Ahriman yılan şekline bürünerek ilk kadın ve erkeği kandırmıştı ve pey-

gamberlere göre dünyanın sonu geldiğinde mutlaka yenilecekti. Fakat o sonsuz zamanın, Ana Yaratıcı'nın rahminde, Ahura-Mazda'dan daha aşağı olmayan, *ikiziydi*. Aslında, Ahriman fiziksel dünyayı yarattığı için şereflendirilmiş ve Mithras kültürünü gizli sihir tanrısı –başka bir ölen ve doğan tanrı- 'Armanius' olarak derinden etkilemiştir. Birbirine ters düşen fakat eşit kabul edilen Aydınlık ve Karanlık tanrıların Persler üzerindeki etkisi, Hristiyan Gnostiklerce aydınlanma olarak kabul edilmiştir.

Lucifer'le ilgili bazı hikâyelerde, Lucifer başmelek Mikail'le savaşır, kaybeder ve ebedi düşmanı olarak kalır. (Her iki melek de benzer özelliklere sahiptir, ışık ve ateşle özdeşirler.) Bazı melekler taraf tutmak istememiş ve daha sonra Kutsal Kâse'yi çevreleyen mitlerde tekrar ortaya çıkana dek yansız kalmayı başarmışlardır.

Dolayısıyla Yeni Ahit'teki Esinleme bölümünde yer alan hikâyede:

Ve göklerde bir savaş vardı. Mikail ve melekleri, ejderha ve meleklerine karşı savaşıyordu. Fakat yeterince güçlü değillerdi ve göklerdeki yerlerini kaybettiler. Büyük ejderha –şeytan veya iblis adı verilen, doğru yoldan çıkmış yılan- beraberindeki meleklerle dünyaya doğru savruldu. ⁴³

Esinleme bölümü aynı zamanda; ejderhanın kuyruğuyla yıldızların üçte birini gökyüzünden süpürerek, dünyaya doğru savurduğunu⁴⁴ anlatır ve buradan da Lucifer'in, meleklerinin üçte biriyle birlikte yenildiği sonucunu çıkarabiliriz.

Daha sonraki betimlemelere göre Tanrı ona, başından Sin'i doğuran oğul Jesual'ı erkek kardeşi olarak verdiği için Lucifer sinirlenir ve karşılığında Ölüm'ü doğurur. Aşağılandığını hissederek acı çeken Lucifer, göklerdeki evinden atılır.

Milton'a göre gökteki ordular –Lucifer'in dramatik bir şekilde gidişiyle kargaşa yaşanır, lakin gökyüzünde kalmak için daha akıllıca seçimler yaparak orda kalmayı başardıkları da açıkça ortadadır- aşağıdaki kategorilere ayrılmıştır: Güçler, Seraflar, Kerubiler, Tahtlar, Egemenlikler, Bilgelikler, Reislikler, Başmelekler ve nihayet melekler. Son yıllarda özellikle Yeni Çağ ile öne çıkmasına rağmen melekler öncelikle Tanrı'nın habercisi ve çoğunlukla sıradan insan görüntüsünde varlıklar olmuştur.

Yaradılış'taki kovulma konusu 1. yüzyıl Hristiyan ve Musevileri arasında, insanlığın ilk günlerini anlatan tek hikâye değildi. Yaradılış 6 ile ilgili şifreli bazı söylemler yayılmaya başladı.

İnsanlar dünyada çoğalmaya ve kızları olmaya başladığında, Tanrının oğulları insanların kızlarını gördü ve onlar güzeldi⁴⁵.

'Tanrının oğulları' meleklerdi, daha sonra Havva soyundan olanlarla birleşmeleri alenen Tanrı kanunlarının ihlaliydi, fakat her şekilde çocukları yarı-insan, yarı-melek 'dev' (veya 'kahraman') 'dünyada...yeni ünlenen güçlü insanlar' oldu ve daha sonraları yazarlar onları iblis olarak sınıflandırmakta tereddüt etmediler. (İlk Hristiyanlar, her an çeşitli boyutlardaki iblislerin saldırı tehdidi altında olduklarına inanırdı. Aziz Paul 'melekler yüzünden' kadınların kilisede başlarını örtmesi gerektiğini⁴⁶ zira kadın saçının, tıpkı reçelin karıncaların dikkatini çektiği gibi *daemones*'leri (diğer dünya varlıkları) çağıracağını düşünüyor ve endişeleniyordu. Dolayısıyla peçe, bir tür kutsal sineklik gibi, mantıklı bir önlem olarak kabul edildi.)

İncil dışında başka bir mite göre Tanrı meleklerini toplar ve en son yarattığı Adem'e hayranlıkla bakmalarını ister. Başmelek Mikail hevesle hayranlığını belli eder fakat Lucifer dehşete düşmüştür ve merak eder, 'Neden bana baskı yapıyorsun? Benden daha yeni ve güçsüz olan birine tapmayacağım. Ben ondan daha büyüğüm; o bana tapmalı!' ⁴⁷

Bizler ve Onlar

Elaine Pagels'in muhteşem kitabı *Şeytan'ın Doğuşu*'nda (1995) belirttiği gibi, İncil veya İncil harici bütün kovulma hikâyelerinde 'ortak konu: bu en büyük ve en tehlikeli düşmanın... yabancı gibi doğmamış olmasıdır. Şeytan uzaktaki değil yakındaki düşmandır- güvenilen bir çalışma arkadaşı, kardeşidir.' ⁴⁸ Göksel yazıtlara göre İsa'yı işkenceye ve ölüme sürükleyen Yehuda gibi, Şeytan da özverili motiflerle bunu yapmış olmasına rağmen farklı olarak insanoğluna seçme özgürlüğü verir.

Pagels'a göre:

Oluşumunu nasıl düşünürsek düşünelim ki çoktur, hepsi de Şeytan'ı yakın bir düşman olarak yansıtır... 'Tanrı'nın kendi yarattığı melek nasıl onun düşmanı olabilir?' diye soranlar, şimdi 'İçimizden biri nasıl *onlardan* biri olabilir?' diye sormaktadır.

Dünyayı 'Biz' ve 'Onlar' olarak uçuk sınıflara bölme hevesi yeni değildir -Yunanlılar yabancılara 'barbar' demiştir, Mısırlılar kendilerini 'insan' olarak adlandırmıştır -Batılı Hristiyan inancına göre düşmanlar, öncelikle insanlık dışı kabul edilerek aşağılanmıştır çünkü Hristiyanlığa karşı olan her şey *Tanrı'nın düşmanıdır*.

Kaldı ki Tanrı, kovulma hikâyesinde azarı hak etmişçesine davranır. Jean Markale şöyle söyler:

...Ebedi Tanrı kötü ve korkunç bir şekilde kıskançtır ve... ölümsüzlüğü hiç kimseyle paylaşmaya niyeti olmayan zengin bir kapitalist gibi davranır. Herkestè olsa ne tadı kalırdı ki?)⁵⁰

Kabilenin dışında kalanları umursamamak veya kilisenin ayrı hak ve değerleri önemsememesi insanlığın hatası gibi gö-

rünse de Hristiyanlar, zorbaları fanatik bir sınıra taşıyan bu ah-laki ve dini konuyu 'nefreti haklı çıkarmak hatta toplu katliam yapmak'⁵¹ şeklinde ele almıştır. Daha sonra açıklayacağımız gi-bi kendini haklı çıkarma yaklaşımı, aşırı uçtaki Engizisyoncular tarafından 'kâfirlere' –özgür düşünenlere, Hristiyan muhalifle-re veya kadınlara- karşı büyük ölçüde kullanılmıştır. Ancak 'bu doktrindeki değişiklik 18. yüzyıldan itibaren Şeytan inancının sona ermesindeki en önemli etkidir.'⁵² Museviler kötülükle baş edebilmek için kovulmanın önemini göz ardı etme eğilimin-deyken, birçok Hristiyan için Lucifer'in hikâyesi hala çok önemliydi.

Lucifer ışığı yöneten ölümsüz yılan Sata bağlamında da ele alındı ve ona İsa'nın sözleriyle İbranice'de Şeytan adı verildi: 'Şeytan'ı gökten düşen bir ışık olarak ben tuttum'⁵³. Kilise rahi-bi Origen (EÇ 185'te doğmuştur) ve Aziz Augustine'in yazıla-rında – bazı tanrıbilimcilere göre Origen bu bağlantıyı kuran ilk kişiydi ⁵⁴. 1. yüzyıl sonları ve 2. yüzyılda Hristiyanlar için 'Lu-cifer' adı 'resmî' olarak 'Şeytan' ile eşanlamlı kabul edildi.

Ünlü Yunan filozof Eflatun'a göre, Tanrı (yıldız anlamına gelen) Aster'i Sabahyıldızı ile özdeş görüyor, akşamları farklı bir göksel konumda belirttiği için tuhaf ve çift kişilikli olduğu-nu düşünüyordu. Aster'i mutlak ölüm ve doğum tanrısı olarak yüceltirken: 'Bir zamanlar Sabah Yıldızı olan Aster, canlılar üze-rine saç ışığını. Şimdi Akşam Yıldızı olarak yitiyorsun, ölümler üzerinde ışılda.'⁵⁵

Rakip ve Engelleyici

Musevi-Hristiyan inancındaki genel eğilim Tanrı'nın irade-sini engelleyici –Yunanca Yeni Ahit'te *diabolos*- karşıtının Şeytan olduğudur. İlk Hristiyanlar, barbarların ve katillerin avı olduk-ça Yeni Ahit'teki Şeytan'ın görevini bilmek gittikçe artan bir me-rak halini aldı. Musevilere göre Şeytan, Amerikalı eğitimci Jeff-

rey Burton Russell'ın sözleriyle 'başka bir yöne kararlı bir şekilde hareket eden' varlıktı. Russell: '[Museviler için] yaratılan dünyanın mükemmel olmayan halinden doğan kötü sonuçlar veya özgür iradenin insanlar tarafından kötüye kullanılması, Tanrı'nın kozmik düşmanının işi değildir'.⁵⁶

Eski Musevi inancına göre Şeytan, Sammael olarak bilinirdi; Yüksekten düşen melek, yılanı kullanarak Adem ve Havva'yı kandırır. O; aldatan, suçlayan, yok eden ölüm meleğidir... Şeytanın Tanrı'dan bağımsız bir mevcudiyeti bulunmamaktadır. Tanrı, onu insanları denemek, günahları bildiren bir aracı ve suçluların cezalandırılmasından sorumlu olarak kullanır.⁵⁷

Şeytan, Musevilerin gözünde çekiciliğini yitirmeye devam etti: 1940'lı yıllarda 'insanların kötü eğilimlerine dokundurmak-tan biraz daha fazlası'⁵⁸ söylemleriyle önemini yitirdi. Ancak çarpıcı bir yorum günümüzde, özellikle Liberal Museviler arasında geçerliliğini hala korumaktadır. Hristiyanlık o zamanlar ve hala bu anlamda farklıdır.

Yeni Ahit'te Şeytan *Antikeimenos*, rakip veya düşman anlamında geçer, 'dönemin hükümdarı' –*arction ton aiomon touton*– Antioch Piskoposu Aziz İgnatius'a göre ilk Hristiyanlık döneminin 'idarecisidir'. Kovulmadan bu yana, Şeytan insanoğluna hükmetmiştir ancak sonra Tanrı'nın oğlu İsa'nın vücut bulmasıyla gücü sarsılmış ve nihayetinde 'Parousia' veya İsa'nın ikinci gelişi ile varlığı son bulacaktır. İlk kez Yeni Ahit çevirisiyle gündeme gelen William Tyndale tarafından 1526'da kullanılan ifadede insanın af dileyerek Cennet'te bir yer edinmeye çalıştığı belirtilmiştir. Aslında artık bildiğimiz ve döneminde kullanılmayan⁵⁹ "uzlaşma fikri" ile bağlamak için –belirli bir sonuç anlamına gelen– kelimeyi yaratmak durumunda kalmıştır. Aynı ta-

nımlamaya daha sonraki Kral James veya 'Onaylı' 1611 kopyasındaki Yeni Ahit'te 'Bizi affeden İsa aracılığıyla Tanrı'yı seviyoruz'⁶⁰ şeklinde ifade edilmiştir.

İnsan-tanrı vekili İsa, Museviliğe ait çok daha eski bir düşünce olan ve insanların günahlarını affettirmek için çöle ölüme gönderilen günah keçisi olarak düşünülür. Fakat Barbara Walker, 'Musevilerin Yom Kippur yani Af Günü'nü, Sümer ve Babil-lilerin *kupparu* olarak adlandırdığı, herkesin günahlarının bir koyunun içine doldurulduğu sonra da koyunun öldürüldüğü af törenine'⁶¹ bağlar. İsa, Tanrı'ya kurban edilen kuzu sembolüdür -daha sonra açıklayacağım gibi bazı kâfirler bu kavramı çok farklı bir şekilde ele almıştır.

Yeni Ahit'te 'İsa aracılığıyla bize zafer getiren Tanrı'ya şükürler olsun'⁶² derken bahsedilen zafer 'günah, ölüm ve Şeytan'dır'⁶³. Bu zafer İsa'nın çarmıh üzerindeki gönüllü ölümü, kutsal ve kurtarıcı kanının dökülmesiyle gerçekleşmiştir. Sayısız kilisenin dışındaki afinite 'İsa sizin günahlarınız için öldü' yazar. İsa, kendini kurban ederek Adem ve Havva'nın günahlarını *affettirmiştir* ve öldüğünde *kurtarıcı* olmuştur. Cennet kapıları kapandıktan sonra, İsa'nın kanı kapıları tekrar açmıştır. Tanrı-bilimci olmayanlara göre bu hala karmaşık ve çözümü olmayan bir durumdur, İsa zaten bizim günahlarımız için öldüyse o zaman neden iyi bir yaşam, ölüm ve Cennete ulaşma umuduyla vaftiz olmamız gerekmektedir? Bu senaryo Kilise rahipleri tarafından dikkate alınmamıştır. Barbara Walker'ın dediği gibi:

Ortaçağ din adamları arasında İsa'nın kurban edilmesinin aslında etkili olmadığına dair ortak bir düşünce hâkimdi çünkü Kurtarıcı'nın ölümüyle sadece 'birkaç kişi' kurtulmuştu. Aquinas'lı Aziz Thomas ve diğerlerinin iddialarına göre insanların büyük bir çoğunluğunun kaderinde ebedi cehennem azabı çekmek vardı.⁶⁴ Dolayısıyla tüm zamanlar

veya tüm insanlık için af dileme teorisi, dünyasal gücün temelini oluşturduğunu söyleyen aynı kilise tarafından reddedilmişti.⁶⁵

Af kavramını göz ardı etmek nedense onu daha anlamlı hale getirir. Vaftiz, bireyin günahlardan arınması, iyi bir Hristiyan olarak hayatına devam etmesi ve Şeytan'ı reddedişinin belirgin bir işaretidir. Aslında, ilk Hristiyanlar vaftiz olmadan önce şeytan çıkarma töreni yapıyordu –şüphesiz günümüzün giyimli kuşamlı nezaket ortamından daha sert ve muhtemelen daha sarsıcı törenlerdi. Olay baştan sona hiç şaşırtıcı değildir zira Hristiyan töresinin müjdecisi de böyleydi. İsis ve Osiris'e adanan, Nil kıyısındaki büyük tapınaklarda gerçekleştirilen Mısır vaftizi, halkın önünde günahların itiraf edilmesi ve etkileyici şeytan çıkarma törenleriyle yapılıyordu.⁶⁶

Anlayacağınız gibi şeytan çıkarma gerekliydi; iblislerin, iyi Hristiyanların yediği yemekte, içtiği şarapta, kuyunun başındaki genç kadının yan bakışında, evlenme zamanı gelmiş bir genç kızın buklesinde ve her yerde olduğuna inanılıyordu. İlk Hristiyanlara göre bir şekilde haklı çıkarılan paranoya ile Şeytan'ın günlük yaşamı sardığına inanılıyordu, bu doğrultuda nazik gibi görünen bir insan aslında onları pagan zalimlere teslim edecek bir casus olabilir miydi?

Elbette tüm paganlar kâfir ve Şeytan yanlısı olarak kabul ediliyordu. Kilise rahibi Irenaeus'a göre kâfir, piskoposun kâfir olarak ayırdığı herhangi bir kişi olabilirdi. Jeffrey Burton Russell daha yalın bir ifadeyle ' "Kâfir" için yansız bir tanım yapılması mümkün olmadığından, bu tanım kaçınılmazdır.'⁶⁷demiştir.

Paganlar, belirgin bir şekilde şeytan yandaşıydı hatta tanrıları, İsa'nın yaşamını ve ölümünü taklit ediyordu. Mısır'daki Osiris, Perslerin Tammuz ve Romalıların Mithras –Yunanlıların Orfeus ve Dionisus'u gibi diğer doğum ve ölüm tanrılarından

bahsetmeye gerek yok- gece ve gündüzün eşit olduğu 25 Aralık'ta mağara gibi gösterişsiz yerlerde doğdular. Doğumlara yeni yıldızlar, çobanlar ve bir Magi eşlik etti. Hepsi baharda (bir Cuma günü) öldü ve birkaç gün sonra mucizevî şekillerde göğe yükseldiler. Bugün bile bazı Hristiyanlar yakışı kalmayan gerçeği, yüzlerce hatta binlerce yıldan beri İsa ile ilgili anlatılan hikâyeler kadar olmasa da yine de kör bir inançla bağlayan pagan mitini, bir tür şeytani parodi olarak kabul etmektedir. Bazen bu hikâyelerin en iyi ihtimalle *prova* niteliğinde yaratıldığı, asıl konudan uzak zayıf bir bağlantı olduğu da iddia edilir.⁶⁸

Kiliseye gitmek bile saf ruhun teminatı değildi. Piskopos Ignatius, piskoposun onayı olmadan hareket eden herkesin Şeytan'la bağlantılı olduğunu açıkladı, kendisinin Şeytan tarafından aldatılması durumunda ise şehitlik 'görevini' feda edeceğini belirtti -dini ve ahlaki açıdan ilginç bir yaklaşım. Burada hayatını kurtarmak için onu aldatmaya çalışan Şeytan ve onun intihar etmesini bekleyen iyi Tanrı bulunmaktadır, modern bir görüş olmasına rağmen eski zamanlara sesimizi duyurabilseydik şüphesiz suçlanacak olan yine sefil iblis olacaktı. Ignatius, 'Acı çekmek istiyorum, ama bunu hak edip etmediğimi bilmiyorum... Bu dünyanın prensinde [Şeytan] olmayan türden sabıra ihtiyacım var' der⁶⁹. Jeffrey Burton Russell ise: 'İşkence ve ölüm Şeytan'ın işidir, hatta şehidin gücünü azaltabileceği için paganların inceliği bile şeytani bir tuzaktır.'⁷⁰

Pek hoş olmamasına rağmen modern görüşe göre -Katolikler hala 'acılarını Tanrı'ya sunarak' karşılığında birilerinin mutluluk ve zevk getirmesini beklese de- bu kutsal mazozizmdir. Yobazların İsa'nın her an dönebileceğine inandığını da unutmayalım. (Aslında, İsa'nın gelecek kuşaklar için bir kilise kurmasının ardında dünyanın sonunun gelmiş olması ihtimali son derece düşüktür. İlkeleri doğrultusunda kesinlikle zaferle geri döneceği düşünülmüş, her an sonun yaklaşmasıyla ilgili işaretler ve-

rilmiştir. Alaycı bir ifadeyle Aziz Petrus'un kurduğu Roma Kilisesi, Havarilerin yaşadığı zaman İsa'nın döneceğine dair verilen sözlerin tutulmamasıyla ilgili dolaysız bir sonuçtur.) Bu arada şehidin ölümü, ilk Hristiyanların ebedi mutluluğunun teminatı olarak kabul edilir.

En azından olayların üstesinden gelmeye çalışarak onları yüceltmenin muhtemel bir yolu budur. Kolezyumda vahşi hayvanlar tarafından bağırsakları deşilen veya yangın çıkarmak için kullanılan gönüllülerin ve gönüllü olmayanların maruz kaldığı benzeri eziyetler de ayrı bir konuydu. Böylece arena, iyi ve kötü arasındaki savaşın sağlam bir metaforu haline geldi –ilk Latince vaazlarda Şeytan, iyi Hristiyanları ağına düşürmeye çalışan bir gladyatör olarak anlatılmıştır⁷¹. Kendi çıkarlarına uygun olmayan ve düşmanın iktidarını kuvvetlendiren uygunsuz bir benzeşmedir. (Alay edencesine ilk Hristiyanların acı ve aşağılanmaya sebep olanlar üzerindeki bu ısrarı -ne şüphe!- Engizisyon gerekçesi ile kurumsallaşan sadizm ile can sıkıcı bir hale bürünmüştür.)

En azından ilk iki yüzyıl boyunca Hristiyanlık kapsamında inançla ilgili tutarlı yazılar yoktu. Paylaşılmakta olan kutsal yazılar, Yeni Ahit'te yer almıyordu. Adem ve Havva'nın kovulması, Tanrı ve Şeytan'ın yapısı, Roma İmparatorluğu dahilindeki Hristiyan topluluklar arasında değişik şekillerde yorumlanıyordu. Konstantin, EÇ 4. yüzyılda karışıklığa son vermek için inancın eski kölesi haricinde bir devlet dini kurdu. Bundan sonra Katolik Kilisesi dışında başka bir inancın peşinden giden herhangi bir grup veya birey elbette lanetlenecekti.

Aydınlığın ve Karanlığın Efendileri

Rahip Polycarp: 'İsa'nın sözlerini kendi isteklerine uygun hale getirmek için değiştirmeye kalkışan, dirilişe inanmayan veya kıyamet gününün Şeytan'ın ilk çocuğu olduğunu düşünen

herkes⁷² muhaliftir ve 'İsa'nın sözlerini' kendilerine uygun düşsün diye çarpıttıkları için 'kaçınılmaz bir şekilde suçlanacaktır' demiştir. Bunlar çoğunlukla Roma Kilisesi'nden uzaklaşan Gnostiklerdi ve bu şekilde davranarak neredeyse Şeytan'a hizmet ediyor ve acı çekiyorlardı. İyi ve kötü kriterlerine aşırı uçta uyaran, hatta Tanrı ve Şeytan'ın görevlerine göz dikmeye cüret eden bir yaklaşım içindeydiler...

'Gnostik' Yunanca *gnosis* kelimesinden gelmektedir. Bilgi ve inançla kurulan, sezgiyle işleyen kişisel bir bağ, esin ve giderek artan bir gelişimdir. Gnostisizm temelde öz bilgisidir -*Gnothi sea uton*- 'kendini tanı' : 'Çeşitli Gnostik tarikatlarını birleştiren inanç dünyanın tamamen kötü olduğu ve kurtarılamayacağına dayalıydı.'⁷³ Onlara göre dünya korkunçtu. Karanlık ve önemsiz bir yerdi. Bu tuhaf yanılsamanın ötesinde ise daha ruhani ve iyi, maddeden uzak başka yerler vardı.

Aşırı uçta olmayan Gnostikler bile Yaratıcı'nın önceden iyi huylu bir ruh olduğunu sonra Lucifer gibi kovulduğunu düşünüyordu. Bu kör, aptal ve kötü varlığı sıkça Şeytan olarak tanımlıyorlardı, daha sonra Yunan Gnostikler ona 'evrenin yaratıcısı' veya 'asıl hareketi sağlayan' Tanrı'nın tam tersine 'kısmi hareket sağlayan' adını verdiler. Robert McL. Wilson: 'Gnostiklerin Evrenin Yaratıcısı teorisi Musevi ve Hristiyan inancındaki Şeytan'a dayalıdır... Egemen Gnostik olumsuzluğu dünyanın yaratıcısına, mevcut idarecisine aktarılmış halidir.'⁷⁴

Birçok Hristiyan'ın inandığı gibi yenilgi kaçınılmazsa, Gnostiklere göre İyi ve Kötü arasındaki -veya Aydınlık ve Karanlık sembolleriyle her zaman kullanıldığı gibi- savaşın sonuçlarını tartışmanın bir anlamı yoktu. Eski Persler gibi birçok Gnostik de düalistti, dünyayı Aydınlık ve Karanlık gibi zıt fakat eşit güçler arasında sürekli değişen bir yer olarak görüyordu. Açıkça söylemek gerekirse tek sorun, hangisinin ne olduğunu bilmektir...

Gnostik kozmolojisi, öngörü ve bilinmeyen dillerde konuşmalarıyla renkli –sınırsız olmanın yanı sıra güldürücü ve karmaşıktır- bir yandan da yukarıda alıntı yaptığımız bölümde olduğu gibi sinir bozucuydu. Erkekleri ve kadınları kaba bir et paketine sıkışmış, ruhun hassas parçaları olarak görüyorlardı: insanoğlu saf ruhtu fakat çok uzun zaman önce kötülüğe bulaşmıştı. Elbette Yehova'nın Şeytan olduğu fikrini benimseyerek yeni gelişmekte olan Roma Katolikleri arasında pek huzurlu bir gelecekleri olamazdı.

Eski Ahit'te Her Şeye Kadir olan ile Yeni Ahit'te İsa'nın sevgili Babası arasında temelde bulunan ve hoş olmayan çelişkileri gözler önüne sermek, çoğunlukla kâfirlere kalıyordu. John Milton, *Kayıp Cennet* adlı epik şiirinde 'Tanrı'nın insanoğluna karşı tavrını haklı çıkarmak için' gerçekten sadist bir Yehova betimlemiştir:

Her Şeye Kadir olan...

Ruh ve gücümüzle bizi bıraktı

İstirap çekerken acılarımızın baki kalması

Ve intikam dolu öfkesini doyurmamız için.⁷⁵

Daha iyi görünmekle beraber, kurbanlar daha çok acı çeksin diye onları canlı tutmaya çalışan, hatta yarı yanmış halde odun yığınının üzerinden çekip bir veya iki saat sonra yine ateşin üzerine süren Engizisyon işkencecilerine kıyasla konumu ve kudreti daha kötüdür. Tanrı, kendi patalojik öfkesini tatmin etmek için, Adem ve Havva'ya yeterince acı çektirecek kadar 'öz ve güç' vermiştir. Milton burada bile 'çalışıp acı çekmeye' mahkûm oldukları halde, ilk kadın ve erkeğe tamamen ve geri dönüşü olmayan bir şekilde eziyet edilmesini istemez; durum 'umutsuz'⁷⁶ değildir. Şeytan 'sonsuz dek azap' çekerken, Adem ve Havva'nın durumu bir nevi 'Ebedi Adaleti' temsil etmektedir.

İlk Hıristiyanların bir çoğu (ve bazı yakın geçmiş düşünürleri) adil bir Tanrı'nın Şeytan'ı sonsuza dek Cehennem azabıyla baş başa bırakmasının ne kadar doğru olduğunu doğal olarak –sıradan bir günahkarın bile sonsuza dek azap çekmeye mahkum olduğunu zamanla kabul etseler de- sorgulamıştır. İskenderiyeli rahip Clement, zamanı gelince tüm günahkarların –Şeytan'ın bile- kurtarılacağına inanıyordu. Clement'e göre özgür irade sayesinde Şeytan bile tövbe etme hakkına sahipti. 'Şeytan dâhil, tüm varlıkların ait oldukları yer olan Tanrı'dan yine Tanrı'ya mutlak dönüşü'⁷⁷, *apocatastasis* kavramını geliştirmek ise Origen'e düştü. Vatikan'ın yaptığı açıklamalara göre en çok batağa batmış olan günahkâr bile tövbe ederse *Kilise* tarafından affedilecekti.⁷⁸

Gnostiklerin Tanrı'nın gerçek yapısıyla ilgili ince merakları, iyi Lucifer fikrini söküp atmaya yetmedi. Kovulmuş olana karşı hissettikleri, antik Yunanlıların (öngörü anlamına gelen) Prometheus hayranlığına benziyordu. Prometheus, Zeus'tan ateşi çalarak insanoğluna vermişti ve bir dağ başında zincirlenerek 'kendi totem kartalı tarafından' ciğeri paramparça hale getirildi 've ertesi günü tekrar parçalanmak üzere geceleri serbest bırakılıyordu'⁷⁹. Zavallı Prometheus acıyla yakardı: 'İnsanoğlunu Hades'e sürükleyecek kuvvetli bir rüzgârdan korudum... İnsanoğluna yardım ettim ama kendime edemiyorum.'⁸⁰ Özverili antikahramana hayranlık duyarak gerçek Lucifercilik kapsamına kabul ederken, Gnostik ikonalarında -Yunan mitine göre- Prometheus'un kilden ilk insanı yarattığını da görürüz. Muhtemelen mitin ardında insanlara ateş bilgisini veren ve mutlak bir şekilde kaybeden Prometheus, Lucifer gibi kabul edildi. Zeus'un Olimpos'taki tapınağı kurulmadan daha önce dünyada var olan dev Titanlarla birlikte Prometheus üstünlük savaşını kaybetti ve gezegenin altına tutsak olarak zincirlendi.

İskandinav Loki gibi Prometheus, düzenbaz tanrıların prototipi olmasına rağmen bu hikâye Musevi-Hristiyanlar için 'göklerdeki savaş' ve Lucifer'in düşüşüne ilham verdi⁸¹. Barbara G. Walker'a göre, Zeus'a oynadığı oyun başka bir şekilde Eski Ahit'te ortaya çıkıyordu:

...Prometheus, kurban edilen hayvanların yağ ve kemik gibi pek yenilmeyen kısımlarını tanrılar adına Zeus'un kabul etmesini sağlayarak onu kandırdı, öte yandan insanların da et yemesine izin verilecekti. Zeus'un amacı bu değildi, Prometheus ve onun insan yandaşlarından intikam almaya yemin etti.⁸²

Zeus kurbanları kabul edeceğine dair kutsal bir yemin ettiği için artıkları almaya mecburdu. Yehova aynı durumu yaşadığında ise -rahiplerine 'yağları ayırmalarını... Ve sunağın üzerinde etler pişerken Tanrı'yı yayılan kokularla memnun etmelerini'⁸³ söylemişti- 'Museviler, Yehova'nın böyle istediğini söylüyordu'⁸⁴.

'Prometheus'un rasyonelliğe katkısı'⁸⁵ belirgin bir şekilde Olimpos dinini dize getirdi. Sezgisel ve mistik din, birçok düşüncenin ve 'doğru mantığın' parlak ışığında sabah çiği gibi yok oldu. (Aynı yaklaşımı, bazı iddialara göre bilimin de yobazlık olarak kabul edilmesine rağmen 18. yüzyıl Aydınlanma Çağ'ında dini dogmaların ve batıl inançların yok edilmesi için yapılan girişimlerde göreceğiz.)

Hristiyanlara göre Lucifer, kendi küstahlığı yüzünden kovulmuştur. Tarafsız bakacak olursak Kilise'nin hikâyesi oldukça yerinde ve Lucifer'in değişimi şüphe uyandıracak kadar hızlı olmuştur. Tanrı'nın en gözde meleğiymken dünyaya/cehenneme gelişi, Sabahın ısıltılı Oğluna salt gururdan daha çirkin özellikler yüklemiştir. Parıldayan Lucifer, *Şeytan* olmuştur; düşünebi-

leceğimiz bütün kötülüklerle bütünleşmiş, aklılara durgunluk verecek felaketlerle dolu, merhametsiz, acımasız ve karanlık bir yaratık olmuştur. Ebedi ceza, alevlerin arasındaki iblis arkadaşlarını yönetip bir yandan insanların aklını çelmek için komplo kurarken, bir vampir ve en büyük zaferi insanları kendi gibi kötülükle doldurmak olan türünün en iyi ruh-emicisi haline gelmiştir. ‘Yalanların Babası’ olarak kabul edilmesine rağmen öne çıkardığı *var oluş sebebi, umudu* yok etmekte ve öncelikle arayışta olanların istediğini istediklerini sunarak onları aldatıyordu.

Milton’un bütün iyi niyetine rağmen, onun Şeytan’ı, Tanrı’nın öfkesini ciddi ölçüde idare etme gereksinimi taşır. Cehennem’e –veya ‘Pandemonium’, iblislerin mekânı- gitmeye zorlandığı için Şeytan bu durumdan olabildiğince yararlanmaya kararlıdır ve ‘Burada nihayet özgür olacağız’⁸⁶ der. Üzerine ekler: ‘Cennet’te hizmet etmektense, Cehennem’de hüküm sürmek yeğdir’⁸⁷. Milton, Cehennem’i bir tür meclis gibi betimler; iblisler Cenneti yeniden ele geçirip geçirmeyeceklerini tartışır ki bu da gerçekten demokratiktir.

İlk Hristiyanlar kötülüğün yapısı ve Tanrı’nın kişiliği sebebiyle karmaşa yaşamıştır. ‘Şeytan nereli?’ sorusunu ortaya attığı için E.Ç. 144’de Roma’da Hristiyanlıktan atılan Marcion, iki tanrının olması gerektiği sonucuna vardı, Eski Ahit’teki evrenin yaratıcısı, aynı zamanda *conditor malorum*, ‘kötülüklerin yazarı’ ve *auctor diaboli*, ‘iblis yaratandı’⁸⁸. Diğer yandan iyilikten yana olan inanç tamamen merhametliydi, fakat –birçok insanın yaşamında bu özelliğe dair fazla bir kanıt bulunmadığı için- neyi nasıl yapacağını insanoğlu bilmemeliydi.

Müslümanlara göre Şeytan, ‘İblis’ veya ‘Şaytan’ anlamına gelen Arapça bir pagan terimiydi ve kökeni ‘muhtemelen “uzakta olmak” veya “öfkeyle doğmak”⁸⁹ idi. Tanrının ateşten yarattığı, ahlaki açıdan çapraşık, şekil değiştiren bir cindi. Bu ca-

ni varlıklar mezarlık ve yeraltı dünyasıyla özdeşti. Ancak büyücülere uşaklık ederken yakalanabildiklerine inanılırdı. Şeytan aldatmayı deneyebilir ama zorlamazdı, fakat işinde gerçekten başarılıydı, –özellikle dine karşı işlenen suçlarda, kâfirlikte ve Tanrı'ya hakarette- doğrudan yana olanları aldatırdı.

Çölün kırmızı tanrısı

İnanca göre İbranice de *Shaitan* –Eski Ahit Eyüp bölümünde yer alır- eski Mısır tanrısı Set'ten türemiştir⁹⁰, fakat düzen bozucu ve tartışmalı başka bir ortaklık da vardır. Gelenekçi Museviliğe veya tam olarak Hristiyanlığa pek uymasa da, Musevi Profesör Karl W. Luckert Eski Ahit'teki Tanrı ile Musevi-Hristiyan'ların Şeytan'ına en yakın eşdeğer olan (çakal benzeri mitolojik bir canavar olarak anlatılsa da) eşek kafalı Set arasında ilginç bir benzerlik bulmuştur. Set (veya Seth) eskiden panteon hâkimiyken, zalimce ana tanrıça İsis'le birleşen iyi tanrı Osiris'i öldürmüş ve parçalamıştır. Hikâyenin bazı kopyalarında İsis ve oğlu Horus'a cinsel tacizde de bulunmuştur. Mısırlılarda bütünüyle şeytani olan bir figür; insanlara acı çektirmek ve kandırmaktan başka bir amacı olmayan veya hiçbir şey yapamayan, çaresiz ve kötü bir tanrı yoktur. Onlar için, tüm tanrılar tek bir tanrının suretidir, dolayısıyla bilgi ve şifa tanrısı Osiris veya Thoth gibi Set'e de Yaratıcı kadar değer verilmekteydi. Set bile diğerlerine karşı daha faydalı ve iyi olmaya ve bu sebeple suçlanmamaya çalışıyordu. (*Ölümler Kitabı*'nda belirtildiği gibi, adının kullanılması sihir yapımında çok işe yarıyordu, örneğin ruh ölümünden sonraki yaşama geçerken zorluklarla karşılaştığında '... Seth'in verdiği bıçakla ben sihirliyim ve ayaklarım sonsuza dek benim olacak,' denirdi)⁹¹ Eski Ahit'te ise insan şeklinde Seth ortaya çıkarak İyi Çoban Habil'in "yerini almıştı".⁹²

Set, günlük deneyimleri doğrultusunda Mısırlıların kâbus

olarak kabul ettiği fiziksel dünyayı –gerçek, coğrafi bir bölgeyi– yönetti. İnsanlar, yiyecek için tamamen Nil Nehri’nin iki yanını kucaklayan dar yeşil şeride bağımlı, açlığa karşı savunmasız ve Set’in krallığının bulunduğu ‘kızıl’ çölün cehennem gibi iticiliğiyle mücadele ediyorlardı. Mısırlılar kırmızı olan her şeyden nefret ediyordu ve toplu halde İsis’e yalvarıyordu: ‘Kırmızı olan her şeyden beni kurtar’⁹³. Alt benliğinde Typon gibi olan Set, ‘kızıl-derili’ adıyla biliniyordu⁹⁴.

Set’in çölü, Eski Ahit’te yer alan Tanrı Yehova’nın Musa ve İsrailoğullarını gündüz bir bulut, gece bir ateş direği olarak Mısır’dan çıkarırken geçtiği ve beğendiği çölün tamamen aynısıydı. Öte yandan sonu gelmeyen çölden halkını geçirirken aslında tuhaf bir merakı vardı, bu yüzden kumların arasında ‘kırk yıl’ (genellikle ‘uzun bir süre’ şeklinde ifade edilir) dolaştılar, millerce yol aştıklarını düşünürken aslında sadece oldukları yerde dönüyorlardı. Tipik bir çöl sakini gibi, Adem ve Havva’nın kovulma hikayesinde de Yehova ‘bahçede günün serin saatinde’ yürümüştür⁹⁵. Luckert’ın ifadesiyle:

Bir çöl tanrısı olarak Seth, Mısırlılar arasında yabancıların, yıldırımın, ışığın ve depremilerin tanrısı olarak bilinirdi...

Musa’nın İsrailoğullarının Tanrısı adına Firavunla konuştuğu bilinir (Çıkış 5:3) Mısır Firavunu için Tanrı adına konuşmak, Seth adına konuşmak demektir.

[...]

Mısırlıların ilk erkek çocuklarını öldüren Tanrı, onlar için ancak çöl sakinlerinin tanrısı Seth olabilirdi. ⁹⁶

Set’in özellikle ışık ile bağlantısı açısından hem Yehova hem Lucifer’in özelliklerini kendinde toplaması ilginçtir. Mısır Firavunları da dünyaya ışığın babası yılan Sata olarak geliyor ve yeniden doğan Osiris gibi zaferle yıldızla dönüşecekleri göklere

yükseliyorlardı. Dindar olanlar kendilerini onunla tanımladıkları duayı tekrarlarlarken Sata gibi ölümsüz olacaklarını düşünüyorlardı:

Ben önünde sonsuz yılları olan yılan Sata'yım. Ölü yatıyorum. Her gün doğuyorum. Ben yılan Sata'yım, dünyanın en uzak yerlerine giden bir gezginim. Ölüme yatıyorum. Doğuyorum. Yenileniyorum, her gün gençliğimi tazeliyorum⁹⁷.

Luka'ya göre İsa'nın İncil'deki Şeytan tanımı 'gökten inen bir ışık gibidir'⁹⁸. Parlak yıldız Lucifer'e en yakın Mısır tanrısı İsis'in büyüyle kandırdığı ve Osiris'i öldüren atmaca başlı Horus'tur. Horus, Set'in yeminli düşmanıdır -İsrailoğullarının Yehova'sını anımsatır ve hiç de iyiliksever değildir. İnsanların aptallıklarıyla eğlenirken kendine özgü yöntemleri uyguluyordu. Eski Mısırlılar gibi Gnostikler de -Baba, Anne ve Oğuldan oluşan teslisin yarattığı mutlak dengenin kabulü- İyi ve Kötü arasındaki mecburi dengenin evreni bir arada tutan madde olduğunu biliyordu. Gnostiklerin *Philip İncil'*inde (1945 yılında, Nag Hammadi'den 1500 yıl sonra Mısır'da tekrar bulunmuştur)⁹⁹ belirtildiğine göre: 'Aydınlık ve Karanlık, yaşam ve ölüm, sağ ve sol, kardeşir'¹⁰⁰.

Kâfir Marcion'un çağdaşı Mısırlı Valentine, E.Ç. 139'da Roma'ya geldiğinde büyük karışıklıklara yol açtı ve 'karmaşık, düzensiz, yayılma amaçlı mitoloji ile kötülüğü öncelikli olarak ele almadı'¹⁰¹. Tutkulu dünya görüşünde yer alan sekiz 'üst zaman' ve en azından yirmi iki tane düşük zaman katmanı gibi bütün saçmalıklarıyla beraber inancın etrafını sararak, ilk günah kriterine dolaysız olarak meydan okudu. Adem ve Havva'nın kötü Yaratıcı tanrıya karşı ayaklanmaları iyi ve kötü ilkeleri anlamamıza yardım ettiği için, yılanın Yehova'nın bizden saklamaya çalıştığı ve insanlığa sunulan bir hediye oldu-

ğunu düşünüyordu.

Bu kavram sebebiyle, (Yunanca 'yılan' anlamına gelen *ophis*) Ophite'ler gibi diğer Gnostikler, 'şanslı kovulma' (*felix culpa*) inancını geliştirdi. Artık ilk günahın getirdiği çocuksu cehaleti –veya aptal masumiyeti- aşabilir ve tanrıya benzeme yolunda ilerlemeye başlayabilirdi. Fakat birçok Gnostik için yılan, Yeni Ahit Esinleme bölümünde olduğu gibi kötü 'ejderha' olarak kaldı:

Ve göklerde bir savaş vardı. Mikail [Başmelek] ve melekleri ejderhaya karşı savaştılar, ejderha ve melekleri de onlarla savaştı. Fakat yeterince güçlü değillerdi ve gökteki yerlerini kaybettiler. Büyük ejderha korkunç bir şekilde savruldu –yılan, bütün dünyayı yoldan çıkaran İblis'i veya başka bir deyişle Şeytan'ı çağırdı. Melekleriyle beraber savrularak yere düştü. 102.

Luckert, Seth ve Yehova'nın nefret edilen kırmızı renkle¹⁰³ bağdaştırıldığını söylese de Yeni Ahit, Esinleme bölümünde bahsedilen 'Kırmızılı Kadının' ilhamını *dişi* Mısır inancı olan aslan başlı Sekhmet'ten almıştır. Ateş ve yıkım tanrıçasının (Hintlilerin Kali gibi) korkunçluğu İncil'in son bölümünü yazdığına inanılan Evangelist Aziz Yuhanna'yı ürkütmüştür. Yazdığından emin olmamamıza rağmen ilk Dişi örneği kabul etmek için –daha sonra açıklayacağımız gibi- kendine özgü sebeplerinin bulunmasının altında ince bir alay olduğunu biliyoruz.

Havva'nın kovulma miti bütün kadınları ve kötülük kavramını ilintilendirmiştir ve tarihte belli bir kadın figürünü Lucifer'in güçlü çekimiyle bağlayan etmenler bulunmaktadır.

İkinci Bölüm Şeytan'ın İşleri

İman sahibi kişiler için dine saygısızlık sayılsa da, İncil'de bile Göklerdeki Babamız Tanrı'nın dünyayı yarattığından açıkça bahsedilmemektedir. İncil toplandığından beri Musevi hahamlar ve Hristiyan rahiplerce itinayla karmaşık hale getirilmiş olmasına rağmen, İbranice'den tek "Tanrı" olarak tercüme edilen yaratılış bölümleri aslında çoğul olan *elohim*'dir. Ve her durumda *elohim* hem eril hem dişil tanrı ve tanrıçaları kapsamaktadır.

Elohim'in genellikle ve kısaca *El* veya Tanrı (Arapça'da *Allah*), her şeyi yaradan idareci erkek tanrı olması gerçekçi bir etki oluşturmaz. Düşünerek ve yazarak konuyu savunmaya devam edenler, çoğulluğun tamamen iktidarla ilgili olduğuna inanmaya devam etmektedir.

Bununla da kalmayarak, hikâyenin bazı kopyalarında o Lucifer'i doğurmuştur, diğerlerinde ise onun aşığıdır. Daha kötüsü, insanların gözünden düşerek iblise dönüşmüş ve bütün kadınları beraberinde karalamıştır. Havva'nın meyve ve yılan merakıyla beraber, Tanrı'nın eşi ve yoldaşı olarak yüce mekândan utanç dolu gidişi Musevilerin ve ardından Hristiyanların toplu bilinçaltında yer etmiştir. Güvenilmez ve inanılmaz, kötülüğe alet olan kadın kavramı (örneğin Havva'nın adet öncesi gerginlik yaşaması) günümüzde bile erkeklerin eşlerine ve kızlarına

karşı davranışlarını açıklayabilir.

Eşler en baştan beri Tanrı için sorun teşkil etmiştir. Musevi efsanelerine göre, Adem'in ilk eşi onun kaburga kemiğinden yapılan ve adı kötüye çıkan Havva değildi. Kenanlılara göre Baalat ('İlahi Kadın') olarak hayata başlamış olsa da aslında daha büyük bir baş belası olan Lilith'di. Hikaye, zavalı Adem'in bahçedeki hayvanlarla eğlenirken (göklere çıkarılan) Lilith'le evlenmeye zorlanması ile devam ederek, tarifsiz şekliyle¹ Yehova'nın sırrını bildiği ve kurallarına uymayı reddettiği için aslında göklerde gerçekleşecek bir evlilik değildi.

Yeni eş, Lilith'in yataktaki isteklerinden fazlasıyla etkileniyordu ve 'misyoner konumunda' yanına uzanmak istemiyordu (Müslüman ve Katoliklere göre erkeğin üstte olmadığı bütün konumlar 'lanetli' kabul edilir). Tanrı'nın ona verdiği yetkiyle Adem'in erkeğin üstünlüğüyle ilgili yaptığı açıklamalarından etkilenmeyerek, üstüne üstlük kanatlanıp uçmadan önce Adem'i kızdırmaya çalışıyordu. Tanrı'nın melekleri onu almak için geldiğinde onları lanetleyerek, bir kadını mutlu etmek için bir veya iki şeyden daha fazlasını bilmeyen ve her gün –elbette hepsi şeytani- yüz çocuk peydahlayan 'iblislerle' sevişmeye devam ediyordu.

Kötü davranışı yüzünden Cennet'ten kovulmuş olsa da Havva'yla baş etmek biraz daha kolaydı. (Jeffrey Burton Russell'a göre 'Aden hikâyesi zaten kadınlara saldırı niteliğinde hazırlanmıştı... Aslında ilk günahla ilgili olarak Havva'yı Adem'den daha fazla suçlu kılan bir sebep yoktu')²

Lilith artık İncil'de yer almıyor, oysa Ortaçağ'da İblis'in anesinden aşağı kalır yanı yoktu. 'Kutsal Ana ve melekleri paradisinde diğer iblislere katılarak oğlunun tahtı etrafında övgü sözleri söylerdi'³. Daha sonraki başka bir mite göre Lilith ve kızları, *ilim*, şehvetli dişi İblisler olarak erkeklerden öç almaktadır; düzenledikleri gece saldırılarıyla yayıldıkları için Museviler

muska taşırdı. (Dillere düşen anneleri gibi, *ilim* her zaman erkek kurbanlarının üzerine çıkar, korkuya korku katardı.) Hristiyan keşişler cehennem fahişelerinin veya *succubae*'lerin, saldırı tehdidiyle dehşet içinde yaşıyordu –veya öyle olduğunu iddia ederek- ellerinde tuttukları haçla cinsel organlarını kapatarak rahatsız bir şekilde uyumaya çalışıyorlardı. 'Dediklerine göre dindar bir Hristiyan ne zaman açık saçık bir rüya görse, Lilith gülermiş...' ⁴ Doğal ve fizyolojik bir unsurun böylesine sıradan bir şekilde yorumlanmasına şaşırabiliriz, fakat unutmamalıyız ki sofu Hristiyan erkekler için bu korkunç bir saldırıydı ve meniy-le birlikte ruhlarının da çıktığına inanıyorlardı. Lilith'in kızları –Lamia, Hora'da denirdi, diğer adlarla Hecate'nin kızları- 'erkeklerin kadınlarla erotik temaslarda bulunduğu rüyalar görmesini sağlıyorlardı, dolayısıyla *succubae* meniy-le birlikte yeni bir ruhu ele geçirebiliyordu' ⁵.

Aslında, *succubae*'lerin ortak adı, Yunan düş tanrıçasının 'afsunlamak' anlamına gelen *brizein*'den türemiş Brizo idi. 'Babil'deki düş tanrıçası Nanshe gibi, Brizo'da 'açık saçık' adlandırılan kehanet dolu rüyalar görülmesini sağlıyordu.' ⁶

Lilith ve çocukları 'gece büyücüleri' olarak da biliniyordu, aslında olağanüstü sevişen güzel *succubae* ile birlikte olan ölümlü bir erkek, sıradan kadınlarla birleştğinde asla aynı zevki alamıyordu. A.T. Mann ve Jane Lyle'in klasikleşen *Kutsal Cinsellik*'te (1995) söylediği gibi: 'Aziz Bernard de Comminges'in Pirene Katedralinde, Lilith bir şekilde kiliseye girmeyi başarır ve oyma bir resimde kanatlı, kuş pençeleri olan bir kadının Dionysos benzeri bir varlığı, Yeşil Adam'ı doğururken betimlenir.' ⁷ Dionysos, Ortadoğu'ya ait kırsal şarap tanrısıdır, ayinler sırasında rahibeler yani Maenad'ların, içkili seks âlemleri yaparak erkekleri parçalara ayırdığından bahsedilir.

Güney Fransa'daki aynı bölgede Lilith bazı kiliselere ait

Herodias –Salome’den Vaftizci Yahya’nın başını isteyen Herod’un karısı- efsanelerinde de yer alır, sonuçta nehirde boğularak hayatına son vermiştir. Sonra, gece büyücüsü olan kız kardeşlerine katılarak dikkatsiz erkeklerin üzerine çullanmak için fırsat kollamaya devam etmiştir.

Elbette *succubae*’nin erkek modeli de vardı: *incubae*. Kadınlar uykuya daldığında onlarla birlikte oluyorlardı. Ortaçağda rahibelerin sıkça ‘sanki bir erkekle birlikte olmuş gibi kirli’⁸ uyandıklarından bahsedilirdi –hazır cevap bazı rahibeler İsa’yla birleştiklerini söylüyordu (bir ihtimal gerçekten böyle olduğuna inananlar da vardı) fakat ‘İsa’nın Gelinleri’ olarak bilinmelerine rağmen, konu şeytani yaptırımların sonucu olarak ve ivedilikle dine hakaret olarak algılandı.

Tahminen, iblislerle birleştiğine inanılan kadınlar –açıklayacağımız gibi- Tanrı korkusu olanlar arasında Cehennem şeytanlarından daha fazla endişe yarattı. Bir Anglo-Sakson kitabında anlatılan büyü tarifleri –veya ‘kutsal ilaç’- *incubi*’lere değil, Şeytan’ın açıkça zina yaptığı kadınlara karşıydı. 1275 yılında Güney Fransa, Toulouse’da, 56 yaşında bir kadın bir incubus’la yaşadığı gece maceralarını itiraf edene dek ‘yarı kurt yarı yılan görünümündeki İblis’in çocuğunu’⁹ doğurduğu için işkence gördü. Barbara Walker’ın eleştirel bir yaklaşımla açıkladığı gibi: ‘Muhtemelen en korkunç alay Kilise’nin, *incubi* faaliyetlerinin “Tanrı’nın izniyle”¹⁰ sürdüğüne dair yaptığı açıklamaydı. Fakat Tanrı’nın izin verdiği bir şeyin cezasını insanlar çekiyordu.’¹¹

İnsanlar Havva ve Lilith kızlarıyla baş etme yollarını öğrendiğinde aslında her şey daha kasvetliydi. Her şeyin başlangıcına geri dönecek olursak, Yehova bile bu kötü kadınla nasıl baş edeceğini bilmiyordu –görevinin sonraki aşamalarında uygulamaya başladığı cezalandırma şekline hiç uyum sağlayamamış gibi görünmektedir- melekleri de onun alingan cevapları karşısında benzer şekilde güçsüz kalıyordu. Tanrı muhtemelen,

antik dünyada yine bir güç olarak kabul edilen eşinden Lilith konusunda tavsiyede bulunmasını istemişti. Amerikalı eğitimci William G. Denver 1984'te şöyle yazmıştır:

Son arkeolojik bulgular doğrultusunda ortaya çıkarılan metin ve resimler ilk kez, en azından eski İsrail'de, 'Asherah'i Yehova'nın eşi olarak tanımlamıştır. İsrail'deki Yehova'nın bazı çevrelerde Yehova'nın eşi olarak kişileştirilen Asherah kültüyle tanımlandığı sonucundan kaçınamayız. ¹²

Ras Shamra'da (antik Ugarit) yapılan kazılar sırasında E.Ç.Ö. 14. yüzyıl tabletleri bulundu. Tabletlerin üzerinde 'El'in eşi', 'Tanrı'nın dişi atası', Asherah yazıyordu. Sümer tanrıçası Astarte¹³, Yunan ve Romalıların 'ay tapınağı'¹⁴ dediği, Göksel Bakire Mihrabı adıyla anılan Kartaca'daki tapınağın adandığı Fenikeli Tanit gibi Ana Tanrıçalarla aynıydı. Akaba körfezi kıyısındaki Elath'ın, adını Yakın ve Ortadoğu'daki Tanrıça inancıyla özdeşleştirilen büyük tanrıçadan aldığı düşünülür. Walker'ın dediğine göre:

Mısır'daki [Asherah] Kanun-yapan Ana ise İsis'in eski şekli olan Ashesh'ti; ismi, göğüsleri sebebiyle 'besleyen' ve 'dökülen' anlamına geliyordu. Thebes'deki İon mabedi Asher, Ashrel veya Ashrelt olarak adlandırılmıştı. Bazıları ona 'Ashert'in Yüce Kadını, göklerin kadını, tanrıların kraliçesi'¹⁵ diyordu.

Kenan diyarında yaşayanlar ona Qaniyatı elima veya 'Tanrı'ları doğuran kadın' veya Rabbatu Athiratu Yammi, denizleri -ve ayı- aşan kadın'¹⁶ adını vermişti. Büyük Ana'nın başlıca üç tezahürü ayın üç evresiyle bağlantılıydı: Bakire tanrıça yeni ay-la, Ana dolunayla, yaşlı olan ise ayın karanlık kısmıyla özdeşti. Çarpıcı bir şekilde Barbara Walker da, 'Yaratıcı, Rabbatu'nun önceki dişil formuydu' ¹⁷ demiştir. Tanrı'nın eşi ve Yaratıcısı! Beyaz sakallı patrikler, konuyu bu şekliyle kapatamıyorlardı. (Ar-

keolojik kanıtlara göre, dokunma hatta daha hassas bir şekilde yakınlaşmayı içeren bir seviyedeki kutsama 'Yehova ve Asherah' ¹⁸ tarafından yapılıyordu.) Asherah'ın iktidar günleri kesinlikle sayılıydı.

Walker: 'Asherah bir süre için Sami'lerin El'ini eş olarak kabul etmiştir' –özellikle antik zamanlarda Yakın doğudaki kadınlarla ilgili mevcut duruma yeni bir bakış. Walker sözlerine şöyle devam eder: 'O Göksel İnek, diğeri de Boğaydı'¹⁹. Kutsal evliliklerinden sonra, Göksel İkizler, sabah ve akşam yıldızları Shasher ve Shalem'i doğurdu'²⁰.

1. Bölümde açıkladığımız gibi, Sabahyıldızı Lucifer'den farklı bir varlık değildi ve efsane Tanrı'nın oğlunu anlatıyordu. İlahi soyun varisi olarak, ataerkil yönetime karşı gelişi Yakın ve Ortadoğu'daki kutsal krallar kapsamında ele alınmalıydı. Rahip kralların sihirli güçleri vardı ve idarecisi tarafından sürekli zorlanan –ve çoğunlukla katledilen- kabilenin totem temsilcileriydiler. Fakat Yehova'nın idaresindeki Kral-tanrı mücadelesi söz konusu değildi ve her koşulda çocuklar bir yana, Tanrı'nın bir eşi olması fikri acilen yok edilmeliydi. Asherah'la ilgili her şey –Yehova'nın evlilik töreniyle bağlantılı olduğu düşünülen ana memesindeki çocuk bile²¹- yasaklandı.

Asherah, Yehova'nın sadece eşi değildi, aynı zamanda sihirli ve açıklanamaz bir şekilde onun yaratıcısıydı, bazen 'Kutsallık' adıyla yüceltilirdi daha sonra da aynı adlandırma kocasına da (ve tabii ki Papa'ya da) atfedildi. İsraili kabilelerin Kenan diyarına²² gelmesinden sonra diğer alt pagan tanrıların yanı sıra, Yehova'yla birlikte 600 yıl mutlak inanç olarak hüküm sürdü.

Yıldızı sönmemiş olsaydı muhtemelen –temelde Kanun ondan yana olduğu için- Asherah, Havva'ya karşı davranışları sebebiyle Yehova'ya sert konuşurdu. Eski İran *asha*'sından gelen Sami 'Asherah'ı 'Evrensel Kanun' demektir, kadın ilkeleriyle eşanlamlı olan 'Roma'daki ius naturale'²³ (doğal kanun) gibidir ve Ye-

hova, onun yargılama hakkını tecil etmek durumunda kalmıştır.

Ona inanmaları yasaklanmış olmasına rağmen sıradan İsrail halkı arasında Asherah oldukça etkiliydi. Anaerkil dönem öncesi Büyük Ana inancı doğrultusunda kutsal ağaçların bulunduğu bölgeyle bağlantılı olarak Eski Ahit'te adından çoğunlukla 'koruluk' olarak bahsedilir: 'Yüksek yerlere yerleşerek bütün tepelere ve her ağacın altına kutsal taşlar ve Asherah direkleri [oyulmuş putlar] dikerlerdi'²⁴. Sonraki Yehova'cılar tanrıçaya adanmış kutsal zeytinlikleri yağmalamış hatta rahipleri ve iman sahibi insanları—sadece korktukları ve nefret ettikleri tanrıçayı temsil ettikleri için değil, inananları *qedishim/qadishim* de olduğu için—sunakların üzerinde yakmışlardır.

Bunlar kadın giysileri giyen, mücevherlerle donatılmış ve itinayla süslendikten sonra tapınak hacılarına hizmet veren genç erkeklerdi. Asherah'la ilgili efsanelerde de özel hizmetlilerinden bahsedilir, 'Qadesh wa-Amrur', geleneksel fakat hatalı bir şekilde naz yaparcasına 'Denizlerin Asherah'ının balıkçısı' şeklinde yorumlanmıştır. 'Qadesh' karmaşık bir şekilde aynı zamanda 'kutsal' veya 'ilahî' anlamına da gelir ve özellikle Yeni Ahit'teki bazı bölümlerle ilgili yorumlarda hikâyeyi ilginç hale getiren bir ikilem sunar...

Kudüs tapınağında bile Asherah için bir mabet bulunmaktaydı, Musevi akademisyen Raphael Patai'nin dediği gibi:

Kudüs'teki Solomon Tapınağının ayakta olduğu 370 yılın, en azından 236 yılı boyunca tapınakta Asherah heykeli mevcuttu. Kralın idaresindeki saray ve rahiplerin kabul ettiği yasal dinin bir parçası olan inanış sadece birkaç kâhinin uzun aralıklarla fakat sürekli karşı çıkışıyla karşılaşmıştı²⁵.

Kral Manasseh tarafından yapılan bir mabet Asherah direği²⁶ şeklindeydi. Eski Ahit'in iki Kralla ilgili bölümünde, tapınağı yapan Kral Solomon'a ve Tanrı'ya açıkça hakaret edilince, Solomon tanrıça inancına karşı olmadığı için bu içten pazarlıklı

durum eleştirmenler tarafından şöyle yorumlandı: ‘Solomon yaşlanınca, [yabancı] eşleri onu diğer tanrılar karşısında zora soktu, babası Davud gibi onun da Tanrı inancı çok kuvvetli değildi. Sidonia tanrıçası Astoreth’e inanıyordu... Bu yüzden Solomon Tanrı’nın gözünde kötülük yaptı...’²⁷

Solomon’un tanrıçaya olan ilgisi John Milton’un *Kayıp Cennet*’iyle tek örnek olma özelliğini yitirdi:

...Astoreth, Fenikelilerin Asarte’si,
Hilal Boynuzlu, Göklerin Kraliçesi,
Tapınağının
Olduğu yerde...
Gece ayın altındaki aydınlık suretine
Söyler Sidonia’lı Bakireler
Siyon’da [Kudüs] bile duyulmamış,
Yeminleri ve şarkıları.
Karısına düşkün, yüreği geniş Kral,
Düşer putların tuzağına²⁸
Hayranlığına aldanarak.

‘Karısına düşkün Kral’ Solomon’dur, ‘Sidonia Tanrıçasına inanan’ –elbette bu Asherah inancıydı- Firavun’un kızıyla birlikte olmaya politik açıdan hevesliydi.

Solomon’un, diğer tanrılara inanan yabancı kadınlarından biri kesinlikle Yemen’i kısmen yapılandıran büyük Marib şehrindeki Sabia krallığının efsanevi Sheba Kraliçesiydi. Sınırsız zenginliği ve büyüleyici güzelliği dışında –esmer bir kadındı, Eski Ahit neşideler neşidesi bölümündeki bir aşk şiirinde²⁹ ‘esmer ve zarif’ olarak anlatılmıştır- hakkında çok fazla bilgi bulunmamaktadır. Makeda veya Magda’daki Sabia kraliçelerinin geleneksel adını (Yüce Kadın) taşıdığı bilinmektedir, ardından Solomon’un oğlunu doğurduğu Etyopya’da tarihten silinmiştir. Kendisi (asıl tanrı) güneş –Ana Tanrıça, Kenanlıların *Qaniyattu*

Elima veya 'Tanrıları Doğuran' adını verdiği veya *Rabbatu Athiratu Yammi*, Denizleri Aşan, yani Asherah'tı- ve aya tapıyordu. Sheba'yı kendi uygulayamadığı tektanrıcılığa sevk ettiğini iddia eden İsraililere rağmen ilham kaynağı ne olursa olsun, Asherah, Solomon'un pantheonunda mevcuttu.

Korkunç ataerkil Yehova düzeninin baskıları artınca –veya tam tersini iddia etmek veya Tanrı'nın eşini onurlandırmak için korkunç cezalar veriliyordu- resmi olarak Tanrı'nın eşinin olmadığı açıklandı. Yehova rahiplerinin öfkesi yüzünden, Asherah diğer tanrıçalar gibi ilk örnek olmayı başarmasına rağmen, Hristiyan Kilisesi'nin eski inançlara ait yeniden –ve daha kısır- şeytanlaştırma girişimleri ile nihayet şeytani hale getirildi. Yaratıcı ve gelin/Tanrı'nın ve Lucifer'in anası olan Asherah/Astarte/İsis/İsthar doğuştan kötü hale geldi. Eski Ahit'te, dört yüz kâhininin, Kral Ahab'ın (EÇÖ 873–852) eşinin, iğrenç Jezebel'in masasında yemek yediğinden bahsedilmesi tesadüf değildir –Asherah'a inananlar arasında bu birlikteliğin tipik olduğu düşünülmüştür.

'Artık hiçbir şey değilim...'

Büyük Ana, entrikalı bir yorum olmasına rağmen Cehennem metaforu haline de dönüşür. İncil'i yazarlar, Lucifer'e 'Çukurun yanlarına, Cehenneme gideceksin' demiştir, Barbara Walker'a göre, 'bu "çukur" Helel veya Asherah, tanrının kendi Anası-Eşiydi; ışık saçan bir yılan olarak çukura gidişi, cennetin eril ateşiyle dipsiz kuyunun döllenmesini simgeliyordu. Kısaca, Işığın getiren Ana'dan yararlanmaya çalışarak üstün güneş tanrısına meydan okuyordu.³⁰

Kilise rahipleri Lucifer'in günahını –kibir- 'gurur' olarak nitelendirebilir fakat Walker'ın dediği gibi, bunun 'gerçek anlamı "cinsel istekti".³¹ Kelime Yunanca'da 'gurur' anlamına gelse de aslında içinde 'şehvet düşkünlüğünü' de barındırıyordu ve

'her iki kelime de penil uyarılmayla ilgiliydi... Ataerkil tanrılar, "yerine sığmayan"³² her türlü taşkınlığın günahı olan kibiri özellikle cezalandırırlardı'.

Önceleri sıradan erkeklerin varsayılan sihirli güçleri ortaya koymak için kadın giysileri giyerek 'belirli bir tabuyu yıktığı' Hubristika veya 'Şehvet Ayini' adı verilen bir Argos festivali yapılırdı. Hristiyanlığın ortaya çıkışıyla bu festival ve kadınların gücüyle³³ ilgili diğer uygulamalar şeytana tapınma olduğu gerekçesiyle yasaklandı. Tanrıçalara tapanlar şu anda İsviçre'nin olduğu bölgede Hristiyan egemenliği altına girmeye zorlanmıştı, Yüce Ana'nın heykellerini yok ederken 'Bir zamanlar Tanrıçaydım ve artık hiçbir şey değilim'³⁴ dedirtiyordu.

Tanrıçanın birdenbire aşağıya çekilmesiyle, kadınlarla ilgili her şey onlar için adil bir oyuna dönüştü. Şifreli Eski Ahit'in kopyalarından birinde yer alan Raziël bölümünde 'kötülük olarak kabul edilen büyücülük ve güzellik sırlarının cennetten atılan Uzza ve Azail tarafından kadınlara verildiği'³⁵ yazmaktadır. İsis-Hathor ve Astarte gibi tanrıçaların, deve tezeğini gebeliği önlemek için kullanmalarından âşıklerini kaçırmamak için neler yapacaklarına kadar kadınlığın bütün sırlarını anlattığı söylenirdi.

Ancak, Yehova ve yandaşları sorunlar karşısında yalnız değildi: erkeklik hormonu dolu inançlarında kadınlarla başları dertteydi. Yunan Prometheus'un en güçlü Olimpos tanrısı Zeus'a karşı gelerek, Lucifer gibi -medeniyet ve entelektüel girişim sembolü- ateşi insanlara verdiğini biliyoruz. İnsanoğlunun üzücü kaderini anlamaya çalıştığımızda, merhametli davranan Prometheus'un ödülü kendi totem kartalı tarafından ciğerinin sonsuza dek parçalanması ve ertesi gün yine aynı çileyi çekmek için sadece gece işkence görmemesidir. Aeschulus'un *Bağlanmış Prometheus*'unda Prometheus şöyle mırıldanır: 'İnsanoğluna yardım ettim. Ama kendime edemiyorum.' Ve acıyla 'Zeus'un

fikri değişmiyor. Ele geçirdiği gücü hep daha sert kullanıyor.' Yine de Zeus'un karmaya dayalı olarak yaptıklarının bedelini ödeyeceğini ve Zeus'un acı çektiirdiği 'kaderin üçlü şeklini ve hiçbir şeyi unutmayan zapırların' -Io'nun çocukları, Ay-İnek tanrıçası (Mısır'daki İsis-Hathor gibi)- devreye gireceğini öngörebiliyordu.

Bütün güçleri elinde tutan Zeus, baskı altında tuttuğu kadınlar tarafından zora sokulduğunda her şeye kadir Yehova bağlamında karşıt durumu doğrulamaktadır. Modern Musevilik, hala kadınları zorlamasına rağmen aynı durum çoğunlukla Ortodokslar arasında kabul edilmemektedir.

Bu bilgilerin ışığında, kovulan Lucifer için İncil'deki 'koruyucu kerubi' betimlemesi oldukça ilginçtir. İbranice K'rubh, Akadça *karibu*'dan gelmekteydi -kerubiler, Tanrı ve insanlar arasında aracıydı ve duygusal Victoria dönemi insanların düşünüşü gibi inanılmaz küçük kanatları olan, hastalıklı sayılacak kadar şişman bebekler değillerdi. Aslında kutsal gizemi simgeleyen ve cinsel birleşme sırasında resmedilen iki kerubi 'put imgesi' olarak Kudüs tapınağında bulunmaktadır. İlginçtir ama insanlar dini törenlerden önce taşınan bu heykelleri gördükten sonra zina yaptığı halde Musevi edebiyatında bu imgeyle ilgili hiçbir eleştiri bulunmamaktadır. Bu gelenekle ilgili olarak Patai şöyle söyler,

'Kerubilerden birinin dişi olmasının yanı sıra, Musevi kâhin ve bilgelerinin yasakladığı Kenan tanrıçasına [Asherah] ilave olarak Kudüs tapınağında kadın ilkeleriyle ilgili yasa dışı olarak kabul edilen ikinci bir kopya bulunmuştur.³⁶

Asherah sürgün edildiğinde, dişi kerubi -dişiliği gölgelenip unutulmaya yüz tutsa da- aynen yaşamına devam etmiştir.

Musa, piramitler diyarındaki esaretten İsrailoğullarını kurtarmaya çalışırken her ne kadar kabul etmeseler de aslında Mısırlılar gibi düşünüyorlardı. Mısır felaket tanrısı Set'i öne çıkar-

maya çalışan sadece Yehova değildi, İsrailoğulları da saltanat dönemine ait dişi imgelerin bazılarını özümsemiş gibi görünüyordu. İsrail, Samaria'daki Kral Ahab'ın (EÇÖ 873-852) sarayında kazı çalışmaları yapan arkeologlar, üzerinde yere çömelmiş ve Mısır tarzı giyimli, ellerinde tören lotusu tutan iki dişi varlığın olduğu fildişiinden bir anıt buldular.

Raphael Patai bu varlıkların, Hristiyanlıktaki 'Kutsal Ruh' gibi şekil değiştirerek hayatta kalan Shekhina veya Gnostiklerin erdemle bütünleştirdiği daha kaba bir dişi olan 'Sophia' gibi 'dişi cinler' olduğunu söylemektedir. Patai şöyle devam eder:

Musevi kanunlarında yer alan 'Shekhina', Tanrı'nın yeryüzündeki tezahürünü somut olarak -görülen ve duyulan- ortaya koyar -aslında 'Shekhina kavramı, bağımsız ve dişi olan ilahi bir varlığı, tutkulu yapısıyla insanoğlunu Tanrı'ya karşı koruma cesareti bulacak kadar harekete geçirir. Kişiliğiyle olmasa bile konumu itibarıyla sonradan işlevsel hale gelmiş... Asherah gibi... antik tanrıçaların varisi olmuştur³⁷.

Shekhina, İncil'de aynı şekilde ortaya çıkmasa da Hokma veya 'Erdem' adıyla temsil edilmiştir. Güçlü *heq* günlerine dayanan veya kabilenin bilge kadını anlamına gelen Heq-maa, 'Sihir bilgilerinin Anası' Hokma, şaşırtıcı bir şekilde Mısır'daki İsis'in eski adlarından türemiş olabilir. Ayın karanlık yüzü, kadınların gizemi, yaşamın ve ölümün sırlarıyla bütünleştirilen sonraki Yunan Hecate veya Bilge Kadın da buradan türetilmiştir. Neoplatonist Porphyry (EÇ 234-305) yazdığı övgüde: 'Ay, değişen evrelerin sembolü Hecate'dir... Gücü üç şekilde ortaya çıkar; beyaz elbisesi, altın rengi terlikleri ve yanan meşalesiyle yeni ay sembolüdür; taşıdığı sepet, ışığının yükselişiyle büyümesini sağladığı ürünlerin hasat sembolüdür.³⁸

Tarihsel açıdan kaçınılmaz bir şekilde içtenlikle sevilen Hecate, Cehennem Kraliçesi anlamına gelen Hristiyan isimlerinden biri oldu, üçlü gücü Ortaçağ din adamları tarafından Hıris-

tiyanlığa 'Dünyada, Cennette ve Cehennemde üçlü İsa gücü'³⁹ olarak alındı. Sonraları acılarını azaltmak veya istenmeyen gebeliklere son vermek için kadınlara yardım etmek adına ebelerle işbirliği yaptığından -başka bir deyişle kadınların güçlenmesini sağladığı için⁴⁰- doğal düzeni bozduğu gerekçesiyle Hecate Kilise tarafından yasaklandı. Değişikliğe uğramış bir kopyada, eski inanışa göre Şeytan'ın eşi Lilas kuş yuvasının üzerinde bekleyerek yeni doğanları öldürüyordu⁴¹.

Eski Ahit Meseller kitabında Hecate soyundan Hokma/Akıl'ın oynadığı başrol şöyleydi:

Akıl seslenmiyor mu?
 Anlayış sesini yükseltmiyor mu?
 ...Öylece duruyor...ve sesleniyor:
 'Ey insanlar, size sesleniyorum;
 Bütün insanoğullarına sesleniyorum.
 Sıradan olmayın, öngörü kazanın;
 Aptal olmayın, anlayış öğrenin.
 Doğruyu söylemek için açarım ağzımı
 Dinleyin, değerlidir söyleyeceklerim;
 Doğru dudaklarımdan dökülür
 Zira öğrenir kötülükten...
 Bilge olanlara yanlışı yoktur
 Altın yerine bilgiyi,
 Gümüşe tercih edin söyleyeceklerimi.
 Çünkü yakuttan daha değerlidir akıl
 Ve arzuladığınız hiçbir şey kıyaslanamaz onunla.'⁴²

Meseller, akıl veren Süleyman'ın (Solomon) Meselleri olarak bilinir: 'Akıl, fark edilmeyen hatta aptal olanların yüreğindedir, o fark etmelerini sağlar'⁴³. Mesellere göre Akıl, Afrodit sembolü güvercinle Tanrı'nın ilk yarattığıydı ve Patai'nin sözleriyle o zamandan beri Shekhina gibi 'Tanrı'nın oyun arkadaşı'⁴⁴

olmuştur. Görünürde Tinkerbelle gibi bir yaratık⁴⁵ akıl ışığı yay-
 ar, Shekhina aklını ön plana çıkararak Tanrı'yı etkilemek hatta
 karşı gelmek için kullanmaktan hiç çekinmemiştir. Yehova'ya
 karşı sert olabilen aslında alıngan birinin pek umut verici bir ge-
 leceği yoktu. Patai'ye göre:

EÇÖ 400'den E.Ç.Ö. 1100'e kadar Musevilerin Tanrı'sı yal-
 nız ve mağrur baba figürüydü ve gölgesinde yer alan ilahi dişi
 daha aşağıda tutuluyor veya dişiliği gizlenerek Shekhina'da ol-
 duğu gibi cinsiyet farkına indirgeniyordu. ⁴⁶

Teselli için İsa benzetmesi

Hristiyanlığın yayılmasıyla Akdeniz ve Ortadoğu'nun eski
 tanrılarına ait -dişi ve erkek- efsaneler, İsa'nın teselli hikâyesi-
 ne benzediği için hızla ve histerik bir şekilde şeytanla bağdaştır-
 ıldı. Eşi İshar-Mari olan ölüm ve doğum tanrısı Tammuz, Ba-
 bil üzerinden Kudüs'e vardı, bundan önce Sümer'de 'Kanın Oğ-
 lu' veya 'tek Oğul' olarak biliniyordu. Ana kült merkezi olan
 Kudüs'te ölüm ve doğum tanrısı olan Tammuz, İsa'nın ilk ör-
 neklerinden biri olarak kabul edilmekteydi: örneğin hububat se-
 petinden beşiği İsa'nın yemliğine benziyordu⁴⁷. Tanrıya kurban
 edilen kuzu, Göksel Çoban, Acıların Adamı ve bazen de eski
 Mısır'da oldukça etkin doğum ve ölüm tanrısının tartışmalı bir
 şekilde Yehova örneği olarak kabul edilen kötü Set tarafından
 parçalanan 'Osiris' türevi 'Usirir' adıyla anılırdı. Osiris eşi İsis
 ve oğlu Horus ile birlikte Kilise'nin tamamı erkek olan 'Baba,
 Oğul ve Kutsal Ruh' Teslisindense, psikolojik açıdan daha den-
 geli bir mantığa dayalı Mısır'daki -daha sonra dişi Shekhina ve-
 ya Sophia olmasına rağmen- Baba, Anne ve Oğul Teslisini oluş-
 turdu. (Bu, tanrıbilimcilerin çok iyi bildiği bir örnektir ve kuşak-
 lar boyu rahiplere bu konuyla ilgili seminerler verilmiştir, öte-
 yandan kiliseye giden sıradan insanlar erkek egemenliğindeki
 düzenin verdiği huzurdan şüphe etmeyecek kadar cahildir.) Mi-

sırlılar her şeyde denge kurmaya çalışmıştır: iyiliksever İsis, karanlık tanrıça Nepthys ile dengelenmiştir, 'İyi Çoban' Osiris'in tam zıttı da Yehova örneği olan Set'tir.

Ölümden sonraki yaşam, insan ve tarımın yenilenmesinden sorumlu Osiris'in 'Kralların Kralı', 'Tanrıların Tanrısı', (eşi İsis'le paylaştığı isim) 'İyi Çoban' ve 'Yaşamın Yeniden Doğuşu' gibi iki yüzden fazla adı vardı. Mısır tarihi uzmanı Sir E.A. Wallis Budge: 'Başından sonuna kadar Osiris, Mısırlılar için acı çeken ve ölen sonra yeniden doğarak sonsuza dek göklerde hüküm süren tanrı-insandı. İnsanlar, onun yaptığı gibi ebedi hayata kavuşacağını zannediyordu'⁴⁸ der. Eski Mısır yazılarına göre: 'Osiris'in yaşadığına gerçekten inananlar da onun gibi yaşayacaktır; Osiris ölü değildir, artık ölemez, yok edilemeyeceğine göre yok olmayacaktır.'⁴⁹

Hristiyanları şaşırtan bir şekilde antik tanrı Osiris'in geliş melek sesleri ve İsa'nın eşdeğer Bethlehem yıldızı gibi Üç Bilge Adam olarak adlandırılan Orion kuşağındaki Mintaka, Anılam ve Alnitak yıldızları tarafından müjdelendir. İsrailoğulları bunu 'Ephraim' veya 'Eyüp'ün 'Yıldızı' olarak bilir, İranlılar için Mesih-Messaeil'dir. Barbara Walker'a göre Osiris: et, -gerçeğin bitkisi- buğdaydan yapılmış komünyon ekmeği gibi yenirdi. Osiris gerçekte, onu yiyenler de gerçek oluyordu, her biri başka bir Osiris, Tanrının Oğlu, 'Işık tanrısı, Işık tanrısının içinde barınan'dı'. Mısırlılar Osiris'den başka hiçbir tanrının ölümlülere yaşam veremeyeceğine inanıyordu.⁵⁰

Tammuz törenleri gibi, her yıl tekrarlanan mistik Osiris oyunlarında kadın rahipler, Mısır'ın Kutsal Cuma gününde dul kalan İsis'in yaktığı ağıtları canlandırıyordu. Osiris tuhaf bir şekilde 'İyi Olan' Un-nefer olarak bir Hristiyan azizi gibi kabul edildi.

Hezekiel'in yaşadığı günlerde, her yıl Kudüs'te törenle kur-

ban edilen kutsal kral 'Christos' ('meshedilmiş olan'), Tammuz'un ölüm yıldönümünde kadınlar Tapınağın kuzey kapısına oturur ve ağlardı. Kadınlar onu önce Asherah'ın başka bir tezahürü olan anne/eş, Göklerin Kraliçesi⁵¹ İshtar-Mari'ye adıyorlardı.

Kadınlar her yıl tapınak kapılarında bir araya gelerek, Yunanlıların *houloi* adını verdiği ayın feryatlarıyla 'Her şeye Kadir Tammuz öldü!' diye ağlayarak ağıt yakıyordu:

'Onu götürdükleri için inliyoruz; ah zavallı ben, çocuğumu götürdüler... Mesih'i götürdüler, Ana'nın onu doğurduğu kutsal sedir ağacının altından götürdüler. Yakarışımız ürünler için, büyümüyorlar... sürüler için, evlenen çiftler için... çocuklar için, Sümerliler için, üremiyorlar...'⁵²

(Sözde Hristiyan efsanesi Balıkçı Kral'da, tanrının ölümü toprağın bereketsiz olmasına sebep olur.)

Diğer 'İyi Çobanlar', 'Kurtarıcılar' ve 'Balıkçılar' gibi Tammuz'da Kilise tarafından şeytanlaştırıldı, hatta hala ortaçağa ait bazı Magribi tarikatlarının⁵³ bulunduğu İspanya'da Cehennem elçisi ilan edildi. ('İkiz' anlamına gelen adı doğum ve ölüm tanrısının kült bağlantısı aracılığıyla İsa'ya ait öğretilerde Thomas olarak değişime uğradı -İsa'nın ailesiyle ilgili ilgi çekici bir sırrın ipucudur.)

Hristiyanlığın gelişyle Cehennem'e havale edilen, saygı gören eski inançlar sadece Tammuz ve Osiris'e ait değildi. John Milton epik şiiri *Kayıp Cennet*'te ölüm coşkusunu şöyle açıklar:

Erkek ve dişi olan

Baalim ve Ashtaroth,

İncubi/kötü ruhlarla eski Tanrıların akli karıştı.

İsteyince tatminkâr olan ruhlar

Hassas ve hesapsızdır özünde

Veya diyelim ki her ikisi de.⁵⁴

Milton gözden düşen tanrıların adlarını zevkle sıralar: 'Fe-

nikelilerin Astarte dediği Göklerin Kraliçesi, hilal boynuzlu As-toreth, Adonis ve 'her yıl yaralanan Thammuz' , Osiris, İsis, [H]Orus'u, onların fanatik Mısırlıları ve rahiplerini taciz eden ucube takımını ve büyülerini de unutmaz.⁵⁵ İsa'nın gelişiy-le Musa'nın döne-k yandaşları, altın buzağı, putlar ve diğer tanrı-larla beraber cehennem gibi yerlere sürüldü.

Arkadia Egosunda Et

Astarte'nin yeni ayı simgeleyen boynuzları -İsis ve Diana gibi diğer ay tanrıçalarının resimlerinde olduğu gibi- sonraki Hıristiyanlar için şeytani etkiye dair çok önemli bir kanıttı. An-tik dünyada Ortaçağ Şeytanı için fiziksel bir görünüm yaratmak eril tanrının işiydi -boynuz, kuyruk, ayırık toynaklar ve Cehen-nem tuzakları. Yunan satirlerinin Kralı -muhtemelen Arkadya-lı- orman tanrısı "yüce Pan," sınırsız libidosuyla hayranlık uyandırmıştır. İnananlar tarafından kıskanılmış, daha sonra Hı-ristiyan kadınlar arasında korku kaynağı olarak kabul edilmiş-tir. Keçi tanrı bazen Selene, Athene ve Penelope gibi çeşitli tan-rıçalara ve tanrı Dionysos'un buyruğundaki korkunç rahibelere eş olmuştur -korkunç kalçaları, uzayan boynuzlarını saran kı-vırcık saçları, badem gözleriyle şehvet timsali olarak kabul edi-lir. Hatta putlarının birçoğu utangaçlıktan uzak ve etkileyici bir şekilde uyarılmış erkeklik organı şeklindedir. Pan'in gurur duy-duğu erkekliğini kapatan herhangi bir incir yaprağı yoktur, muhtemelen o kadar büyük bir incir yaprağı da bulunmamak-tadır.

'İblis' Tarot kartıyla ilgili makalesinde Aleister Crowley şöyle yazar '...Kart herşeyi doğuran, zirvedeki erkek enerjisi... Pan Pangenetor'u temsil eder....'⁵⁶ Pan'ın işlevini, kabul edile-meyecek hallerini bile: 'Her şey ona eşit derecede paye verir. Coşkuyu her unsurda bulur, fakat tiksindiricidir. Bütün sınırla-rı aşan Pan, her şeydir.'⁵⁷ Şüphesiz Pan'a tapmak için geniş bir

mide ve ateşli bir libido gerekmekteydi fakat temkinli olanlara ve dar görüşlülere meydan okumak için düşünüldüğü gibi olmasa da Şeytan'la bütünleşerek gerçek bir Lucifer ruhuyla ortaya çıkmıştır.

Yunanlılar, Mısırlıların güneş tanrısı Amon-Ra'nın Pan'ın bir başka türü olduğunu düşünmüş –erkek ilkeleri neredeyse evrensel olarak Güneş'le özdeş, eşit derecede tam tersi kadın ilkelerinin genellikle ay tanrıçalarıyla kişileştirilmesi gibi- ve Pan'ın şehrine, kutsal şehir 'Panopolis' adını vermişlerdir. Kutsal ayınlar modern İngilizceye 'kaplayan veya koruyan herhangi bir giysi'⁵⁸ anlamına gelen, törenlerde giyilen zırh takımı gibi *görkemli giysi* olarak geçmiştir. 'Görkemli giysi', 'Pan' ve silah anlamına gelen *hoplon*'dan gelir. Pan, büyük olasılıkla *paein*, çayrardan gelmektedir, aynı zamanda 'ekmek' (modern Fransızca'da *pain*) ve 'her şey' (Pan Amerika Havayollarında olduğu gibi) anlamını da taşır. Osiris ve Tammuz gibi diğer 'her şeyi kapsayan babalar,' erdemi özümsemek için yenen kutsal ekmekle özdeş. Tören yemeklerinde yenen ekmek tanrının eti, şarap da kanını simgelemekte ve şiirsel Orfeus inancını kapsayan antik efsaneye göre içecek tek şey olan suyu sihirli bir şekilde şaraba dönüştürmekteydi.

Kardeşi olan tanrılar gibi Pan'ın kutsal ölümü ve yeniden doğuşuyla ilgili oyunlar, toprağa bereket verdiği için Yunan *tragoidos* veya 'Keçi Şarkısı' eşliğinde her yıl kutlanır. Pan, Bahar Şenliklerinde –muhtemelen gelişigüzel bir şekilde- delikanlılarla eşleşmeden önce bakirelerin erkeklik organı şeklindeki bahar direğinin etrafında dansettiği Bekaret kültüne ait unsurlar ve kilisenin yetersiz kaldığı Hristiyanlık dönemine kadar uzanan cinsel şenliklere ilham kaynağı olmuştur.

Cromwell'in Puritan hamisi, yaşamaya değer olan her şeyle birlikte bahar şenliklerinde kullanılan direkleri yasaklamıştı. Puritanlara göre ise festivallerin cinsel içerikli olması bile yete-

rince kötüydü fakat bazı bölgelerde adını Mayıs ayına veren 'Mai' veya Bakire akıl karıştırıcı bir şekilde Katolik Bakire Mer-yem'le özdeşleştirildi! Şenliklerle ilgili ayrıntılı ve coşkulu be-timlemeleri olan yazar Philip Stubbes gibi Cromwell beraberin-deki dinciler, bahar direğiyle ilgili simgeyi kabul etmeseler de kabaca anlamışlardı:

Genç erkekler ve kızlar, yaşlı adamlar ve kadınlar, gece bo-yunca ormanda, koruluklarda, dağlarda, tepelerde hoşça vakit geçirerek umarsızca dolanıyordu. Üstelik yüce Tanrı'nın ve Ce-hennem prensi Şeytan'ın varlığına hiç aldırmadan sabah gezinti dönüşünde ağaç dallarını da beraberlerinde getiriyorlardı. Büyük bir saygıyla getirdikleri en önemli şey ise Bahar Direği'ydi... İki veya üç yüz erkek, kadınlar ve çocuklar büyük bir bağlılık göste-riyordu. Daha da büyüyerek yere yayılıyor, yeşil dalları sarıyor, geçitler, çardaklar, gölgelikler oluşturunuyordu. Sonra putperestler gibi yanında dans etmeye başlıyorlardı, bu durumda bahsettiği-miz tarz mı daha iyidir yoksa olayın kendisi mi?⁵⁹

Bahar Şenlikleri tüm Avrupa genelinde değiştirilemez bir şekilde eski pagan töresiyle özdeştir, hatta Fransa'daki kilise çanları bütün ay boyunca 'şehri uçan cadılardan korumak için'⁶⁰ çalar. Mayıs ayı batıl inançlı insanlar tarafından şanssız-lık olarak nitelendirilir, özellikle Mayıs ayının bir Cuma günün-de evlenmenin uğursuzluk getirdiğine inanılır, inanışa göre bu güne adını veren Kuzeyli Freya gibi tanrıçalar için ise kutsaldır.

Keçi ayaklı, aslında 'afsunlarcasına bağırarak düşmanlarını ürküten ve bu yolla onları güçsüz kılarak dağıtan Pan'ın kor-kunç çığlığı'⁶¹ anlamına gelen 'panik' kelimesini oluşturmuştur. Gerçek anlamda paniğin sadece vahşi ormanlarda veya çölde hissedilebileceğine dair inanç, unutulmaz bir Avustralya filmi olan *Sallanan Kayada Piknik*'te (1975)⁶², okul öğrencisi kızlar ve bir öğretmenin Sallanan Kaya'ya (küçük gibi görünen Ayers Ka-yası) yaptıkları bir yolculuk sırasında gizemli bir şekilde orta-

dan kaybolmaları ve bastırılmış cinsellik atmosferiyle sinir bozucu, arka planda –ana unsur şehvet temelinde- karanlığa gömülü ve bilinçaltıyla algılanan doğaüstü olaylarla betimlenir.

Pan satirlerle de özdeşdir, hayvan totemi bir yaban tavşanı olduğu için önceden çok çekingenken, sonra toynaklı, boynuzlu, tüylü bacakları olan, insan göğüslü ve keçiye benzeyen zorba bir varlığa dönüşür. Cinsel baskıya meydan okuyan özellikleri, Dorothy Hare’in ifadesiyle ‘derin, gizli yara’ şeklinde ortaya çıkar, George Orwell’in kadın kahramanını anlatan *Papazın Kızı* (1935) ise ‘bu tür bir şeyi’, ‘annesi ve babası arasında bazı ürkütücü sahnelere’ çocuk haliyle tanık olduktan sonra:

...Satirlerin kovaladığı perileri resmeden çelikten yapılmış oymalardan ürkmüştü. Çatılıkların arkasında gizlenen yarı insan görünümündeki boynuzlu ve korkunç yaratıklarda çocuk aklıyla açıklayamadığı bir şeyler vardı... Satir onun için...dehşet hissi, aleni bir şekilde korkunç olan bir şeyden umutsuzca kaçma isteği –yalnız ormandaki toynakların izi, satirin eğilen korkunç kalçaları- bir sembol olarak kaldı. Bu değiştirilecek veya tartışılacak bir şey değildi.

Orwell ince bir alay da ekleyerek –ve muhtemelen kişisel hayal kırıklıklarıyla ilgili aklından atamadığı anıları sebebiyle: ‘Bu aralar, her türlü eğlence fırsatını değerlendirmek eğitilmiş kadınlar arasında çok alışıldık bir şey haline geldi’ der.

2. yüzyıl sonu rüya yorumcusu (tanrıça Artemis kültüyle bağlantılı) Artemidorus, Pan’ın insanların rüyalarına girdiği ve çoğunlukla geceleri ortaya çıktığını vurgular. Klasik dönem şairi Horace, gurur ve minnettarlıkla çiftliğini Pan’ın koruduğunu, iyice görememiş olsa da sık sık geldiğini yazmıştır.⁶³ Okült inancına göre Pan, ‘kesişme’ yerlerinde ve zamanlarında ortaya çıkıyordu –örneğin öğlen veya gece yarısı ormanın kıyısında- ve öğleden sonraları uyuduğu için asla öğle yemeğinden hemen sonra çağırılmaması gerekiyordu yoksa iyilik alametleriyle gel-

meyebilirdi.

Pan: Doğanın Büyük Tanrısı'nda (1993) okült araştırmacı Leo Vinci, 'Yeşeya'nın onaylı kopyasında "satir" kelimesinin İbranicedeki *se'rim* (tüylü olanlar) anlamına geldiğini, iblis veya doğaüstü bir varlık olduğundan ve insanların olmadığı yerlerde yaşadığından bahseder...⁶⁴ Yeşeya'dan yaptığı alıntıda 'Çölün vahşi canavarları orda olacak; ve evleri kasvetli yaratıklarla dolacak; baykuşlar burada olacak, satirler dans edecek.'⁶⁵ Yeşeya'da satir/ terk edilmiş'in temel motifi: 'Çölün vahşi canavarları, adanın vahşi canavarlarıyla karşılaşacaktır ve satirler arkadaşları için ağlayacaktır.'⁶⁶ Vinci, satirlerden bahseden Levililer bölümüne ait aşağıdaki alıntıda 'iblislerin' ima edildiğini belirtir: 'Artık kırıttırdıkları iblislere kurban vermeyeceklerdi.'⁶⁷

Tammuz'un her yıl tekrarlanan gizemli olayları gibi, Pan'ın yasını tutanlar 'Yüce Pan öldü!' diye dövünürdü. Fakat bu deyiş, Hristiyanlığın gelişinden kısa bir süre sonra o yılın sonu, Pan'ın üstünlüğünün -ve büyük pagan inançlarının- yok oluşu ve dini bir dönemin son bölümü anlamına gelmeye başladı. Stephen McKenna'nın gizemli 'Bay Yabancı' bilinen kısa kitabı *En Eski Tanrı*'da (1926):

Dünya putperestlikten çok ürüyor; bu yüzden insanoğlu, yaratıkların üzerinde, meleklerin altında bir yerde hayvansal tatmin ve göksel mutluluk arasında havada asılı kalmış... Fanatikler, Pan'ın yırtıcı neşesini ilk günahla bütünleştirmeye başladığı gün Pan kanunları son bulmuştur!

Yabancı gidince, 'hayvan kokulu şaşkınlık da yok oldu'⁶⁸.

Derin ve rahatsız edici büyük varlık kavramının genellikle 'nazik' ve 'acımasız' oluşu modern görüşlü insanlar için çok fazlaydı, Yeni Çağ felsefesine inananlar ise yeni putperestliği benimsedi. (Pan bir meyhane kalıntısına, Sekhmet gibi uzlaşmaya yanaşmayanlar yok ediciler de tüylü evcil hayvanlar gibi meraklı birer yoldaşa dönüştü. Çok azı yaşadıkları şehrin aslan

başlı ateş püskürten yırtıcı Mısır tanrıçalarına adanmasını istiyordu, ancak tanrıçaların eski halkını bulması zordu.)

Roma İmparatorluğu'nun çöküşüyle beraber –her koşulda giderek daha şüpheli ve ateist olan- eski tanrıların çok azı revaçta kaldı. Mendes Keçisi gibi karanlık şekliyle boynuzlu bir şeytana dönüşerek, beraberindeki satirleri de çukurdaki iblislere çevirmişti ve sonuç olarak Pan, alaycı bir ifadeyle Hristiyanların zihninde başlıca korku olarak kaldı. Geoffrey Ashe'in klasik Bakire'sinde (1976): 'Roma'nın uzun süren yıkılışı sırasında, Hristiyan düşmanları gibi düşünmek, eski tanrılara inananların aklına en son gelecek konuydu. Bir pagan Apollo'yu fabl olarak görür ve ancak gülebilirdi. Bir Hristiyanın ise onun kötü bir ruh olduğunu düşünerek tüyleri ürperirdi.'⁶⁹

Arkadia ormanlarından uzaktaki Pan İblis'e dönüştü ve Ortaçağdaki Avrupalı yandaşları, köylerin derinliklerinde ona tapıkları için suçlamaya maruz kaldılar. Avrupa'da Batı'nın boynuzlu tanrısı -Pan'ın görünüşüne ve özelliklerine çok benzeyen bereket ve yeraltı dünyasının hâkimi, Cernunnos da İblis'e benzetilmişti. İskandinavyalı Thor da şeytani kırmızılı giysileri ile keçilerin çektiği bir arabayı kullanıyordu –Hristiyanlar için oldukça açıklayıcıdır. Aziz Paul şüphesiz tüm pagan inançlarının şeytani olduğuna inanıyordu, Korinthlilere yazdıklarında:

'Bir puta sunulan kurbanın anlamı var mıdır veya bir putun anlamı var mıdır? Hayır, ama paganların kurbanları iblislere sunulur, Tanrı'ya değil ve ben iblislere katılmanızı istemiyorum. Hem Tanrı'nın bardağından hem iblislerinkinden içemezsiniz; hem Tanrı'nın masasına hem iblislerinkine oturamazsınız.'⁷⁰

Paul biraz öfkeyle şöyle devam eder: 'Tanrı'yı kışkırtmaya mı çalışıyoruz? Ondan daha mı güçlüyüz?'⁷¹ Büyük olasılıkla Paul, kırsal kesimde yaşayan ve sevilmeyen paganlara verilen bir isim olan *paganus*'ları yönettiği için Pan'dan çekinmesi gerektiğini biliyordu. Pan'ın şehvetli ve kendine fazla güvenen

tanrıçalarla olan bağlantısı Paul'un gözünde Pan'ı biraz daha karaladı.

Dionysos rahibelerinin dışında, Pan'ın kadın müritlerinden biri de 'yaralanmayan, şifacı, güçlü ve başkalarına sağlık ve güç veren'⁷² Artemis'ti. Latince adıyla Diana –tanrıça Anna- herkesin yardımına koştuğunu gösteren altın heykelinin bulunduğu Türkiye, Efes'te inananları çoktu. Bir yandan da karanlık ve korkunç özellikleri bulunmaktaydı, Sparta'da Artamis, 'Kasap', öfkesi Yehova'nınkine benzeyen Kali benzeri bir yok edici olarak tanınırdı. Birçok kez hayvan şekliyle bedenlenerek Keltlerin 'Art' adını verdiği, hayvan simgesi ayı olan Kral Arthur'un eşinin simgesi de dişi ayıydı. Ortaçağ'da Cadıların Kralı 'Art'ın oğlu, Robin' olarak bilinirdi. Alışılmış bir şekilde korku, batıl inanç ve gönülsüz saygı karışımıyla, Hristiyanlar Artemis'i iblis olduğu gerekçesiyle yasaklamış ve Sakson adı olan Ursel'den⁷³ yola çıkarak Azize Ursula adını vermişlerdi.

(Liz Greene'nin Fransa'daki Merovingian sırlarını açıklayan unutulmaz ve önemli romanı *Asma Düşü*'nde [1980] belirttiği gibi, '...Bu tanrılar ne kadar farklıydı... Birinin ihtiyacı olan şey, diğerini iğrendirebiliyordu. Dar bakış açımızla anlayamadığımız halde ben sıkça bu tanrıların aynı olduğunu ve insanı delirtebileceğini düşünürüm.')⁷⁴

Keçi tanrının tüylü taslağı yıllar boyu cadı davalarında süründü: artık İblis şeklinde ortaya çıktığı için, tedbirsiz olanları tuzağa düşürmek ve –özellikle kadınları–denemekte özgürdü.

Kayıp Arkadia'nın 'ormanları ve keçi tanrısı' –Engizisyon, daha sonraki dinciler ve zerre kadar Katolik bir partizan sayılamayacak olan saygıdeğer Montague Summers (1948'de öldü) tarafından– çoğunlukla 'incubi' veya şehvet düşkünü iblisler olarak biliniyordu⁷⁵. Bu durumda Summers oturmuş düzenin emirlere uyararak: aslında Engizisyonun resmi kitabında *incubi*

olarak nitelendirilen satirler, hayvanlar ve ruhların Fransız doğası (tanrı anlamına gelen deus) *dusii* olarak adlandırılır:

Tanıkların önünde cadılarla cinsel ilişkiye giren kadınların açıklanamayan bir şekilde 'gözlemcilerin' önünde isteyerek iblislerle eşleşmeleri; daha sonra ortaya çıkan iblislerin görünmez olduğuna dair söylentiler, 'uzuvların konumu, cinsel davranışlar ve orgazm...Incubus iblislerle birleşmeleri.'⁷⁶

Summers, Ortaçağ İblisi'ni anlatırken tuhaf bir karşılığı da ortaya koyar: 'O, aslında eski Dionysos uygulamalarının satiridir, doğal bir ruh, neşeli özgürlüğün özü, dizginlenemez zevklerin ve utancı bilmeyen eski Yunanlılar için doğaldır.' Summers, Satirlerin 'neşeli özgürlüğüne' garip bir şekilde gönülsüz de olsa hayrandır ve şöyle devam eder: '...sözde putperestlikle can bulmuştu ve putperestlik Hıristiyanlığın ölümcül düşmanıydı; bu yüzden onu alıp eğlence düşkünü Baküs'le özdeşleştirerek, boynuzu ve toynağını ortadan kaldırdılar, böylece Hıristiyanların ezeli düşmanı, İblis olarak kalmaya devam etti.' Saygıdeğer Summers, boynuzlu ve ayrık toynaklı İblis için kitabının çok büyük bir kısmını ayırırken, onu gerçek olarak sunduğunun farkında değildir. E.Ç.Ö. 5. yüzyıl Euripides'in klasik oyunu *Medea*'yla ilgili yorumunda: 'Pan'ın veya diğer başka tanrıların çılgına çevirdiği, delirttiği bir haldeydi'⁷⁷, 'ibadetin herhangi bir şekilde ihmal edilmesine karşı Pan'ın bazen diğerlerini delirttiği düşünülürdü'⁷⁸

Kırsal kesimdeki bazı insanlar için Pan asla ölmemiş olsa da, 19. yüzyıl başlarında romantik akımın çıkışıyla eskisi kadar katıksız olmadığı halde neşeyle geri döndüğü gözlemlenmiştir. Tapınakların şekli hatta klasik mezar başlıkları ve Pan'ı çağırştıran -satir, peri ve tanrının kendisini- bütün heykellerin çılgınlığı, birçok köylünün aklı karışmıştır. Çoktan yok olmuş Arkadia ile ilgili fikirler, Altın Çağ boyunca usulca yerleşmiş ve topluma bütünsel olarak yayılmıştır.

Arkadaşı Thomas J. Hogg'a yazarken, muhtemelen şair

Shelley ve Romantiklerin daha duygusal ve canlı imgelerinden etkilenerek: 'Gerçek dini ayinleri ihmal etmediğini duyduğuma sevindim. Mektubun uykuya dalan sadakatimi uyandırdı, aynı gece evimin arkasındaki yüksek dağa çıktım ve dağlarda yürüten Pan'ın çimden küçük sunağına bir çelenk astım'⁷⁹. Shelley'nin üstün pagan tanrısı Pan'a gösterdiği saygı, Hristiyanlığı reddedişle oluşan boşluğu dolduruyordu. Şair Ralph Wedgwood'un son zamanlarda bulunan mektubunda -1811 civarında Shelley'nin, 'Ateizmin Gerekliliği' başlıklı yazısı sebebiyle Oxford üniversitesinden atıldığı sıralarda- şöyle yazar: 'İsa hiçbir zaman varolmadı... İnsanın günahkar oluşu ve desteklediği batıl inancın dokusu artık filozofların önemseyeceği bir konu değildir.'⁸⁰ Shelley'nin Hristiyan inancındansa, pagan tanrısıyla kendini daha rahat hissetmesi ilginçtir. Çöküş dönemi rahibi -sayısız diğer eğlencelerinin yanı sıra öz kız kardeşiyle yakın bir ilişki içinde olan- Lord Byron, üzülerek şöyle yazar:

Yüce Pan gideli
Eski tanrılar kıyıda sessiz,
'Kudretli Pan öldü' sesi, dehşetle
Çalkalanıyor lyonya sularının gürültüsünde.
Neler öldü onunla! Doğru veya yanlış -her akıntıyı
Balıklardan daha fazlasıyla dolduran rüya güzeldi,
Peşindeki İnançları küçümseyen nazlı perilerin
Hayran olduğu ormanlar ve sular,
Adları tepelere ve denizlere yazılan
Tanrıların kucağında yücelen kahraman ırk.

Oscar Wilde, aynı adlı oyununda Salome'u oynamak için ısrar etmiş ve tek gecelik gösteride sızlanarak: 'Ah Arkadia'nın keçi ayaklı tanrısı! Yeni dünyanın sana ihtiyacı var!'⁸¹ demiştir.

Kenneth Grahame'ın muhteşem bir çocuk klasiği olan *Söğütlerin Rüzgarı* (1908) kitabında Pan, anonim bir şekilde ortaya çıkar, Rat korku dolu bir saygıyla fısıldayarak, 'kendinden geç-

miş gibi': şarkı-düşümün yeri burası, bana müzik çalınan yer... Başka yerde olmasa da işte bu kutsal yerde, burada kesinlikle onu bulacağız!'

Lucifer ve kabilesi

Eflatun, Lucifer'i parlak Sabahyıldızıyla özdeş kıldıktan sonra, ona yıldız anlamına gelen 'Aster' dediğini biliyoruz. Ancak Eflatun ve antik dünyadaki diğer insanlar, Sabahyıldızının başka bir tezahürü olduğunu biliyordu -Akşamyıldızı veya Venüs olarak göklerde dolaşıyordu. *Altın Dal* klasliğinde (1922) J.G. Frazer şöyle yazar:

Babillilerin Venüs gezegenini Astarte yıldızı olarak kabul etmeleri gibi Sirius da İsis'in yıldızıydı. Her iki halk ta ısıltılı sabah göğündeki yaşam ve aşk tanrıçasının, giden sevgilisi veya eşi için ağladığını ve hayata geri getirmeye çalıştığını düşünüyordu. ⁸²

Daha az bilinen Astraea veya 'yıldızlı olan'⁸³, insanların kaderini belirleyen Libya Kanun tanrıçasıydı; Venüs inancının güzelliği ve gerçekliğinin Sabahyıldızının tam olarak zıttı ve eşdeğeri olan Lucifer, Akşam Yıldızının da gözlemlenebileceğine inanıyorlardı. Paganların yeni Hristiyan düşmanları için bu ayırım ustaca hazırlanmıştı, kadın ilkeleri ve Kötülük arasındaki karışıklık hemen baş gösterdi ve Romalıların Venüs'e, aydınlatan, 'Lucifera', adını verme eğilimiyle geçiş kolaylaştı. Aşk sanatı ve kadın sırlarıyla özdeş tanrıça Venüs, utançtan uzak cinsel bir inançtı, 'cinsel hastalıklara' ve 'cinsellikte aşırılığa' adını vermiş olmanın yanı sıra özellikle Venedik'te 'Stella Maris' ('Deniz Yıldızı' adını İsis'le, daha sonraları da Bakire Meryem'le paylaştı) olarak saygı gördü. Özünde Diana gibi, Venüs de boy-nuzlu eşi Adonis olan 'Hayvanların Kadını' bir avcıydı -'hem avcı hem kurban edilecek erkek geyik- "Venüs'ün oğlu"⁸⁴ anlamına gelen *erkek geyik* kelimesi buradan türer. Bu durumda boy-

nuzlu tanrılar ve eşleri arasındaki hat, bir kez daha belirsiz hale gelmektedir. Ve bir kez daha tanrıça hayvansal güdüler, cinsel sırlar, şehvet –ve Lucifer’le- bir arada düşünülür. Barbara Walker, bu tepkiyi şöyle açıklar:

İlk Hristiyan rahipler, ‘Venüs adıyla anılan ve iğrenç iblise adanmış –kendini dine adanmış namusuz zalimler okulu-’⁸⁵ bütün tapınakları yasakladı. Bu okullarda *venerii* veya kahpe rahibelerce cinsel teknikler öğretiliyordu⁸⁶. Tantra’da [Doğu kültüründeki kutsal cinsellik]⁸⁷ olduğu gibi cinsel alıştırmalar yoluyla *Venia* adı verilen, ruhsal mutluluğu anlatıyorlardı.

Venüs inancına ait öğeler, tanrıça kültürleri arasında çok da alışılmamış değildi: daha önce bahsettiğimiz gibi Tanrı’nın eşi Asherath hem dişi hem erkek ‘tapınak fahişesi’ –bu küçültücü terim Victoria döneminde onaylanmayan ve anlaşılmayan bir anlam ifade ediyordu. Kültürel açıdan ise kutsal cinsel törenler için çalışanlara ‘tapınak hizmetlileri’ adı veriliyor, bu saygıyla karşılanan bir görev olarak kabul ediliyordu. Kadınlar ve kadın kılığına giren erkekler, sadece erkeklere cinsel mutluluk vermek için orada bulunuyordu: orgazm anında üstün aydınlanma deneyimlerinden faydalanacakları tanrılara yakınlaşacaklarına inanıyorlardı. Tapınak hizmetlileriyle sadece erkekler birlikte oluyordu çünkü kadınların *zaten aydınlanmış olduklarına* inanılırdı ve bu sebeple ayin yapılmasına gerek yoktu –ataerkil Musevilik ve Hristiyanlığın baskıcı kadın düşmanlığına bütünüyle zıt bir yaklaşım.

Erkek egemenliği altındaki dinler için cinsellik kötü bir olguydu çünkü kadınlar erkekleri baştan çıkarmaya çalışıyor ve şehvete sürüklüyordu –çoğunlukla adil yargılamaya karşı, isteksiz erkekler ‘çekiciliklerinden etkileniyordu’ (halüsinasyon veya gerçekten şekil değiştirme). Şeytan’ın dünyaya gelmesini, insanoğlunun Cennetten kovulmasını sağlayan kadınlar, Havva’dan bu yana kötülük doluydu.

Daha kötüsü tanrıçalar çoğunlukla yılanlarla birlikte düşü-

nülürdü –Mısırlıların engerek yılanı, firavun başlıklarında ‘tanrıçayı’⁸⁸ ifade eden bir hiyeroglifti. Bütün Mısır kraliçelerinden sonra Cleopatra da, krala yaşam veren ve tanrıçayı temsil eden ‘Nil Yılanı’ adıyla anıldı. Mısır yılan tanrıçası örtülü Mehen, koç başlı Auf-Ra’yı –Güneş tanrısı Ra’nın erkeklik organı- cinsel birleşmelerinin sembolü olan yeraltı dünyasına inerken her akşam sarıp sarmalardı. İsis ve onun karanlık tarafı Nephtys, maddesel ve ölümden sonraki yaşamın anası yılanla özdeşti; bölgedeki insafsız yılanlara karşı ölümden sonra seyahat eden gezginlerle bilgilerini paylaşarak yardım ediyorlardı. Bronz Çağ öncesi, antik Girit’te saygı objeleri kadınlar ve yılanlardı. Sonraki Boğça kültürünün egemenliği altında bile rahipler, yılan-tutan rahibelerin altında yer alıyordu. ‘Rahip’ kelimesi eski Akadçada ‘yılan büyücüsü’⁸⁹ olarak yorumlanıyordu.

Din adamları için pagan tanrıçaların en baştan beri kötü olması belki de çok ussal bir bağlantı sayılabilir fakat temelde pagan ve tanrıça oldukları için kötü oldukları düşünülür. Kadınları ve erkekleri kadın ilkelerine inanmaya sevk ederek kötü bir ün yapmışlar, muhteşem bir şekilde bütünleşmişler ve kadınlara; yaşam, ölüm, cinsellik, doğum kontrolü ve kürtaajla ilgili bilinmeyen sırları öğretmişlerdir. Örneğin Adem’in ilk eşi tanrıça Lilith’in üst mevkideki kişilerle birlikte olarak kötü tanınması, Musevi-Hristiyan rahiplerce Tanrı’nın kurallarına karşı gelmek açısından çok zalimce bulunur. (Onlar için, cinsel ilişkiye girmenin tanrısal kabul edilebilecek tek yolu ‘Venüs observa’ veya ‘misyoner pozisyonuydu’ –zira Hristiyan misyonerler, din değiştirenlerin evliliklerinde bunu deneyimlediği konusunda ısrar ediyordu. Halk ise bunu komik buluyordu.)

Klitorisin zevk veren tek insan organı olmasına rağmen, yeğâne cinsel hedefinin çocuk doğurmak olması beklenen kadınların cinsel zevk almasına hiddetle karşı çıkılıyordu. İsis, Diana-Lucifer, Artemis, Asherah, Venüs ve büyük Tanrıçaların diğer

tüm tezahürleri bunu anlamakta zorlanıyordu: onlara göre, bekaretten anneliğe ve bilge yaşlılığa, savaşçı kraliçeden kutsal fahişeye kadar uzanan kadınlığın her türlü unsuru deneyimlenmeli ve sevinçle karşılanmalıydı. Bu yaklaşımla yetişen pagan kadınlar, beklenmedik bir şekilde iddialı ve bağımsızdı -1. yüzyılda Mısır'daki kadınlar mülk edinme ve boşanma haklarına sahipti. Eğitilmiş kadınlar saygıyla karşılanıyordu: Gize piramidinin yapımıyla tahminen aynı zamana denk gelen 4. Hanedan (E.Ç.Ö. 2600-2500) kadar eski bir yazıtta Thoth tapınağındaki bir kadından 'Kitap Evinin Hanımı'⁹⁰ olarak bahsedilirdi. İlk matematikçi ve filozof kadın Hypatia, İskenderiyeliydi ve E.Ç. 415'de öfkeli bir kalabalık tarafından parçalanarak öldürüldü, kimilerine göre Hristiyan piskoposu Cyril kıskançlığı yüzünden ondan ilham almıştı.

Havva teşvik edici bir başlangıçtı; Lilith hem Tanrı hem melekleriyle alay etti ve Asherah'ın sevgilisi Lucifer'di. Kadınlar açıkça şeytani, İblis tohumu olarak görülüyordu ve erkeklerin isteği dışında hareket etmek ve düşünmekten her durumda uzak durmalıydılar. Barbara Walker, tanrıçalar ve kötülüğe ait batı nosyonunu başka bir tarihsel bağlantıyla şöyle açıklar:

Üçlü altı, 666, Kader kisvesi altında Afrodit'in (veya İstar) sihirli sayısıydı. Esinleme kitabında 'Canavarın sayısı' (Esinleme 13:18) açıkça iki kâmburlu Canavar, hayvani aşkın androjeniydi. Büyücü kral Solomon, Tanrıça'yla kutsal bir evlilik gerçekleştirerek, altının gizemli 666 özelliğini (Krallar I 10:14) ele geçirmiştir. Hristiyanlar genellikle Şeytan'ın sayısı olarak düşünmüştür fakat sayının ezoterik inançta yeniden ortaya çıkışı şaşırtıcıdır. Örneğin Chartres Katedralindeki labirent, tam olarak 666 feet uzunluğunda olacak şekilde planlanmıştır.⁹¹

Köktendinci Hristiyanlar için Cehennem, lanet ve komplo

teorilerine ait boş ve şeytani '666' sayısına, devlet bünyesindeki şeytani etkiler de Farmasonlar veya şeytanlaştırmak istedikleri herkeste ve her yerde rastlanabilirdi. Hıristiyanlığın en korkunç sayısının ardındaki asıl gerçeği bilmiş olsalar bile, yine de ataları gibi kötü olduğunu düşünmeleri çok üzücü ve rahatsız edicidir. Onlar için pagan tanrıça Afrodit kesinlikle şeytaniydi, aslında o -kız kardeşi diğer tanrıçalar gibi inanç sahibi olanları aydınlatması açısından- tamamen Lucifer yanlısı kabul ediliyordu. Afrodit'in yaptığı bazı işler, kadını dar kapsamlı günlük işlerle sınırlamak isteyen gelenekçi antik Yunanlılar için bile çok fazlaydı. Lezbiyen şair Sappho, bir genç kızın dikkatini çekmek için tanrıçadan yardım istediğinde, şöyle der: 'Başka kim/Sappho, sana adil davranır?/ Kaçmaya kalkışırsa, hemen peşine düşecek/hediyelerini almasa bile, almasını sağlayacak/ve şimdi sevmiyorsa bile yakında iradesine karşı olsa bile sevecek.'⁹² Bir bakıma tanrıçanın cevabına Sappho'nun karıştığı düşünülebilir.

Avcı Diana gibi bazı pagan tanrıçalar daha önce açıkladığımız gibi, insan dertlerinin karanlığına ışık getiren 'Lucifer/Lucifera' adını da almıştır.

Eski tanrıçaların İblis'le eşanlamlı hale gelmesinin başka bir sebebi de birçoğunun ay şeklinde boynuzlarının olmasıdır. İsis-Hathor'un hayvanların efendisine uygun olduğu için muhteşem bir çift inek boynuzu vardır, EÇ 4. yüzyıla kadar Avrupa'da -İtalya'nın bazı bölgelerinde 5. yüzyıla kadar- rakip kült olarak varlığını sürdürdüğü için ilk Hristiyanlar için tamamen şeytani görünmüş olabilir. Tanrı'nın eşi Ashereth, Gilead'da* Ashteroth-Karnaim veya 'boynuzlu Ashteroth/Ashereth' adını almıştır. Amerikalı araştırma görevlisi David Lance Goines Tanrıça'nın boynuzlarının ay şeklinde olmadığını sadece geceleri hilal şeklinde ışık saçan Venüs'ü yansıttığını düşünmektedir⁹³. Bu durumda ilk Hristiyanların Tanrıça inancını boynuz ve cinsellikle

* Ürdün'de dağlık bir bölge

-Şeytan'ın canlanması- bağdaştırmaları daha makul bir yolla kuvvetlenir.

Elbette İsa gibi Hıristiyanlığın da cinselliğin kirliliğinden uzak ilahi saflıktan doğduğu düşünülecekti. Asherah'la beraber olan Yehova, Venüs ve Adonis, Osiris ve İsis gibi İsa'nın da, inanlarının 'Lucifer' adını verdiği -kutsal cinselliği sadece seçilmiş olana değil, iman sahibi olanlara da anlatan- kutsal bir eşi vardı.

Üçüncü Bölüm Lucifer adında bir kadın

21. yüzyılda Batı'ya özgü doğru ve yanlış, iyi ve kötü hakkındaki fikirlerimizin tamamı Musevi-Hristiyan inancından gelmektedir. Ancak, daha önce açıkladığımız gibi asil veya entelektüel inançlar olsa da Yehova'nın yandaşları onun kıskacılık ve öfke kapasitesi ve ilk insanların cennetten kovulma hikâyesiyle -ve kadının sonraki boyun eğişi ile- yarışmadığı için, bozulmuş bir mit ve kaba bir eğilim olarak kalmıştır. Fakat hiçbiri özellikle *İsa'nın kendi isteklerine dolaysız yoldan karşı olan* ilk Hristiyan hikâyesinin kasıtlı işleviyle kıyaslanamaz. Bu bölümde uzun zamandan beri yasak olan metinlerden, karanlık kişiler ve acemice düzeltilmiş olan İncil kopyalarından bir araya getirdiklerimizle, Hristiyanlığı farklı bir bakış açısıyla ele alacağız. Sonuç oldukça etkileyici ve düşünceleri tetikleyen nitelikte olup, kutsal figürlerle ilgili birçok Hristiyan varsayımına dokundurarak, onlar için şeytani ve doğru olan konuların temelindeki anlayışı açıklamaya çalışacağız.

1958'de Dr. Morton Smith Kudüs yakınlarındaki Mar Saba'da bulunan kapalı Doğu Ortodoks topluluğuna ait kütüphanede bir şey buldu. 2. yüzyıl kilise rahibi İskenderiyeli Clement'e ait olan mektubun kopyasında, daha sonra ayrıntılarıyla açıklayacağımız 'Markos'un Gizli İncil'ine ait' patlayıcı niteliğinde bir içerik bulunmaktaydı, elbette sadece kendi üyeleri-ne İncil'in ezoterik bir kopyasından bahsediyordu. Clement'in

mektubu, bir önceki bölümde bahsettiğimiz –aşırı uçtaki- kut-sal cinsel törenlere dayalı inançları uygulayan, resmen Mar-kos’un gizli İncil’iyle bağlantılı kâfir bir grup olan Karpokrat-larla nasıl baş edeceğini soran Theodore adlı bir Hristiyan ce-vaptı.

Karpokratlar, Karpokrat liderliğindeki 2. yüzyıl Gnöstikle-riydi; yazar Michael Jordan sıra dışı kitabı *Meryem: Onaylanma-yan Biyografi*’de (2001) ‘Gnostikliğin ortaya çıkış sebeplerini art-tırmaya çalışan bir Hristiyan lideri’ olduğunu söyler¹. Eşsiz Gnöstik öğretiler araştırmacısı Tobias Churton, Karpokratlar için ‘ilk komünistler...“mülk hırsızlığı” görüşünü ortaya koyan entelektüel anarşistlerdir.’² Öte yandan bu modern hayranlık, Karpokratların şehvet dolu davranış eğilimlerine karşı eskilerin duyduğu endişelerden uzak bir yakarıştı. Tahminen dogmatik olduğu düşünülen ve uzlaşmaya yanaşmayan Lyon’lu Piskopos İrenaeus, özgürlük savunusu ile ilgili saldırılardan, lider Mar-cus’u saf dışı bırakarak sıyrılmıştır:

Marcus, kötülük delaletlerini gözetleyen, putları yapan sen;
Yıldızların dilinden anlayan, kara büyü sanatını iyi bilen,
Ve yanlış doktrinleri kabul etmeyi marifet sayan,
İhanete sürüklediklerinin üzerini işaretlerle donatıp,
Şeytan’ın, öz babasına karşı,
Seni kendi günahlarının habercisi yaparak,
Yine de başarmanı sağlayan,
Günahkar ama kudretli Azazel ile
Merakın gücüyle ilgili Tanrı sözlerinden kopan bir döneksin.³

İrenaeus, Marcus’la ilgili görüşleri hakkındaki tereddütleri-mizi ‘İsa karşıtı bir haberci’ sözleriyle tamamen ortadan kaldırır. Piskopos, Karpokrat liderine, ‘aşk iksiri [ilacı] bağımlılığı, “bil-dik iblisler”, kehanetler, kadınları kirletmek, numeroloji...ve Sa-tanizm’⁴ ile ilgili günah ve suç için okunan dualarla saldırır. İre-

naeus⁵ bu ateşli konuşmadan nedense uzaklaşarak, daha ayrıntılı suçlamalara yoğunlaşır. Hiç şaşırtıcı olmayan bir şekilde, cinsel uygunsuzluklarla ilgilenmektedir. Aslında temeli olan veya olmayan 'kadının kirletilmesi' yüzyıllardan beri rakip kültlere karşı kullanılan alışılmış bir suçlamadır. Bir yobazın⁶ demek için bir eleştirmen olarak anacağımız kişinin kararlılığını şöyle açıklar:

Marcus kendini tamamen kadınlara adamaktadır, özellikle de bakımlı, güzel giyinen, varlıklı ve baştan çıkaran sözler söylediğinde peşinden koşanlara... Eşini bekleyen bir gelin gibi süzülen sen, beklediğin ben olabilir miyim? Zifaf odasındaki zayıf ışığı aç ve beni eş olarak al, hazır ben seni isterken, sen de seni istememi sağla.⁷

İrenaeus, bu uygulamalarla ilgili bilgileri ilk elden değil de kulaktan dolma edinmiş gibi görünse de, Marcus'un liderliği konusunda haklıydı, zira en eski Gnostik hareket aslında bir tür kutsal cinsel ilişkiye dayalı olan 'Gelin Odası' adıyla biliniyordu. İlk Hıristiyanlar için cinsellik her şekliyle dehşet vericiydi –modern Katolikler için bile sadece evlilik dâhilinde kabul edilebilirdi⁸– Karpokratlar ise şehvet düşkünlükleri ve geleceği görebilme güçlerini kanalize eden kadın kâhinler aracılığıyla kült yararına ilahi duygulara ulaşıyorlardı. Ancak Benjamin Walker'ın dediğine göre:

İnanç kaçınılmaz bir şekilde tacize dönüştü. Marcus, genç kadının 'kâhinleri' baştan çıkarmakla suçlandı. Örneğin İrenaeus, çeşitli önerileriyle aklını çelidiği kurbanlarının kehanet gücü olduğuna inanmalarını sağladığını yazmıştır. Kadınlar, boş bir gurur ve yeteneğini kullanma beklentisinin verdiği heyecanla, kehanet dolu sözler sarf ederek, yüreği çarpsa da aklından geçen bütün saçmalıkları rahatça dile getirirdi. Sonra kendini beğenmişliğiyle kamçılanarak, küstah bir tavırla gerçekten kâhin olduğuna inanacak hale gelirdi⁹.

(Güneşin altında farklı bir şey yok: yukarıdaki alıntı rahatlıkla şehvetli gündemini takip eden bir erkeğin sözde ruhsal bir Yeni Çağ kült lideri olmasıyla ilgili de yazılmış olabilirdi.)

Kadın kâhinler işe koyulunca, kendini beğenmişliğine kapılarak yeni görevini iyice benimseyince, Marcus harekete geçiyor ve karşısındakini baştan çıkarmaya başlıyordu –veya İrenaeus ve diğer Kilise rahiplerinin iddiası bu şekildeydi. Belki de haklıydılar ve Marcus sadece geleneksel kült liderliğinin avantajlarından yararlanmaya çalışıyordu veya başka bir deyişle İrenaeus’dan yaptığımız alıntıda gördüğümüz gibi Marcus’un varsa-yılan sözleri gerçekten eşleşmeyi ciddi bir ayın niteliğinde kabul ediyordu.

Kurucu İskenderiyeli Karpokrates (EÇ 78–138) pagan-Hıristiyan sentezi dini, İsis kültü temeline oturarak başlangıçta yer alan –gizli parolalar ve el sıkışmaların yer aldığı- karmaşık törenleri ve özellikle vaftizi kapsamına dâhil etti. Hıristiyanlara imkânsız görünse de Karpokrates’in uygulamaları aslında Vaftizci Yahya’nınkilerden çok farklı değildi.

Karpokrates, İskenderiye adında bir kadınla birlikte seyahat ediyordu, oğulları *Adalet Üzerine* incelemesini yazan –ünlü- Epiphanes’di. Gençken ölen Epiphanes, kendi tapınağı ve müzesiyle ‘unutulmaz’ bir Gnostik olarak saygı gördü. Karpokrat inançları, Baba ve Oğulun öğretilerinin bir karışımıydı.

Büyük Mısır tanrılarına inanmanın haricinde (eski İsis, Osiris ve Horus teslisini özellikle vurgulayarak) kült dâhilinde kısmen ilahi olarak kabul ettikleri İsa’nın dışında Eflatun ve Pitaros gibi ünlü Yunan filozoflarına karşı da saygı gösterilirdi. Mucizevî Bakire doğumunu kabul etmiyorlar, Meryem’in de saf ve temiz olduğunu düşünmüyorlardı: onlara göre İsa doğal yollarla doğmuştu. Söylentiye göre Karpokratların, Pilate kanunlarına dayalı İsa için hazırlanmış bir skeci bile vardı ve kutsal geçit töreni sırasında heykelini taşıyorlardı –bilinen ilk Hıristiyan-

ların, İsa'ya ait kült imgesine gösterdiği saygı olarak kabul ediliyordu¹⁰.

Kült, kendini her türlü dünyevi zevkten soyutlamış olan Hıristiyanları her seviyede zedeledi: zina ve mülk hakkı kavramlarına inanmıyorlardı –cinsel eşleri dâhil her şeyleri ortaktı- üstelik doğumu da yasaklamışlardı. Kutsal Epiphanes'in varlığıyla kanıtladığı gibi bu yasaklar, uygulamadan çok teoride kalıyordu. Ancak cinselliğin her çeşidi mecburi kabul ediliyor ve meni ilahi yaşam gücü olduğu için –yüzyıllardan beri çeşitli şekillerde ortaya çıktığı düşünülen Lucifer'e ait unsurlar- cinsellik, tanrıları onurlandırmanın bir yolu olarak görülüyordu. Cinsel istekler onurlandırılmalıydı: 'Bu sebeple işlenen günah, Tanrı'nın ilahi ışığıyla devreye girerek Tanrı'yı memnun ediyordu. Dolayısıyla günah Tanrı'ya ulaşmanın bir yolu haline geldi.'¹¹ (Ancak ilginç bir şekilde Karpokratlar cinselliğin yine de *günah* olduğunu düşünecek kadar tutucuydu.) Grubun halka açık müsrif yemeklerinde oda karartılır ve rasgele bir âlem yaşanır- dı. Kilise rahibi Clement'in dediğine göre: 'istedikleri gibi ve istedikleri kişi ile birleşiyorlardı'¹².

Saygıdeğer Montague Summers kükrercesine: 'Karpokratlar, Eski Ahit'in anlatmaya çalıştığı yasağı, her türden günah işleyerek çok ileri gittiler ve bu şekilde davranarak Kötü Yaratıcı'ya ve Dünyanın Hakimi'ne meydan okumanın bütünsel bir şeklini ortaya koydular'¹³. (Gnostiklere göre evrenin yaratıcısı veya Rex Mundi –veya Eski Ahit'deki Yehova).

Ancak Summers –belki de isteyerek- asıl can alıcı noktayı kaçırmaktadır, konuyu bütünüyle ele almış olsa bile yine de kabullenmekte zorlanmış olabilir. Tobias Churton olayı gerçek yüzüyle şöyle yazar:

Cinsellik ya kinayeli bir şekilde ya da Gnostik törenlerinin bir parçası olarak kullanılmış olabilir. Meni, törenle ilgili bir madde, *logos spermatikos* (sperme ait bir *kelime* olarak dünya-

ya yayılmıştır) imgesi veya ruhsal bir zerre olarak kabul edilir: ruhun geçici kısımları doğaya yayılır. Bereket, ruhsal gelişim için benzetme olarak kullanılır. (Bazı Hristiyan Gnostikler, İsa'nın çorak toprağa tohum ekilmesiyle ilgili ders alınacak öyküsünü bu şekilde yorumlamıştır.)¹⁴

Kilise rahipleri için bu elbette fitnecinin kulağından ipek çanta yapmanın akıllıca bir yoluydu. Karpokratlar ve savunucuları bunu istedikleri gibi kullanabilirdi ki yine de günah içinde debelenen kaba radikaller olarak kalacaklardı.

Karpokratlar, iyi ve kötü kavramlarının insanoğlu tarafından bulunduğu inanıyordu. Herkes, en mağrur, en asil veya en küçük düşürücü ve aşağılık olanlar dâhil, zevk alarak veya acı çekerek insana dair bütün deneyimleri yaşamalıydı. Her birey, insan yaşamının mümkün olan her tür değişimini yaşayana dek sınırsız sayıda tekrar bedenleniyordu. Herkesin tüm davranışlarını kaydeden görevli bir melek vardı ve uygun karma kayıtlarının tutulduğundan emin olmak için özellikle çağırılmalıydı.

Clement'in duygusal çöküşü

Karpokrat inançlarının en önemli unsurlarından biri, Markos'un gizli İncilinde *İsa adına* düzenlenen cinsel törenlerden bahsedilmesi ve öğütlediğini söylemeleridir. Profesör Morton Smith, 1958 yılında Mar Saba manastırında bu iddiaya çok uygun düşen çeşitli kaynaklar bulmuştur. Clement, alaycı bir ifadeyle Karpokratları suçlarken, Hristiyanlığa ait asıl kavramları ciddi bir şekilde ortaya koyan unsurları akla uygun olmayan bir yolla açıklamaya çalışmamıştır –İsa'nın sınırsız saflığa ait imgesinden bahsetmez.

İlk savunuyu elbette içeriğinin doğru olduğu kabul edilen veya Smith'in 1646'da yazılmış bir kitabın son sayfalarında bulunduğu –ciltler dağılmaya başladığında o zaman için alışılmış bir uy-

gulama¹⁵- Clement'in yazdığı mektubun kopyasıydı. Böylesine duygusal bir keşif ile Smith'in yanılışıyla ilgili oluşacak şüphelerin her zaman olabileceğini elbette anlıyoruz. Mar Saba keşişleri veya umursamaz 17. yüzyıl yazmanı ahlaksız bir alayla çirkin bir şekilde eğlenmiş olmalıydı –veya profesör çirkin bir oyun oynamıştı. Ancak paleografların sonradan yaptığı incelemeye göre yapısal özellikleri iyi bilinen yazının Clement tarafından yazıldığı doğrulandı. Clive Prince ve ben, 1997'de *Tapınak Şövalyelerinin Gizli Tarihi*'nde belirttiğimiz gibi:

Mektupta, gerçekleri yansıttığı düşünülen 'Gizli İncil'in' özündeki niteliklerden alıntılar da bulunmaktaydı. (Örneğin, İsa'nın sinirlendiğinden bahsediyordu. Sadece Markos İncil'inde İsa'nın normal insan duyguları taşıdığı gözlemlenmişti –diğerleri bu unsurları çıkarmıştır, Clement'in bulduğunu Kilise rahiplerinin olayı kabul etmesi kolay değildir.)¹⁶

Tutucu bir Hristiyanın, Clement'in iddia ettiği gibi Karpokratlara ait 'iğrenç' cinsel törenlerin Aziz Markos aracılığıyla Mary Magdalene'den –ve tabii ki İsa'dan- geldiğini düşünmesi bile son derece imkânsız bir durumdu. Clement –sonradan aziz ilan edildi- külte karşı öfkesini üfleyip püfleyerek 'İncil'in kutsal kelimelerini, ahlaksız ve hayvani doktrinlerine uygun düşün diye gereksiz yere kirletiyorlar ve böylelikle karanlığa giden dar yolda ilerliyorlar'¹⁷derken bir yandan da alternatif Markos İncil'inin *güvenilir* olduğunu söylemektedir. Dolayısıyla büyük din adamları arasında saklı kaldığını açıkça söylemese de aslında Hristiyanlıkta cinsel törenlerin *yapıldığını* kabul etmektedir.

İddialar elbette çok önemliydi ve Hristiyanlığa çifte felaket taşıyordu: cinsel törenlerin iğrenç olduğu veya olmasının yanı sıra dinin sırları olmayan herkese açık olduğuna inanıldığı için *cinsellik tabanlı* kanıtların ortada olması ayrı konuydu.

Profesör Smith kesinlikle çoktan beri ortada olmayan İsa'nın 'ahlaksız grubun' başında olduğunu anlatan bu belge-

ye inanıyordu. Clement'in mektubunda yer alan başka bir bölüm, bu kadar çarpıcı bir açıklama yapmasını hızlandırdı. Martha ve (Mary Magdalene olarak da bilinen)¹⁸ Bethany'li Mary'nin kardeşi Lazarus'un dirilişiyle ilgili farklı bir hikâye ilk İsa hareketine değişik bir çehre kazandırmaktaydı. Yuhanna İncili'nde anlatıldığı gibi, İsa'nın sevgili arkadaşı Lazarus'dan bir haber aldığını, Kudüs'den sadece iki saat uzaklıkta olan Bethany'deki evinde çok hasta olduğunu öğrendiğinden bahseder. Fakat İsa nedense dört gün bekler, bu arada Lazarus çoktan ölmüş hatta taş mezarın altında çürümeye bile başlamıştır. İsa oraya varınca, Mary hıçkırarak –acı bir sitemle ayaklarına kapanır: 'Yüce İsa, eğer burada olsaydın, kardeşim ölmeyecekti'¹⁹ der. İsa, Martha'ya: 'Ben yaşamın yeniden vücut bulmuş haliyim. Bana inananlar, ölse bile yaşayacak; bana inanan ve yaşayanlar ise asla ölmeyecek.'²⁰ Sonra, mezar taşının çekilmesini emreder ve sesini yükselterek Lazarus'a kalkmasını söyler. Hala 'kefene sarılı' olan cesedin anında ayağa kalkması muhakkak unutulmaz bir andır. Bu olaydan sonra Museviler, İsa karşıtı hareketleri hemen hızlandırdılar çünkü büyücülük örneği olarak kabul ettikleri olay, özünde ölümlerle şeytani işler yapmaya dayalıdır. (Mezarlarla bağlantılı olan her şey gerçek Museviler için çok kötüydü.) Yine bu olaydan sonra bir kadın, Bethany'de bir eve dalarak İsa'yı mesheder –biraz sonra açıklayacağımız gibi bu, Yeni Ahit'te rastlanan en tuhaf ve en çok yanlış anlaşılan olaydır.

Karpokratların gizli Markos İncil'inde yer alan ve Clement'in bahsettiği Lazarus'un dirilişinde, kardeşi öldüğü için İsa'ya yardım etmek amacıyla yaklaşan bir kadından bahseder. Fakat İsa mezara yaklaştığında genç adamın en azından fiziksel olarak ölmediğine dair bir işaret niteliğinde içeriden gelen bir ses duyar. İsa taşı çeker ve genci yerden kaldırır. 'Ve genç ona baktı, onu sevdi ve onunla olmak için yalvarmaya başladı.'²¹

Birlikte eve girdiler ve İsa içeride tam altı gün boyunca genç adama cennetin krallığını anlattı. Son geceyi ikisi de uyumadan geçirdi, 'çıplak [adam] çıplak [adamlar]'.²² Açıkça onurunu tehlikeye atan bu senaryo, cinsellikle ilgili suçlamalarıyla Hristiyanlığı kötüleyen gizli Markos İncil'inin bilmediğimiz gerçek yazarının buluşuydu. Ancak savunmayla ilgili bölümdeki sonuçların teyidi olarak da ortaya çıkan bu durum alaycı bir ifadeyle Yeni Ahit'te yer almaktadır. Markos İncil'i'nin onaylı kopyasında yer alan gizemli satırlarda, -canlarını kurtarmak için diğerleri kaçarken- bu kişiden yakalandıktan sonra bile İsa'nın yanından ayrılmayan 'üzerinde ince bir giysiden başka bir şey olmayan genç adam'²³ şeklinde bahsedilir. Sonra korkunç bir utançla kıvranır: 'Yakalandığında, giysisini ardında bırakarak çıplak kaçtı'²⁴.

Geceyi din hocasıyla giysisiz geçirmesi, eşcinsel bir ilişki yaşandığına işaret olarak mı kabul edilmelidir? Elbette değil, ama Profesör Smith, İsa'nın 'ahlaksızlıklarından' çok emindi, üstelik yandaşlarının söylediği gibi 'gece olduğunda tek başına, eski aşk sihirlerinden doğan bazı ayinler için krallığın sırlarına doğru yollanıyordu'²⁵. İnanç temelindeki bilgiye dayanarak Smith, genç adamın ince giysisinin çıktığını ve çıplak vücuduyla vaftiz havuzuna veya dua öncesi banyoya 'hileli bir tür ayinle' -muhtemelen diğer cinsel törenlerden önce nefes kontrol tekniğiyle zevki arttırarak hissedilen mutlulukla ilgili bir tür sanrı veya mastürbasyon- girmiş olabileceğini varsayar. 'Bu kurallar, İsa'nın ruhuyla anlatılıyor böylece onunla birleşme sağlanıyordu.'²⁶ Profesör Smith '[Musevi] Kanundan kurtulunca, fiziksel birleşme ruhsal birleşmeye sonuçlanmış olabilir.'²⁷

Marilyn Yalom'un *Bir Eşin Hikayesi*'nde (2001) belirttiği gibi: 'Hristiyanlık dâhilinde İsa eşcinsellik hakkında hiçbir yorum yapmamıştır -zinayla ilgili sayısız suçlamaya karşın.'²⁸ (Gelenekçi değerleri sebebiyle Kasım 2004'te Avrupa Komisyo-

nu'na karşı çıktığı gerekçesiyle Buttiglione üzerinde oluşan baskıdan konuşulurken, *Daily Mail* köşe yazarı Andrew Alexander şöyle söyler: 'Kendi payıma, eşcinselliğin neden çeşitli İncil kopyalarında suçlamaya maruz kalmadığını İtalyan arkadaşımızla konuşmaktan zevk duyarım. Acaba bu durum İncilleri yazarların iyi kayıt tutmadığını mı gösterir yoksa ilahi yetersizlik midir?')²⁹ Yalom, aynı cinsiyetten olanlara karşı eleştirilerin, 'hem kadın hem erkek' eşcinselliğini yasaklayan' (Romalılar 1:26-27, Korinthliler I 6:9 ve Timoteosa I 1:10)³⁰ Aziz Paul'un Hıristiyanlık hareketiyle başladığını söyler.

Elbette tutkulu bir Hıristiyan gizli İncillerin doğruluğunu reddedecek ve hiçbir zaman dikkate almayacaktır. Sonuçta inanç somut olmayan bir yapıdır: belirli bölümleri İsa'nın kişiliği ve inancını sarar; böylece dogma sabitlenir ve bütün kabuklar zaman ve inançla sertleşir. Peki *ya* gizli İncilin içeriğindeki ses verirse? *Ya* İsa hareketi –erotik veya eşcinsel törenler dâhil olmak üzere– gerçekten gizemli işlere dayalıysa? Şeytani, iblisle ilgili olarak kabul edilen her şey birdenbire değiştirilemez bir şekilde İsa'ya bağlanır, şu ana kadar elimizdeki somut örnek ve asil saflığın bütünleşmesinin sonucu budur.

Bunca zaman sonra ortaya çıkan sonuçlara rağmen aslında daha fazla kanıt bulunmaktadır, İsa ve müritlerinin bir tür kült davranışı göstermesini Hıristiyanlar sadece iğrenç ve ahlaksız olduğunu düşünmekle kalmayıp, yasaklanmasını da istemiştir.

İyi ve kötü, tanrısal ve Lucifer yanlısı veya tamamen şeytani olarak kutuplaşan görüşler, önyargıları oluşturmakta ve bu sebeple tartışmaya açık bir oyun sergilemektedir.

Lazarus'un Krallığın sırlarına ulaşabilmesi için yeniden doğuş veya cinsel töreni yaşaması gerekiyordu, -evdeki- gururlu Martha ve kişilik yapısı önceki kitabım *Mary Magdalene: Hıristiyanlığın Gizli Tanrıçası*'nda (2003)³¹ ayrıntılı olarak anlatılan Magdalene olarak da bilinen gizemli Mary'nin iki kız kardeşi

vardı. Mary 'gizemliydi' çünkü Yeni Ahit'te adına çok sık rastlanmamakta ve kimliği 'Bethany'li Mary', 'o kadın' veya 'şehrin günahkârı' tanımlamalarıyla gölgelenmektedir.

Kiliseye giden herhangi biri onu İsa'ya karşı gelmemeye yemin etmiş tecrübeli bir fahişe olarak tanımlasa da, varsayıldığı gibi kaldırımlarda dolaşıyor olması tamamen Papa I. Gregory'nin (E.Ç. 691) İncil'deki 'günahkâr' tanımlaması temelinde söylemine dayalıdır. Bütün yaptığı iki ile ikiyi toplayıp beş elde etmek olmuştur: Yunanca bir kelime olan *harmartolos*, bir okçuluk terimidir, 'hedefi tutturamayan' anlamına gelir ve herhangi bir sebeple Musevi Kanunlarına uymayanlar için kullanılır. Bu şekilde davranmamanın asıl sebeplerinden biri elbette Musevi olmakla -yabancı- veya Museviliğin başka bir kolunda olmakla ilgili değildir. Önceki kitabımda açıkladığım gibi, Mary Magdalene'i Mısır'la ve muhtemelen eski Etyopya Tanrıça kültürleriyle bağlayan kanıtlar bulunmaktadır.

Fahişe olduğuna dair suçlamalarda bulunan sadece Kilise değildi, onaylı İncilleri yazanlar da onu karalamak için çaba sarf etmişti. Onaylı İncillerde sadece çarmıha gerileceği zaman ortaya çıkıyordu. Genç Aziz Yuhanna dışında tanınmış erkekler kaçarken, İsa yandaşı kadınların başında yer alarak bir felaket yaşayan lidere sevgilerini dayanışmayla göstermek için orada bulunuyorlardı. Göğe yükselme hikâyesinde de önemli bir görev üstlenerek, Mısırlıların İsis ve Osiris'le ilgili oynadıkları gizemli oyunlara benzer şekilde göğe yükselen İsa'yla buluştu. Gösteri sırasında önemli bir oyuncu olarak beklenmedik tezahürü, aslında sahnenin merkezinde olması gerektiğini gösterir. Hikâyeden çıkarılması belirsizliğini korur ancak belki de hikâyedeki yeri yadsınamayacak kadar iyi bilinmektedir. Peki, rolü neden bu kadar aşağılayıcı hale getirilmişti? Aziz Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncillerini yazanların, zararsız ve inanç sahibi bir kadına karşı olmalarını gerektirecek ne sorunları vardı?

Birçoklarına göre ilk Hristiyan din adamları ve temelde ata-erkil olan Musevilere göre eski bir fahişenin halkın ilgisini çekmesi yanlış ve kadınlar hala yetersizdi. Aslında, cevap oldukça farklı ve çok daha derindir. İsrail'deki ilk Hristiyan erkekler için kâfirliğe cüret etmek neyse, yabancı ve muhtemelen siyahî bir kadın olan (daha önce bahsettiğimiz gibi ırkçılık Britanya İmparatorluğu tarafından ortaya çıkarılmamıştır)³² Mary Magdalene'in yaptığı bir kenara, herkes için durum aynıydı. *İsa'yı meshetmişti*. Olay, tarihte Cüzamlı Simon olarak bilinen adamın Bethany'deki evinde, Markos İncili'nde anlatıldığı gibi olmuştur:

...kaymak taşından yapılmış çok pahalı bir sümbül yağı şişesiyle bir kadın geldi, şişeyi kırdı ve onun başından aşağıya boşalttı. Oradakiler öfkeyle birbirine baktı, 'Neden yağı boşa harcıyorsun? Kesin bir yıllık kazançtan ve fakirlere verilen sadakalardan daha pahalıdır,' diyerek sert bir şekilde azarladılar.³³

Luka İncili'nde adını bilmediğimiz bir kadın İsa'nın başını ve ayaklarını mesheder, kendi saçlarıyla da kurular.³⁴ Erkeklerin itirazı, İsa'yı övmek ve minnettarlık göstergesiye tamamen başarısız olmuştur. Fakirleri düşünmeyi akıl ettikleri için onları kutlamaktansa, kendi liderlerinin öfkeyle söylediği gibi:

Onu rahat bırakın... Niye uğraşıyorsunuz? Bana güzel bir şey yaptı. Fakirler hep yanınızda olacak, ne zaman isterse-
niz yardım edeceksiniz. Ama ben her zaman burada olma-
yacağım. O yapacağını yaptı. Cenazeye hazırlamak için vü-
cuduma parfüm döktü...³⁵

Son cümle, davranışının asıl sebebini açıklar. Söylendiği gi-
bi durum özel bir aromaterapi değil, kasabalı bir kadının İsa'ya

göstermek istediği bağıllık ve tutkudur. İsa'nın adı Christos 'Meshedilmiş olan' anlamına geliyordu—Yeni Ahit'te bahsedilen tek meshetme olayı *bir kadın tarafından* gerçekleştiriliyordu ve Hristiyanlığın başlıca ayini olarak kutlanmalıydı. Bu sebeple İsa, 'Cenazeye hazırlamak için vücuduma parfüm döktü' der, fakat Hristiyanlara göre bu, diğer defin işlerine benzemez, inancın yeniden doğması için İsa mezarındaki ölüme karşı zafer kazandığından, kendini kurban ederek yücelen kral olmuştur. Onu meshederek vaftiz etmiş ve kaderindeki ölümden kurtarmıştır. Ayinin gerçek anlamı daha sonra yok olmuştur ancak yine de İsa, Mary Magdalene'nin önemini ısrarla vurgulamaktadır: 'Size gerçeği söylüyorum, dünya üzerinde İncil'in anlatıldığı her yerde, onun anısına yaptıkları da anlatılacaktır.' ³⁶

İsa'nın öngörüsü yazık ki gerçekleşmedi: ilk sıradakiler bile bunun daha öteye gitmemesini sağladı. İsa'nın isteği, onların istekleri doğrultusunda bir Kilise yaratılması veya onların kabul etmeyi seçtiği İncil doğrultusunda bir imge yaratmak değildi. Özellikle Magdalene söz konusu olduğunda, ilk Hristiyanların İsa'nın vermek istediği mesaj üzerinde tekrar çalışarak kendi gündemlerine uydurmaları yegâne örnek değildir.

Meshetme göklere çıkarılırken —Katoliklerin bu olaya adanmış bir şenliği yoktur— İncil yazarları bir yandan ayini gerçekleştirenin adını gizlemek konusunda dikkatliydi. Sadece Yuhanna incilinde³⁷ Bethany'de Martha, Lazarus ve Mary'nin evinde meshedilme olayının gerçekleştiğinden ve daha sonra da kimin yaptığından bahsedilir. Luka³⁸ ise bahsedilen kişiyi 'isimsiz günahkâr' olarak ele alır ve hemen ardından Magdalene'i, düşünce birliği göz ardı edilemeyecek kadar büyükmuş gibi sunar.

Mary Magdalene'in hayatını İsrail sokaklarından kazanmadığına büyük ölçüde inanılır —Papa, 1969'da resmi olarak bu 'gerçeği' kabul etmediğini gürleyerek değil neredeyse fısıltıyla

açıklamış olsa da- o, biraz daha farklı türden 'fahişelik' itham edilmişti. İsa için kullandığı çok pahalı sümbül yağı, kutsal evliliklerde, doğudaki Taoizm ve Tantrizm dâhilindeki diğer cinsel törenlerde özellikle *başı ve ayakları* mesh etmek için kullanılmaktaydı. Peter Redgrove'un *Kara Tanrıça*'da (1989) Taoizm üzerine verdiği bilgilere göre:

Taoizm'i, imgelerini alan Orta-Doğu dinleriyle kıyaslamak ilginçtir. Mari-İshtar, Yüce Fahişe, (İsa ile kişileştirilen) eşi Tammuz'u meshetmiştir. Bu hazırlık, onun emriyle geri gittiği yeraltı dünyasına inmesi için yapılmıştır. O, veya rahibe-ye, Yüce Fahişe adı verilmiştir çünkü ayin *horasis* için düzenlenmiştir. Bütün vücut genelinde hissedilen orgazm, eşin görsel süreklilik bilgisine erişmesini sağlayarak, geriye değişmiş olarak döneceği bir geçiş niteliğindedir. Tıpkı Mary Magdalene'in İsa'yı cenaze için meshetmesi gibi bu ayinleri Tanrıça adına sadece kadınlar yapabiliirdi ve yine bu sebeple mezarına hiçbir erkek gelmedi, sadece Mary Magdalene ve beraberindeki kadınlar vardı. Hristiyan sanatında Magdalene'nin başlıca sembolü, kutsal yağ küpüydü -Tao'cuların uyguladığı ruhsal vaftizin harici işareti...³⁹

Redgrove, Yeni Ahit, Resullerin İşleri bölümünde sadece bir kez bahsedilen kutsal ve bütünsel vücut orgazmı olan 'Horasis' uygulamasının 'görüntü'⁴⁰ olarak yanlış tercüme edildiğini ve 'Yoel'den yaptığı alıntıya göre: 'Son günlerde, Tanrı şöyle söyler, 'Ruhumu bütün insanların üzerine saçacağım, kızlarınız ve oğullarınız ileriye göreceksiniz, delikanlıların öngörüsü olacak...'⁴¹ Oysa aşağıdaki gibi tercüme edilseydi Resullerin İşleri bölümüne ayrı bir lezzet katacaktı: 'Delikanlılarınız Horasis'in kutsal cinsel ayinleriyle eğlenecek...'

Kutsal evliliğin geleneksel şekli, *hieros gamos*'a göre rahibe/kraliçe/tanrıça, rahip/kral/tanrının cinsel organlarını, Ho-

rasis ayinine hazırlık için yağla mesheder. Erkeklerin, para harcamak ve fakirlerin durumuyla ilgili endişeleri acaba bu ayinin tadını kaçıran başka bir sebep olabilir miydi? İsa'nın ayağının meshedilmesi, kesinlikle -kurban edilen kralın ayrı tutulması-gözlerinin önünde gerçekleşen bir olaydı, fakat ayinin en önemli kısmı muhtemelen kapalı kapılar ardında (daha sessiz bir ortamda) oldu. Kaymaktaşıdan yapılmış şişeyle gelen kadın, kralı kutsarken aslında bir yandan düşman ediniyordu.

Elçilerin Elçisi

İncil'in en son tercümelerinde 'Mary Magdalene', kelimeye epeyce farklı bir yapı kazandırarak 'Magdalene adıyla bilinen Mary' olarak alınmıştır, örneğin 'Cyrene'li* Simon' veya 'Tarsus'lu Saul' ile bulunduğu yerin üzerinde bir anlam ifade edilir. ('Magdalene' doğduğu yerden bahsetmiş olmasına rağmen, burası genellikle bahsedilen Galilee** gölü kıyısındaki Magdala'dır, çünkü Josephus'a göre o zamanlar kasabanın adı Tarichea'ydı. Öte yandan şaşırtıcı bir şekilde kıyının hemen karşısında Mısır'da, Magdolum, Etyopya'da da Magdala adlı bir yer vardı.)⁴² 'Magdalene', muhtemelen Sheba Kraliçesinin unvanı *Magda*'dan gelen ve aslında Ay Tanrıçasına bağlılığı yüzünden ona yakıştırılmış olan 'yüce kadın' anlamına gelen bir unvandı.

Yeni Ahit'i yazarlar Magdalene'nin konumunu açıkça (ve istemeyerek) belirtmese de, İsa'nın kadın yandaşları arasında önce hep onu saymışlardır -Luka'ya günah çıkardıktan sonra, Luka iç çekerek 'On ikisi de [İsa'yla] beraberdi, kötü ruhlar ve hastalıklardan kurtulmuş kadınlar da: (Magdalene denen) Mary...' ⁴³ der. İncil'deki -Bakire Meryem dâhil- birçok kadının aksine, hiçbir zaman bir erkekle olan ilişkisi temelinde ortaya çıkmaz. Diğerleri 'Kurtarıcının anası' veya 'Chuzah'ın eşi Joan-

*Şimdiki Libya'nın bulunduğu yerde bir Yunan sömürgesi.

** Kinneret Gölü

na'⁴⁴ olmaya meyilliyken, Mary olduğundan daha önemli, ünlü ve bağımsız olmak istemediği için sadece 'Magdalene' olmayı seçti. Bununla baş edebilecek olsalardı; Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncilleri onu tamamen harici tutardı. Zira İsa'yı mes-hettiği için sevgiyle karşılanması gerektiği söylenmiş olmasına rağmen onu gölgelemek konusunda kararlı davranıyorlardı.

Ancak, günümüzde birçok insanın bildiği gibi –genellikle kendi din adamları tarafından karanlığa gömülen Hristiyanları ayrı tutarsak- mevcut İncil bölümleri, Yeni Ahit'teki asıl bölümlerden ibaret değildir. EÇ 4. yüzyılda İmparator Konstantin, Hristiyanlığı, sendeleyeyen Roma İmparatorluğu'nun resmi dini ilan ettiğinde ortada dolaşan yüzlerce 'İncil', şiir, ilahi, mektup vardı. EÇ 325'de⁴⁵ Konstantin'in İznik Konseyi Yeni Ahit'e hangi bölümlerin dâhil edileceğine karar verdi, 'doğru' olduğunu iddia edecek kadar aptal olanlarla beraber düzinelerce kopya diğerleriyle birlikte derhal yasaklandı. Kudüs'lü Aziz Kiril'in (E.Ç. 315-386) yaptığı kesin açıklamada:

Yeni Ahit'te sadece dört bölüm bulunmaktadır, geriye kalanlar sahte ve zararlıdır... On iki havarinin yaptıklarını kabul edebilirsiniz ve buna ilave olarak Yakup, Petrus, Yuhanna ve Yehuda'nın yedi mektubu; üzerlerine mühür gibi öğretilerin son çalışmaları ve Paul'ün on dört mektubu [Tarihsel sıralamaya göre ilk Hristiyan yazılarıdır]. Diğerlerini ikinci sıraya koyabiliriz. Ve Kiliselerde okunmayan diğer bölümlerin tamamı şu anda beni duyduğunuza göre apokrifaya ait Eshi Ahit kapsamında sizler tarafından da okunmamalıdır. ⁴⁶

David Tresemer ve Laura-Lea Cannon, 2002 yılında Jean-Yves Leloup'un 1997'de yaptığı *Mary Magdalene İncili* çevirisi için yazdıkları giriş yazısında Yeni Ahit'in nasıl ele alındığını şöyle anlatır:

...İznik Konseyi Kilise tarafından hangi İncillerin kabul edileceğine hangilerinin kabul edilmeyeceğine karar verdi.

Uzun yıllar boyunca kabul etmediklerine –bazen vahşice-saldırmaya devam ettiler. Konstantin’in fikirlerine katılma-
yan İznik Konseyi piskoposları derhal uzaklaştırıldı.⁴⁷

Kiril ve beraberindeki kilise rahiplerinin neden bu kadar korktukları elbette merak konusu olmuştur. Yeni Ahit bölümlerinin Magdalene’den isteksizce bahsetmesi, yasaklı bölümlerin birçoğunda görevinin çok önemli olmasından kaynaklanmaktadır. Konstantin’in öfkeli rahiplerinden saklandığı için yakın geçmiş gözden geçirebileceğimiz bu bölümlerden bazılarını biliyoruz –örneğin Mary (Magdalene) İncili (E.Ç. 2. yüzyılda yazıldığı düşünülmektedir) 1850’lerde Kahire’de bulunmuştur. 1945 yılında ise Nag Hammadi, Philip ve Tomas İncillerini ve diğerlerini ortaya çıkarmıştır. Günümüz ilahiyatçıları, dinsel açıdan şüpheli oldukları gerekçesiyle düzenli olarak bu İncilleri harici tutmuş ve aynı sebepten dolayı kürsüye çıktıklarında veya İncil çalışmalarında hiç bahsetmemişlerdir. Bulunan İnciller genellikle parçalar halinde ve anlaşılmaz olmasına rağmen, diğerleri İsa ve Mary Magdalene’le ilgili olarak kiliselerin asla kabul edemeyeceği türden daha tutarlı bir ifade kullanmıştır, oysa cemaatin bir kısmı bile bu İncilleri dikkatle incelemiş olsa Hristiyanlık dininin tarihsel doğruluğuna dair çok ağır sorular ortaya atılabilirdi.

Kilisenin onayladığı İnciller şüphesiz Hristiyanlığı belirleyen ‘ana görüşü’ veya Aziz Paul kopyasını oluşturdu, diğer çalışmalar kökeninde genellikle Gnostik’ti. İsa’nın yolculuk ayrıntılarını yapılandırırken karşılaştığı ve şifa verdiği insanları, yorumlarına yapılan saldırıları, yakalanışı, çektiği işkence ve ölümü sırasıyla anlatırken, doğruymuş gibi göstermekte zorlanıyordu. Gnostiklerin İncil’i sınırların ötesinde İsa’nın öğretileri ve mucizeleri üzerine yoğunlaşıyordu. İncil’e ait metinler belirgin olarak eril –genellikle kahramanları Mary Magdalene’ye olan saygılarından- Gnostiklerin İncil’i daha dışıdır. Magdale-

ne'in görevi daha belirgin bir şekilde ortaya çıkar: Philip, Tomas ve Mary İncilleri ve daha sonra *Pistis Sophia* (İnanç-Bilgelik) yüzeysel bir yaklaşımla incelense bile, İsa ve üstlendiği görev tamamen farklı bir görüntü arz edecektir.

Mary; hassas, akıllı ve belki de biraz fazla iddialı hatta kendi iyiliğini düşünen bir yapıyla belirir. *Pistis Sophia*'da -neredeyse gülünecek kadar- ısrarla İsa'nın öğretileriyle ilgili düzenlediği soru-cevap toplantılarında 42 sorunun 39'unu sorarak odak noktası olmayı ister. Salome, Martha ve Mary Ana gibi diğer kadınlar katılmış olsa da, metin 've Mary şöyle devam eder' söylemleriyle karmaşık hale gelir ve onun önceki saygınlığına öfkelenen ve kendilerini aşağılanmış hisseden erkeklerle ilgili sert eleştirileri gittikçe çoğalır. Özellikle birinde Petrus, İsa'ya patlar: 'Yüce İsa, böyle bir fırsat ele geçirdiği için bizi konuşturmayan bu kadına katlanamayacağız, sürekli söylev veriyor.' Petrus'un en ılımlı şüphesi bile Magdalene'i daha da öfkeliendiriyor ve *Pistis Sophia*'da geçen başka bir bölümde Mary, İsa'ya:

Yüce İsa, söylediklerini çözümlemeye çalıştığımda bir türlü aklım almıyor: *Petrus'tan korkuyorum çünkü beni tehdit ediyor ve cinsimizden nefret ediyor.*⁴⁸

Tok sözlü ve heyecanlı 'Büyük Balıkçı' Petrus kesinlikle Mary'den nefret etmektedir ve İsa'ya, 'Yüce İsa, Mary gitmeli çünkü kadınlar bizimle yaşamayı hak etmiyor'⁴⁹ -İsa'nın tepkileri, açıklayacağımız gibi, ilk bakışta kadın düşmanı gibi görünmektedir. Peki Petrus (ve diğerleri) Magdalene'den sadece kadın olduğu için mi nefret ediyordu? Evli olduğu halde⁵⁰, eşini yüzüstü bırakmak konusunda tereddüt etmiyordu -mutsuz ev hayatından uzaklaşmaktan mutlu olduğu bile düşünülebilir- öte yandan Museviler için kadınlardan nefret etmek bir yaşam şekliydi.

Şarap, gül ve Asherath günleri artık çok geride kalmıştı, *shekhina* artık cinsiyetsizdi ve Yehova sert bir erkek yönetimi uyguluyordu. Tanrıçalar pek de ahlaklı sayılmayacak, örneğin –veya özellikle– Mısırlılarda yabancı olarak kabul ediliyor, böylece Tanrı'nın nefretini kazanıyordu. (Yunanlılar, yeni ölüm ve doğum tanrısı Seraphis'i kendilerine mal etmeye kalkıştığında, yeni inanç ancak sevgili İsis'in gücü geri kazanıldığında ve olaya el attığında yankı yapmaya başladı, her ne kadar yeterince güçlü olmasa da Hristiyanlar da Mary'yi Bakire Tanrıça ilan etti.)

Simon Petrus'un yaklaşımına göre kadınlar haddini bilmeliydi: mutfakta ocağın başında veya erkek giysileri yıkarken, saçları bağlı ve örtülü halde, itaatkar ve sessizce iş yapmalıydı. Diğer yandan Magdalene'in Musevi Kanunlarına (*harmatalos*) ve geleneklerine uymadığı, utanmadan herkesin içinde saçını açmaya cüret etmesiyle tanınıyordu –bir erkek bu sebeple eşini boşayabilirdi, sosyal ve dini açıdan acı bir günah. (İsa'nın ayağını saçıyla kuruluması, erkeklerin meshetme ayinini kesinlikle tatsızlaştırır.) Magdalene, önemli erkeklerin arasında bile hiç tereddüt etmeden konuşur ve İsa'nın üstlendiği göreve katkıda bulunan kadınlardan biridir. Kesinlikle zengin, bağımsız ve düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilen bir yapısı vardır, onun bildiği sırların yanında sönük kalan Petrus ancak Magdalene'in kült üyeleri arasında yüksek bir unvanının olduğunu tahmin edebilirdi. *Pistis Sophia*'da alçakgönüllülükle alay edercesine İsa'ya göz atarak söylemde eşit olduklarını ifade etti: 'Her şeyi sorduğum için bana kızmayın.' İsa 'Ne istersen sor' diyerek inançla ilgili belirli bir konuyu vurgulamış oldu, Magdalene tenezzül etmeksizin, arkadaş arkadaş konuşur gibi: 'Yüce İsa, bize söyleyin... ki kardeşlerim de anlasın'⁵¹. Petrus, İsa'nın mucizelerini zaten bilen ve bildiğini saklamayı başaramayan bir kadınla nasıl baş edeceğini hiç bilmiyordu. Daha da kötüsü İsa'nın gözdesi oydu –Yeni Ahit'te belirtildiği gibi kesinlikle Petrus de-

ğildi. Magdalene'nin göğe yükselme sırasındaki görevi ise kurucunun yetkisiyle 'gerçeği' söylediğini iddia eden ve Petrus'un İsa'nın yükselişini gören ilk kişi olduğunu söyleyen Kilise'ye –inanılmaz bir şekilde- çelme atmaktı. Okuryazarlık yaygınlaşmadan önce gerçeği saklamak daha kolay olmasına rağmen, Yeni Ahit'te anlatılanlara kısaca bakacak olursak, bunun baştan aşağıya uydurma olduğunu görebiliriz.

Markus İncili'nde açıkça: 'Haftanın ilk gününün sabahında İsa dirildiğinde önce Mary Magdalene'e göründü.'⁵² Vatikan, İsa'nın kadın yandaşlarının olmadığını açıkladı, çünkü ruhsal açıdan daha güçsüz saydıkları Mary Magdalene'i hesaba katmazlardı. İsa'nın havarilerini sadece erkekler arasından seçtiği düşünüldüğü sürece, Anglikan Kilisesi'nde kadın piskoposlar hatta rahiplerle ilgili nahoş tartışmaların devam etmesi doğaldır.

Erkek merkezli Yeni Ahit'te bile kadınlar hem –daima Mary Magdalene ile başlayarak- görev başındayken hem de 'havari' olarak tanımlanırlar, ancak yazık ki bu terim geleneksel olarak erkek 'havari' olarak ele alınmıştır, daha küçük görülen ve güçsüz sayılan 'yoldaşlar' ise kadın olarak kabul edilir. Luka İncili'ne göre kadınlar her koşulda '[İsa'ya ve adamlarına] kendi yöntemleriyle yardım ediyorlardı'⁵³, veya sadece erkeklerin görevlerini yerine getirmelerine yardımcı oluyorlardı. Magdalene ve diğer kadınlar gerçekte erkeklerden *yanaydı* ve sonuna kadar sadık olduklarını da ispatladılar, öte yandan Petrus sarhoş olduğunda İsa'yı tanımadığını üç kez tekrarladı ve İsa çarmıha gerilirken (genç Yuhanna haricinde) İncil'deki diğer kardeşleriyle birlikte ortadan kayboldu. Bu durumda kadınlar elbette havari sayılmayı hak etti.

Gnostik İncilleri, Yeni Ahit'te kadının konumuyla ilgili gizli kalan yerleri, özellikle de Magdalene'yi açığa çıkarır. Yasak ve lanetli sayılan bu kitaplar, İsa'nın kadınların görevlendirilebileceğini hatta aklı daha ağır işleyen, hayal gücü sınırlı olan, za-

man zaman 'onun ne demek istediğini anlamayan' ve İsa'nın ölümünden hiçbir anlam çıkaramayan erkeklerdense kadınların ona daha yakın olabileceğini anlatır. Petrus ne olup bittiği hakkında hiçbir fikir sahibi değilmiş gibi bir izlenim bırakır: bütün bildiği İsa'yı sevdiği ve vaktinin çoğunu Magdalene'in anlaşılmaz konumuna öfkelenerek ve kıskanarak geçirdiğidir. Bütün kadınların simgesi, Yüce Kadın, mesheden rahibe, hatta 'Havarilerin Havarisi'⁵⁵ unvanını almıştır ki bu da İsa'nın onu bütün havarilerin önünde tuttuğunu gösterir.

Mary İncili'nde, İsa'ya olan yakınlığını 'Kurtarıcı, seni bütün kadınlardan daha çok sevdi' sözleriyle Petrus'un bile öğrenmesi sağlanır. Fakat bunlar, Magdalene'in İsa'nın dirildiğini görmüş olmasını uydurduğunun zannedilmesinden sonra gerçekleşir, o arada kükreyerek: 'Yol Göstericimiz bizim haberdar olmadığımız bunca sırrı böyle bir kadına nasıl anlattı? Gerçekten onu mu seçti veya onu bize tercih mi etti?'⁵⁷ Petrus, Magdalene'in gördüklerinin yalan olduğunu söylediğinde, doğal olarak:

...Mary ağlayarak ona cevap verdi: 'Kardeşim Petrus, ne düşünüyorsun? Onu gördüğüme inanmıyor musun? Veya Yol Göstericimiz hakkında yalan söyleyeceğimi mi düşünüyorsun?' Levi araya girerek konuşur: 'Petrus, hep çok heyecanlandın ve şimdi tıpkı düşmanın gibi yaklaşarak bir kadını reddettiğini görüyoruz. Kaldı ki Yol Gösterici ona değer veriyorsa sen kim oluyorsun ki onu kabul etmeyesin? Yol Gösterici elbette onu çok iyi tanıyordu, çünkü onu bizden fazla sevdi... Haydi bizden beklediği gibi davranalım ve onun şahit olduklarının dışında kurallar çıkarmadan İncil'i yaymaya çalışalım.'⁵⁸

Kabul edilen İncillerin aksine, bazı Gnostik metinler İsa'nın Magdalene'ye hissettiklerini belirgin hale getirir. *Pistis Sophia*'da

yer alan Cennet ve Cehennem'le ilgili karmaşık diyarların alışılmış Gnostik düzensizliği, sonuçta tek bir inanca ulaşan alışılmış bir berraklık ve güven dâhilindeki farklı görüşler arasından doğan ilişkilerle ilgili bölümler –belki de İsa'nın üstlendiği görevle ilgili doğru anıları olan kişileri anlatarak başlar. İsa, muhtemelen asabi Petrus'u daha da hırslandıran gayet açık bir söylemle Magdalene'den bahsetmeye başlar: 'En yüksekteki sırlarla donatacağım kutsal Mary, yüreği soyunun içinde gökteki krallığın en üstüne çıkan sen açık yüreklilikle konuş'⁵⁹. Aynı Gnostik metinde, İsa şöyle der: 'Benim olduğum yerde, on iki havarim de olacak fakat Mary Magdalene ve Bakir Yuhanna bütün öğretilerimin ve mucizeleri gören bütün insanların üzerinde olacak... Ve sağımda ve solumda yer alacaklar. Ben onlar olacağım, onlar da ben olacak'⁶⁰.

Mary ve genç Yuhanna, sonsuza dek İsa'nın sağında ve solunda yer alacak ve ona en yakın olacak havarilerdi –ve Sevgili/İlahi/Evangelist Yuhanna bu incelemede özel bir görev üstlenmişti. Mary, daha belirgin bir şekilde İsa'nın gözdesiydi ve İsa ona 'Her şey' veya 'Her şeyi bilen Kadın' adını vermişti. İlişkilerinin derinliği ile ilgili bir ipucu *Gnostik Philip İncili'nde* yer alan bir bölümde açıkça belirtilir:

...Kurtarıcının yoldaşı Mary Magdalene'di. İsa, onu diğerlerinden daha fazla seviyordu ve çoğunlukla onu dudağından öperdi. Diğer kadınlar gücenirdi... Ve ona, 'Onu neden bizden daha fazla seviyorsun?' dediklerinde, Kurtarıcı şöyle cevapladı, 'neden sizi de onu sevdiğim gibi sevmeyeyim?'⁶¹

Hıristiyanlar, İsa'nın Mary'yi *agape* ruhuyla veya ruhsal sevgiyle öptüğünü vurgular –gerçekten de Gnostikler inançlarını iffetli sayılabilecek sevgi şöenleriyle kutlardı. (Karpokratların sevgi şöenleri elbette daha renkliydi.) Ancak İsa'nın amacı

sadece tutkulu bir öpücük vermek olsaydı, neden dudaklarından öpmeyi tercih etmiş ve açıkça diğerlerini gücendirmişti? Aslında İsa'nın nasıl öptüğünü gerçekten kimse bilmemektedir çünkü yazık ki antik İncil'de papirüsün bu kısmı yoktur. 'Dudaktan' ifadesi araştırmacıların kurgusudur fakat araştırmacıların bile, el veya yanak demek yerine dudaktan demeyi daha uygun görmesi oldukça ilginçtir. Orijinalinde 'Sabat günü' veya 'Galilee Denizinde' gibi ifade farklılıkları olabilir! *Philip İncil'i'nde* yer alan başka bir bölüm hikâyeyi daha ilginç hale getirir:

Yanında her zaman üç kadın olurdu –annesi, kız kardeşi ve eşi olarak bilinen Magdalene. Annesinin, kız kardeşinin ve eşinin adı aynıydı. ⁶²

'Eş' kelimesi Aramca'da *koinonos*, Yunanca'da 'eş' anlamına gelir. Çeşitli kesimlerden öfkeli çılgınlıklar yükselse de daha önce⁶³ bunun 'cinsel eş' anlamına geldiğini söylemiştim. Pişman değilim. Hala tıpkı bizim anladığımız anlamıyla, en yakın tanımlamasıyla bile *koinonos* kelimesinin 'eş' anlamına geldiğini düşünüyorum.

Herhangi bir ofis ortamında bu vasıfla tanıştırılan birisinin iş ortağı olduğu düşünülür. Aynı durum bir partide olursa 'sevgili' olduğunu düşünmek daha yerindedir⁶⁴. Nag Hammadi metinlerinde, İsa'nın Magdalene'i sürekli dudaklarından öptüğü yazar. Kesenin kontrolü onun elindedir fakat hiç de bir iş ortağı gibi görünmemektedir –modern Britanya deyimıyla 'iyi eş' bu kapsama uyar. ('havari' veya 'yoldaş' olarak tanımlanması daha uygundur.) *Koinonos*, bu kapsamda ancak sevgili anlamına gelebilir.

'Onun eşi adı verilen' söylemi yapmacık bir ifadedir, hatta 'eşi olduğunu söyleyenler' şeklinde gizlenir oysa Mary belirgin bir şekilde onun eşi olarak adlandırılır.

Dan Brown'un dünyayı titreten Da Vinci'nin Şifresi ile Mary Magdalene ve İsa'nın karı-koca olmasıyla ilgili inancın aksine –bu kavram 1982'de önce Anglo-Sakson'lara; Michael Baigent, Richard Leigh ve Henry Lincoln'ün *Kutsal Kan ve Kutsal Kase* ile ulaşır- İncil'de veya Gnostik İncillerinde bile bu görüşü destekleyen fazla bir veri bulunmamaktadır. Suyun şaraba dönüşmesi ile ilgili mucizenin gerçekleştiği Cana'daki evlilik töreninin aslında İsa ve Mary'nin olduğu söylenir –daha önce belirttiğimiz gibi- bu aslında şarap tanrısı Dionysos için düzenlenen doğum ve ölüm mitinden gelmektedir⁶⁵. Evli olmadıklarına dair en önemli ipucu ihmalkâr bir bakış açısında saklıdır: Yeni Ahit'te veya bilinen Gnostik metinlerinde 'Kurtarıcının eşi Miriam' veya 'İsa'nın eşi Mary' ifadeleri kullanılmamaktadır. Aziz Matta, Markos, Luka ve Yuhanna İncillerinde onu karalamak için bir komplo geliştirilmiş olsa da medeni durumunu vurgulayacak boyutlara ulaşmamıştır. Erkeklerin ona karşı aldığı tavrın sebeplerinden biri de İsa'yla olan ilişkisinin Musevi Kanunları tarafından onaylanmamasıdır.

İsa'nın müritleri–Vaftizci Yahya yanlıları için geçerli olmasa da- hiçbir koşulda evlenemezdi, İsa'nın ilişkiyi resmileştirmesine engel olan başka sebepler bulunmaktaydı. Akla sığdırılmaz ve kabul edilemez olsa da içlerinden biri veya belki de her ikisi evli veya –aşklarını yasallaştıramayacak kadar yakın- akraba olabilirdi. Biri veya her ikisinin de yabancı kültün rahip veya rahibeleri gibi bekâret yemini etmiş olması mümkündür. (Tapınakta bile 'fahişeler' veya hizmetlilerin evlenmemesi ve sadece tapınak duvarları dâhilindeki cinsel törenleri gözlemlemeleri bekleniyordu.) 13. yüzyıl, Güney Fransa'daki Bézier halkı –tamamı 20.000 kişi- o bölgede elden ele dolaşan fakat sonra yok olan Gnostik İncillerinden özenle seçilmiş Mary'nin İsa'nın 'kapatması' olduğunu anlatan bölümlere inanmaktansa, gönüllü ıstırap çekmeyi yeğledi⁶⁶.

Magdalene'in İsa'yla ve 'Sevgili Yuhanna' ile yakınlığı, Petrus'un nefretiyle birleşince -gelecek kuşakların iyiliği veya kötülüğü için- 'Mary Lucifer' olarak adlandırıldı. Gerçek önemini ortaya çıkarmak için, en alışılmamış kâfirlik örneği gösteren ünlünün yaşadığı 15. yüzyıl sonlarını tekrar incelemeliyiz.

Şifrenin Keşfi

1990'ların başında Clive Prince ve ben, birlikte çalıştığımız ilk kitabımız olan *Torino Kefeni*(1994) için Leonardo Da Vinci'nin sırlarını araştırmakla meşguldük, '*Leonardo Da Vinci Tarihi Nasıl Yanılttı?*' kitap için yeterince açıklayıcı bir alt başlık oldu. Toplu sonuçlara varan bilgiler doğrultusunda mucizevî Kutsal Torino Kefeni'ni daha sonra Leonardo'nun Lucifer analizinde ayrıntılarıyla açıklayacağımız ilkel bir fotoğrafçılık tekniğiyle yaratmıştı. Şimdilik, Leonardo'nun 'kefen' ile yakın bağlantısını söylemek yeterli olacaktır, öte yandan evlerimiz Leonardo resimlerinin kopyalarıyla dolup taşarken bir yandan onun anlatmaya çalıştığı ipuçlarını bulmak için dikkatle inceleyip elimizden geldiğince yoğunlaşmaya çalışırken bulduklarımız sadece bilinçaltı seviyesinde kalmaktaydı. Saatlerce resimleri incelememize bir tepki gibi -ve kendiliğinden- adeta helezon bir yay zihnimizde salınveriyordu. Nihayet en bilindik dolayısıyla tüm dünyanın en çok aşına olduğu imgeler arasında bizim için en şaşırtıcı olanları fark ettik. Ancak bunlar ateşin içinde bazı yüzleri hayal etmek veya bulut şeklindeki hayvan şekilleri değildi: gözlemlediğimiz özellikler ve Leonardo'nun kendine özgü din karşıtlığı birleşince tutarlı ve uyumlu bir bütün ortaya çıkıyordu.

Leonardo, düşüncelerini yansıtan gizli ipuçlarını sonraki nesillerin bulmasını istemişti. Örneğin sıradan bir şairi küçük görerek yaptığı açıklamada, 'birkaç şeyi aynı anda söyleme gücüne sahip değil'⁶⁷ demiştir. Gizli sembollerden biri, bizler gözlerimizi perdeleyen varsayımların altındaki yanılgılarımızı sür-

dürürken *Son Akşam Yemeği*'nde bariz bir şekilde ortadadır. 1994'de şöyle yazdık:

Kırmızı cüppe ve mavi pelerin içindeki İsa'ya ve ilk bakışta eğilen ve genç bir erkek gibi duran sağındakine bakın. Genellikle Sevgili Yuhanna olduğu düşünülen bu kişiye –eğer öyle olsaydı İncil'de belirtildiği gibi İsa'nın göğsüne doğru eğilirdi- daha yakından bakmalıyız. Bu karakter, İsa'nın giysilerini yansıtan bir imgedir: yani mavi cüppe ve kırmızı pelerin içindedir, elbette kumaşlar aynıdır...[ve]...İsa'nın iri ve erkeksi görüldüğü kadar bu karakter minyon ve kadınsı görünmektedir. Elleri küçücüktür ve altın bir kolye takmaktadır... Kesinlikle Sevgili Yuhanna değil, Mary Magdalene'dir. Boğazını çevreleyen kesikler, soğuk Farmason duruşu korkunç bir uyarıya işaretir. ⁶⁸

Son Akşam Yemeği'ni güvenle ardımızda bıraktığımızı düşünürsek korkunç bir hata yapmış olacaktık. Buradaki semboller, birlikte hazırladığımız sonraki eserin *Tapınak Şövalyelerinin Gizli Tarihi* (1997) merkezindeki gerçeklere ispat niteliğindeydi ve benim yazdığım *Mary Magdalene: Hristiyanlığın Gizli Tanrıçası* (2003) ile tarihsel önemi ortaya koyuluyordu: her yeni kitapta heyecan verici ve –Leonardo'nun tüm sırları gibi- rahatsız eden bir şeyler saptıyorduk. Merakımız, önemli bir açıklamayla devam etti. Ama önce, alt yapıyı oluşturduk:

Son Akşam Yemeği'nde, genç 'Aziz Yuhanna', ikinci kitabımızda belirttiğimiz gibi karakterin gerçek kimliğini ortaya koyan, devasa bir 'M' şekli oluşturmak için İsa'dan olabildiğince uzağa eğilmektedir. *Da Vinci'nin Şifresi* ile Leonardo'nun sırları ve şifreleriyle ilgili bizim çalışmalarımızdan esinlenerek uluslararası kitlelere ulaşmıştır. Açıkça belli olduğu gibi bu karakter Mary Magdalene'dir, yansıtıcı imgelerle dolu giysileri İsa'nın

‘diğer yarısı’ olduğunu gösterir, birçok dinsizin söylediğine bakacak olursak Hristiyan ayini niteliğinde sunulan, kurban kanını simgeleyen şarap ve bedenini simgeleyen ekmek ile Magdalene’in olması gereken yer İsa’nın yanıdır. *Mary Magdalene*’de açıkladığım gibi, kadının boynuna doğru sert bir kesme hareketi yapan el Gnostik İncillerinde açıkça onu tehdit ettiği söylenen Aziz Petrus’a aittir. Peki, 15. yüzyıl İtalyan ressamı nasıl oluyor da çoktan ölmüş iki havariyle ilgili bu gerilimli ilişkiyi biliyordu? Doğumundan birkaç yüzyıl önce Güney Fransa’da bulunan yasaklanmış kitaplara mı ulaşmıştı? Peki, Leonardo neden *Son Akşam Yemeği*’nde, Magdalene’nin İsa’nın sağında oturması gerektiğini düşündü?

Muhtemelen 21. yüzyılda bile hâlâ kolay kolay akla gelmeyecek olan ve asıl İncillerle ilgili bildikleri vardı. *İsa ve Tanrıça: İlk Hristiyanların Gizli Öğretileri* (2001) kitabında Timothy Freke ve Peter Gandy, Aziz Yuhanna İncili hakkında, ‘başka bir isim vermek gerekirse, kesinlikle Mary Magdalene İncili olmalıdır’ der. ‘Belirsiz’ ve ‘Sevgili Havarî’ için yazılmış olduğu iddia edilse de 2. yüzyıl sonlarında İrenaeus’un hatırladığı çocukluk anıları temelinde İncilin *sadece* Yuhanna’ya ait olduğunu⁶⁹ söylemesi sebebiyle böyle kabul edilmiştir. 1. yüzyıl sonlarındaki Gnostiklerin aynı durumu Cerinthus’a mal ettiklerini de unutmayalım,

Son araştırmalara göre ‘Sevgili Havarî’ söylemiyle hikâyeyi anlatanın Yuhanna değil, Mary Magdalene olduğu belirlenmiştir... ‘Sevgili Havarinin’ İncili, kadın düşmanlarının daha kolay kabullenebilmesi için... Mary’yi Yuhanna’ya dönüştürerek değiştirilmiştir.⁷⁰

Bu bağlamda bakacak olursak –tehlikeli olsa da– aşağıdaki alıntıda betimlendiği gibi İsa havarilerinden birinin ona ihanet

edeceğini son akşam yemeğinden önce açıklar, 'İsa'nın sevdiği havari' yerine eğer 'Mary' gelirse:

İçlerinden biri, İsa'nın sevdiği havari, onun yanında eğiliyordu. Simon Petrus bu havariye doğru dönerek, 'Hangisini kastettiğini sor' dedi.

İsa'ya doğru eğilerek, sordu: 'Yüce İsa, kimdir o?'⁷¹

Petrus'un üstü kapalı bir ifadeyle de olsa İsa'ya, Sevgili'nin kim olduğunu sorması ilginçtir –soru / cevap sırasında Mary'nin nasıl yere eğildiği ve İsa'yla şüphesiz çok yakın ve karşılıklı olarak sırlarını büyük bir keyifle nasıl paylaştıkları *Pistis Sophia*'da anlatılır. Bu kopyadaki dizelere göre Sevgili, akşam yemeği sırasında çok yakın bir şekilde İsa'ya doğru eğilir. (Fakat bu gerçekten Magdalene ise, İsa'yla olan yakınlığını bu kadar açıkça göstermesi, o zaman ve yer için demek ki uygundur. Diğer erkeklerin yanında İsa'yı sarmalamaktan uzaktır, öte yandan yasal bir eş bile arada bir mesafe bırakarak muhtemelen mutfakta yemek hazırlığını kontrol ederdi.)

Hikâyeyi ilginç duruma sokan hipotezin yaratıcısı Ramon K. Jusino (tartışmalı sonuç Jusino'nunki olsa da çoğunlukla Raymond E. Brown'un araştırmalarına dayalıdır⁷²) 'Hristiyanlığın ilk zamanlarında erkek liderler, kadın müritlerin katkılarını ortadan kaldırmaya yönelik çalışıyordu'... 'Mary Magdalene mirasının çoğu baskı kurbanı oldu' söylemleriyle, onun cinsiyetini değiştirerek yazan daha önceki düzenbaz editörün hazırladığı kopyayı, 4. İncil'in yazarı Evangelist Yuhanna'nın ele aldığını düşündü. '4. İncil'i Yuhanna'nın yazmış olma ihtimalinden-se, onun yazdığına dair aslında daha fazla kanıt bulunmaktadırdır'⁷³ yorumunu yapar.

Jusino, Yuhanna İncili'nde yer alan yapısal tutarsızlıkların boşuna ümit verdiğini ve Magdalene karşıtı bir gündemi des-

teklemek için kanıt niteliğinde olduğunu belirtir. En ikna edici örnek, Mary ve adsız Sevgili erkek müridin çarmıhın önündeki görüşmelerinde, aşağıdaki bölümde bulunmaktadır: 'İsa'nın çarmıhının yakınında annesi, annesinin kız kardeşi, Clopas'ın eşi Mary ve Mary Magdalene vardı. İsa, çok sevdiği annesinin beklediğini görünce şöyle dedi...'74

Diğerleriyle birlikte çarmıhın yanında adı geçmemesine rağmen gizemli Sevgili'nin aniden ortaya çıkması onlardan biri Sevgili'nin olduğunu gösterir. Amerikalı ilahiyatçı Raymond E. Brown, Jusino'nun vardığı radikal sonuca katılmasa da İsa'nın annesinin 'evangelistle [Yuhanna] görüştüğü belirtilmiştir' ancak Sevgili havari ile ilgili bilgi sonradan eklenmiştir', 'Sevgili Havarinin' mekânla örtüşmediğini de ifade eder.

Jusino'nun kanıtlar zincirini incelemek daha da heyecan verici hale gelir; Aziz Yuhanna İncili'nden bazı bölümlere tekrar göz atacak olursak, Gnostik İncillerde zaten belirtilmiş olan Petrus ve Mary arasındaki 'üstünlük' mücadelesi ortaya çıkar. *Mary İncili'nde* gördüğümüz gibi Petrus, Mary'nin İsa'yı gördüğünü duyunca kıskanır ve bu hikayeyi uydurduğunu iddia eder76; Tomas İncili'nde ise İsa'ya 'Mary gitsin, kadınlar böyle bir hayatı hak etmiyor'77 der. Philip İncili'nde, Magdalene ve İsa arasındaki yakın ilişki diğer havarilerle -onların zararına- olan ilişkisiyle kıyaslanır78. Jusino, Aziz Yuhanna İncili'ndeki, Gnostik bölümlere uyan beş bölümü açıklamaktadır. Daha önce bahsettiğimiz gibi 'Sevgili Havari İsa'nın göğsüne doğru eğilirken, Petrus, İsa'ya bir soru yöneltmek için havariye rica etmek durumunda kalır'79, 'Sevgili Havari en üst düzey rahiplerin sarayına kadar ulaşabilir ama Petrus ulaşamaz'80, 'Sevgili Havari dirilişe hemen inanır, Petrus ve diğerleri olayı anlayamaz'81, 'Göğe yükselen İsa, balıkçı teknesindekilerle konuşurken onu tanıyan tek kişi Sevgili Havaridir'82 ve 'Petrus kıskançlık içinde İsa'ya Sevgili Havarinin kaderini sorar'83.

Bu arada İncil yazarlarının Magdalene'i hiçe sayan komplo-ları, en açık fikirli olanların bile Jusino'nun teorisine karşı çık-masına sebep olur. Daha önce bahsettiğimiz gibi, Mary akşam yemeğinde İsa'ya doğru eğilen 'Sevgili Havari' olarak Mısır'da eğitim almış hakkını savunmayı bilen bir kadın rahip için bile sıra dışı bir şekilde tahrik edici olarak kabul edilir! (Leonar-do'nun muhteşem çalışmasında İsa'nın yanında dursa da aslında -'M' şeklini yaratan ipucunu ortaya koymak için kompozis-yon gereği- ondan olabildiğince uzaktadır.) Gnostik metinlerin-de bile sansürün daha az etkin olması beklenirken, İsa'nın cin-selliğinden bahseden öfke yüklü Mar Saba dizelerinde 'İsa'nın sevdiği genç' -Lazarus, Bethany'li Mary / Mary Magdalene'nin kardeşi- ile ilgili bilgiler bulunmaktadır. İncil yazarlarının ne-dense her iki kardeşle de ilgili çok can sıkıcı bulduğu bir şeyler vardır, bu sebeple her fırsatta belirsiz söylemler kullanarak du-rumun önemini azaltmaya çalışırlar, örneğin 'o kadın', 'adsız günahkar', 'İsa'nın sevdiği genç' bu ifadelerden bazılarıdır. Le-onardo'nun resminde ise Lazarus ve Magdalene değil, Mary ve Yuhanna bir bütün halindedir ve *Son Akşam Yemeği*'nde nere-deyse her ikisi de İsa'nın diğer yarısıymış gibi durur.

Söz konusu Leonardo olunca, cevap sadece şöyle olabilir: Magdalene ve genç Aziz Yuhanna, İsa'yla birlikte diğer havari-lere yasak olan ve muhtemelen yakınından bile geçemedikleri kutsal, gizli cinsel ayınlara birlikte katılıyordu. İkisini ön plana çıkaran, derin bir anlayışla, kapalı kapılar ardında bilinen cin-selliğin çok ötesinde şeyler yaşandığını tahmin etmek zor değil-di ve bundan nefret ediyorlardı, fakat kesinlikle karizmatik olan guruya karşı duydukları saygı ve sevgi yüzünden, sadece yü-zeysel olsa bile duruma alışmaya çalışıyorlardı. Erkeklerin -özellikle Petrus'un- Magdalene'i düşündüğünü biliyoruz, Yu-hanna İncili'nde, genç Yuhanna'ya karşı öfke hatta düpedüz düşmanlığa kadar erişmektedir. Lazarus ortada olmadığı halde,

Yuhanna ve Lazarus'un aslında tek ve aynı olduğunu fark ettiğimiz zaman durumun daha makul bir hal alacağını tekrar belirtmek gerekir...

'Lazarus' aslında Yunanca 'Eliezer'⁸⁴ dir, Eski Ahit'te bahsedilen İsraili Vaftizci Yahya ile özdeş 'Elijah' veya 'Elias' dır –çoğunlukla Elijah/Elias'ın yeniden bedenleşmesi olarak düşünülmüştür. Bu kapsamda ele alacak olursak Lazarus, İsa ile olan ilişkisini gölgelemek konusunda dikkatli olmalarına rağmen İncil yazarları tarafından iki kez Yuhanna olarak tanımlanmıştır. 'Yahya' adı, Vaftizci'yi onurlandırmak için sıkça kullanılan bir isim olmuştur ve çoğunlukla havarilerden biriyle ifade edilmiştir: İsa'nın müritlerinden birinin adı kökeninde muhtemelen 'Yahyacı' olan Herod'un kâhyasının eşi Joanna'ydı –Vaftizci Yahya'ya kendini adamıştı: 'Johannine' daha çok Evangelist Yuhanna'nın müridiydi.

Başka bir Mar Saba dizesine göre, gizli Markus İncili'nde Clement'in zalim Karpokratlarla ilgili olarak bahsettiği öfkeli mektupta yer alan bölümle açıkça Kilise rahipleri arasında ölüme bir mücadeleyi başlatmıştı, çünkü bir sebeple utançla tanımladıkları kült dahilinde aslında çok heyecan verici unsurlar bulunmaktaydı. Tamamen zararsız hatta gereksiz görünse de, Aziz Markus'a göre onaylı İncil'in bağlantısız fakat kronolojik olan iki bölümü eksik bağlantıyı ortaya koymaktadır: 'Sonra Jericho'ya vardılar. İsa ve havarileri büyük bir kalabalık beraberinde şehirden ayrılırken, kör bir adam, Bartimaeus, yolun kıyısında oturmuş dileniyordu...' ⁸⁵ Bu bölüm sonuçsuz görünmektedir –İsa, Jericho'ya gider ve hemen ayrılır: arada mutlaka, özellikle kafir Karpokratların karmaşık bulduğu ilginç bir şey olmuştur. Eksik bölümde: 'İsa'nın sevdiği gencin kız kardeşi, annesi ve Salome ordaydı ve İsa onları kabul etmedi.' İlk bakışta bu bölüm silik görünmektedir ve boş ümitleri vurgulamaktadır. İsa'nın erkek 'Sevgili'sinin' Lazarus olduğunu belirttiği

için Yuhanna'yla aynı kişi olduğu sonucu ortaya çıkar. Burada 'Salome', Magdalene gibi bir erkeğin eşi, kızı veya kız kardeşi olarak tanımlanmamıştır. Neden? Yoksa o da mı çok iyi tanınıyordu veya çok mu etkileyiciydi ki yazar hiçbir detayını açıklamadı? Salome'la ilgili tartışmalı soruya tekrar geri döneceğiz.

Eğer Lazarus, İsa'nın sevdiği *genç*, kızkardeşi Mary'de sevdiği *kadın* ise ve her ikisi de kız kardeşleri Martha ile Bethany'de yaşıyorsa, Yeni Ahit yazarlarının bu yerle ilgili hilekârlığına sebep olacak bu karışık şey neydi? Diğer havarilerin ahlaklı olmak veya gruptakilerden biri olmamanın verdiği kıskançlık hissiyle akli karışmış bir halde düşünmeye bile hevesli olmadığı cinsel ayinlerle bağlantısı var mıydı?

Meshetme, diğer üç İncil'den farklı olarak Aziz Luka kop-yasında zorlayıcı bazı sebeplerle diğerlerinden ayrılmaktadır. Matta, Markos ve Yuhanna İncilleri'nin aksine, olay İsa'nın görevi biterken değil, başlangıçta ve Bethany'de değil Capernaum'da geçer. Kadın, yine adsız ve önemsizdir. Olay, İsa'nın günahkârları affetme gücünü vurgular, çünkü mesheden kadını ev sahibine karşı korurken, Simon:

'Şu kadını görüyor musun? Evine geldim. Ayağımı yıkamak için su getiren olmadı ama o gözyaşlarıyla ayaklarımı ıslattı ve saçıyla sildi.

'Sen beni öpmedin ama bu kadın eve girdiğim andan beri ayaklarımı öpüp durdu. Başımı yağlamadın ama o ayaklarıma parfüm döktü.

'Bu yüzden bütün günahları affedildi diyorum -çok sevdiği için. Zaten affedilmiş olanlar yazık ki gittikçe daha az seviyorlar.'⁸⁶

Son cümle, adı verilmeyen ve 'sevilen' bu kadın gibilerin bütün günahlarının affedildiğini açıkça onaylamaktadır. Günah

büyüdükçe, af da büyük olur. Peki, Luka neden bir kilometre taşı olan Magdalene'in meshetme olayıyla ilgili ayrıntıları bağlamakta veya İsa'nın görevinin son ve en önemli kısmında yeterince açık davranmadı?

Hugh J. Schonfield gibi bazı araştırmacılara göre, Bethany ve İsa'nın ziyaret ettiği aileyle ilgili İncil yazarlarının kendine sakladığı bir şeyler vardı. Pek iç açıcı görünmese de 'Bethany ailesi' çarmıha gerilme hazırlıklarını yapmıştı –başka bir deyişle sahneyi hazırlamışlardı. Örneğin, Schonfield'ın *Geçiş Planı*'na (1965) göre İsa'nın zafer dolu bir havayla Kudüs'te bindiği eşiği getiren ve Eski Ahit'teki Mesih'le ilgili kehanetleri doğrulayan kilit, karakterlerdi. Bu, onların var oluş sebebiydi, sonunda İsa'nın yakalanması, işkence görmesi ve çarmıha gerilmesi sarımsı bir şok niteliğindeydi çünkü Musevi Mesih'in –en azından halkını Roma işgalinden kurtarmadan önce–ölmesi söz konusu değildi. Sıradan bir suçlu gibi herkesin içinde çarmıha çivilenerek ayak takımının karşılaşacağı türden hakaretlere maruz kalması ve utanç dolu bir ölümle acı çekmesi beklenmiyordu.

Görevin yerine getirilmesinde Bethany'li ailenin ardındaki hareket noktası ne olursa olsun, Luka'nın köyün adını saklama eğilimiyle, havarilerin hoşnutsuzluğu yüklendiği tüm anlamları açıklayan başka bir bağlantı daha olduğunu gösterir. Birçok dinsizi harekete geçiren ve günümüzde de sürekliliğini sağlayan gerçek 'Da Vinci Şifresi' ve can alıcı 'Lucifer' akımı arasındaki asıl bağlantı da bu şekilde ortaya çıkar.

Leonardo'nun Mirası

Çalışma arkadaşım Clive Prince'le birlikte, Leonardo da Vinci'nin 'dini' resimlerinde fark ettiklerimiz, Hristiyanları korkutacak ölçüde dini değerlere aykırıdır. En başta *Son Akşam Yemeği* resminde İsa ve 'Sevgili' ile donanmış devasa 'M' şekli, onun aslında bir kadın olduğunu göstermektedir: ve bu kadın Mary Magdalene'den başkası olamaz.

1519'da öldüğü odada bulunan gururla sakladığı çalışmalar arasında en önemlilerinden sayılan, *Vaftizci Yahya*'nın eşcinselliğini vurgulayan bazı noktalar bulunmaktadır –diğer en önemli eseri *Mona Lisa*'dır.

Olağanüstü *Vaftizci Yahya* tablosunun, sanat tarihçileri tarafından neden çok fazla beğeni toplamadığını anlamak zor değildir. Resimdeki genç adam, bakımlı bukleleri ve tek omzundan umarsızca sarkan kürkü ile izlendiğinin bilinciyle sırtarak bakmakta, derin ve muhtemelen karanlık sırlar taşıdığı açıkça belli olmaktadır –hain tebessümü günah kadar eski bir bilgiye dayanmaktadır. (Daha az bilinen bir eser olan *Baküs*, kesinlikle erkeklik organı merkezlidir: penisi olduğu gibi ortada duran başka bir genç erkek –etkileyici bir şekilde uyarılmış- çıplak halde izleyiciye yılışık bir edayla bakmaktadır. Daha önce açıkladığımız gibi *Baküs*, vahşi ormanların ve arsız cinsel ayinlerin tanrıları sayılan Dionysos ve Pan ile özdeştir, Leonardo'nun pagan inancını simgeleyen *Vaftizci Yahya* çalışması bu anlamda dikkat çekicidir. Aslında her iki resim temelinde, ressam genç erkek olarak kendini betimler: Leonardo, çalışmalarına kendini dâhil etmekten hoşlanıyordu.)

Vaftizci Yahya resminde, sağ işaret parmağını göğse doğru uzattığı için Clive ve ben buna 'Yahya duruşu' adını verdik. Aynı duruş cennetin önemini veya 'daha yüce' ruhsal olayları vurgulamak için birçok ortaçağ ve Rönesans eserlerinde ortaya çıkmaktadır. Leonardo'nun eserlerinde, özellikle –çok büyük saygıyla ele aldığı- *Vaftizci Yahya*'da ise kurnazca dokundurmalar ve yarı gizli sembollerle, Kutsal Aile'nin yanında bile Leonardo'nun Vaftizciye bağlılığı vurgulanır. Clive'le birlikte, Leonardo'nun kâfirliğe dair –Yahya- sembollerini her zaman⁸⁷ anlatırız ama ben yine de konuyu betimlemek için tekrar özetleyeceğim.

Son Akşam Yemeği'nde, havarilerden biri hatasız 'Yahya duruşuyla' kaba bir şiddetle parmağını İsa'nın yüzüne doğru kal-

dırır, İsa onu görmemezlikten gelerek açık ellerine duru bir ifadeyle bakar –arada olması gerektiğini düşündüğümüz kutsal şarap kadehi veya ‘Kutsal Kase’ yoktur. Peki, buradaki duruş ne anlama gelir? Çok fazla üzerinde durduğumuzu düşünüyorsanız Leonardo’nun diğer çalışmaları üzerindeki incelemelerimizi şaşırtıcı, hatta sarsıcı bulacaksınız.

Londra’daki Ulusal Müze’de bulunan⁸⁸ *Bakire, Çocuk ve Azize Anne ile Vaftizci Yahya* resim taslağında Azize Anne oldukça erkeksi bir şekilde muazzam bir Yahya duruşuyla, Bakire’ye bakarak neredeyse tamamen kayıtsız gülümser. (Vaftizci’nin annesi, Azize Elizabeth’i ima etmek isteyerek Azize Anne’in resmedildiği düşünülür.) Genç Aziz Yahya, ifadesiz bir şekilde annesinin kucağında onu kutsaması için neredeyse kıvranırcasına duran İsa’ya bakar, henüz bebek olan İsa tuhaf bir şekilde yılan veya tırtıl gibi kıvrılan (vücudunun bölümleri bütün olarak görülür) eldiven bir kukla gibi, aslında annesinin kolunun bir uzantısı şeklindedir. Bir eliyle Yahya’nın çenesini bırakmış gibi görünse de diğeriyle onu kutsamaktadır, başka bir açıdan bakacak olursak aslında bir elin aynı zamanda çocuğun başını sabitlediğini fark etmek çok kolay değildir. Dinden uzak bu tür yorumları sabırsızlıkla bekleyenler için Leonardo’nun özdeş baskılarıyla ilgili açık bir kitap gibi bir uyarıda bulunmak zorundayım. ‘Eğitimsiz’ ve sanat tarihçisi olmayan birinin aşağıdaki gibi bir açıklama yapması oldukça ilginçtir.

Resim taslağına baktığımızda, olası bütün önyargılardan uzak bir zihinle özellikle Yahya’nın kıvrırcık saçlarının üzerinde uzanan sağ köşedeki ağaçlarla kaplı tepeye ve saf çocuğun belirginliğine bakarız. ‘Tepe’ iki amaç için bulunmaktadır, ağaç yapraklarının ayrıntıları aynı zamanda sadece başı olan, sakallı ve gözleri kapalı bir adamın ana hatlarını şekillendirir. (İlk kez bakıldığında pek fark edilemez: kimilerine göre özdeş kopyada gördükleri adam her an gözlerini açacak gibidir.) Leonardo aca-

ba neden sadece bir baş çizmek istemiş olabilir? Genç Yahya'nın bulunduğu yerin üzerinde bir ipucu olabilir -İncil'e göre Kral Herod zamanında Vaftizci Yahya'nın başı hapishanede uçurulmuştu. Romalıların yaşa dışı evliliklerini açıkladığı için yakalanmış ve ölüme mahkûm edilmişti çünkü Herod'un eşi Herodias -Yeni Ahit'te adından bahsedilmeyen- kızını, Yahya'nın başını istemek üzere kandırmıştı.

Resim taslağının yarı gizli konusunun şaşırtıcı hali Leonardo'nun diğer eserlerinde de görülebilir, açıklayacağımız gibi -taslak temelinde tamamlanmış resimlerinde bile asılı duran baş, geçiş sırasında belirginliğini kaybeder. *Bakire, Çocuk ve Azize Anne* resmi, üstünkörü bir bakışla bile unutulmaz eskiz yaratıldığından beri epey değişikliğe uğramıştır. Mary, annesinin kucağında biçimsiz bir şekilde oturmuş fakat Vaftizci bir kuzuyla yer değiştirerek tamamen yok olmuştur. Yeni Ahit'te ise kuzu ile simgelenen Yahya değil, İsa'dır, onu bu şekilde selamlayan da Yahya'dır. Leonardo'nun resimlerinde kuzu, henüz bebek olan İsa için kulaklarında cırlayarak yaklaşan tehlikeyi haber verir -neredeyse başını çekmeye çalıştığı düşünülebilir- tombul gövdesi ile kuzunun boynunu keserek görsel bir yanılsama yaratır. Peki, İsa hayatının herhangi bir aşamasında neden tanrılığını dünyaya duyuran bir azize zarar vermek istemiş olabilir?

Leonardo'nun çalışmalarının alt konuları arasında buna benzer daha birçok örnek bulunmaktadır. Henüz tamamlanmamış *Magi'ye Hayranlık* resminde Bakire ve çocuk, başlıkta da belirtildiği gibi bilge kişilerin ziyaretiyle onurlandırılarak alttaki ön planı doldurmaktadır. Öte yandan, bütün Floransalı dinsizlerin çalışmalarında görüldüğü gibi ayrıntılı inceleme gerektirir. Kutsal aileye hayran olanlar-içine göçmüş gözleri ve kafatası gibi başlarıyla- kötü, zayıf, çirkin ve yaşlıdır, hortlak veya vampir şeklinde İsa ve Meryem'i tutmaya çalışarak

mezardan çıkarlar. Üç meşhur hediye arasından sadece tütsü ve mürrüsafi sunulur: kutsal krallık ve mükemmellik simgesi olan altın ise ortada yoktur.

Resmin üstteki yarısını Bakire'nin başının ardındaki ikinci grup dindarlar doldurmaktadır. Bunlar, Bakire'nin ve bebek İsa'nın etrafında 'canlı' olanlara karşıtlık niteliğinde –diri, genç, çekici ve ağacın köklerine hayranlıkla bakarlar- belirir. Tuhaf görünse de burada bir mesaj bulunmaktadır: harnup ağacı Katolik ikona tasvirlerinde Vaftizci Yahya ile özdeşir –adeta mesajı güçlendirmek için genç bir erkek Yahya duruşuyla gövdeye doğru uzanır. Başka bir erkek, İsa ve Meryem'e neredeyse sertçe arkasını dönerek resmin sağ alt tarafında pusuya yatar. Bu, ressamın kendi portresi olarak bilinir ve inanca hakaret edencesine Tanrı'nın tezahürüne ve Kusursuz Kavram'a sırtını döner. *Son Akşam Yemeği*'ndeki modeli Aziz Yehuda'da olduğu gibi, Leonardo da Vinci İsa'ya döner. Burada çarpık bir mizah bulunmaktadır –Yehuda, kayıp sebeplerin aziz efendisidir!

Aradıklarından daha fazlasını elde eden fakat ne elde ettiklerinin yeterince farkında olmayan dini bir vakıfa göre, *Kayalıklar Bakire*'sinde dine hakaret daha ileri aşamada (Louvre kopyasında. Londra Ulusal Müzesi'ndeki kopya kesinlikle dine daha yakın sayılabilir). Resim, kilise fablından bir sahneyi ortaya koyar. İsa, bebeklik haliyle, Mısır'daki bebek Yahya ile bir sonraki hayatında onu vaftiz etme yetkisini vermek üzere görüşür. Kabaca açıklamak gerekirse, İsa için düzenlenen herhangi bir ayinin, onunkinden daha büyük bir yetkiyi ifade ettiği bir gerçektir (Magdalene'nin meshetme olayında, İncil yazarları onu saf dışı bırakmış ve rasgele başka yerlere almış olsa da bu, gerçekte anlamsızdır.)

Resimde Bakire'nin kolu, itaatkâr bir şekilde İsa'nın önünde diz çöken ve karşılığında kutsanan Yahya'yı sarar. İsa, baş melek Uriel ile ilgilenir. Fakat burada yanlış bir şey vardır: Uri-

el, inanca göre Yahya'yı korur, İsa'yı değil ve Meryem oğlunu değil, Yahya'yı taşımaktadır. Çocuklar her zamanki koruyucularıyla beraberse, Leonardo'nun coşkulu Yahya taraftarlığı bir kez daha ışıldar. Sonra Yahya (bu sefer Uriel'le birlikte) İsa'yı kutsar, İsada karşılığında itaatkâr bir şekilde Yahya'nın önünde eğilir.

Leonardo, Meryem'le ilgili düşüncelerini de net bir şekilde ortaya koyar. *Kayalıklar Bakiresi* olarak adlandırılmasının sebebi resmin üst yarısında karanlık şekiller ve hayal gibi görünen kayalıkların bulunmasıdır. Leonardo'nun resimlerinde özellikle İsa ve annesiyle alay etme fırsatı bulduğu zamanlarda hiçbir şey rasgele değildir. Aşağı yukarı Bakire'nin başının üzerindeki kayalıkları besleyen –gökyüzüne doğru- şişmiş bir damar ve yüz-süzce fışkıran yabancı otlarla çevirili devasa bir erkeklik organı ve dikkat çeken bir çift testis bulunur. Bu gözle baktığımızda, *Kayalıklar Bakiresi* dini bir resim olmaktan çıkar. Muhtemelen resmi değerlendirmeye alan vakıftan ilham alan bu iç değerlendirme, bakire anne Meryem'e açıkça vahşi bir saldırı niteliğindedir.

Peki, Leonardo neden İsa'yı küçük görüyordu ve Vaftizci'ye hayrandı? Yahya'ya bağlılığının sebebi neydi –ve neden dinsiz bir yaklaşım içindeydi?

Mitin ardındaki Vaftizci

Vaftizci Yahya'nın ilk Hristiyan şehidi olmaması ilgi çeker –bu onur genellikle Aziz Stephen'a bahşedilir. Herod, Yahya'yı tutuklatıp, Herodias ve adından bahsedilmeyen kızının isteği üzerine idam ettirmesine rağmen Yeni Ahit, son nefesinde İsa'dan ilham alması veya Kurtarıcısı'nın adını anması konusunda sessiz kalır.

Yahya'nın tuhaf sırları, İsa'nın üstünlüğünü Yeni Ahit'te açıkça ortaya koyar, onun ayakkabılarını bile bağlamaya layık olmayan Yahya, İsa'nın ayaklarına kapanır ve onu Tanrı'nın se-

çilmiş kurbanı ilan eder. İsa, Ürdün'de vaftiz edilir, Tanrı, bir kuğu şeklinde belirir ve Oğlu'nun kutsal olduğunu açıklar. Bu olağanüstü durum ne yazık ki neredeyse saçma sayılabilir.

Yahya, İsa'nın huzurunda gerçekten onun hakkından gelebilseydi geçiş evresini atlatmış olacaktı çünkü kısa bir süre sonra hapse düştüğünde İsa'ya iletmek üzere bir haber gönderdi ve 'gelecek olan sen misin yoksa başkasını mı beklememiz gerekiyor?'⁸⁹ diye sordu. Ürdün'de yaşanan sahne bütün dünya tarafından heyecanla okunurken, din adamları Yahya'yla ilgili şüpheler konusunda bilerek sessiz kalmayı tercih etmektedir.

Aslında, İsa'nın Yahya tarafından vaftiz edilmiş olabileceğini bilmemize rağmen gerçekte, Vaftizci'nin 'sen muhteşemsin ve ben çok değersizim' gibi hastalıklı bir söylemi asla olmamıştır. Artık bildiğimiz gibi kült üyeleri dâhil olmak üzere İsa ve Yahya rakiptir. İncil'de İsa imgesini desteklemek için hikâyede yer alan bir tür deli çöl adamı olarak tasvir edilen Yahya hareketi pek dikkat çekmese de ona inananların sayısı hiç de az değildir. Merkezi İskenderiye limanında bulunan ve Efes, Türkiye'ye kadar uzanan bir kitleye hitap eder. Aslında mezhep demek daha uygun olabilir. İlk olarak Paul'un Efes ve Korinthos'a ziyaretleriyle varlığını göstermeye başlamıştır. İsa bir yana, Yahya'nın Mesih'in geleceğini söylememiş olması önemli bir ayrıntıdır. İsa ve yandaşları muhtemelen Yahyacılar'dan ayrılan bir hareket gibi daha çok kült niteliğindedir. Katolik olmayı seçen Musevi Flavius Josephus'un *Eski Musevi Eserleri'*nde, günümüzün laik tarihsel kayıtları ele alınır ve Yahya bütün ihtişamıyla anlatılırken, yer almayan tek kişi İsa'dır. Aslında *Eski Eserler'*de bir keşişin İsa'dan bahsedilmemesinin verdiği utançla yaptığı Ortaçağ yorumuyla İsa hayranlığını ön plana çıkaran bir bölüm bulunmaktadır.

Yahya'nın İsa'nın ayağına kapanmış olması pek mümkün görünmemektedir: Yeni Ahit, İsa tarikatının zaferinden yana ol-

sa da, cesur bir yapıttır. Fakat İncil yazarları Yahya için çok fazla çaba göstermek veya İncil'i onun üzerine yapılandırmak istemedikleri için, onu bir Hıristiyan şehidi yapmaktan vazgeçmiş hatta Hıristiyanlığın tüm değerlerini aşırı seviyede İsa'ya yüklemişlerdir.

Vaftizciyi yazacakları zaman epey sorunla karşılaştıkları için başka bir karmaşa yaşanır: araştırmacılar artık Yeni Ahit'te yer alan bazı bölümlerin İsa için değil, *Yahya* için yazıldığını kabul etmektedir. Örneğin Yuhanna İncili'nin giriş bölümünü 'Yahya edebiyatına' ait olduğu düşüncesiyle (isimler rastlantısal gibi görünse de) ayrı tutulmuştur. Bakire Meryem'in İsa'ya hamile olduğunu fark ettiğinde söylediği meşhur Tanrıya övgü ilahisi, aslında *Elizabeth*'e -Vaftizci Yahya'nın annesine- aittir. Benzer şekilde, Herod'un masumları katledişi aslında otoritesine meydan okuyan ve mavi-kan soyundan gelen Yahya tehdidinden kurtulmaktır (kurgusal olsa bile -hiçbir tarihçi bu tür zulümden bahsetmemektedir). Başka bir deyişle, 1. yüzyıl sonlarına doğru İsa'ya inananlar Vaftizcinin İncili'ni alıp, sadece kahramanın adını değiştirmiştir. Öte yandan bu İncil, aynı zamanda Magdalene tarafından kaleme alındığı iddia edilenle aynıdır...

İsa'nın iki 'Sevgilisininin' -Magdalene ve kızkardeşi Martha'yla beraber yaşayan Lazarus- bulunduğu ve tuhaf bir şekilde rahatsızlık veren Bethany köyüne geri dönecek olursak, Martha genellikle sıradan ev işleriyle ilgilenmesine rağmen Profesör Morton Smith'in 1958'de Mar Saba'da bulduğu mektuba göre Karpokratlar kutsal cinsel ayinlerin gizli yapıldığına ve 'Mary, Martha ve Salome' tarafından idare edildiğine inanmaktaydı. İskenderiyeli Clement, dinsizlere ateş püskürüyordu ve ısrarla İsa ve beraberindekilerin bu ayinleri uyguladığını ifade ediyordu. Clement, halının altında kalan ne varsa çıkarmayı kendine iş edinmişti ve Hıristiyanlığın temelinde yer alan inançlar olması gerektiğini düşünerek kendi görüşüne uydurmak için değiştiri-

yor ve hatta amacına erişmek için İsa'nın kişiliği veya Hristiyanlıkla ilgili bir mesajı değiştirmekten bile çekinmiyordu.

İncil yazarlarının Bethany ile ilgili gözlemlemeye çalıştığı bir şeyler vardı. Yeni Ahit'te ısrarla iki Bethany olduğu ve Vaftizci Yahya'nın toplu vaftiz yaptığı yerin 'Ürdün'ün karşısındaki Bethany'⁹⁰ olduğunu söylene de durum öyle değildi. Bu girişim acaba İsa'nın Bethany'sini, rakibi olan Vaftizcininkinden ayırtmak için miydi?

Peki, Vaftizci, bir şekilde Bethany ailesiyle bağlantılı mıydı? Bu tür bir bağlantı, iki sevgilisi de orda yaşadığı için İsa'yı mükannatis gibi çekse de Yahyacılar arasında kargaşa yaratmaya çalışan İsa havarileri tarafından çok kolay kabul edilemezdi. Ancak İncil'e göre Lazarus'un dirilişi ve mesetme, Yahyacıların İsa safına geçmesi ve Yahya'nın ölümünden sonra gerçekleşmiştir. İsa bu durumda yeni ortaya çıkan Magdalene ve Lazarus/Sevgili Yahya'yı kendi kültüne mal etmiş olabilir mi?

Satır aralarına baktığımızda bu tür bir hedefi gözlemleyebiliriz çünkü Vaftizci, günahla bağlantılı her konuda kutsal bir korku yaratmakta azımsanacak bir yetenek değildi, bu sebeple yabancı rahibelerle bağlantı kurarak hiçbir zaman kendini lekelemedi. Öte yandan gerçek Yahya, hep şaşırtıcı bir kimlikle ortaya çıktı.

Yeni Ahit'in, günlerini ve gecelerini İsrail çöllerinde keçi-boynuzu ve bal yiyerek sade bir şekilde yalnız başına geçiren Vaftizciyle ilgili sadece o bölgede tanınmış olduğuna dair bıraktığı etkiye rağmen, o aslında Mısır'ın bir deniz limanı olan İskenderiye'de -muhtemelen yayılmakta olan Musevi kolonisinde- yaşıyordu. 'Uluslararası inananları'⁹¹ olan hareket, Apollos adlı bir İskenderiyeli tarafından Efes'e kadar ulaştırıldı. *Tapınak Şövalyelerinin Gizli Tarihi*'nde belirttiğimiz gibi 'Yeni Ahit'te İskenderiye'den sadece bir kez bahsedilmesi şüphe uyandırıcıdır'⁹². Yeni tanrı Serapis'e adanan müze ve tapına-

ğın bulunduğu İskenderiye, aynı zamanda eşi saygıdeğer İsis olan büyük Serapeum'a ev sahipliği yapmıştır. Serapis nehir tanrısıydı ve çoğunlukla Dionysos/Baküs/Pan'la özdeşti -Leonardo'nun eserlerinde tüm tanrılar Vaftizciyle yer değiştirebilir. (395'de Yahya'nın başsız bedenine ait küller, İskenderiye'de meşhur Serapis tapınağına yakın yeni yapılan muhteşem bazilikaya gömülmüştür.)

Vaftizcinin bilindik imgesi felaket habercisi sayılabilir; Monty Python'un *Brian'ın Yaşamı*'nda (1978) olduğu gibi bazı din fanatiklerinin insanlık dışı forumlarında ısıldayan bir yıldız gibidir. Çok daha sonraları ortaya çıkan, kadınlara ateş püsküren vaiz John Knox'un yolunda coşkun bir Puritandır. Halkına devetüyü giysileri, çöl sığınaklarını, sürekli tövbe etmeyi ve vaftiz olmalarını öğütleyen, dünyevi zevkleri ve normal insan ilişkilerini onaylamayan Vaftizci, doğru öğretmen gibi görünmektedir. Yaşamıyla ilgili İncil'de bulunmayan verileri bir araya getirerek onunla ilgili gerçeklere ulaşırsak bile çıkarımlarımız aslında doğru sayılmayabilir.

Süregelen Gnostik Mandaean kültüne göre, Vaftizci evli ve çocuk sahibiydi. Hem rahiplerin hem de rahibelerin bulunduğu daha baskıcı bir inanca liderlik ediyordu. Genç Yuhanna/Lazarus önceleri bir Yahya müridiydi, hatta muhtemelen tarikatın resmi rahibiydi. Muhtemelen kız kardeşi de yüksek rütbeli bir Mandaean rahibesiydi...

Kutsal kitaplarda Ürdün kıyısındaki iki dev Mesih, Yahya ve İsa arasındaki uyuşmazlıklar anlatılır. İddiaya göre İsa, vaftiz olmak için Yahya'ya yalvarmış fakat karanlık tanrıça Ruah, onaylamadığını ifade etmek için suya siyah bir haç attığından durumu kabullenmek zorunda kalmıştır. Yahya, feragat etmek zorunda kalan İsa'yı gönderirken, 'Asan sağlam olsun' demiştir. Yeni Ahit, Yahya'yı Mesih'in ayaklarına kapanacak kadar hastalıklı derecede itaatkâr olarak betimlendiği halde açıkça belli ol-

duğu gibi aralarındaki sevgi aslında bütündür. Galip gelen İsa tarikatı bahsettiğimiz gibi sadece Vaftizci'ye ithaf edilen İncillere zorla el koymakla kalmayarak üstüne üstlük İsa'yla olan ilişkisini yeni baştan kaleme almış ve İsa'yı daha üstün gibi göstermiştir. Gerçek hayatta ne yazık ki durum tam tersidir.

Büyücünün verdiği Şifa

Kilisenin hoşlanmadığı tek bir Yeni Ahit karakteri olsaydı, Yahya veya Magdalene seçilmezdi, zira 'ilk dinsiz' onlara göre İsa'yı taklit eden Simon'du. Fransız okült tarihçisi André Nataf'a göre, 'İsa'ya rakip olan Büyücü Simon, eşi olmayan tarihi bir kişilikti'⁹³. Nataf'a göre 'Hayattayken efsanevi bir konuma ulaşmayı başarmıştı: "heykellerin yürümesini sağlamış, yanmadan ateşte yuvarlanmış, hatta uçabiliyordu"...'⁹⁴

Sınırlara zarar verme girişimi sayılan Resullerin İşleri'ne göre Petrus'dan kutsal Ruhu almaya çalışmış ve ardından korkunç bir büyü savaşında hayatını kaybetmişti. Hristiyanların nefret ettiği (ve hala küçümsedikleri) her şeyle bütünleşmiş, şifa verdiğini ve İsa gibi ölüleri dirilttiğini iddia etmiştir. Dua ederek şeytanları kovan ve iyileştirme yeteneği olduğu için gücünü Şeytan'dan aldığını düşünenler maruz görülebilir...

Büyücü, Roma'da 'kayırlan' ve Şeytan'la yaptığı anlaşma sonunda kendini Cehennemde bularak elde ettiği maddi başarıları ruhuyla ödeyen ve böylece bir Rönesans efsanesi haline dönüşen kendini beğenmiş Doktor Faustus'a adını vermişti. Büyücü gibi Faustus'un da eşi, güzel Truva'lı Helen'di. (veya Simon, eşinin Helen'in yeniden bedenlenmiş hali olduğunu düşünüyordu) Fakat Faust/Faustus anlaşmasının en önemli unsuru zenginlik veya cinsellik değil, *bilgi- dolayısıyla güçtü*. Daha sonra açıklayacağımız gibi, zihnimizdeki yasak meyveleri araştırmak gerçek Lucifercilik olarak adlandırılmaktadır.

Büyücü Simon'la ilgili genel Hristiyan görüşü Rollo Ahmed tarafından şöyle özetlenir: 'Hristiyanlığı, tamamen karşıt bir yaklaşımla, ebedi kötülüğün gücünü kabul ederek taklit etmiştir'⁹⁵. Tanrı olduğunu da açıklamıştır –durumun ciddiyeti Roma'ya kadar ulaşmış ve onun için bir heykel bile yapılmıştır. Daha da kötüsü, 'dünyayı yaratan gücün erkek olduğu kadar kadın da olduğu düşüncesiyle tarikatına kadınları da kabul etmiştir'⁹⁶.

Epiphanius'a⁹⁷ göre, pişmanlık duymadan cinsel büyü ve ya kutsal cinsellikle ilgili uygulamalar yapan, sadece Truva'lı ef-sanevi güzelin değil aynı zamanda büyük tanrıça Athene'nin yeniden bedenlenmiş hali olduğunu düşündüğü –Magdale-ne'nin İsis'le özdeşleştirilmesi gibi- 'Fahişe Helen' adlı esmer bir kadınla dolaşan ve Gnostiklerin 'İlk Düşünce' adını verdiği yak-laşımı benimseyen biridir.

İncil yazarlarının bahsetmekten kaçındıkları ve ellerinden geldiğince adını karalamaya çalıştıkları Samiriyeli Simon veya Büyücü'nün başka bir görevi daha vardı. 3. yüzyıl *Clement Tas-dikleri* bir kez daha masumane fakat hayrete düşüren bir açıklama getirmektedir:

Simon, *Yahya* aracılığıyla dini doktrinlerle ilgilenmeye baş-layan bir *yandaş olarak* İskenderiye'de büyücülük çalışma-larını ilerletti... Yahya, İsa'nın habercisiydi...

...Yahya'nın tüm müritleri arasında *gözdesi Simon'du*, fakat efendisi öldüğünde nedense İskenderiye'de değildi, dolayısıyla başka bir mürit olan Dositheus başa geçti. ⁹⁸

Katı kuralları olan Vaftizci Yahya'nın gözde müridi, Kilise tarafından hiç sevilmeyen ve kafirlikle suçlanan *Büyücü Si-mon'du*. Büyücü ve seks sihirbazı... Yahya yandaşlarının arasın-da Helen adlı bir kadın bulunması oldukça ilginçtir –muhteme-

len Simon'un yanındaki *koinonos* veya cinsel eşidir. Bir kez daha Yeni Ahit'teki Yahya'nın yanlış yorumlandığını görüyoruz.

Simon'un itibarı gerçekten kiskanılacak türden değildi. Kötü isim yapmış Katolik fanatığı Montague Summers'ın aynı kesin tavırla söyleyecek çok şeyi vardı, ona 'Cadılık tarihindeki en önemli insan' deniyordu. 'Şeytani uygulamaları' nedense Aziz Petrus tarafından tamamlanmasına izin verilmemiştir. Kötü namı adam Kutsal Ruh'u satın almaya kalkışırken, Büyücü, günaha ve dini görevleri satma suçlarına adını vererek ruhsal terfi hakkını satın almaya çalıştı. Muhtemelen işlediği en büyük suç Vaftizci Yahya'nın resmi varisi ve kadın düşkünü bir seks sihirbazı olmasıydı. Birçok açıdan aslında daha modern sayılabilir. Tobias Churton'un *Gnostik Felsefesi*'nde (2003) belirttiği gibi: '...Simon, iki milenyum sonra yaşayan ve aynı alaycılığa sahip Aleister Crowley kadar gülünçtü.'

Büyücü Simon'dan korktukları için nefret ediyorlardı. Karl Luckert'in *Mısır Işığı ve Musevi Ateşi*'nde (1991):

Hristiyanlığın ilk zamanlarında -bir müttefik olarak bile- İsa'ya rakip olacak kadar dikkat çeken 'dinsizliğin babasını' sadece karşıt olarak değil, aynı zamanda ders alınacak bir durum olarak irdelemeliyiz.

Mısır'a dayanan ortak geçmişleri Büyücü Simon tehdidinin gücüyle ortaya çıkmış olabilir. İsa'yla kendini karıştırmış olma ihtimali tehlikenin miktarını ortaya koyar...⁹⁹

İsa ve Magdalene gibi, Simon da Musevileri Mısır sistemine dayalı bir tür tanrıçaya inandırmaya çalışıyordu. Luckert şöyle devam eder: 'yolunda gitmeyen işleri düzeltmeyi kendine görev edinmişti, bütün kadın Tefnut-Mahet-Nut-İsis türlerini erkek tanrıdan uzaklaştırmaya çalışıyordu.'¹⁰⁰

Simon'un inancıyla ilgili yankılar, Vaftizci ile ilgili olan kısmıyla devam etti. Simon, yazdığı *Büyük Açıklama*'da:

Ölçülemeyecek kadar uzun evrensel zaman dâhilinde iki çıkış var... Biri yukarıdan idare eden ve her şeyi düzenleyen eril Büyük Güç, Evrensel Akıl, diğeri her şeyi üreten dişil Büyük Düşünce. Birbiriyle eşleşerek Orta Boşluğu oluşturuyorlar... Ve burada ortaya çıkan Baba, eril ve dişil gücün önceden var olduğu Sınırsız Güç'te bulunur, hala bulunuyor ve bulunacak...¹⁰¹

Simon'un Mısır tarzı cinsel eşitlikçiliğinin ışığında –büyüleni İskenderiye'de öğrenmiştir- en büyük rakibinin 'bütün kadınlardan' ve Mary Magdalene'den nefret eden ve kadın düşmanı Roma kilisesini kuran Aziz Petrus olması ilginçtir.

Vaftizci hareketinin asıl yapısı –muhtemelen sadece en yakınında, seçilmiş olanlar- daha sonraları Evangelist Yuhanna veya İlahi (veya kutsal) Yuhanna olarak adlandırılan genç Yuhanna/Lazarus'la ilgili bazı düşünceleri akla getirir. Okült tarihçisi Francis X. King, İsa üzerine Crowley'e yazdığı girişte:

Bu arada İbranice bir kelime olan 'qedesh' Aziz Yuhanna'ya yüklenmiştir, [Aleister] Crowley iğneleyici bir ifadeyle, geçmişte 'kabaca tercüme edildiğini' ve 'ilahi' olarak adlandırılması gerektiğini iddia eder, aslında 'sapık' olarak betimlenmiştir.¹⁰²

Bir önceki bölümde açıkladığımız gibi, *qedeshim* bütün ayrintılarıyla kadın giysileri giydirilmiş 'tapınak hizmetlileri' gibi büyük Kudüs tapınağının kapılarında hacılara kendilerini sunan erkeklere verilen addır. Kelime, aynı zamanda 'kutsal/ilahi' anlamını taşısa da her iki yorumun da aynı töreden geldiği düşünülebilir. Cinsel ayinlere katılan kız kardeşi ile Genç Yuhanna'nın Lazarus'la özdeşleştirilmesi gibi, Yuhanna İncili'nde tekrar tekrar Petrus'u aldatır ve muhtemelen Mar Saba bölümlerinde yer alan çıplak adam odur; kelimenin her iki anlamıyla da *qedesh* olması açısından ilginçtir. Petrus, büyük olasılıkla hem erkek hem kız kardeşinden nefret ediyordu.

Ancak sorunlar Petrus ortaya çıkmadan önce başlamıştı. Yahya'nın etrafındaki karizmatik, yetenekli ve kült lideri olacak kadar meraklı iki grup, İsa ve Büyücü Simon arasındaki gerginliği tahmin etmek pek zor değildir. Vaftizci hareketiyle Simon'un işbirliği, İsa yandaşlarını tarikatlar arası rekabet açısından endişelendirmiş ve iğrendirmiştir. İsa'nın meshedilmesi veya seçilmiş olmasında bir abartı yoktur fakat haber özellikle Büyücü'ye acilen ulaştırmak için hemen halka duyurulmuştur. Sıradan Romalı memurların bile meshedildiği bir dönemde onun 'Mesih' olarak adlandırılması muazzam bir amaca hizmet ediyordu –egodan hiç bahsetmiyorum. Daha büyük ve Yahya'nın gözdesi olan Simon'un İsa'yı taklit etmesi bir yana, muhtemelen İsa Büyücü Simon'u taklit etmişti.

Ölümcül Düşmanlar

İsa, Yahya'nın öğrencisi olarak dini erişkinliğine ulaşmış olabilir fakat kısa bir süre sonra onu küçük görmeye başlayarak ayrımcılık yaratma yoluna girmiştir. Bu radikal bir ifade gibi görünse de Yeni Ahit'te bulunan kanıtlar gözler önündedir, örneğin aşağıdaki bölümde İsa çelişkili bir ifade kullanır: 'Size doğruyu söylüyorum: Anaların doğurduklarının arasında Vaftizci Yahya kadar büyük biri yoktur: fakat göklerin krallığında en az yeri olan bile, ondan daha çok yere sahiptir.'¹⁰³ İsa bir yandan Yahya'dan daha büyük yoktur derken diğer yandan daha az önemli olan İsa yandaşlarının bile ondan daha yüce olduğunu belirtir. Ancak Batılıların düşüneceği gibi 'anaların doğurdukları arasında' ifadesi 'herkesi' kapsamaz, eski Yakındoğu'ya göre bu aslında 'babasız', 'piç' hatta 'orospu çocuğu' anlamına gelen küçültücü bir hakarettir, ancak bu şekilde bakarsak –rahatsızlık veren- bölüm bir anlam kazanır. (Yahya'ya inanan Mandaeenlerin, İsa'ya olan nefretlerini ifade etmek için kullandığı benzer bir ifade 'bir kadının oğludur'.) İsa, Vaftizci'yi alenen ve olabi-

lecek en ağır şekilde iğneler –muhtemelen derinden incinmesinin sebebi *mamzer* yani gayri meşru çocuk olmasıdır. Başka bir olayda İsa –zararsız bir düsturla- ‘Hiç kimse şarabı eski şişelere koymaz’¹⁰⁴ diyerek Yahya’nın yaşıyla alay etmekte veya şarap şişeleri Vaftizci’nin çoğunlukla giydiği hayvan derisinden yapıldığı için onun bir din öğretmeni olarak sönük kaldığını anlatmaya çalışmaktadır. Başka bir deyişle Vaftizcinin yeni ve ilginç bir şey öğretmesi mümkün değildir –veya İsa’nın bırakmak istediği izlenim böyleydi.

Düşünülmeyenler

Leonardo, neden Kutsal Aile’den böylesine nefret ediyordu? Neden küçük İsa’yı, Vaftizciyi simgeleyen kuzunun kulaklarını çekerken ve hassas boynuna doğru kesercesine uzanırken resmetti? Ve *Son Akşam Yemeği*’ndeki havari, Yahya duruşuyla İsa’nın ilgisiz yüzüne doğru eğilirken neden tıslarcasına ‘Yahya’yı hatırla’ der gibiydi?

Burada muhtemelen Aziz Markus İncili’nden alınmış, Mar Saba’da bulunan masum Clement’in mektubuyla tekrar ortaya çıkan bir bölüme ait ipuçları bulunmaktadır ve İsa’nın kadın sevgilisinin kimliğinden bahsedilir: ‘İsa’nın sevdiği gencin kız kardeşi, annesi ve Salome oradaydı ve İsa onları kabul etmedi.’

Bu üç satırdan çıkarılmış olduğu çok belli olan ikinci bir bölüm olabilir. ‘Salome’dan’ bahsedilmektedir. İsa’nın bu isimle kadın müritleri olduğu da bilinmektedir: Gnostiklerin Thomas İncili’nde İsa’yla yan yana uzanıp dini görüşlerini paylaştıkları tuhaf bir sahnede Salome ortaya çıkar¹⁰⁵. Sonra Yeni Ahit’te bahsedilen kadın havariler arasında sadece bir kez de olsa adı geçer.

İncil hikâyelerinde başka bir Salome da elbette bulunmaktadır ama İncillerde onun adından bahsedilmez. Bir sebeple adı unutulmuştur fakat Yeni Ahit editörleri sonuçta Mar Saba’da

Profesör Morton Smith'in eline geçen, Bakire Meryem'in ve Magdalene'nin arkadaşı olduğunu, İsa'ya en yakın olanlar arasında sayıldığını anlatan masum satırları çıkartmayı uygun görmüştü. Peki, Salome'un kişiliği neden Hristiyanlara Yeni Ahit'i baştan kaleme aldırarak kadar korkunçtu?

Belki de (yazık ki İncil'e ait olmayan) efsanevi Yedi Örtü Dansı'nın yansımalarında başka bir şey vardı. Barbara Walker'ın söylediği gibi, '...Yedi Örtü Dansı, kral vekilinin ölümünü, yeraltı dünyasına inişini ve Tanrıça'nın yedi elbisesiyle örtülü yedi yeraltı kapısından elbisesinin birini kaldırarak geri alınmasını anlatan kutsal gösterinin değişmez bir parçasıydı.'¹⁰⁶ Kutsal yedi, Mary Magdalene'nin 'yedi şeytanyı' da tekrarlanmıştır, İsa yedi şeytanı kovmaya çalışır ve İncil yazarları her fırsatta bu olaydan bahseder. Fakat bir kez daha gördüğümüz gibi cinsel ayırmıcılıktan yana olan bölücü erkek havariler, mesketmenin ve meshedilmenin önemi hakkında veya kutsal gösteriyle ilgili hiçbir fikir sahibi değildir. Çünkü bunun gerçekleşmesi için kadın gücü gerekir, kutsal yedili soyunmaya veya zebanilerin olmaya hazırlanır. İsa bunu anlamıştır fakat Aziz Petrus, Efendisinin isteklerini ne zaman yerine getirmiştir ki?

Yahya'nın ölümünün ardında Hristiyanların iyi ve kötü olarak kabul ettiği önemli kavramlar bulunmaktadır. Yahya görevinin önemini bilecek kadar işin içinde miydi? Eğer öyleyse, kaçınılmaz kaderini kabul mü etti?

Araştırmacılar, İncil'e göre Yahya'nın isteyerek İsa'nın ayaklarına kapandığını, onu 'Tanrının Kurbanı' olarak yücelttiğini söylese de olaylar tam tersine gelişmiştir ve aslında ikisi rakiptir. Yeni Ahit, İsa kültürünün yararına bir propaganda niteliğinde olduğu için elbette –ne kadar yüce ve üstün olduğunu bilseler de- Yahya'yı daha uysal ve alt tarikat lideri olarak göstermek istemişlerdi. Öte yandan eşit derecede geçerli başka bir yorum daha bulunmaktaydı. Bu kuramsal senaryoya göre Yah-

ya, İsa'nın ayağına 'beklenen kişi' olduğunu söylemek için kapanarak, peygamber veya Yahya'nın varisi olduğunu, modern eşdeğeri kadar belirsiz bir ifade ile söylemek ister. Vaftizci, binlerce inananı arasından Musevi olan ve olmayanlara çalışmalarını aktarması, İskenderiye'deki merkezden uluslararası örgütlenmeyi yürütmesi için İsa'yı seçer. Üstlendiği görevi yerine getirmek için genç adamı vaftiz ederken, Magdalene'in de İsa'yı meshederken benzer şekilde tarih yazdığını bilmektedir ve bu senaryoya göre muhtemelen daha yaşlı olan adam, yönetimdeki aile tarafından törensel bir şekilde öldürülmek için Herod'u ikna eder veya Salome her şeyi kendine göre ayarlar. Fakat sonra çok şaşırtıcı bir şey olur. Hapisteyken, Yahya'nın İsa hakkındaki düşünceleri değişir ve bir haber göndererek, 'Gelecek mi, yoksa başkasını mı aramamız gerekiyor?'¹⁰⁷ diye sorar. Belirgin bir şekilde, İsa'nın yaptıklarından etkilenerek şüphelerini yok etmeyi başarmıştır zira şöyle söylenir, 'Yahya hapisteyken İsa'nın yaptıklarını duyduğunda iki müridini hemen onun [İsa'nın] yanına gönderir...' ¹⁰⁸ Bunun hemen ardından -ve buna cevaben- İsa, Vaftizci'ye karşı üstünlüğünü vurgulayarak: 'Çöle gittiğinde ne gördün?'¹⁰⁹ ...Bir peygamber mi? Ben söyleyeyim sana, peygamberden daha fazlasını gördün...' Sonra yukarıdaki gibi Yahya'yı kurnazca igneler ve dolaysız hakaretlerle 'Anaların doğurdukları arasında Vaftizci Yahya kadar büyüğü yoktur...' ¹¹⁰, daha önce açıkladığımız gibi 'kaddından doğan' Ortadoğu'ya özgü, babasız, 'piç' anlamına gelen bir hakarettir -kelime her iki anlamıyla da kullanılır. Hapisteki peygambere hakaret etme ve küçük düşürme hakkını ele geçiren kişi katledilmek üzere olan son kutsal kral mıydı? İsa, Vaftizci Yahya'yı alay konusu haline mi getirmişti? Yahya önceden planlanmış ölümü için hapiste çürürken aniden yanlış bir varis mi seçmişti? Açıklayacağımız gibi seçtiği varis İsa değildi...

Ortaya çıkan diğer soruların çoğu gerçekten rahatsızlık vericidir. Salome kim için Yahya'nın başını istedi? Yaşlı peygamberin ölümü onun da sonu olmuştu...

Mezarla ilgili Şüpheler

2000 yıl öncesinde yaşanan olayları bir araya getirmek elbette kolay değil, fakat Yahya'nın ölümüne ilişkin bazı unsurlar hala şüphe uyandırmaktadır. O, en başta çok önemli bir konumu olan politik bir mahkûmdu ve sonuçta başını isteyen bir sapkının kaprisine kurban gitti. Kafa uçurmak İsrail'de çok alışılmış bir idam yöntemi olmadığı için –Museviler suçluları taşlardı, Romalılar ise daha vahşi bir yöntem olan çarmıha germe-yi kullanırdı- Vaftizcinin ölümü törensel değildi. Hangi amaçla veya kim için Salome, Yahya'nın başını istemişti?

Yahya'nın ölümünden sonra, İsa'nın üstlendiği görev ciddi-yet kazandı, şifacı ve şeytan kovucu olarak ünlendi, Kral Herod onun Yahya'nın ruhuyla dolduğundan korkmaya bile başlamıştı ve '...Vaftizci Yahya dirildi, o yüzden mucizevî güçler içinde toplanıyor'¹¹¹. Tuhaf ve şaşırtıcı bir şekilde Herod'un söylemeye çalıştığı çok önemliydi –en azından İsa'nın kendi inançları doğrultusunda. İncil araştırmacısı Carl Kraeling 1950'lerde, 'Yahya'ya iftira atanlar, ölümünü bile kullanarak ruhunun İsa'ya geçtiğini ve böylece Yahya'nın yapabildiğinden daha az sayılamayacak ölçüde kara büyüünün devam ettiğini söylemiştir'¹¹².

Hristiyanlar için büyüden bahsetmek korkunçtu. İsa, bütün kâfirleri ve okültün ve dolayısıyla pagan kültürleriyle bağlantılı tüm sonuçsuz uğraşları yok etmek için geldi. Fakat bu yorum ancak modern bir izdüşüm sayılabilir: ilk Hristiyanlar pagan düşmanlarına ateş püskürürken, aslında hala okült dâhilinde yaşıyordu. Hatta belki de İsa'nın mucizelerini düşünecek olursak inancın huzur veren dünyasının dışında ilk Hristiyan-

ların İsa adına yaptığı ve İsa'nın köktendinci gruplardan ayrılmayı sağlayan uygulamalara karşı olmadığı büyülerle dolu sert bir gerçek vardı.

Daha açıklayıcı olmak gerekirse, Karpokrat lideri Markus (bu bölümün başına bakınız) korkunç Piskopos Irenaeus tarafından şöyle anlatılmıştı:

Büyü sahtekârlığı konusunda mükemmel bir ustadır, bu yolla bir sürü erkeği ve hiç de azımsanmayacak kadar kadını kandırarak, görünmeyen ve anlatılamaz en yüce güçten aldığı en derin bilgilere ve mükemmelliğinin peşinden gitmelerini sağlamıştır.¹¹³

Mary Magdalene, Martha ve Salome ile ortaya çıkan cinselinin sırlarını bilen Karpokratları hatırlayacak olursak –ve İskenderiyeli Clement'in açıkça İsa'ya ithafen tören yapıldığını açıklamıştır- eğer cinsel törenler gerçekten kabul edilmiş ve İsa tarafından yaygınlaştırılmaya çalışılmış olsaydı Markus ve inananlarının yaptığı büyüleri nasıl açıklayabiliriz?

Morton Smith *Büyücü İsa*'da (1978), İsa'nın popülerliğinin Mısır büyülerini akılcı kullanmasıyla bağlantılı olduğunu söyler. Geçtiği bütün köylerde şeytan kovarak ve hastalara şifa dağıtarak yaşayan halkın aklını karıştırıp sonra da öğretilerini aktararak insanları kandırıyordu. Kuma yazdıkları, suyun üzerinde yürümesi ve bunun gibi bütün yaptıkları Smith'e göre hipnoz –ve muhtemelen narkotik- teknikleri de kullanan gezgin Mısırlı büyücünün başlıca dayanak noktasıydı. Peki, İsa'nın merakı, kendi halinde yaşayan köylüleri toplamanın ötesine geçti mi? Yoksa gözü Vaftizci Yahya'nın uluslararası imparatorluğunda mıydı?

Matta 11:18'e göre, Museviler bir şeytan tarafından ele geçirildiğini kastetmiş olmasa da Yahya'nın okült hizmetlisi olarak

Ortadoğu'daki cinler¹¹⁴ gibi 'bir şeytanı' olduğuna inanıyordu. Kara Büyü uygulamaları, Vaftizci'nin kabul edilen imgesiyle pek örtüşmemektedir, ama yine de asıl kişinin neden bu kadar farklı olduğunu yavaş yavaş anlayabiliyoruz –evli ve çocuk sahibi, İsa'nın azılı bir rakibi, kilisenin nefret ettiği Büyücü Simon'un gözdesi olan adam seks sihirbazı olarak tanınmaktaydı.

Bu bilgilerin ışığında Yahya'nın 'bir şeytanının' veya 'köle ettiği ruhunun' olması hiç şaşırtıcı değildir, inanca göre insan öldürmek büyücülüğün en üst seviyesi olarak bilinse de köle ettiği ruh öldürülmüş bir adamın vücudunun parçalarını bir araya getirmek içindir. Vaftizci'nin idamıyla bu durum ilginç bir şekilde bağlantılıdır. Bu bir tür öldürme ayini miydi, kendini kurban edecek kralın gelişi için kan akıtılması şart mıydı? Salome, Yahya'nın başını isterken asıl görevi neydi?

Morton Smith, Herod'un sözlerini yeniden açıklamaya çalışarak: 'Vaftizci Yahya ölüyken dirilmiştir [İsa'nın ölülere diriltme yetisi ile artık o İsa'nın olmuştur]. Bu sebeple [İsa-Yahya onları kontrol edebilir] güçlerin daha azı onun idaresindeydi [emrindeydi]'¹¹⁵.

İsa, diğerlerinin bu olayı tereddütsüzce ölü diriltmek olarak adlandırmamasına karşı değildi: Museviler, onun Lazarus'u diriltmesini şeytanlarla işbirliği yapması şeklinde yorumladılar. Yaşama geri döndürmek değil sadece bir tören olsaydı bile, yine de mezar başında gerçekleşecekti –doğru yolda olanlar için iğrenç ve akıl dışı. Bu olayın hemen ardından Museviler, İsa'yı devirmek için plan yapmaya başladı.

İsa (ilahi sevgi ve doğruluk örneği olduğuna inanılan) veya en azından ona inananlar vaftizcinin öldürülmesini ayarlamış mıydı? Avusturalyalı tanrıbilimci Barbara Thiering, Yahya'nın ölümünden fayda sağlayacak tek adayın İsa kültü olduğunu söyler¹¹⁶. Olay, aslında sadece İsa'nın yolunu açmak için düzenlenen politik bir suikast mıdır? Yahya kültü, Mandaeanlar, İsa'nın

Yahya'ya inananları 'zorla ele geçirdiğine' hatta 'kandırdığına' inanırlar. Fakat bu cinayet aynı zamanda ayinsel olsaydı, vücudunun bir parçasını ruhunu esir almak için kullanarak karanlık bir ihtirasla harekete geçemez miydi? İsa'nın sarayda bağlantı kurduğu kişi muhtemelen Salome'du, Yeni Ahit'te adı geçen başka bir kadın havari olan Herod'un baş kahyası, Chuza'nın eşi Joanna'dan yardım almış, hatta suça teşvik edilmişti. Herodias'ın emirleri üzerine -İncil yazarları tarafından kimliği gölgelenmeye çalışılmış olsa da- Salome Yahya'nın başını istemiştir.

Kimsenin tasarlayamayacağı türden bir senaryonun Hristiyan olmayanları bile ne kadar şaşırttığına şüphe yoktur. Teorinin çok büyük bir kısmı yıllar boyu halkın ilgi alanı olmuştur: örneğin Morton Smith'in Büyücü İsa'sı 1978'de yayınlandı ve Barbara Thiering 1990'ların başında Yahya'nın ölümünün ardından İsa hareketinin başlamış olabileceğini açıkladı. Thiering'in 'hayal ürünü' olarak adlandırılan ilginç kitabı zor bir zamanda ortaya çıkmış olsa da, hiçbir girişim kült çevrelerinde 'alternatif arayanların' ötesine veya (çoğunlukla Amerikalı olan) daha açık fikirli tanrıbilimcilerin geniş dünyasına sızmadı.

Sıradan insanların inancını karanlıkta bırakan Gnostik İncilleriyle ilgili aynı taşlaşmış cehalet duvarı bütün Hristiyanları sarmıştı. Tanrıbilimciler bile çoktan kaybolmuş bu metinlerin doğruluğuna 'şüpheyle' burun kıvrırken, Magdalene ve İsa arasındaki ilişkinin açıklanması, Petrus'la yaşananlar, ilk Hristiyan hareketi sırasında kadın havarilerin yeri gibi hedefteki soru taslaklarını bile reddederken sıradan halk neden bu konuları merak edecekti? Gnostik metinlerin rahatsızlık veren görüntüsü günümüzde birçok insanın ilgisini çekmektedir ancak okudukça durumu daha çok insan anlayacaktır.

İsa eğer Tanrının vücut bulmuş hali ise, aksini düşünecek bir kanıt olmadığı sürece nefret uyandırmak dışında herhangi bir etki de yaratmayacaktır. İnanç, birçok açıdan tartışılmaz; İsa

her nasıl olursa olsun artık konumunu mutlak İyi olarak öylesine kesinleştirmiştir ki bunu tartışmaktan herkes kaçınmaktadır. Jeffrey Burton Russell'ın: 'Kötülükle mücadele etmek durumunda kalmayan dinlerden bahsetmeye değmez'¹¹⁷ yaklaşımına katılsak bile, İsa'yı en olmadık şekillerde küçük gören Mandaeenler gibi İsa karşıtı Yahyacılarla karşılaştığımızda bazı soruları sormak gerekir. İşkence ve açlık gibi evrensel kötülüklerle ilgili değil Batı'da Hristiyan olmayanlar arasında bile kabul edilen İsa'nın iyiliğine ilişkin kavram, taşın altındaki kutsal gerçek olarak kabul edilir. Genel Hristiyan görüşüne göre kötü ve ahlaki bozuk olanlar Yahyacılar, tıpkı Yahya'nın gözdesi Büyücü Simon gibi..

Büyük tarihsel yanlışların üzerini kapatmak elbette öncelikli öneme sahiptir –kültürel ve dini açıdan kesinlik kazanmış olan konular istediği kadar rahatsızlık yaratsın– ancak bu şekilde insanlık daha ileriye gidebilir. Bu durumda İsa'nın karakterini, ona ait motifleri, davranışlarını radikal bir şekilde değiştirmek gerekiyorsa çekinmeden yapmak gerekir çünkü eski önyargılar hatta doğru ve yanlış a ait temel kavramlar bile tekrar elden geçirilmelidir. İlk Hristiyanlar rakiplerini Şeytan'a aracılık etmekle suçlamaya alışkın olduğu için belki de artık dengeyi kurmanın vakti gelmiştir –özellikle inancı farklı olanlara yapılan zulüm, insan ruhunda silinmez bir iz olarak kalacaktır.

İkinci Kısım
Kovulma Mirası

Dördüncü Bölüm Şeytan Sinagogları

Konstantin'in Milan Bildirgesi'yle Yeni Roma Kilisesi dışındaki tüm Hristiyanlar aforoz edildikten sonra, Karpokratlar gibi kâfirler çılgınca cesaretlerine sınırsız sarılıp kendilerini feda etmeye kadar işi uzatmışlardı. Birçoğu yavaşça ve merhametsizce ortadan kaldırılmış fakat yıllar geçtikçe kabul edilen dini esaslara aykırı olan inançlar, güvenliği kemiren bir şekilde ve Roma'nın rahatlığı sayesinde kaynamaya başlamıştı. Bu 'kötülüklerin' genellikle kadın karşıtı olması elbette tesadüf değildi yine de Petrus'un korkunç öfkesinin yankıları günümüze kadar ulaşmıştır. Bir yandan Papa'ya baş ağrısı olsa da -Güney Fransa'da Languedoc ve Provence ile çevriliydi.

Girintili mağaralar ve yüksek mavi gök, karla kaplı dağların keskin zirvesiyle parçalanıyordu, güzel ama acımasız bir yerdi. Ortaçağ boyunca Kilise tarafından 'Şeytan Sinagogları' olarak adlandırılan Katharlar gibi daha az kabul gören dini görüş sahibi insanlar için sığınak oldu. Jean Markale'nin *Montségur ve Katharların Gizemi* (1986) adlı kitabında belirttiği gibi, mağaralarda 'dinlenme günlerini oradaki cadılarla geçiren şeytanlar var. Bu tür yerlere girmeye korkmayan yegâne varlıklar onlar. Çünkü mağaralar yasak dünyayı simgelemektedir dolayısıyla da caziptir'¹. Orada gerçekten cadıların olup olmamasının haricinde: bölge 13. yüzyıldaki korkunç olaylardan önce bile za-

ten paganizm ve dinsizlikle ünlenmişti, fakat 13. yüzyıldan sonra Kilise için artık Şeytan arazisinden başka bir şey değildi.

12-13. yüzyılda ortaya çıkan Hristiyan kültü, yerliler arasında *les bonshommes* ('iyi erkekler' veya 'iyi insanlar') olarak bilinirdi, Roma'nın gözünde ise hepsi Lucifer yanlısıydı. Bulgaristan'daki Gnostik Bogomillerin* varisleri, Katharlar² ('saf' demektir) sade yaşam tarzları ve İsa'nın başlattığı inançla Kili-se'yi, hiyerarşik düzeni ve görkemli törenleriyle beraber bozulmuş 'Babil fahişesi' ilan ettiler. Kilise'ye bağışlanmış binalardan özellikle uzak durdular ve açık yerlerde veya evlerde ibadet etmeyi tercih ettiler –sonuçta İsa ne kilise yapmıştır ne de inananları yapmaya teşvik etmiştir- kendilerini dünyevi zevklerden soyutlanmış bir hayata alıştıran sadece balık yiyorlar,³ bu konuda bile idareli davranıyorlardı. *Perfecti* veya *parfaits* (mükemmelik) ulaşmaya çalışıyorlardı, kadınlar ve erkekler cinsellik dâhil olmak üzere bütün dünyevi zevklerden vazgeçmişti –üreme onlara göre tiksindiriciydi çünkü hiç sevmedikleri madde dünyasıyla ruhun bağlantısını sağlıyordu.

Gnostikler gibi Katharlar da fiziksel dünyadan nefret ediyorlardı ve işte bu noktada günümüz okuyucuları onlardan uzaklaşıyordu. Akıllı ve terbiyeli kâfirler, toplumun şüphesiz en utanç verici yalanları ve bozulmuşlukları arasında kayboluyor, dünyevi var oluşa karşı hissettikleri nefreti, çirkin başka uçlara taşıyorlardı. İştahsızlıklarını *endura* şeklinde kurumsallaştırıp şehitlik kadar 'iyi' bir ölüm olduğuna inandıkları –kısa bir süre sonra gerektiğinden fazla ortaya çıkan, ruhsal dünyaya geçiş özelemlerine teslim olmalarına rağmen- ölümcül oruçlarına devam ediyorlardı. (Katharlar 'iyi' bir ölüm olmadığı koşulda şehitlik

*10-15 yüzyıllar arasında köy papazı Bogomil (Tanrının sevdiği) tarafından kurulan ve Balkanlarda gelişen bir mezhep. Boşnaklar, İslam'ı kabul etmeden önce Bogomil'di. Gezin keşişler öğretileri yayarak Kathar hareketine öncülük etti.

mertebesine ve nihayet saf ruhun ve Işığın yanına erişene dek yeniden doğmaya mahkûm olacaklarına inanıyordu.)

Elbette çok az Kathar 'mükemmelliğe' ulaştı: *credenti* ('inanç sahibi olanlar') kendi doğruluk anlayışlarını geliştirdi. Markale'nin dediği gibi:

Katharlara göre dünya iradesine teslim olmak günahtı. Ölümcül günahlarla diğerleri arasında bir fark yoktu, bütün günahlar ölümcüldü. Her cinsel birleşme kesin olarak Şeytan'ı harekete geçiriyordu... Yasal veya yasa dışı birleşmelerin, koşulsuz sevgi, eşcinsellik, zina, ensest, hatta hayvanlarla ilişkiye girmek arasında hiçbir fark yoktu. ⁴

Credenti'lerin cinsel tacizlerine ilişkin ortaya çıkan söylentiler –sonuçta heteroseksüel birleşmeyle eşcinsel eşleşme hatta bir keçiyle yaşanan ilişki eşit oranda günahsa, neden hepsi birden denenmeyecekti? Koyun için olduğu kadar kuzu için de (veya keçi) asılabilirlerdi. Ve eğer bebek yapmak bu kadar kötüyse o zaman doğum kontrolünü sağlamak için neden eşcinsel ilişki yaşanmayacaktı? Doktrinlere karşı tarikatla ilgili haklı veya haksız korkunç hikâyeler ortada dolaşırken belki de bu söylentilerde biraz da olsa gerçeklik payı vardı.

Maddesel olan *her şey* onlar için kötüydü, hatta Katharların kendine özgü Tanrı Duaları vardı, 'Bugün bize ekmek ver' yerine 'Bugün bize varlık yerine ekmek ver'⁵ diyorlardı. İsa'nın söylediği düşünülen mevcut tek duanın kelimeleriyle üstünkörü oynamak (Tanrı Duası İsa ile değil, Vaftizci Yahya'yla ortaya çıkmış olsa da.)⁶ doğru Hristiyanlığın soluk yüzünün ötesindeydi.

Güçlü Kilise'yi düşününce durum yeterince kötüydü –vejetaryenlik 'Şeytan Şöleni'⁷ olarak biliniyordu ve elbette Kilise hi-

yerarşisini reddettikleri için kâfir kabul edilmişlerdi –fakat Katharların inançları ve yaşam şekilleri bundan daha öteye gitti. .

Gnostiklere göre İsa, Tanrının Oğlu değil, Işığın Oğlu'ydü. O ve Şeytan, Baba Tanrının oğulları, iyiliği ve kötülüğü içinde barındıran ilahiyatın iki tezahürüydü. İki İsa vardı: Sevgilisi Mary Magdalene olan⁸ fiziksel İsa, diğeri asla çarmıha gerilemeyecek olan saf ruh –Katharların kendilerine özgü 'Işık İsa'yı simgeleyen'⁹ haçı, *rosace* olmasına rağmen genel olarak haç sembolünü kabul etmiyorlardı. Aslında Jean Markale'ye göre, Katharların güneşe ve yıldızlara daha yakın olmak için –kiliseyle eski pagan törenleri arasında endişe veren bir bağlantı- kalelerini düşüncesizce sivri zirvelere yaptığına dair kanıtlar bulunmaktaydı. Sürüyü hızada tutmak için uzun süre Vatikan'ın en güçlü silahı olan Cehennem kavramını da reddediyorlardı: Katharlar Şeytan'ın bile kurtarılması gerektiğine inanıyordu.

Her şey bir yana, birçok din adamına göre kâfirlerin hâkimiyeti sınırlanmalıydı çünkü İsa'nın asıl öğretilerinin bulunduğu iddia ettikleri gizli İncil onlardaydı. Bu tür bir kitabın varlığı uzun süredir Gnostik İncillerinin getirebileceği tehlikelerden iyi korunduğunu düşünenler için çok büyük tehlike arz ediyordu. Papa'nın adamları için yukarıda bahsettiğimiz endişelere eşdeğer gerçek, Katharların kadın vaizlerinin bulunmasıydı –efsaneye göre bahsedilen yer, Mary Magdalene'in vaaz verdiği yerden başkası değildi.¹⁰

Gerçek Luciferciler?

Fanatik Montague Summers 'Kathari'*ye karşı gelerek, 'Şeytan'a tapıyorlar, Kutsal Ayini ve Vaftizi reddederek kendi saçma törenlerini uyguluyorlar'¹¹ ayrıca Şeytan'a tapmalarının kanıtı olarak anonim bütün Engizisyonculardan alıntı yaptıklarını iddia ediyordu. Summers kesinlikle yansız bir kaynak de-

*Yunanca'da temiz anlamına gelir

gildi, fakat 20. yüzyılda bile Katharları ortadan kaldırmak isteyenler için etkileyici olmuştu. (onlara 'fesatçı' ve 'terörist' yakıştırmalarını yapmış, kendilerini tehlikeye atmak pahasına en tehlikeli zamanlarda bile Kathar olmadıkları halde onları destekleyen en sıradan insanların bile görüşlerini bulandırmaya yetmiştir. Oysa Katharlar barışsever insanlardı) Peki Summers'ın suçlaması çarpıtılmış bir gerçeğe mi dayalıydı? Katharlar, Şeytan'a değil de gerçekten Lucifer'e mi tapıyordu?

Kâfirlikle ilgili gerçeği değerlendirirken asıl sorun, karşıtlarına ait kaynakların haricinde çok az kayıt bulunmasıdır fakat azimli araştırmacılar Katharların doğruluk anlayışlarına pek uymayan bir inanca ait parçaları bir araya getirmeyi başarmıştır. Yuri Stoyanov'un *Avrupa'daki Gizli İnanç* (1994) adlı klasğinde:

Katolik kayıtlarına göre Lucifer tarikatlarıyla ilgili tanımlamalarda, Kathar inancı fiziksel dünyayı yaratan evren gücünün kötülüğüne ve Lucifer'in saygı gördüğü göklerdeki ilk haline geri döndüğü, Mikail ve baş meleklerin layikiyle cehennemde olduğu iyilik dolu Yüce Tanrı'nın zıt şekli temelindeydi.¹²

Stoyanov, 'Bu tür bir ikiliğin "temizliğin bozuk şekillerden türediğini veya hala tartışılan sorgulayıcı hayal gücünün ürünü" olduğunu'¹³ söyleyecek kadar dikkatli davranmıştır. Ve elbette Lucifer ve Şeytan'ı eşdeğer kabul etmektedir.

Onunla ilgili herhangi bir tartışma olmamasına rağmen -Lucifer'e dair çok ilginç bir yaklaşımı olan- bir araştırmacı da gizemli Otto Rahn'dı, tahminen 200 *Perfecti*'nin bir araya geldiği ve Haçlılara karşı on ay karşı koyduktan sonra 1244'de korkunç bir şekilde katledildikleri Pirenê Dağları'nın eteklerindeki son Kathar Monségur'la takıntılıydı. Rahn, 1950'lerde Kutsal Kase ve Katharlar arasındaki bağlantıya ait ipuçlarını bulmak

için aylarca o bölgede kaldı ve yerli halkla-hepsini etkileyememiş olsa da-¹⁴ yakınlık kurdu ve bazı gerçekleri kendi hipotezine uydurmak için gereksiz çıkışlar yaptı. ¹⁵

1937'de yazdığı *Lucifer Sarayı* ¹⁶adlı kitabında Rahn, gruplar arası -Katharlar, Tapınak Şövalyeleri, Troubadour hareketleri*-¹⁷ gözlemlenen özelliklerin, 'Lucibel' olarak da bilinen Lucifer merkezli Gnostik inancının birer parçası veya Avrupa'daki karşılığı Apollo gibi güneş inancı olduğuna dikkat çekiyordu. Rahn, 'Lucifer Sarayı'nda', Ortadoğu değil Avrupa kökenli bir din yaratmak amacıyla İskandinav efsaneleriyle bağlantı kurmaya çalışmıştır¹⁸. Rahn'ın hipotezine göre bütün grupları birbirine bağlayan öge, hem Katharlar hem de Tapınak Şövalyeleri'yle bağlantılı olduğu için Kutsal Kâse'dir.

Rahn'ın üniversitedeyken hazırladığı tez, 13. yüzyıl şairi *Parzival*'in yazarı Wolfram von Eschenbach üzerineydi. Kâse romansı ile ilgili önde gelen Alman şairlerden olsa da, Güney Avrupa -Languedoc ve İspanya- kaynaklarını kullandığını iddia ediyordu. Onun kasesi açıkça belirtilmemiş olsa da, sonraki anlatılarda İsa'nın kanıyla doldurulduğu düşünülen bir Hristiyan sembolü değildi; doğrudan Lucifer'le bağlantılı olmasa bile kesinlikle kovulan meleklerle ilgili bir taşıtı.

Kaseyi Ararken

1930'lu yılların başında Rahn, Polaires Kardeşliği adlı eski İskandinavya inancıyla bağlantılı olan okült grubun mistik bir dernek üyesi olan Maurice Magre¹⁹ ile yakınlaştı. Magre, 'görünmez ibadet merkezi'²⁰ Agartha'da bilinmeyen 'efendilerle' bağlantılı olduklarını iddia eden gruptan uygunsuz bir şekilde ayrıldı. Kimilerine göre Rahn da bir Polaires'di veya başını Ulusal Kütüphaneye gömmektense Languedoc'da kapsamlı bir araştırma yapması konusunda onu teşvik eden Magre'ye bir kahraman gibi tapıyordu.

*Şövalye ozan

Magre, Alman arkadaşını yerel halkla tanıştırdı, bunlardan biri olan -'eski bir Ariège bilgisi'²¹- Arthur Cassou, ona aristokrat Kathar kahramanı Esclarmonde'nin efsanesini anlattı. Esclarmonde, Montségur'un yıkılmasından önce Kâse'yi güvenli bir yere sakladığını iddia ediyordu.

Rahn, Eschenbach'ın yazdığı Kâse romansının Kathar hikayesine dayandığına inanıyordu, 'iyi işle' anlamına gelen kendi kahramanı Parzival ve kahraman Carcassonne Vikontu Trencavel -'iyi kes' - ile benzerliklerini ortaya çıkarıyordu. Diğer karakterler, Balıkçı Kral Anfortas'la²² Ramon-Roger de Foix gibi yer ve zamana uyan gerçek kişilerdi. Elbette kurgusal 'Montsalvage' ('sığınak dağı' veya 'güvenli dağı') Montségur'dan başkası olamazdı. Öte yandan Montsalvage, Rahn'ın Fontesorbes kaynağıyla bağlantılı olduğunu düşündüğü bir 'kaynak' tarafından korunuyordu. 'Briciljan' öyküsünde Montsalvage'nin etrafını çeviren orman Priscillien olmalıydı. Rahn zafer dolu bir edayla şöyle yazdı: 'Evet: Montségur'un tek Kathar kalesi Ariégois Pierre'lerindedir ve burası Kase'nin erişilmez tapınağı olabilir'²³.

Rahn'a göre Kase, üç şekilde ayrıntılandırılmış olmasına rağmen runik yazıyla yazılmış birkaç taş tablettten biriydi: bilgi kitabı, bilgi içeren bir kap ve efsanevi Simya ustası Hermes Trismegistus'un en büyük okült sırlarının üzerine yazıldığı zümrüt taşı gibi, yeşil renkli olduğunu düşündüğü bir taşı. Rahn, zümrütün 144 kesitli (on iki kere on iki, mükemmeliyet sayısı) veya zümrüt üzerine yerleştirilmiş 144 tane küçük taş olduğunu görmüştü. Bu taş Lucifer dünyaya gönderilirken tacından -Montségur'a- düşmüştür.

Lucifer Sarayı'nın Fransızca baskısının girişini yazan Arnaud d'Apremont'un söylediği gibi:

Sıradan ölümlüler için Lucifer, şeytan ve iblisle aynı anlama geliyordu fakat durum Rahn için böyle değildi. Sonraları Lu-

cifer, Lucibel, ışık taşıyan, Abellio, Belenos, Baldur, Apollo olarak adlandırıldı... Çok saf ve ışıldayan bir figürdü. Rahn, 'Işık Taşıyan', Lucifer olarak tanınmak istedi. ²⁴

Sözlerine şöyle devam eder: 'Katharlı Rahn veya pagan Rahn tarafından yazılmamış hiçbir şey olamaz'. Rahn'ın söylediğine göre Lucifer'in tacından düşen taşı Kilise 'Hristiyanlaştırmak'²⁵ istemişti. Taşın ölümsüzlüğe yakın bir durum bahsettiğine dair inanç yaygındır: Rahn belki de Kılavuz'una bir hediye olarak vermek üzere taşı arıyordu –sonuçta taşı bulamadığı için mutlu olmalıyız.

Rahn'a göre:

Yeni ve Eski Ahit, farklı 'karşıt tanrılardan' bahsetse de, tek ve eşsiz türden bilgiler içermektedir. Eski Ahit, 'sabahın güzel yıldızını' lanetler; Yeni Ahit Yuhanna bölümünde 'çukurun kralı ve meleği', 'Yunanca adıyla Apollyon' sözleriyle kıyameti açıklar.

Yaptığı açıklamaya göre: 'çukurun meleği ve bu dünyanın prensi Apollyon, ışıltılı Apollo'dur'. Yunanca Sabahyıldızı anlamına gelen *Phosphorus* (veya ışık taşıyan) ile 'sadık eşle geçen, Apollo temsilcisi ve bilgi veren, güneş gibi görünen'²⁶, en yüce ışığı taşıyan, güzel "Sabahyıldızı" Apollo bile, güneş ile karıştırılır'. Kilise bu durumda elbette antik güneş tanrısını Şeytan'la özdeşleştircekti.

Rahn, Katharlara karşı düzenlenen haçlı seferlerinin 'Haç ve Kâse' arasındaki savaşı simgelediğine inanıyordu ve *Perfecti*'ler Lucifer gücünü yeşil bir taş şeklinde saklıyordu. Bu yorum muhtemelen aşırı uçtaki romantik hayal gücünün ürünüydü fakat öte yandan taş veya kadeh olmasa bile Katharların 'Kâse'ye' sahip olduğuna dair inançlar bulunmaktadır...

Kutsal Olmayan Kâse

Ortaçağ kaynaklarına göre Kutsal Kâse nedir veya neydi? En eski Chrétien de Troyes hikâyelerinden biri 1180'lerde yazılmış ve henüz tamamlanmamış olan *Perceval*'dır (veya *Le conte del Graal*) ancak yazıyı neden yarım bıraktığı veya ne zaman öldüğü bilinmemektedir. Kase (veya graal) şöyle anlatılır: 'İki genç daha şamdanları taşıyarak geldi, arkalarından gelen güzel kız mücevherli altın kaseyi iki eliyle tutuyordu'. Hikâye ilerledikçe Kâse daha belirgin bir şekilde ortaya çıkarak olayların merkezi haline gelmekteydi. Peki, Kutsal Kâse bu muydu: Hikâyenin Hristiyanlık temelinde yazılmış olmasına rağmen (başka türlü olamazdı) Chrétien'in kâsesi dini bir önem taşımıyordu ve tabii ki İsa'yla hiçbir bağlantısı da yoktu, kase sadece sihirli güçleri olan bir nesneydi.

Chrétien'in kâsesiyle ilgili gizemli bir şey vardı. Sonraki yazarlar terimin anlamını kavramamış gibi görünse de, Chrétien açıklama yapmak zorunda hissetmemiştir çünkü okuyucunun kâseyle bağlantı kuracağını düşünmüştür. Hiç romantik sayılmasa da *gradal* kelimesi aslında eski Fransızca'da bir tür yemek anlamına geliyordu. Bunu özellikle *scutella lata et aliquantulum profunda* -'büyük ve çok yemek'- anlamında başka bir deyişle sihirli bir şekilde yiyecek üreten (bu kopyada sadece Balıkçı Krala, diğerlerinde tüm saraya) büyük tabak veya tepsidir. Kâse olduğu için değil, sihirli veya gizemli özellikleri sayesinde önemli hale gelmiştir. (Tıpkı sihirli lambada olduğu gibi, iş sihirdedir lambada değil.)

Chrétien'in öyküsü tamamlanmamış olmasına rağmen diğer şairlere ilham veren karşı koyulmaz meydan okuyuşuyla beğeni toplamıştır, bu sebeple hikâye -ve Kâse- hızlı bir evrim sürecine girmiştir. Dikkatler *Perceval*'daki Kâse kahramanından Gawain'e (Chrétien'in hikâyesi alt konuyu işlerken bittiği için) sonra da yeni keşfedilen ve temelde İsa'ya benzeyen, in-

sanı sinirlendirecek kadar mükemmel bir karakter olan Gala-had'a döner.

Kâse, hızla İsa'nın kadehine dönüşür. *Perceval*'in on yıl için-de yazılan anonim devamı şeklinde veya Chrétien'in orijinal hi-kâyesinde yer alan Arimathea'lı Yusuf'un İsa'nın kanıyla dolu kadehi Britanya'ya getirmesi gibi birbirinden farklı efsaneleri –Britanyalı yazar Andrew Collins'e²⁷ göre 8 veya 9. yüzyıla ait-tir- bir araya getirmiştir. Tahminimize göre Kâse kavramı tekne fikrinden ortaya çıkmıştı, yazar bu fikri ortaya atarak İsa'nunki-ne benzer bir bağlantı kurma arayışı içindeydi.

1190 veya 1200'lerin başında *Joseph d'Arimathie*'deki Robert de Boron'la bağlantılar devam etti. O zaman Kutsal Kâse –sang-real- olarak adlandırılmaya başladı: Robert, aslında 'kutsal kan' anlamında kullanmış olsa da 'kâse gibi' ve 'gerçeği söyle'²⁸ ara-sındaki kelime oyununun farkındaydı. Kâse hikâyesiyle ilgili en etkili yorumlardan biri Arthur döneminde Benediktin keşişleri tarafından 1215 ve 1235 yılları arasında yazılmış olan (Gala-had'ın ilk kez ortaya çıktığı) *Queste del San Graal*'dı.

Anlattıklarımızın hepsi açıkça Kâse'nin Hristiyanlaştırıl-ması, Kâse hikâyesinin Hristiyan ahlak masalına dönüşmesin-den ibarettir. Hikâyenin ilk kopyasında yer alan dinsizlikle ilgi-li öğelerin vurgulanması veya Ortaçağ sanat ve edebiyat döne-mi boyunca yerleşik Hristiyanlık düşüncesinden sızmasıyla mı olduğunu söylemek pek mümkün değildir. (Arimathea'lı Yusuf efsaneleri bütünüyle dinsizlik esintisine kapılmamıştır, zira ef-saneye göre Yusuf aynı zamanda İsa'nın sırlarını saklayan son-ra ailesine aktaran kişidir. Bunun yanı sıra Kâse hiçbir zaman Gnostik tadını yitirmemiştir, kahraman daima kendi gayretiyle ilahi güce erişir ve muhtemelen Kilise'nin zararlı sınırlamasıyla şimdiki halindedir.)

Mallory'nin *Arthur'un Ölümü* ve hatta bir Steven Spiel-berg/Harrison Ford klasiği olan *Indiana Jones ve Son Haçlı Seferi* bu kapsamdan etkilenecek ortaya çıkmıştır.

Fakat Wolfram von Eschenbach'ın 1200–1210 yıllarında tekrar kaleme aldığı *Parzival*'de yer alan Kâse hikâyesinden oldukça farklı bir yapıya sahipti, dolayısıyla 'İsa'nın kadehi' kavramıyla paraleldi. Wolfram'ın, Chrétien'in hikâyesinin Hristiyanlaştırılan kopyasından haberdar olup olmadığını bilmek ilginç olabilirdi.

1190–1220 arasından yazılan anonim *Perlesvaus*, küçük bir dalgalanma yarattı –bir tür din adamı olan- yazarı hikâyeyi Glastonbury Manastırındaki bir kitapta bulduğunu açıkladı, fakat birçok araştırmacı bu şekilde ilgi çekmeye çalıştığını düşündü. Wolfram'ınki ile Hristiyanlaştırılmış kopya arasında dururken, Robert de Boron'un Kâse/ Arimathea'lı Yusuf hikayesiyle bütünleşen kopyasına dayandırıldığını görebiliriz, aynı Hristiyan ahlak öyküsünün devamı gibi görünse de ilginç bir yaklaşımla din dışı öğeler de içermektedir –başı çeken sert kişileri, simyasal referansları ve Gawain'in kellesi uçurulmuş Vaftizci Yahya'nın kılıcının peşindeki paralel yolculuğunu vurgular.

Parzival'de Kâse bir taş olarak anlatılır. Wolfram'ın Chrétien'in tabağını veya tepsisini neden değiştirdiği bilinmemektedir –Fransızca kelimeyi yanlış anladığı düşünülmektedir (tercümede başka hatalar da yapmıştır, örneğin 'oyma tabak', 'oyma bıçağı' olarak kullanılmıştır). Öte yandan onun Kâse'si yiyecek ve içecek üretmektedir dolayısıyla yemek tabağıyla ilgilidir. Wolfram, Kâse'ye daha birçok sihir gücü yükler –mucizeleri görenlerin uzun bir süre yaşaması, Cennet öğretilerinin Kâse'nin üzerinde belirmesi gibi.

Wolfram'ın Kâse'yi bir taş olarak kabul etmesinin sebepleri nedense bilinmemektedir fakat en azından fikrinin çıkış noktasını bilmekteyiz: Ortaçağ Alman şiiri *İskender*, Ortaçağ boyunca çeşitli şekillerde ortaya çıkan İmparator İskender efsanelerinden doğmuştur. Wolfram, *İskender* ve *Parzival*'le ilgili bazı öğelerin ondan ilham aldığını biliyordu. En önemlisi İskender'in mucizevî taşıydı

–ağırlığı değişiyordu, bazı kopyalarda ise gençleştirici özellikleri bulunmaktaydı- Latince bazı kopyalarda *lapis exilis* ('küçük taş') olarak anlatılmıştı ve muhtemelen Wolfram'ın Kâse, *lapsit exillis* terimi ile yanlış bir çehreye bürünmüştü. Dolayısıyla Wolfram'da, Chrétien'in Kâse hikâyesini ayrı bir efsaneyle birleştirdi.

Wolfram -dünyaya getirilen- Kâse'nin, Tanrı ve Lucifer arasındaki savaşta taraf tutmayan 'yansız meleklerle' bağlantılı olduğuna inanıyordu, aslında Kâse'nin dünyaya yansız melekler tarafından mı yoksa başka bir grup aracılığıyla mı getirildiği belirsizdi (aşağıda açıklanıyor). Her durumda, melekler gittiğinden beri Kâse, Tapınakçılar olarak bilinen Kâse kralları soyundan gelen şövalyeler tarafından korunuyordu.

Wolfram, hikâyenin nasıl sonuçlandığını ve Chrétien'inkinden daha doğru olduğunu düşündüğü bir kaynak bulduğunu iddia ediyordu –Chrétien hikâyesini *Peredur*'a bağladığı için bu iddia baştan yanlıştı. Wolfram, kendi kopyasının Provens'li Kyot'un 'kâfir' Flegetanis'iyle bağlantılı olarak ortaya çıktığını söyleyerek:

Flegetanis adında üstün yetenekleriyle tanınan bir kâfir vardı. Antik zamanlardaki soyla ortaya çıkan Vaftiz, cehennem ateşine karşı kalkan haline gelene dek Solomon için de geçerli bir durumdu. Kâse'nin mucizelerini yazdı. Flegetanis tanrıymış gibi bir buzağıya tapıyordu, dinsizlik babasından ona geçmişti. Şeytan bilgili insanlarla bile nasıl bu kadar alay edebiliyordu, en büyük güce sahip, bütün mucizeleri bilen biri neden akılsızca davranmadan duramıyordu? Dinsiz Flegetanis, gezegen hareketlerini ve aynı noktaya gelene kadar yörüngede kaç kez döndüğünü açıklamıştı. Tüm insanlık gezegenlerin deviniminden etkileniyordu. Flegetanis takımyıldızların gizli sırlarını kendi gözleriyle görmüştü –ve saygıyla söz ediyordu. Yıldızlardan adını okuduğu Kâse'nin

varlığını açıkladı. 'Bir güruh onu dünyaya bıraktı ve yıldızlara yükseldi, masumiyetleri anlatılır gibi değildi. Ardından Hristiyan soyundan biri bütün saflığıyla bunu korumak üzere hayata geldi. Artık Kâse'ye bağlı kalanlar değerliydi.' Dolayısıyla Flegetanis bu konuyla ilgili yazdı.

Bilge usta Kyot, Kâse'yi korumaya uygun insanların nerde bulunduğunu ve nasıl bir yaşam sürdüklerini öğrenmek için hikâyeye ilgili yaptığı araştırmaları Latince kitaplar üzerine yoğunlaştırdı. Britanya, Fransa, İrlanda ve diğer yerlerdeki tarihsel kayıtları inceledi, fakat sonuç olarak hikâyeyi Anjou'da buldu²⁹.

Kâse aslında büyük bir tabak veya tepsi olduğuna göre Chrétien'i başka türlü düşünmeye iten neydi?

Perceval, kısmen Mabinogion olarak bilinen Galler hikâyeleriyle bağlantılı bir Kelt folk hikâyesi olan *Efracw Oğlu Peredur* modeli üzerine kurgulanmıştı ve büyük bir tabak üzerinde taşınan bir erkek kafasından yola çıkılarak Kâse betimleniyordu.

Peredur, sonradan amcası olduğunu öğrendiği kalenin lordu olan total bir şövalye tarafından ağırlandı:

Bunun üzerine koridorda ilerleyerek odaya doğru yaklaşan, beraberlerinde devasa bir mızrak taşıyan iki genci gördü, oyuktan üç ayrı akıntı halinde sızan kan yere süzülmekteydi. Bu halde gelen gençleri görünce herkes feryat figan ağlamaya başladı, gördükleri dayanılacak türden değildi. Bu yüzden adamın Peredur'la konuşmasını bölmediler. Adam Peredur'a bunun ne olduğunu açıklamadı, o da hiç sormadı. Kısa süren sessizlikten sonra aralarında büyük tepsiyi tutan iki genç kız geldi, tepsinin üzerinde adamın kanlı kafası durmaktaydı. Herkes çılgılık çılgılığa ağlamaya başladı, orda durmak artık çok zordu. Uzaklaştıktan sonra dilediklerince oturup içtiler.³⁰

Chrétien'in hikâyesinin sonunun olmaması, devamını yazmaya çalışanların *Peredur*'u bilmediğini gösterir çünkü hikâyeyi Hıristiyanlaştırmaya çalışan yazarlar da Wolfram'da orijinal Kelt kopyasından farklı bir son tasarlamıştır. Kâse romansının geleneksel gizemi, aslında orijinal Galler hikâyesinde tamamen gereksiz olan olağanüstü öğelere açıklama getirmeye çalışırken ortaya çıkar. Kâse'nin yapısıyla ilgili kısmen bilinmeyen sırlar ve Balıkçı Kral'ın yaptığı büyüyü bozacak sorular bulunmaktadır.

Söz konusu durum *Peredur*'da bütün taslağa uyan bölümlerden oluşur. Koridordaki ilk olayda, Peredur kopuk başın kimine ait olduğunu ve kalabalığın sebebini sormaz ve bu sebeple kaderini (geçici olarak) değiştirir. Alakasız maceraların peşinde sürüklendikten sonra (tehlikelerin temelinde Kâse vardı) onu sürekli azarlayan sinsî esmer bir kadınla –Kâse hikâyelerinin orijinal 'iğrenç genç kıızı'-Arthur'un sarayına gider:

Peredur, layık olmadığı için seni selamlamayacağım. Kader, sana şan ve şeref bahşederken muhakkak kördü. Ak-sak Kralın sarayına gelip keskin mızraklıları gördüğünde, mızrakların ucundaki kan kalabalığın kavradığı hızla akıyordu –fakat orda gördüklerinin dışındaki mucizelerin ne anlamını ne de sebebini sormadın. Eğer sormuş olsaydın kralın sağlığı yerinde, sarayı da huzur içinde olabilirdi. Şu andan itibaren verilecek mücadelenin, kavgaların, şövalye kayıplarının, kadınların dul genç kızların çaresiz kalmasının tek sebebi sensin.³¹

Peredur'da, kahramanın bağlantı kurmayı başaramadığı 'anlam ve sebep', Kase romansından daha bütün bir önem taşımaktadır: tepsinin üzerinde başı getirilen ölü adam, krallığa büyü yapan Caer Loyw cadıları tarafından katledilen Peredur'un kuzenidir. Peredur'un görevi onun öcünü almaktır. Kehanete göre böyle

olacağı bilinmekteydi fakat hunharca öldürülen kişinin akrabası olduğunu öğrenmediği için kehanet yerine getirilmemiş oldu. Gerçeği öğrendiğinde cadıları öldürdü böylece büyü bozuldu. Hikâye dâhilindeki koşullara göre bu kesinlikle anlamlıydı.

Kâse hikâyelerinde bu öğeler konudan ayrıştırılmış ve doğaüstü bir karaktere yüklenmiştir. 'Sorulmayan soru' kendi gizemli keşfine dönüşüyor ve büyü'nün bozulmasıyla ortaya çıkıyordu. (*Perceval*'daki soru 'Kâse'nin kime hizmet ettiği'dir' –çünkü hikâye tamamlanmamıştır ve okuyucu cevabı asla öğrenemez- *Parzival*'da ise 'Sevgili amca, seni rahatsız eden nedir?' sorusunu vardır.)

Chrétien de Troyes, *Peredur*'un kâse temelindeki konusunu tepsideki kopuk başa dayandırır. Onun kâsesi düz bir tabaktır fakat Chrétien 'Kâse prototipinin' daha önemli kısmını –baş- bir yana bırakıp daha sıradan olan tabağı vurgulamıştır. Peki, Chrétien neden Kâse'yle ilgili özellikleri değiştirmeye ve gölgelemeye çalışmıştır?

Kopuk baş motifi Kelt mitolojisi ve folklörüne özgüydü dolayısıyla *Peredur*'da aynı önemi taşıması beklenemezdi. Öte yandan Hristiyanlık kapsamında tepsideki kesik baş belirgin şekilde Vaftizci Yahya'yla bağlantılıydı, görünüme göre bu bağlantı Chrétien'in ilgisini daha çok çekmiş ve hikâyedeki en önemli unsuru gölgelemesine sebep olmuştur ki bu durumda tepsinin ön planda olması oldukça mantıklıdır.

Chrétien'in kesik başı göz ardı edişi, Vaftizci'yle tarihsel Yahya dinsizliği arasındaki bağlantıyı yeterince açıklar. (Chrétien, Yahyacı olsa da, *Peredur*'u *Perceval* örneğine dayandırsa da, dinsizlikle suçlanan Yahya kültünü nereden öğrendiğiyle ilgili sorular hala yanıt arayışındadır. Chrétien, adından da belli olacağı gibi bir Kuzey Fransa kasabası olan Troyes'lidir, kasaba bilgi merkezi ve Tapınakçıların ortaya çıkışına katkıda bulunan Kont Campagne'nin sarayının bulunduğu yerdedir.)

Tapınak Şövalyeleri özellikle Fransa'da inanılmaz ölçüde zengin, güçlü ve kibirli hale gelmiştir. 14. yüzyıl başlarında dinsizlikle ilgili acımasız suçlamalarla –çeşitli işkencelerden geçerek– itirafta bulunmaya zorlanmış ve bastırılmışlardır. Diğer putların yanı sıra haçın üzerine sapladıkları Baphomet adında sakallı bir kesik başa taptıkları da söylenir. *Tapınak Şövalyeleri'nin Gizli Tarihi*'nde bu iddiaları araştırdık ve aslında gerçeklik payı bulunduğunu gördüğümüzde epey şaşırdık. Tapınakçıların'a göre 'Doğu'daki Yahya Kilisesi' Vaftizciye inananları veya başka bir deyişle daha önce bahsettiğimiz Mandaeenleri karşı karşıya getirmiştir. Summers'a göre dinsizlikleri sadece iç grubu etkilemiş olsa da Hristiyan şövalyelerine de 'bulaşmıştır'. Tapınakçıların çoğu üstlerinin neye inandığını bile bilmeyen sadece savaşçı Hristiyan keşişlerden oluşmaktaydı. Mandaeen 'kirliliği' kapsamında, haçın üzerine sapladıkları başla ilgili söylentiler işkenceli itiraflarla ortaya çıkmış olsa da birdenbire mükemmel bir şekilde bulundukları durumla örtüşmeye başlamıştır.

Yahyacı terimlere göre incelediğimizde, Chrétien'in *Peredur*'u model olarak seçmesi daha da önemli hale gelir. Kâse'nin 'sırrı' başsız adamın kimliğiyle bağlantılıdır, onun ölümüyle krallık verimsiz hale gelerek ortadan kalktığı için gerçek kimliğinin bilindiği ve intikamının alınmasıyla her şeyin eskisi gibi olacağı düşünülmüştür. (Ölü adamın, kahramanın kuzeni olması da önemlidir: Yahya ve İsa'nın kuzen oldukları da söylenir.)

Mantık yürütme şekillerinden hiçbirini kaynağını bilmedikleri sürece Chrétien okuyucusunu yeterince tatmin etmez, bu yüzden Yahyacıların mesajını 'şifreli' şekilde aktarırlar. Chrétien belki de bu sebeple hikâyeyi tamamlayamamış veya başla ilgili bölümü çıkardığı için sonunu getirememiştir. *Peredur*'da ise bu başın kime ait olduğu araştırılır.

Yahyacılık, Hristiyanlık içinde kaybolmuştu. Kâse, tamamen Hristiyan sembolü, arayış ise Hristiyanlığın ruhsal süreci

halini aldı ve zamanla en çok beğenilen yapı haline dönüştü. Wolfram ise büyük ölçüde Yahyacılarla bağlı kaldı.

İsa'nın Mesih olduğuna dair belirli kaynaklar bulunmasına ve tutucu Hristiyan öğretileri ve doktrinlerine rağmen Wolfram'ın hikâyesinde zaman ve kültür ölçütleri oldukça sınırlıdır –şüphe uyandırmamak için olabildiğince az açıklama yapılmıştır. Birçok araştırmacıya göre Wolfram, Kilise'nin ve din adamlarının görevlerini olabildiğince arka plana iterek *Perceval*'da ortaya çıkan bazı karakterleri ve olayları saf dışı bırakmıştır. Wolfram'ın bir ahlak hikâyesi yazmasındaki amaç, özellikle (kendinin de bağlı olduğu) şövalye sınıfını hedef alarak, onları daha ileri ruhsal seviyelere taşımaya çalışmasıyla açıklanır. Bu şekilde, din adamlarından yardım almaksızın nasıl ilerleyebileceklerini göstermek ister. Tahminlerin gerçeklik payı olsa da olmasa da Wolfram'ın Kilise'yi küçümseyişi apaçık ortada olduğu için (Wolfram'ın kâfirce bir mesaj vermeye çalıştığından şüphelenmemekle beraber) araştırmacılar bunu açıklama gereği bile hissetmemektedir.

Öte yandan Hristiyanlıkla bağlantılı olduğuna dair kaynaklar bulunsa da daha çok Yahyacılık terimleriyle örtüşür: sıkça kullanılan 'vaftiz edilmiş insanlar' terimiyle Kâse'yi koruyanlar anlatılır; 'Ressamların hala Kurban olarak gördüğü kişi, toynaklarının arasındaki haçla durmaktadır' türünden kaçamak açıklamalarla doludur.

Tobias Churton Sabi 'Arapçasının' Wolfram'ın çalışmalarında etkili olduğundan bahseder³² –tanınmış Sabi bilim adamı Thabit ibn Qurra bile beklenmedik bir şekilde *Parzival*'de yer alır. Bu tür bir etki, ancak İspanya'daki Magribiler aracılığıyla gelmiş olabilir dolayısıyla Wolfram'ın Flegetanis ve Toledo'ya yakarıları anlamlı hale gelir. O dönemde yaşamış Sabilerle, Mandaeenleri eşdeğer görmesi (Churton'un kabul etmediği bir bağlantı olsa da) kabul edilebilir, sonuç olarak Yahyacılığa ait öğelerle ilgili kaynaklar açıklanmış olur.

Wolfram, Kâse hikâyesindeki gizli Yahyacılığı fark etmiş olsaydı bir tepsi olduğu düşünülen Kâse'yi (Yukarıda belirttiğimiz gibi yiyecek sağladığı halde) neden taş olarak düşündü? Yoksa bu da Yahyacılıkla ilgili bir yorum mudur?

Wolfram'ın Trevrizent'i Parzival'e Kâse'nin ortaya çıkışını anlatır:

Lucifer ve Teslis birbirine savaş açtığında, taraf tutmayan değerli ve asil melekler, sonsuza dek bozulmayacak olan Taş'ın yanına, dünyaya gitti. Sonunda Tanrı onları lanetledi mi yoksa affetmeyi mi seçti bilmiyorum: vakti gelince onları tekrar kabul etmiş olabilir. O zamandan beri Taş, Tanrı'nın görevlendirdiği ve meleklerini gönderdiği kişiler tarafından korunmuştur.³³

Fakat hikâyenin sonunda Trevrizent şöyle bir açıklama yapar: Dikkatini Kâse'den ve onunla ilgili her şeyden uzaklaştıracak şekilde uzandım. Bırak hatamı telafi edeyim [...] Kovulan meleklerin Tanrı'nın desteğiyle Kâse'nin yanında olduğunu, Tanrı onları makamına tekrar kabul edene dek Kâse'yle kalacaklarını sana söyledim. Tanrı bu tür durumlarda tutarlı davranır: Tanrı, affedildiklerini söylediklerime savaş açmaktan asla vazgeçmemiştir. Tanrı tarafından ödüllendirilmek isteyen herkes o meleklerle karşı olmalıdır. Zira onlar ebediyete kadar lanetlenmiş ve kendi sonlarını hazırlamışlardır.

"Tanrı onları affetti" söylemi 'Onlara ne olduğunu bilmiyorum' ve daha sonra 'Tanrı onları lanetledi' şeklinde değişti. Bu değişikliğin Wolfram'ın önceki yorumlarına bağlı olarak o bölgede yaşayan rahiplerin uyguladığı sansür dolayısıyla yapıldığı düşünülmektedir. (Parzival bölümler halinde yazılmış, tamam-

landıkça dağıtılmıştır böylece 'doktrinle ilgili hatalar' bir önceki bölümde düzeltilmiştir.)

Sebepler ne olursa olsun, yapılan değişiklik yüzünden Kâse, Tanrı korkusu olan insanların 'karşı çıkması gereken' lanetlenmiş ve mahkûm edilmiş meleklerin objesi haline gelmiştir (Tanrı onları lanetlediyse mutlaka Cehenneme gitmiş olmalıydılar ve sırf bu yüzden bile şeytani Lucifer'in emrinde çalıştıkları düşünülebilir.)

Ardındaki düşünce belirgin bir şekilde tutucu olsa da şüphesiz Ortaçağ sembollerine göre Vaftizci Yahya Sabahyıldızı'yla özdeşti -Vaftizci Yahya'nın İsa'nın gelişini müjdelediği gibi, Sabahyıldızı da güneşin doğuşunu müjdeliyordu. 13. yüzyılda Jacob de Voragine'nin yazdığı *Altın Efsane*'de (Granger Ryan ve Helmut Ripperger çevirisi) Vaftizci Yahya'yla ilgili olarak:

Baba ona melek diye seslenir ve şöyle söyler: 'İşte meleğimi gönderiyorum, benden önce yolu hazırlayacak olan odur.' Melek buradaki görevlinin adıdır, yapıya ait bir tanımlama değildir, bu sebeple görevlileri idare eden melek olarak adlandırılmıştır. Önce Serafların başına geçmiştir. Seraflar bizi ateşe verdiği için korkunç melekler olarak adlandırılmıştır, öte yandan kendileri de Tanrı sevgisiyle daha büyük bir ateş içinde yanmaktadırlar; Apokrifa'da Yahya için şöyle söylenir: İlyas'ın gücü ve ruhuyla geldiği için 'İlyas peygamber ateş olarak ayağa kalk. Ve sözleri meşale gibi yandı'.

Yahya ve Lucifer, Sabahyıldızı aracılığıyla çok zayıf bir bağlantıyla birleştirilmiştir, ancak Ortaçağ boyunca gözlemlendiği gibi kısa bir süre sonra her ikisinin aynı olduğu düşünülmüştür. Öte yandan Michel Lamy'nin Tapınakçılarla ilgili kitabında Jacob de Voragine'den yapılan alıntıda: 'Yahya'nın adı Lucifer veya Sabahyıldızıdır...' denir.

Bu kapsamda Lamy'nin kitabı anlam kazanır. Jacob, Yahya'yı meleklerle kıyaslamaktadır, Kerubiler ve Sabahyıldızı ara-

sında belirli bir melek adından bahsetmeden bağlantı kurmak mantıksızdır. Daha önce bahsettiğimiz yaklaşımlarla ilgili bağlantılı sonuçlar aslında boşa ümit vermektedir: Sabah ve Akşam yıldızı elbette aynıdır –daha doğrusu Venüs gezegenidir. Kâfirlerin Mary Magdalene³⁵ ile özdeş tuttuğu Sabahyıldızı Lucifer’le, Akşam Yıldızı ise Venüs gezegeniyle bağlantılıdır. Lamy’nin, Yahya’yı Lucifer olarak kabul ettiği çevirisini doğru sayarsak Lucifer’in *başından* düşen taş hikâyesi çok da anlamsız olmayacaktır.

Her koşulda, Engizisyon’a göre Vaftizci Yahya’nın başı Katharlardaydı... Elbette ‘Kâse’nin’ olası bütün türleri dâhilinde Kilise’nin kâfirlere mal ettiği özellikle buydu.

Kathar’ların Yahya hakkındaki görüşleri biraz karmaşıktı: haberci Bogomillerin Vaftizci’nin ‘şeytan’ olduğuyla ilgili düşüncelerinden yola çıkarak gerçeküstü ‘İsa karşıtı haberci’³⁶ olduğunu öne sürdüler. Katharların kutsal kitabı Yuhanna İncili’nde (Apokrifa veya Gizli Kitap) İsa, Vaftizci Yahya’nın madde dünyasının hâkimi, görevini yerine getirmesini engellemek için dünyaya gönderilmiş şeytanın elçisi olduğunu söyler. Bu, tabii ki Yeni Ahit’te zaten bulunan olaya yapılmış abartılı bir yorumdur: bahsettiğimiz gibi İsa en azından iki kez Yahya’ya hakaret etmiştir. Katharlar ikisinin azılı düşman olduğunu fark etmiş fakat –birçok Hristiyanın yaptığı gibi- İsa’nın sonsuza dek doğru- dan yana olması gerektiğini düşünmüştür.

Vaftizci hakkında ne düşünürlerse düşünsünler, yine de sihirli nitelikleri, tutsak edilmiş başı Gnostik grupların birinden almış olabilirler. Hatta belki de diğerleri Haçlılara teslim olmadan önce dört *Perfecti*’nin bir gece önceden taşıdığı ‘Kathar Hazinesi’ fablının bir kısmını oluşturmuştur. Eğer öyleyse, Yahyacıların kutsal kabul ettikleri ‘Kâse’ başka bir yere götürülmüştü: belki de bu sebeple bir çok Tapınakçı, din adamlarının yaptırımlarına rağmen onlarla iyi geçinmeye özen gösteriyordu.

Montségur'daki Kathar şehitlerinin görüntüsü, din adamların düşünceleriyle şekillenmişti: artık dinsizlik cadı korkusuyla beraber Şeytan'a tapınmayla bağlantılıydı. Yeni yapılanan Engizisyon'un aylakların peşine düşmesine hiç gerek yoktu, artık daha büyük seferlere hazırlanmaları gerekiyordu.

Şiddet Başlıyor

Colin Wilson, *Okült* (1973) adlı kitabında: 'Hristiyanlık bir din olmaktan çok hastalıktır. Korku, histeri ve bilgisizlik yayar'³⁷ der. Bu tanım, Hristiyanlığın işleyiş şeklini büyük ölçüde sorgulamaktadır. Sadece ayin yapmaktan biraz fazlasını bilen ve ölüleri gömmek gibi sıradan görevleri üstlenen kilise rahiplerinin yalpalayan bilgisizliği karşısında Gezgin Kathar vaizlerinin mülayim, dürüst ve entelektüel kapasitesi daha üst seviyedeki Katolik din adamlarının bozulmuş yaşam tarzıyla hiçbir şekilde alakalı değildir. Sonradan ortaya çıkan fanatik İspanyol din adamı Dominic de Guzman, Katharların kendi yöntemlerini onlara karşı kullanmaya çalışmıştır –en azından 100.000 zavallı insan için gerçek dışı bir kıyameti açığa çıkararak milyonlarca insanın kuşaklar boyu acı çekmesine sebep olmuştur. Dominikenler, kurulan bu yeni düzenin bayrağı altında oluşturulan Engizisyon olarak da bilinen Kutsal Görevi yürüterek –günümüzde etkisini kaybetmiş olan- korkunç 'Gestapo' kelimesinin insanlar üzerinde bıraktığı etkiyle aynı oranda tüyler ürpertici işlere karışmışlardı. Engizisyon'un uzun süren hakimiyetiyle kıyaslandığında sonradan kurulan yapı kötülüğün daha kısa türden işleyişini sunuyordu –aslında Engizisyon, daha az heyecandırıcı olan İnanç Doktrinleri Yönetimi adıyla hala işleyişine devam etmektedir.³⁸

Dominic'in 1200'lü yıllarda Katharlılara yaptığı konuşma, gelecek tehlikeleri haber veriyordu:

Yıllardan beri size hoş sözler ettim; vaaz verdim, yalvardım, ağladım. Fakat bizim orda dedikleri gibi duanın faydası yoksa sopanın vardır. Sizler, yüksek rütbeli din adamları, liderler, bunlara karşı geleceksiniz... Birçok insanı kılıçtan geçireceksiniz, kuleleri yıkacaksınız, duvarları yıkacaksınız, işte böyle hizmet edeceksiniz. Sopanın gücü, tatlı sözlerin ve kutsallığın bir sonuca ulaşamadığı yerde işi ele alacak.³⁹

Korkusuz ve acımasız uyarılara rağmen, 'kılıçla ölmek' binlerce hizmetli tarafından uygulanan hunharca öldürme yöntemleriyle kıyaslandığında şüphesiz bütünüyle zenginlik sayılacaktı.

Simon de Montfort'la yakın ilişki içinde bulunan Dominic, en sonunda Toulouse'da merkezini kurdu (Carcassonne oldukça düşmanca tavırlar sergiledi) ve Vaaz Veren Keşişleri veya başka bir adla Dominik Düzeni'ni Aralık 1216'da örgütledi. Üç yıl sonra o ve keşişleri harekete geçti fakat Toulouse pek onlara göre bir yer değildi. Languedoc'da iyi bir iş çıkaramayan Dominikenler çeşitli bölgelere yayıldılar, Paris'e ve elbette İspanya'ya gittiler. 1221'de Dominic öldüğünde hareket hız kazanmıştı, işler yüzlerce evden yürütülüyordu -Dominic'in yakın arkadaşı Papa IX. Gregory 1233'de yönetime geçtiğinde başarı perçinlendi.

Bir yıl sonra iki Engizisyoncu resmi olarak Katharların merkezi olan -ve daha önce Dominikenlerin barınması çok zor olan Toulouse'a atandı. Artık geri döndüklerine göre Papa'nın verdiği yeni ve korkunç güçlerle işleri ele almalıydılar. Ancak Engizisyoncular bu başarıdan zevk almıyorlardı, Guillaume Pelhisson birkaç dinsizi yaktıktan sonra, 'ortadan kaldırılması gereken bazı insanlar yakıldı'⁴⁰ sözleriyle önlem aldığını ifade etti. İnsanlar Engizisyoncuya karşı geldi ve dövmeye başladılar. Öfkeli Guillaume şöyle dedi: 'Peşlerine düşenleri dövdüler, yaraladılar ve öldürdüler... İnanç sahibi insanlar kilise topraklarında zalimce olaylar yaşadı'⁴¹.

Yeterince aydınlatıcı olmayan hikâye, yeni efendilerin fanatikliğini ve insanları ne kadar aşağılandığını ortaya koymaktadır. 1234’de Dominic, Aziz ilan edildi –Michael Baigent ve Richard Leigh’in *Engizisyon* (1999) adlı kitabında belirtildiği gibi: ‘Çok az azizin elleri bu kadar kanlı olabilir’⁴² denir. Toulouse’daki Dominikenler olayı kutlamaya hazırlanırken ölmek üzere olan dinsiz bir kadınla ilgili haberler ulaştı. Ölüm döşerğinde yatanlara Kathar töreni olan Consolamentum uygulanıyordu. Toulouse Piskoposu dâhil tüm Engizisyoncular hemen kadının yanına koştu, bu sırada kadın Katharizm içindeydi. ‘Piskopos hemen... İsa’nın verdiği yetkiyle kadını kâfir ilan etti, papaz vekili yatağıyla beraber kadını kontun bahçesine taşıdı ve hemen yaktı’⁴³. Baigent ve Leigh’in belirttiği gibi, ‘Toulouselu Dominikenler, yeni aziz ilan edilen Dominic için düzenlenen şöleni bir insan kurban ederek kutladılar’⁴⁴.

Kısa bir süre sonra, Dominikenler öfkeli kalabalıklar tarafından Toulouse’dan uzaklaştırıldı fakat Toulouse ve komşu bölgelerden alınan intikam Roma Kilisesi’nin hâlâ şüpheyle baktığı, gücü yok edilen topraklarda yaşanan olaylar günümüze kadar yankıları sürecektir kadar zalimceydi. Öncelikle, yapılandırıldıkları gücün mezardan bile daha korunaklı bir yuva olduğunu anlatmaya çalışıyorlardı, Engizisyoncular dikkat çeken kâfirlerin kemiklerini ve kokuşmakta olan cesetlerini mezardan çıkarıp, ‘Tanrı, annesi kutsal Meryem ve Tanrının hizmetinde kadına’⁴⁵ yakıyordu.

İlk Engizisyoncular arasında en heveslilerinden biri (dolayısıyla en gaddar) aslında eski bir Kathar olan, ‘kafir çekici olarak da bilinen’ Dominic rahibi ‘*le bougre*’ Robert’dı. Flanders ve Fransa’da binlerce insanı yaktı, 1239’da eski müritlerinden 183 tanesini ‘Tanrı’nın korkunç öfkesini yatıştırmak için’ Mont-Aimé’de ateşe verdi. (Yehova bile en zalim dönemlerinde böyle bir şey yapmamıştır, Şeytan’ın bile bu tür davranışları kayda geç-

memiştir.) Ölmeden önceki Consolamentum tesellisiyle rahip inanılmaz bir korku saçıyordu. ⁴⁶

Geçmişte kâfirlerin katledilmesiyle (veya sürgünle) ilgili bilinmeyen durumlar olsa bile artık Engizisyon iyi beslenen bir makinenin, herkesi cehenneme gönderen taşıyıcı kayışın ispatıdır. Uzun süren dini inanç, sadece kâfir kanının akmasına değil, işkence askısı ve parmak sıkıştırma yöntemleri gibi alışılmamış işkencelerin yapılmasına sebep olmuştur. Suçluların gönderilmesi tasarlandığında daha az kan dökülmeye başladığı zamanlar için Baigent ve Leigh özetle: 'En üst seviyede acı veren ve etrafı en az ölçüde kirleten araçlar kullanılıyordu' ⁴⁷ dedi.

Ateş, Engizisyoncuların dualarının cevabıydı. Kilise'nin bakiş açısına göre başlıca birkaç avantajı bulunmaktaydı. Bunlar nispeten daha az kanlıydı. Terör yaratmak için eşsiz bir kapasiteleri vardı: hassas bedeninin yakınındaki ateş, atalardan kalma bir korkuyu ortaya çıkarıyor ve -içten içe yanan bir odunla veya kâfirlere belirli bir uzaklıkta ateş yakarak- gerçekten tatmin-kâr bir şekilde acı veriyordu. Arındırıcı, kâfirliğin kirlerinden temizleyen bir yapısı vardı. Sonradan oluşan düşünceye göre olası tek kaderlerinin ebedi cehennem ateşinde yanmak olduğuna inanıldığı halde, ateşin kâfirlerin ruhunu temizlediği de düşünülürdü. Düşünülemeyecek kadar büyük acılar çekerken -İsa'nın sevgisinden uzak kalmanın verdiği ruhsal yalnızlıkla beraber- aslında daha korkunçlarına gebeydi.

Ancak 1244 yılında Montségur kalesinde 210 Perfecti'nin öldüğü büyük yangından kısa bir süre sonra Katharlar gönderildi. Katharizm devam etse de -bir şekilde günümüze kadar ulaşmıştır- Engizisyon yapabileceği en büyük kötülüğü yapmış ve başarılı olmuştur. Fakat bu durumda bile, zor bir adım atmıştır. Dominic'in adamlarının önünde daha eski ve yayılmış düşmanlar vardı; daha etkin eski rakipler -kadınlar.

Petrus Kilisesi rahiplerinin fanatik bir şekilde kadınlara karşı olması belki de şaşılacak bir durum değildi –sonuçta Magdalene İsa'ya, 'benden ve bütün kadın ırkından nefret ediyor' demişti- gaddarca ve insanlık dışı davranışlar hala hem yüreği hem de ruhu titreten güçlerdir.

Bahane, sadece kötülük ve dinsizlikle uğraşmakla kalmayıp Şeytan'a da tapan –kendilerini özenle Şeytan'a adayan ve söylendiğine göre sıkça Karanlığın Prensiyle anlaşma yapan- cadılardı.

Engizisyonun zan altındaki insanlara davranışı hassas insanların kaldıracabileceği türden değildi ancak işkencelerin yapısı, yobazlık seviyesi ve nefret tamamen idrak edilmeliydi. Aşırı uçtaki rezaletler, Nazi'lerin Museviler üzerindeki şiddete dayalı hâkimiyeti, Stalin'in 20 milyonu aşkın kendi insanına⁴⁸ uyguladığı vahşet, insanın insana yapabileceği insanlık dışı davranışların sadece bir kısmını oluşturmuyordu. Ortaçağ Kilisesi'nin verdiği zarar, Sadizm tarihindeki eksik bağlantıyı, erkeklerin kadınlara karşı insanlık dışı davranışlarını ortaya koyuyordu.

Saygıdeğer Alphonse Joseph-Mary August Montague Summers bu aşamada usulüyle devreye girerek, eğitilmiş ve akıllı fanatiklerin böylesine tehlikeli saçmalıklara, inanma kapasitesi ile hikâye dikkat çeker. Ortaçağ Engizisyonunu anlatan sayfalarda çok ateşli bir karakter olmasa da şüphesiz asıl amacı budur. Katolik inancının en küçük ayrıntısına bile meydan okuyan veya dinsizliğe bulaşan her şeye ve herkese karşı acımasız bir fanatik olan Summers 1948'de ölünce, dengesini korumayı bilen modern okuyucu, onun kendini beğenmiş tavırları karşısında gülmekten yerlere yatsa da adından sıkça bahsettirmeyi başarmıştır. Summers, 20. yüzyılda aynı düşünce işleyişi ve Ortaçağ Engizisyonu için hizmet veren rahip ve keşişlerle aynı ruha sahipmiş gibi neredeyse farksız duygusal cevaplar verir. Kötü ün yapan *Cadılık Tarihi* (1925) adlı kitabın 1960 baskısında:

17. ve 18. yüzyıllarda yaşanan aşırılıklardan utanç duymuyordu, tam tersine cadılığın ve dinsizliğin kökünü kazımak için kilisenin yaptığı herşeyi etkin bir şekilde savunuyordu.

Summers, ilginç bir şekilde: Mary Magdalene, İsa ve Vaftizci Yahya gibi 'Ortaçağ boyunca Avrupa'da boy gösteren her tür dinsizlik ve dinsizlere ait Gizli Örgütler, Gnostik'ti...'49

Engizisyon'un, cadılık ilk kez ortaya çıktığında Katharların ve onların Toulouse'lu, Carcassonne'li kadın hizmetlilerinin tatil günlerini şeytani işlerle geçirdiğini düşünmeleri tesadüf değildir. 1335 yılında, 63 kişi itirafta bulunmaya zorlanarak işkence gördü -diğerleri adına da konuşarak- Dünyanın Efendisi'yle, Göklerin Tanrısı'nın savaş halinde olduğunu, sonradan gelenin kazanacağını düşündükleri için onu desteklediklerini söyleyen elebaşı Anne Marie de Georgel'di. Suçlamada bulunan din adamları için Satanizm gibi görünen bu durum, aslında Gnostisizmle ilgiliydi -onlar ve daha sonra Summers, aralarında pek bir fark göremedikleri için endişe duyuyorlardı. Daha sonra başka bir genç kadın ise 'yemekte Kathari'⁵⁰ sunarak suç işlediğini ve günaha girdiğini itiraf etti.

Doğuştan günahlar olanlar

Hikâyenin arkasını kazıdığımızda, cadı avcıları ve Summer'ın bazı düşünceleri dünyanın dehşet dolu bir çılgınlığa sürüklendiğini gösterir. Fakat bunun da ötesinde: en yüce iyilik adına, işkencecilerin ve katillerin idaresinde yaşayan kâbus dâhilinde 'kötülükle' suçlananlar da çoğunlukla tüm yanlışlıkların içinde tamamen masum kişilerdir. Bu dönem, Şeytanın -Sevgi Tanrısı kisvesiyle- yeryüzüne indiği bir zaman olarak kabul edilir.

Cadı avı, kadınlara karşı duyulan öfkenin göstergesi olduğu için cadı histerisi kesinlikle 'erkek egemenliği altındaki toplumda cinsel ayırmıcılık yaratmıştı.'⁵¹ Farklı cinslerin ruhsal eşitliğine inanan Katharların özellikle Güney Fransa'da yaygın-

laşan laik sanat akımını, Troubadour'ların şarkılarını ve kadın kültürünü etkilediği bilen öfkeli Engizisyonun gözünden hiçbir şekilde kaçmamıştı. (Troubadour'un kadınları birey olarak *sevmek* konusundaki ısrarı birçok insan için büyük bir yenilikti –alışılmış düzenle uzaktan yakından ilgili değildi) Languedoc ve Provence'deki bütün din adamları asla kabul edemedikleri 'Elçilerin Elçisi'nin' kaçınılmaz yankılarını yok etmek zorundaydı –Mary Magdalene'in anısını karalamaya ve kültürü ortadan kaldırmaya epey hevesli görünüyordlardı.

Cadılıkla suçlansa da suçlanmasa da –Kilise yönetimi tarafından- kadınların çoğunlukla doğuştan kirli olduğuna inanılırdı. Hahamlarla ilgili inancı bu noktada kabul ederek Havva'nın yılan tarafından kandırıldıktan sonra ilk kez adet gördüğünü düşünmüşlerdir –ilk çocuğu olan Kabil'in, Adem'den değil yilandan olduğuna inanılıyordu. Günümüzde bile Museviler, adet döneminde olabilir endişesiyle kadınlarla el bile sıkışmamaktadır. Avrupa'nın kırsal bölgelerinde de adet dönemi yaşayan bir kadının süt veya şarabın tadını bozacağına, bıçakları körelteceğine inanılır. Aziz Jerome kükreyerek 'Adet dönemi yaşayan bir kadın kadar pis bir şey yoktur' der. 7. yüzyılda Canterbury'li Piskopos Theodore adet dönemindeki kadınların komünyon almasını hatta kiliseye girmelerini yasaklamıştır –Fransız, Meaux Kilise Meclisi de aynı uygulamayı başlatmıştır. 20. yüzyılda bile İskoç tıp kitaplarında eski bir tekerleme tekrarlanır: 'Ey adet gören kadınlar, bütün dünyanın yakından takip etmesi gereken, işiniz gücünüz şeytanlıkta'⁵². Barbara Walker'ın dediği gibi dindar kadınlara vücutlarından nefret etmeleri öğütleniyordu, Yalnız Kadın Kuralları'ndan alıntı yapacak olursak: 'Balçığa bulanarak yaratılmadın mı? Nasıl temiz olabilirsin?'⁵³.

'Cadılık' rezaletiyle, adet dönemi arasındaki bağlantı Ophite* ve Karpokratlar gibi -aşırı uçtaki- Gnostik grup törenleriyle

*Yılana tapan Gnostik grup

yakından ilgilenen Montague Summers ile güçlenmiştir. Epiphanius'dan yaptığımız aşağıdaki alıntıya göre Karpokratların, (Ophite'lerin akrabası olan) Mary Magdalene, Salome, ve Martha'dan öğrendikleri cinsel sırları uyguladıklarını söylemek yerinde olabilir –Aziz Clement de uygulamaların doğru olduğunu kabul etmiştir.

...baştan çıkaran bir tutkuyla eşleştikten sonra zavallılar birbiriyle karıştı... Erkek ve kadın, erkeğin menisini avuçlayarak ayağa kalktı... Ellerindekini, Baba'ya, tüm doğanın ilk varlığına, 'İsa'nın vücudu olan bu adağı sana getirdik' sözleriyle sundular.

...Ekmek ve şarabı utançla alıp yediler ve: 'Bu İsa'nın eti, İsa'nın çektiği acıları itiraf etmemizi sağlayan Paskalya Kurbanı' dediler. Kadınlar adet dönemindeyken, biriken pis kanı da aynı şekilde içiyor ve İsa'nın kanı olduğunu söylüyorlardı. Esinleme bölümünde de yazdığı gibi, 'her ay ürün veren on iki çeşit meyveyle dolu bilgi ağacını gördüm'⁵⁴ ifadesi kadınların aylık adet dönemine yapılan bir dokundurma şeklinde yorumlanabilir⁵⁵.

Evensong bir zamanlar, şimdi olduğundan daha renkliydi. Fakat göreceğiniz gibi Kara Ayinciler, meni ve adet kanı törenlerini uygulamaya devam ederken aslında (Karpokratlar, Simon Magus ve İskenderiyeli Clement haklıysa) ilk Hristiyan geleneğini tekrar ettiklerinin farkında değillerdi. Belki de sadece şaşırtıcı olmak istemişlerdi. Bu tür törenler Tantracılıkta da bulunmaktaydı, mevcut cinsel unsurları bir kenara bırakarak yenilerini üretmenin, ekmek ve şarapla temsil edilse –'renk sembolleri aynı olsa da'⁵⁶ veya maddeleştirilse bile ölü bir tanrının sembolik etini yemektense ruhsal açıdan daha yüce olduğuna inanıyorlardı. (İlginçtir ama Katolikler ve daha sonra da Protestanlar, cadıları, yamyam oldukları iddiasıyla yasaklamıştı.)

Tantracılar, ayın gücünden yararlanmak için adet dönemi yaşayan hizmetli kadın rahiplerden yararlanıyordu; simgesel renk yine kırmızıydı. Saçının çok koyu siyah olması gerçeğine rağmen, acaba Mısırlı veya Etyopya'lı –hatta çoğunluğa göre İsrail'li- Mary Magdalene bu yüzden mi kızıl saçlarını gururla taşıırken betimlenmiştir? Ortaçağ döneminde kızıl saçlı kadınların cadı olduğuna ve çoğunlukla yakıldığına dair inancı da göz önünde bulundurmamız gerekir.

Uzun bir süre boyunca şeytanların –bazen de uğursuz bakışlı efsanevi sürüngenin- adet kanından doğduğuna inanılıyordu. Elbette bütün kültürler kadınların adet dönemini küçük görmüyordu, 'tabu kelimesi bile Polinezya dilinden gelen *tupua*, "kutsal, sihirli" anlamındadır ve özellikle adet kanaması için kullanılır'⁵⁷. Avrupalı bazı çiftçilerin inancına göre adet kanının iyileştirici güçleri vardı –kanlı bezleri tarlalara dağıtınca daha çok bereketle kutsanacaklarına inanıyorlardı. Fakat genel olarak Batılı görüşüne göre adet kesinlikle iğrençti.

12. yüzyıl sonlarındaki Katolik ve Anglikan hiyerarşisi, sunağın 'kirletileceği' gerekçesiyle adet dönemi temelinde kadının yerini tekrar değerlendirmeye aldı. Walker, iğneleyici bir tavırla: 'en azından adetten kesilen kadınların bu gruba dahil olması gerekir fakat onlar için de çeşitli bahaneler yaratılmaktadır' der ve sözlerine şöyle devam eder: 'Kutsal "yaşam kanı" değil ve gerçekti oysa şimdi eril ve sembolik'⁵⁸.

Ortaçağ boyunca dişil olduğu düşünülen, kesinlikle Tanrıça inancıyla bağlantılı ve hiç de şaşırtıcı olmayan bir şekilde cadı ve şeytan avı sırasında hedef haline dönüşen pınar, koru, mağara gibi bazı yerler Kilise tarafından yasaklanmıştı. Benzeri yerler *cunnus diaboli*, 'şeytanın laneti' olarak adlandırılmış ve Tanrı korkusu olan halkın yaklaşmaya korktuğu yerler haline gelmiştir.

Katharlar ve beraberindeki diğer dinsizlerin ardından belirlenen yerler başarıyla haritadan silinmişti. Sürekli beslenen En-

gizisyon çılgınlığının taze kana ihtiyacı vardı; kâfirlerin cadı olmaktan çok itiraf ettikleri gibi gerçekten şeytana tapan insanlar olması mümkündü. Ne ilginçtir ki suçlananların çoğunluğu kadındı! Mary Daly'nin *Babamız Tanrının Ötesinde* (1973) adlı kitabında belirttiği gibi:

Eski Ahit'in ilk beş bölümünde, Paul'un yazdığı mektuplarda ve İncil'de belirtildiği gibi Kilise de kadını küçük görüyordu, babaların öfkesi kilise kanunları, bekârlık yeminleri, dünya zevklerinden uzaklaşmaya dayalı doktrinlerle işleyişine devam ediyordu, cadılık ise erkeğin kadına olan saygısını yok ederek kadınların yakılması, boğulması ve işkence görmesini yasal hale getirdi...

Kadınlar ve üstlendikleri görevler, Hristiyan misyonerleri öfkeden delirterek dindar keşişlerin korkularını azaltan bir hedef haline dönüştü. Rahibe anne temiz olmayan bir unsur haline geldi, şeytanla özdeşleştirildi, inancının cehennemde tekrar canlanacağına inanıldı, büyü yaptığı ve varlığının insanoğlunu günaha sokmak için yaratılmış bir kaynak olduğu düşünüldü. Dolayısıyla anne ve rahibe olan kadın, cadıya dönüştü...⁵⁹

Umutlanmayın

Çıkış 22:18'de 'Cadıları yaşatmayacaksınız' der –orijinal metinde yer alan *kasaph* aslında 'kahin' veya gaipten haber alan kişi anlamında kullanılır. Alaycı bir ifadeyle ayrı doğüstü sıvıflandırmada erkek peygamberler de vardı –Kutsal Görev karlı çatışmalar, tutuklanmalar, sorgulamalar ve sayısız insanın ölümüyle ilerliyordu⁶⁰. Peki, suçlamalar tam olarak hangi yöneydi?

Birçoğu çirkin ve yaşlı, kesinlikle bunak, hoş olmayan veya komşuların kötülediği kadınlardı. Sürekli konuştukları sıradan konuların şeytani büyülerle ilgili olduğu –hatta yaşlı Nick'e dua

ettikleri-düşünüüyordu. Veya tam tersine genç ve güzel bir kadın çoğunlukla yaşıtı olan başka biri, istenmeyen bir sevgili veya bir rahip tarafından cadılıkla suçlanıyordu. Cadılık suçlamaları, mutlak taciz ve zorbalık simgesiydi: Engizisyoncular geldiğinde, insanın karşı koyamayacağı türden kandırmacalarla baş edebilmek ve eski sayıların altına düşmek çok zordu.

Bahçesinde yılan gördüğü için komşusuyla kavga eden bir kadın tutuklanıyordu. Atlar aniden koşmaya başlayarak kaçınca, ürünler verimsiz olduğunda, tereyağının kıvamı tutmayınca, çocuklar hastalandığında, kadınlar düşük yaptığında mutlaka suçlanacak bir cadı bulunuyordu. Başka bir kadın bütün gece -ne tuhaftır ki!- kusan bir sarhoşla eğlendiği için yargılanarak yakılıyordu. Zavallı biri çoraplarını çıkardığı -ardından komşusu topallamaya başladığı- için kendini ateşlerin içinde buluyordu. İki İskoç cadısı, bir çocuğu *iyileştirdikleri* ve ilgilendikleri için asıldı. Barbara Walker'ın ifadesiyle:

Kent'li Joan Cason, 1586 yılında çatıda kuru saman bulduğu için ödü koptu. Komşusu, hasta olan çocuğuna büyü yapıldığı ve bunun ancak cadının çatısından bir parça saman alıp ateşe atarsa bozulacağı söyledi. Saman yanıp giderse büyü yapıldığı ispatlamış olacaktı. Ve sonuç aynen böyle oldu...⁶¹

Gözleri birbirine benzemeyen veya kırmızı saçlı kadınların çoğunlukla şeytana taptığı düşünüüyordu: daha önce açıkladığımız sembollere ilave olarak, büyük olasılıkla kızıl saçlılar çilli olduğu için genellikle 'cadı işareti' taşıdıkları düşünüüyordu. Engizisyoncular, cadıların vücutlarında kutsal olmayan bir anlaşımanın göstergesi olarak şeytanın dokunduğu yerlerde çeşitli işaretler bulunduğunu ve geçmeyen acılara sebep olduğunu anlatıyordu.

İşkencecilerin işinin bir kısmı ‘Şeytanlık yapanları’ suçlamak ve yok etmektir, devasa bir çuvaldızın batırılması işkenceden sayılmıyordu. Oysa el çabukluğuyla batırılan iğne, aniden geri çekilince işaret yapılmış oluyordu! ‘Cadı iğneleme’ beraberinde her türlü cinsel taciz fırsatını sunuyordu, bu durumda bile ‘sorgulamanın bir parçası’ olmaksızın işkencenin uygun yapılmasını sağlıyor veya işkencecinin yararına sonuçlandırılıyordu.

1593’te yapılan bir mahkemede –çok gizli bir yerle bağlantılı olduğu için, görüldüğü gibi olmayan ve böylesine tuhaf bir şeyi⁶² diğerlerinden saklamama niyetindeki- gardiyan – kadın bir ‘cadı’ aradığı için, yarım inç uzunluğunda, meme başıymış gibi algılanan bir parça et getirdi. Evli olan olmayan erkeklerin hepsi bunun bir meme başı olduğu konusunda hemfikirdi ve böyle bir durumla ilk kez karşılaşıyorlardı. ‘Parçanın’ sahibi kadın suçlu bulunarak yakılmıştı. ‘Şeytanın meme ucu’ elbette bir klitoristi. Fizikçiler bile namuslu bir kadının asla böyle bir şeye⁶³ sahip olamayacağına inanıyordu –ilahi takdir teorisinin ilginç bir uygulaması.

1661’de Lille’de, cadı olduğu iddia edilen Antoinette Borignon’un öğrencilerinin itirafında:

Şeytan, üzerlerinde bir işaret bırakıyordu, insan bu işaretten kurtulmak istedikçe o yenileniyordu. Şeytan, kendini daha acımasızca hatırlatıyor ve yeni sözler vermeye zorluyordu hatta sözlerinde durmaları ve sadık kalmaları için vücutlarında yeni işaretler bırakıyordu.⁶⁴

Saygıdeğer Summers’ın 20. yüzyıl Engizisyoncusu sayılabilecek nitelikte olması ince bir alay ışığında titremektedir, ‘cadıları tanımlamak konusundaki en önemli nokta ...Şeytan’ın mührünü, o işareti bulmaktır...’⁶⁵ Summers, ispatlama telaşı

yüzünden kaynakların yayılmasını sağlamakla kalmayarak daha dengeli olan insanlar üzerinde tuhaf bir korku yaratmayı da başarmıştır. 'Aberfoill rahip vekili' Robert Hink'in *Gizli Britanya Ulusları* (1691) adlı kitabından yaptığı alıntıda:

Küçük bir leke şeklinde gördüğüm işaret, sert ve kahverengi-
giydi. İğne eğrilip bükülünceye kadar kaba etlerine, burnu-
na ve üst dudağına batırıldığında kadın, erkek, hiçbir cadı-
dan kan akmaz, acı hissetmez ve iğne batırılırken ne kadar
zaman geçtiğini anlamazlardı...

Summers, nefes kesercesine, 'Bu işaret bazen kurbağa veya yarasaya benzerdi; veya ...tavşan yuvası, kurbağa bacağı, örümcek, şekilsiz bir enik veya fareye.'⁶⁶ 'Kurbağa bacağı' -varsa bile belirsiz bir tanımlamadır- veya 'şekilsiz bir enik' her tür ebatta olabilirdi, birçok insan doğum lekesi veya işaretiyle doğduğu için asıl suçlanması gerekenler acaba kimlerdi?

(Summers kâfirlerin ayrıca kendilerine özgü bir kokusu olduğunu da söyler, oysa bu koku büyük ihtimalle korkudan ötürü salgılanan keskin ter kokusuydu. Öte yandan Engizisyon hapishanelerinde geçen tek bir gecede en hoş kokulu insan bile kötü kokmaya başlayabilirdi. Elbette Summers için Katolik rahipler sürekli kutsal bir koku yayıyordu, bu konuda ciddi olduğunu belirtmek için, 'Tanıdığım coşkulu bir rahip zaman zaman tütsü kokusu saçıyordu'⁶⁷ der. Tabii ki rahipler 'çoğunlukla' tütsü kokmazsa, bu tuhaf olurdu! Belki gülebilirsiniz ama iyi insanlar hoş kokar, kötü insanlar kötü kokar demek son derece çocukça bir davranıştır ve milyonlarca Almanı etkisi altına alan Dr. Goebbels'in Musevi karşıtı propagandası gibi tüyler ürperticidir.)

Summers, aynı gücü 'Cadı işaretleri' için kullanır: 'Erkeklerin göz kapaklarında, alt dudakta, koltukaltında, omuzlarda,

makatta; kadınların göğüslerinde veya cinsel organ etrafında görülebilir⁶⁸. İşaretleri bulmaya çalışırken genellikle 3 inç derine kadar hedefin olabildiğince yakınına 'eğilip kırılana kadar' çuvaldız batırdıklarını da unutmayalım. Ne yazık ki bu bile yaptıklarının yanında işkenceden sayılmıyordu.

Summers, büyücü veya cadının vücudunda bulunan 'me-me ucunun' süt verdiğini ve şeytani işaretlerden hassasiyetle ayrı tutulması gerektiğini belirtir. Cadı histerisi Engizisyon'dan kaba Protestan rahiplere doğru yaklaşılmaya başladığı günlerde nedense İngiltere'de de ayrıntılı bir fenomen haline dönüştü.

1597'de -Trent'deki- Burton'lu Elizabeth Wright:

Yaşlı kadını soydular ve iki memeyi emen bir koyuna benzettikleri, biri koltukaltına diğeri omzunun üzerine doğru uzanan siğili gördüler. Bu işaretleri ne zamandır taşıdığını sorduklarında, kadın doğduğundan beri işaretlerin olduğunu söyledi⁶⁹.

Zavallı yaşlı kadının doğum lekesi veya kusuru ölüm fermanını garantilemişti. Belirgin bir cadı işareti bulunduğu veya çuvaldızla yeni baştan yaratıldığında, öne sürülen suçlamalardan kaçış mümkün değildi. Bavyeralı cadı avcısı Jorg Abriel suçlamada bulunmak için herhangi bir işaret bulamadığı zaman itiraf ettirene kadar işkence yapıyordu⁷⁰.

(Şeytan işaretleri, aslında -Summers'ın kişisel düşüncesine göre- şeytani bir alayla İsa'nın vücudundaki yara izlerini de eleştirmek demekti, çarmıha gerildikten sonra İsa'nın bedeninde oluşan yara izleri Katolik dindarların boşluklarında, başlarında, ayaklarında ve ellerinde belirliyordu ve genellikle azizlikle özdeşleştiriliyordu. Örneğin Fransiskan rahibi Pietrelcina'lı Padre Pio'nun [ö. 1968, 81 yaşında] elli yıl boyunca her gün mucizevi bir şekilde elleri kanamıştı, Papa II. John Paul 16 Haziran

2002'de aziz ilan edildiğini açıkladı. Çarmıha gerildikten sonra İsa'nın vücudunda kalan izlerle ilgili öğeler ilginç soruları gündeme getirdi: birçok sanat eserinde de betimlendiği gibi, hiç kimse avuç içlerine çivi çakılarak çarmıha gerilemezse –derisi parçalanınca vücudu yere düşeceğinden- o zaman bazı din adamlarının avuç içleri neden kanıyordu?)

Engizisyon için, Şeytan işaretleri en büyük günahlardan sayılıyordu çünkü Sabat günü Şeytan'la anlaşma yapıldığının göstergesiydi. Cadılar toplantısına katılan üyeler, bu tür durumlar da edinilen bilgileri yanlışlıkla söyleyiveriyorlardı – büyük olasılıkla yapılacak kötülüklerden tamamen habersiz yataкта uyan eşlerinin yanına bir süpürge bırakarak gidiyorlardı. Cadılardan biri (pagan tanrıçalardan birine adanan) uzaktaki bir mağaraya veya ormanın derinliklerindeki gizli bir yere gittiğinde şölenler düzenleniyor, içiyorlar ve azizlerin günlerinde bile âlem yapıyorlardı. Çağdaş Fransız bir yazara göre, 'Soytarılık ve maskaralıklar en büyük korkularla, tiksindirici saçmalıklarla karışıyordu'⁷¹. Burada da Şeytan ile temas söz konusuydu, devasa boynuzlu, genellikle doğal olamayacak kadar büyük erkeklik organıyla keçi kisvesi altındaki gölgelerle besleniyordu. Kesinlikle korku ve heyecan içindeki yeni cadı, Şeytan'ın arkasını öperek kendini ona adadığını göstermek ve/veya kanıyla imzalayacağı bir anlaşma yapmak durumundaydı. Ancak bundan sonra şeytani işaretle ayrılabiliyorlardı –bazılarında bu işaretler doğuştan olsa da- tekrar eşlerinin yanına dönene kadar süren eğlenceler başka eşleşmelerle, cadı toplantıları ise pislik içindeki evlerde sessizce devam ediyordu. Şeytani amaç hedefine ulaşmıştı artık ruhları kendilerine ait değildi.

Sabat'a eğer daha çok varsa –Summers bile 'Ortaçağ insanların gözünde tamamen Musevi karşıtı gibi görünse de Musevilerle hiçbir bağlantısı yoktu'⁷² diyecek kadar dikkatliydi- cadılar süpürgeleriyle gidiyordu. Summers, uçma sanrısının uç-

maya başlamadan önce bacaklara sürülen merhem türünde ilaçlarla mümkün olduğunu söylemişti. Hayal gücü olmaksızın cadılar hiçbir yere gidemezdi, ama bu yine de suçlamada bulunanlar için yeterli bir sebep sayılıyordu. Başka bir durumda, 'bazı canavarların üzerinde pagan tanrıça Diana'yla birlikte'⁷³ uçtuğu iddia edilmiştir.

Şeytani anlaşmanın, deneyimin üzerinde tutulan umuda ait bir zafer olduğuna inanmak üzere yönlendirildik. Şeytanın ısıtılı sözler ederken bir yandan da en sağlam kişileri bile ağına düşürebilecek yapıda ve 'Yaların Babası' olduğunu da unutmamalıyız.

Nihayetinde Şeytan yalnız değildi. Engizisyon, itirafta bulunan zanlı cadıların birçoğunu para cezası karşılığında serbest bırakacağını söyledi. Yakılma cezasıyla karşılaşınca feryat ediyorlardı, böylece bir kez daha Kilise ve Şeytan arasında çok fazla bir fark olmadığı ispatlanmış oluyordu.

Korku

Zanlıların kaç tanesinin gerçekten Satanist veya Lucifer yandaşı olduğunu saptamak gerçekten mümkün değildi: bazıları 'bilge kadınlar' bazıları da 'sinsi adamlar', bazıları ise bitki tedavisi ve büyü yapan kişilerdi. Diğerleri ise eski bir tanrıçaya veya bereket tanrısına inanıyordu: yukarıda ana hatlarıyla açıkladığımız tipik bir Sabat günü aslında Diana veya Pan için düzenlenen şölenleri anımsatmaktaydı. Bazı Sabat günleri, günümüzdeki gibi -eşlerin değiştirildiği- çılgın partiler ile kutlanıyordu, bazen de meraklı rahiplerin gözlerinden uzak veya öyle olduğunu zannettikleri daha masum sayılabilecek dans ve eğlencelerle geçiyordu. Hayat o zamanlar yeterince acımasız, kısa ve vahşi olduğu için gecenin bir vakti ormanın derinliklerindeki pusun içine karışmamak için sebep yoktu.

Ortak görüşe göre bazı zanlılar Satanistti, diğerlerine zarar vermek için büyü yapıyorlardı ve bu tür insanlar her zaman her

yerde vardı..Kin ve batıl inanç bir araya gelince yeterince iyi teşkilatlanmış olmasa da ortaya 'cadılar' çıkıyordu. Cadı çılgınlığı derinlik kazanıp yaygınlaştıkça Şeytan'a inananların sayısı da çoğalıyordu, dolayısıyla yaşlı Nick, Engizisyon'dan daha kötü olamazdı. Yoldan çıkan bu çılgınlığa karşı koymak cesaret isterdi zira ateşin yüzünüzü yalayıp geçtiğini hissedebilirdiniz. Karşıt söylentilere rağmen Şeytan'ın, efendisine sadık olanlara maddi destek sağladığından da -hatta büyüyle hapisten, işkenceden, yakılmaktan kurtardığından- bahsedilmektedir.

Suçlanan 100.000 kişinin kaç tanesi gerçekten cadı, kaç tanesi sadece yanlış zamanda yanlış yerde bulunan insanlardı asla bilemeyeceğiz -yazık ki bu insanların sadece kurban olduğuna dair korkunç gerçekler kayıtlara geçmiştir. Tiksindirici ve arsız Şeytan'a tapınma bile aslında yapılan itirafların yanında hiçbir şey değildi.

Görgü tanıklarından biri olan Weyer, lanetli olduğu düşünülen insanların 'gaddar işkencecilerin insan sınırlarının çok ötesindeki icadı olan en zalim işkencelerle hunharca katledilen kişiler olduğunu ve bu zulmün masum insanlara suçlu olduklarını itiraf ettirene kadar sürdüğünü'⁷⁴ söylemektedir. 1637'de Eichstätt'lı, sekiz çocuğu ve yirmi yıllık mutlu bir evliliği olan bir kadın şeytani işlere karıştığı gerekçesiyle tutuklandığında, bu tür saçmalıkları itiraf edeceğine ölmeyi yeğleyeceğini açıkladı. 'Üç hafta sonra Şeytan'a âşık olduğunu, Şeytan'la yaptığı anlaşma gereği kendi çocuklarından birini öldürdüğünü, en azından 45 tane komşusunun Satanist olduğunu itiraf ederken işkence sırasında öldü'⁷⁵.

Genellikle daha fakir olan dinsizler daha önce öldürülüyordu, zenginler çoğunlukla işlerini parayla hallediyorlardı, 1459'da Fransa'da yaşanan zulümlerle ilgili çağdaş bir kaynağa göre:

Bu yıl, Arras kasabası ve Artois bölgesinde sebebini bilme-

diğim korkunç ve melankolik bir düşünce akımı olan Vaudois inancı geliştirdi. Tarikat, bulutlu bir geceden aldıkları şeytani güçle ormanlık yerlerde insan şeklinde ortaya çıkan –fakat yüzünü asla tamamen göremedikleri- şeytanla buluşan kadın ve erkeklerden oluşuyordu. Şeytan elindeki kitaptan kuralları okuyor, ona nasıl itaat edeceklerini anlatıyordu, yeterince yiyecek ve biraz para dağıttıktan sonra ahlaksız sahneler yaşanıyor, sonra herkes dağılıyor ve tören bitiyordu.

Bu tür çılgınlıklarla bağlantılı olduğu düşünülen Arras'lı saygıdeğer bazı insanlar da suçlanarak, sıradan suçlularla birlikte yargılanmış ve hapse atılmıştı. Sorgulamayı yapanlar sorgulanan kişileri işkenceyle sıkıştırdığında bağlı bulundukları kişileri açıklamak durumunda kalıyor, hatta çeşitli seviyelerden insanların, din adamlarının, senyörlerin, kahyaların katıldığı gece toplantılarını bildiklerini, korkunç işkencelerden geçtikten sonra suçlamaların dayandırıldığı gerçeği açıklamış oluyorlardı. Ele geçirilen kişilere taraf olduklarını söyleyenlerden bazıları da hapse atılıyor ve karşı oldukları kişilerden olduklarını itiraf edene kadar işkence görüyorlardı. Daha sonra insanlık dışı ve korkunç bir şekilde yakılarak öldürülüyorlardı, öte yandan daha zengin ve güçlü olanlar zan altında olmanın utancından para karşılığında kurtulabiliyordu. Yine de zenginlerden bazıları sorgulama sırasında bazı itiraflarda bulunuyor ve ancak tazminat karşılığında hayatları bağışlanıyordu. Bazıları işkence sırasında gerçekten dayanıklı davranarak hiçbir şey itiraf etmiyordu fakat onlar bile yargıçlara epey para ödeyerek ülkenin başka bir köşesinde sürgünde yaşamayı kabul ederek serbest bırakılıyordu... Zalim insanların açgözlü gerekçelerine dayalı suçlama taktiklerini gizlemeye çalışmak pek mümkün değildi, haksız suçlamalar ve zorla yaptırılan itiraflar hayatı, insanların itibarını ve zenginlerin parasını yok ediyordu.⁷⁶

Engizisyoncular geldiğinde ortaya çıkan tehdit gerekçeleri

oldukça kışkırtıcıydı. Cadılık suçlamaları sebebiyle işkence yapmak yerine para istemeleri, -çok para alındığı kayıtlara geçmiş olsa da-cadılık çılgınlığını çoğunlukla arttırmaya sebep oluyordu.

İşkence Odasında

Engizisyoncuların el kitabı olan *Cadı Çekici*'nde tüm zamanların en korkunç kabusu -tek İngilizce çevirmenleri⁷⁷ Summers'ın 'bilge' olarak tanımladığı- Heinrich Kramer (1430-1505) ve Jakob Sprenger'a (1436-95) göre işkence 'sorgulama' olarak biliniyordu. İtiraf ettirmek için önce 'hafif' yöntemler kullanılıyordu -bazen zanlılara işkence aletlerini göstermek bile yeterli oluyordu- Engizisyoncuların 'hafif işkence' olarak adlandırdığı durum, kurbanlar için öyle değildi. Bir deliğe su serperek fırtınaya sebep olduğu iddia edilen Constance'lı bir kadın, 'olabildiğince nazik şekilde sorulan ilk sorudan sonra, yerden zor kazınmıştı'⁷⁸.

Kayıtlara göre itiraflar işkencesiz ve özgürce yapılıyordu -*sine tortura et extra locum torturae*- 'işkencesiz hatta işkence aletlerini hiç görmeden'. Fakat uygulamada kurbanlar başka bir odaya götürülüyorlar ve itirafa zorlanıyorlardı, herhangi bir sonuç çıkmazsa işkence odasına alınıyor ve acımasızca 'sorgulanıyorlardı'.

Rebecca Lemp, işkenceden önce ve sonra kocasına yazdığı yürek parçalayan mektuplarında nasıl öleceğine dair endişelerini ifade etmiştir. Zindanda zayıf düştüğünde bile hala kendine olan güvenini ortaya koyarak,

Sevgili eşim, hiç merak etme. Binlerce suçlamayla karşılaşsam, cehennem zebanileri beni paramparça bile yapsa masum olduğumu biliyorum. Beni binlerce parçaya ayırsalar ve unufak etseler bile itiraf edecek hiçbir şeyim yok. O

yüzden endişelenme; masumiyetim, ruhum ve vicdanımın önündedir. İşkence mi göreceğim? Buna hiç inanmıyorum çünkü suçlu değilim.⁷⁹

Beş kez işkence gördükten sonra, şöyle yazdı,
Yüreğimin seçtiği sen, tamamen masumken senden ayrıl-
mam mı gerekecekti? Durum böyleyse umarım Tanrı ebedi-
yete kadar sitemimin duyulmasını sağlar. Zorla itirafta bu-
lunduruyorlar, öyle işkenceler yapıyorlar ki... Kocacığım,
beni öldürecek bir şey gönder yoksa işkenceyle öleceğim...
Bir şey gönder yoksa ruhum da tehlikeye girecek.⁸⁰

Bu zavallı insanın işlediği en büyük suç intihar etmektense bütün masumiyetine rağmen cadı olduğunu itiraf etmesiydi. Kaderinin nasıl olduğunu bilmiyoruz fakat acılarını dindirmek için kocası tarafından kaçırılmadığı koşulda neredeyse kesin olarak başına neler gelmiş olabileceğini tahmin ediyoruz. Engizisyoncuların eline düşenler intihar ediyor, ağır yaraları yüzün-
den ölüyor veya –akan iltihap dikkatlerini çektiği için- zindan-
daki fareler tarafından canlı canlı yendiğinde ‘İlahi adaletin ye-
rini bulduğu’⁸¹ ve Şeytan tarafından yok edildiklerine inanılı-
yordu. Engizisyoncular günahlarını affettirmek için: bir kurban
işkence altında öldüğünde Papa IV. Urban’ın talimatı üzerine
birbirlerine günah çıkarıyorlardı. Dolayısıyla Papa, Engizisyon-
cuların Tanrı’nın gözünde masum olduğunu ilan etti.⁸²

‘Cadıların’ çoğunun kadın olmasına ve bu zavallı kadınla-
rın zengin erkekler tarafından suçlanmasına rağmen özellikle
Engizisyon’un kontrol dışı yayıldığı bölgelerde her itirafçı bir
düzine insanın başını yakıyordu.

Ne kadar zenginsiniz o kadar kaçma şansınız vardı. Yargıç
Johannes Junius’un yazdığı bir mektuptan alınan bölümde
mülklerine el koyulan zengin bir adamdan bahsedilmektedir.

Araştırmacılara hiç de yabancı gelmeyecek olan 1628 Bamberg Hapishanesi Firarı, yürekleri parçalayacak kadar dokunaklıdır:

Sevgili kızım Veronica'ya yüzbinlerce kez iyi geceler dile-dim. Hapse düştüğümde masumdum, masumken işkence gördüm, ölürken de masum olmalıyım. Cadılar hapishane-sine gelen herkes cadı olmak zorundadır yoksa aklına her-hangi bir çözüm gelene dek -Tanrı korusun- işkence görür. Benim başıma neler geldiğini size anlatayım... Cellat, baş-parmak sıkıştırma aleti taktı, ellerim bağlıydı dolayısıyla kan tırnaklara aktı ve dört hafta boyunca ellerimi kullanama-dım, elyazımdan da belli olacaktı... Sonra ellerimi arkadan bağladılar ve askıya aldılar. O zaman yerin ve göğün bir so-nu olduğunu hissettim, tam olarak sekiz kez askıyı gevşet-tiler ve tekrar çektiler, korkunç acılar çektim. İşkenceci, 'Bayım, Tanrı aşkına doğru olsa da olmasa da bir şeyler itir-af edin. Yaratın, bulun çünkü bu işkencelere dayanmanız mümkün değil, dayansanız bile kurtulamayacaksınız'...Ölü-müme sebep olacak itirafım artık elinde. Bunlar saf yalan-lar ve uydurulmuş şeyler, Tanrım bana yardım et. Hepsini, dayanabileceğimden çok daha fazlasını yaptıkları işkence korkusuyla söyledim. Bir şeyler söyletene kadar işkence yapmaktan vazgeçemedikleri için hiçbir şekilde iyi olma şan-sın yok, cadı olmak zorundasın. Kaçış yok... Sevgili çocu-ğum, bu mektubu hemen sakla ki kimse bulamasın yoksa daha kötü işkencelere maruz kalırım hatta gardiyanların kafası bile uçar. Bunu yapmam kesinlikle yasak... Yazmak kaç günümü aldı, iki elimde yaralı. Çok kötü bir durumda-yım. İyi geceler kızım, baban Johannes Junius seni bir daha göremeyecek... Sevgili çocuğum, altı kişi bana karşı iftirada bulundu... Hepsi yalan, bana söylediklerine göre tamamen zorlamaya dayalı, idam edilmeden önce hepsi de Tanrı adı-

na benden af dilediler.⁸³

Hiçbir şekilde kaçma umudu olmamasına rağmen 'cellat'ın itiraf edecek bir şey bulması için yaşlı adama yalvarırken bir parça da olsa nazik davranmaya çalıştığını unutmayalım. Yaşlı adam, acılar içindeyken bile sadece kendi başındaki tehlikeden bahsetmemektedir, mektup Engizisyoncuların eline geçerse gardiyanların da idam edileceğini söyler.

Plan genellikle Şeytan'la işbirliği yaptıklarını itiraf edene kadar kurbanlara işkence yapmaktı, sonra sorgulama devam ediyor ve -histeri bütün bölgeye yayılana kadar işkenceye devam ediliyordu. Kadının biri sorgulamayı yapan kişiye:

İşkence altındaki bir insanın bana da yapıldığı gibi bunca yalan söylecek hale getirilebileceğini hayal bile edemezdim. Ben cadı değilim, şeytanı da hiç görmedim buna rağmen suçlu olduğumu söylemek ve başkalarını ele vermek zorundayım.⁸⁴

Rahip, kadınlardan birine masum köylülere yönelttiği suçlamaları geri alması gerektiğini söylediğinde, kadın zorlanarak şöyle cevap verdi:

Bacaklarıma bakın Rahip! İşkenceden ateşler içinde yanıyorlar. Bir sineğin bile üzerine konmasına dayanamıyorum, tekrar işkence altında olmayı asla düşünmüyorum. Böyle sine korkunç bir acıyı tekrar yaşamaktansa yüz kere ölmeyi yeğlerim. Acının ne kadar dayanılmaz olduğunu hiç kimseye tarif edemem.⁸⁵

Muamele süreci acı ve korkuyu en üst seviyede şiddetlendiriyordu. Hücre köşelerinde zincirlenen zanlıların, işkence odasından gelen çığlıkları ve yakarışları duyduğuna şüphe yok –

mahkûmlar işkenceye alınan hücre arkadaşlarını gördükçe mecburen korkunç şekilde etkileniyorlar, zindanda tekrar bir araya gelene dek gerilim yaşıyorlardı. Sıradaki kişi işkence odasına alındıktan sonra her an kullanıma hazır olan işkence aletlerini gördüğünde, suçlunun kollarının arkadan bağlanarak havada asılı tutan sonra aniden gevşetilerek yere düşmesini sağlayan askının hangisi olabileceğini (Herr Junius'un durumunda olduğu gibi) merak ediyordu. Omuz ve kollar genellikle yerinden çıkıyordu. Yoksa et vücuttan ayrılarak, bacaklar ve kollar kızakta eziliyor, kemikler kırılıyor, tendonlar askıda parçalanıyor, ayaklar ve eller ızgarada yakılarak kırbaç ve dayak sesleri de düzenli olarak duyuluyordu. Kadının biri askıdayken, kızgın bir tuğlayı genital bölgesine koymuşlardı. İşkence odasına gidene dek birçok kadına tecavüz ediliyordu.

Bunlar sadece fiziksel işkence kapsamında oluyordu. Zihinsel işkence korkuyla yapılıyor veya zanlılar yakın akrabalarına tecavüz edilirken veya işkence sırasında izlemeye zorlanıyordu, yakınlarından bazıları zaman zaman (bebek kabul edilen) on yaşının altındaki çocuklar olabiliyordu. Çocuklar işkenceye karşı daha hassas olduğu için genellikle herhangi bir giriş olmaksızın işlem başlıyordu. Çocuklar, hiçbir gerekçeyle ailelerinden bu tür davranışlar görmedikleri için ne olduğunu bir türlü anlayamıyorlardı. Sekiz yaşındaki bir çocuğun işkence görmesine tanıklık etmeye zorlanarak yaşanan işkence, kurbanların acısına acı katıyordu. Bu tür tanıklar sadece cadı mahkemelerinde vardı, o zaman için bile başka mahkemelerde yoktu. Toledo'da yaşayan kötü namlanmış İspanyol Engizisyoncu'ya ait kayıtlara göre:

...işkenceciler tatmin oluncaya kadar bazı kurbanların itirafta bulunmasına izin verilmiyordu. İşkence, kurban ko-nuşturulana kadar günlerce, haftalarca sürüyordu.⁸⁶

Britanya'da kullanılan yöntemlere kıyasla Avrupalı Engi-

zisyunculardan daha zorba yöntemler kullanıyordu. İngiliz ve İskoç cadı avcıları genellikle daha tutkulu davranıyordu. Aslında durum böyle değildi: Britanya'daki işkence yöntemleri suya batırmaya dayalıydı ('cadıyı yüzdürme'), insanları iplerle sıkıca bağladıktan sonra uykusuz bıraktıkları 'cadıyı yürüterek' günü geçiriyorlardı. Suçladıkları kişileri bazen sinsi yöntemlerle cezalandırıyorlardı. 1603 yılında Catton, Suffolk'da yaşayan seksen yaşında bir kadın vahşi adamlar tarafından yumruklanarak bir kenara fırlatıldı, yüzüne barut döküp sonra üzerinde bıçaklar olan bir sandalyeye oturmaya zorlandı, acıdan inleyen kadın kalkmaya çalıştıkça zorla tekrar oturtuluyordu⁸⁷. Capcanlı bu resim özetle Nazi serserilerinin Musevilerin sakallarını ateşe vermeleri veya çıplak, orta yaşlı kadınları saçlarından tutarak sokaklarda sürüklemelerinden farklı değildi –sonradan bulunan resimler ve filmler ortadan kaldırılmıştı. Gaddar Nazilerin yaptıkları bile, 1600'lü yıllarda sessiz bir İngiliz köyünde yaşayan adını bilmediğimiz seksen yaşındaki kadına yapılanlar kadar korkunç değildi.

Katıksız yaratıcılık, işkence sadizmi ve suçlananların çoğunluğunun kadın oluşu Kramer ve Sprenger'ı fazlasıyla şeytani yaparak, Engizisyon'un gerçek gündemini ortaya koymaktaydı. *Cadı Çekici*'nde cadılığın cinsiyet belirleyici bir suç olduğunu belirtiyor, düşmanca tavırlarla, 'görünürde çok güzel olan' fakat 'dokunduğunuzda hastalık bulaştıran' tatlı bir sesle 'gelip geçeni baştan çıkarıp sonra öldüren' kadınların kötülüklerinden bahsediyordu. Engizisyoncunun elkitabı yazarlarına göre kadın, vampir ve 'şeytandan daha kötü bir lanet' olarak tanımlanmıştı.

Cadı Çekici, otoriter bir çerçevede yapılarak yobazlıkla birleşip VIII. Innocent'ın verdiği destekle cadılığın kökünü de dallarını da söküp atmayı hedeflemektedir. Köln üniversitesinden bir grup tanrıbilimci destekleyici bir mektup yazmıştır fa-

kat yapılan incelemelere göre mektubun kısmen sahte olduğu anlaşılmıştır⁸⁸. Diğer tutarsızlıklar doğrultusunda cadı avı bilindiklerinden daha büyük bir çerçeveye oturtulmuştur. Örneğin Kramer, 1480'li yılların başında Tyrol'de yaklaşık yüz kadının yargılandığını ve yarısının yakıldığı söyler. Öte yandan hâlâ mevcut olan kayıtlarda yer alan bilgiler farklıdır: komşularını suçlamaya Kramer teşvik etmiştir. Sekiz kadın suçlu bulunarak yakılmış fakat -Kramer'i 'yaşlı bunak' olarak adlandırarak şehirden uzaklaştıran- arşidük ve piskopos şüpheli olarak beklemeye alınmıştır.

Piskoposun düşmanlığının ardında, Kramer'in kadınları şeytanla işbirliği yapmakla suçlaması vardı ve genellikle aşk ikisiri yaptıkları için yargılanıyorlardı. Helen Scheuberin olayında, kadın herkesle cinsel ilişkiye girdiği için suçlanmıştı, piskopos temsilcisi onu durdurana dek ayrıntıları hevesle dinledi. Bu şehvetli konuşmadan halk çok korkmuştu ve varoluş sebebinin sapıklık olduğunu yetkililere bildirdikleri için şehirden uzaklaştırılmıştı. Kramer, daha iyi cadı avı yapabilmek için el kitabını hazırlamaya başlamış ve kendine özgü kadın düşmanı Sadomazoşizmiyle binlerce insanları kuşaklar boyunca etkilemişti. Neşeyi değil 'acılarını Tanrı'ya sunmaya', kiliseye her gidislerinde korkunç işkencelerle ölen İsa'nın kanlı imgesiyle karşılaşmaya alışkın olan Katolikler arasındaki hazır bir dinleyici kitlesine ulaştı. Ataerkil Tanrı'nın doymayan öfkesi ve kanlı şehveti kendi oğlunun çarmıha gerilmesini isteyişinden bellidir.

Kramer, Johannes Dominicus'un *Lectiones super Ecclesiastes* (1380) gibi daha önceki kaynakları da incelemeye alarak kadının 'doğal' ahlaksızlıklarını, Şeytan'ın etkilerine açık oluşunu -açgözlülük, şehvet vb.- gözden geçirdi. Diğer kadınlar da Havva gibi umarsız olduğu için Şeytan tarafından kolayca ele geçiriliyorlardı. Öte yandan Dominicus nedense cadı avından hiç bahsetmemişti.

Johannes Nider'in *Formarius* (1435) adlı kitabı Kramer'in

diğer kaynaklarından biriydi ve kadınların doğuştan günahkâr oluşuyla şeytana tapınmayı birleştiriyordu –nadiren erkek kıyafeti giyerek silah taşıdıklarında itaatsizlik baş gösteriyordu. Tanrı'ya daha yakınmış gibi görünmek erkekler için aşağılayıcı bir durumdu. 'Hedefi; küstahlık, aldatma ve isyandı'⁸⁹. Kramer'in elindeki Nider yazık ki yanlış algılanmıştı: kadınlar doğuştan kötüydü ve bedensel dürtülerini kontrol edemiyorlardı.

Engizisyoncuların el kitabında bahsedilen iktidarsızlığa dayalı ilkel korkuların ardında muhtemelen, cadıların kötülüklerine karşı mahkemede yapılan zulüme dayalı önlemler vardı (cadıları yok edecek güçlerinin olduğu kabul edildiği halde suçlamada bulunanların sadece birkaç tanesi sözünün arkasındaydı). Korunmanın başka bir yolu da Hurma Pazarı'nda kutsanmış büyük bir çanta dolusu tuz taşımaktı, cadıyla göz göze gelmekten kaçınarak onların yanındayken olabildiğince fazla haç çıkartmaktı. Berne'li Peter bu tür önlemleri umursamadığı için taşlandı –cadı büyü yaptığına dair itirafta bulunana dek işkence gördü⁹⁰.

Dırdır yapan veya erkek otoritesini ele geçirmeye çalışan kadınlar, kesinlikle cadı oldukları düşünüldüğü için *Çekiş* listesinin en üstünde yer alıyordu. Bu arada erkekler de eşlerini sonuna kadar aşağılamak üzere cesaretlendiriliyorlardı. Rahip Cherubino 15. yüzyılda yazdığı *Evlilik Kuralları*'nda erkeklere şöyle seslenir:

İyice azarlayın, zorbalıkla onu korkutun. Yine de işe yaramazsa... Sopa alıp güzelce dövün çünkü bedeni cezalandırmak ve ruhu iyileştirmeye çalışmak, ruhun yıpranması ve bedeninin ayrı tutulmasından iyidir... Daha sonra sıkça fakat öfkeyle değil yardım etmek için dövmeye başlayın ki dayak erdeminize katkıda bulunsun. ⁹¹

Aquinas'lı Aziz Thomas'a göre kadınlar kölelerden daha

aşağıda bir konumdaydı çünkü köleler en azından serbest bırakılabilirdi fakat 'doğa kanunlarına göre kadın taraflıydı, köle değildi'⁹². Bu durumda 'doğa kanununa' göre kadınlar fiziksel olarak erkeklerden daha güçsüzdür, sırf bu yüzden bile zorbalığı hak ederler. 19. yüzyıl sonlarına kadar Britanyalı biri için kullandığı araç 'başparmak kuralına' göre başparmağından kalın olmadığı sürece -kırbaç, değnek veya dal- eşini istediği kadar dövebilirdi. Walker'ın dediği gibi, 'Kanunlar neredeyse hiçbir şekilde kadınların yanında değildi, kanunlara göre acizler ve aptalların yanında sayılıyor ve erkeklere emanet ediliyorlardı'⁹³. Kadınlar, kimlikleri kanunen eşleri tarafından 'örtülen' kişilerdi. Şeytan'ın değil Lucifer'in çocukları olarak kabul edilen isyankâr kadınlar -artık daha ılımlı ele alınsa da- cadı olarak avlanıyordu.

Sinsice yapılan kötülükler

Başka bir grup kadın da tanrısal düzeni baltaladığı için dışlanmıştı -ebeler. Anglo Sakson kökenli bu kelime aslında 'bilge kadın' veya 'cadı' anlamına geliyordu. Kramer ve Sprenger, Kilise'nin ebeler hakkındaki düşüncelerini şöyle özetler: 'Hiç kimse yeni doğan bebekleri ele geçirerek yaptıkları büyü ayinleriyle Şeytan adına vaftiz ettikleri düşünülen ebelere Katolikler kadar sinsice kötülük yapmamıştır'⁹⁴. Kramer ve Sprenger'in yaptığı açıklamaya göre, eğer değişiklik yapılmadıysa: 'Hiç kimse Hıristiyanlığa kürtajcılar kadar zarar vermiş olamaz' sözleri çarpıcı bir yankıdır.

Eski zamanlarda ebeler saygı görürdü: örneğin Mısır'da her çocuğa yedi ruhunu veren yedi kat güçlü İsis Hathor tarafından yönetildiklerine inanılırdı. 'Ebe, çocuğun bir tür vaftiz annesi gibiydi -şeytanlaştırılan Hıristiyan ebelerin aksine- çocuklarla bir tür ruhsal bağ kurarak onları dünyaya getiriyorlardı'⁹⁵. Eski

Roma'da hepsi kadın tapınaklarıyla ve Yunan Horae ile bağlantılı üç tür ebe vardı, dünyadaki tapınak hizmetlilerinin yanı sıra ebeler gökteki tanrılara da hizmet ediyordu. Doğuma yardım eden uzman sayılıyorlardı; 'besleyen' kişi bakım sırlarını söylüyor ve süt gelmesini sağlıyordu. Ceres'in rahibeleri de doğum sırasında *ceraria*, yani dini törenlerden sorumluydu ve toplumun saygı gören bireyleriydi.

Hristiyan dünyasında doğum yapan kadınlara dokunulmaması gerektiği düşünülüyordu, ilk kırk gün içinde kiliseye gelmelerine de izin verilmiyordu. Temiz olmadıkları için sadece diğer kadınlar onların fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarını karşılayabilirdi, dolayısıyla kadın ebeler hem anne hem çocuk için gerekliydi. Fakat kadınların kendi hayatlarını kontrol edebildiği tanrıça inancına ait dönemleri hatırlattığı için Ortaçağ din adamları onlardan nefret ediyordu. Ebelerin kürtaj yapması doğmamış çocuğa olan sevgiyi yok etmek için değildi, kadın farmasonluğuna dayalı bir yetkiydi.

Kadınlar genel olarak günlük hayatlarında büyü yapmakla suçlanmıştır. Dominiken rahibi Johann Herolt kükreyerek:

Birçok kadın, tanrı yerine şeytan adına konuşan yılanı inanan Havva'dan bu yana Katolik inancını sihir ve büyülerle gölgelemektedir... Herhangi bir kadın bile yüz adamdan daha fazla büyü bilir ve batıl inanca sahiptir.⁹⁶

Büyüler ve iksirler 16. yüzyıla kadar bilinen tek tedavi yöntemleriydi –din adamlarına göre hastalıkları iyileştirmenin tek yolu şeytan kovmaktır. Tanınmış doktorlardan Paracelsus, tedavi yöntemleriyle ilgili bildiği her şeyi cadılardan öğrendiğini söyledi. Erkek büyücülerin büyü kullanarak tedavi etmesine izin verilirken, kadınlar aynı işi yaptığında ölüme mahkûm edi-

liyorlardı.

Kürtaj, doğum kontrolü, doğum sancılarını azaltma yöntemleri dine aykırı sayılıyordu. 1559 yılında yapılan Meclis soruşturmasında yerel kilise görevlilerinin, 'sihir, büyü, cadılık, kehanet' veya '*özellikle doğum sırasında*' yapılanları bildirmesi öngörüldü. 1591 yılında İskoçyalı asil bir kadın olan Eufame Macalyne, doğum sırasında acılarını azaltması için ebeden yardım istediğinden dolayı ölüme mahkûm edildi. 1554'den itibaren ebeler, sadece 'Katolik kilisesi kurallarına göre güç ver'⁹⁸ diye dua ederek doğumu kolaylaştırabilirdi.

20. yüzyıla kadar Hristiyan ataerkil görüşü Tanrı'nın Havva'yı lanetlediği ve dolayısıyla bütün kadınların acıyla doğum yapacağı, bu acıyı azaltan her şeyin de Tanrı'nın isteğine karşı olduğu üzerine dayalıydı. Kadınlar doğum sırasında öldüğünde Kilise durumu, 'Tanrı'nın devam eden yargısı'⁹⁹ olarak değerlendiriyordu.

19. yüzyılda James Simpson, doğum sırasında eter ve kloroform kullanmaya başladığında bütün Hristiyan dünyasının tepkisini aldı. Din adamları, 'Tanrı isteklerine karşı gelmek'¹⁰⁰ açısından bunların kullanımı yasakladı. İskoç rahip vekilleri de sancı azaltma yöntemlerini 'kadınların ilk lanetini bozmak'¹⁰¹ olarak nitelendirdi.

Barbara Walker, New England rahip vekilinin sözlerini şöyle hatırlatır: 'Kloroform şeytani bir hiledir, kadını korumak için kullanılır fakat sonuçta toplumu zora sokarak, başımız sıkıştığında yardım istediğimiz Tanrı'yı yok edecek derin acılara sürükler'¹⁰². Walker yorumunda: 'Ataerkil ahlak anlayışı yarı gizli Sadizmiyle açıkça kadınların acı çığlıklarının Tanrı'ya zevk verdiğini söyler, erkekler de Tanrı'nın bundan yoksun olmadığını görmelidir'¹⁰³. (Daha önce bahsettiğimiz gibi Kraliçe Victoria doğum sırasında kloroform kullanımını onaylamıştır, böylece

en azından Britanyalı din adamları susturulmuştur.)

Bu kapsamda Kramer ve Sprenger'in cadı kanı dökmenin önemini vurgulaması son derece ilginçtir. Cadıların çılgınlıkları asla yeterli değildi, Engizisyoncuların önünde yalvarmalarını gerekiyordu. Eğer cadı işkence sırasında kanlı gözyaşları dökmüyorsa suçluluğu ispatlanmış oluyordu, 'haçın üzerindeki İsa'nın kanlı gözyaşları' ile ağlamaya zorlanıyordu. Ağlarsa da suçlu bulunuyordu çünkü bu sefer de şeytan 'yargıçları şaşırtmak için ağlamasını sağladı'¹⁰⁴ deriyordu ve bu kesinlikle Kafkavari bir çılgınlıktı. Cadıların suçlandığı diğer her şeyin yanı sıra Avrupa genelinde 'suskunluk' yakılmayla sonuçlanan bir suçtu, İngiltere'de ise ağır yüklerin altında ezilerek cezalandırılıyorlardı.

Cadılar her şeyi kaybetti. Paralarına, mallarına, insan mutsuzluğu üzerine kar elde etmeye çalışan Kilise tarafından el koyuldu. Suçlanan insanlar hapiste dağıtılan yemeklerin yanında verilen bir parça küflü ekmek için 'kilise yardımına' muhtaç hale geldi. Engizisyoncular, işkencecilerin verdiği hizmetin karşılığını hatta cadı yakmak için kullanılan odunların parasını bir şekilde sağlamak durumundaydı. Lanetli insanlar para vermeyi kabul etmez veya ödeyecek durumda olmazsa onların yerine aileleri ödemek zorundaydı.

Sıradan Hristiyanlar bile kilisenin sapkınlıklarından etkileniyordu. Cadılığın yanlış bir yol olduğu kabul edilmiş olsa da Papa VIII. Innocent idareyi ele aldıktan sonra gerçekliğine inanmamanın kâfirlik olarak nitelendirileceğini söyledi. Cadılığın gerçek olmadığını düşünen herkes cadı olarak kabul ediliyordu. Engizisyoncu Heinrich von Schultheis yaptığı açıklamada: 'Cadıların yok edilmesine karşı çıkan herkes, tek kelimeyle yakılmaktan kurtulamayacaktır'¹⁰⁵ der.

Cehennem Ateşi

Cadı itirafta bulunsa da bulunmasa da, ağlasa da, sessiz de kalsa, başkalarını ele verse de vermese de işkencenin bitmesi için sadece bir tek yol vardı –daha fazla işkence görmek ve yakılmak.

Mahkûm edilen insanlar ‘sorgulama’ sırasında çok ağır yaralı hale geliyor ve odun yığınının üzerine kadar taşınmaları gerekiyordu: Rahip Urbain Grandier tekmelenerek korkunç acılar çekmişti, dehşet verici kaderi onu paramparça olmuş ayaklarının üzerinde emekleyerek odun yığınınına götürmüştü.

Gardiyanların suçlamalarına cevap vermelerini önlemek için utanç dolu bir ölüme gitmeye zorlanan bazı kadınların dilleri koparılmıştı. Kırbaçlanmak veya germe aletiyle işkence görmek arasında birçoğu için fark yoktu, fakat aynı kişiler cinsel tacizden ölesiye korkuyordu.

Başka koşullar altında aynı zalimler, insanları ateşe atmadan önce boğma merhameti gösteriyordu ve cadılıkla suçlananlar arasında çok az kişi kurtulmayı başardı. Şeytanla işbirliği yapmaktan daha kötü hiçbir şey olamazdı, bu sebeple ölüm cezası hayal edilebilecek en korkunç ve sinsi yöntemlerle uygulanmalıydı –iğrenç kokan yanık etin etrafındaki heyecan dolu, gaddar kalabalık, başka bir insanın yaşadığı kâbusu mutlak bir zevkle izliyordu. Bazı cadıların yakılmadan önce bağırsakları deşiliyor, o durumdayken bile bir saat, bazen daha da fazla yaşamaya devam ediyorlardı.

Birçok çocuk ‘küçük şeytan’ olduğu gerekçesiyle yakıldı. Bir kadın da Şeytan’ın çocuğunu doğurduğu için ateşe atıldı. Fransız bir kadın yakılırken çocuk doğurdu ve bir şekilde doğan çocuğu ateşin dışına fırlatmayı başardı. Kalabalık karşılık olarak bebeği ateşe geri attı.

Defililik, bütün Avrupa’yı silip süpürürken suçlamalar daha

da tuhaflaştı. Yavru bir horoz vakitsiz öttüğünde –muhakkak şeytana aracı olduğu için- kesiliyordu, toprağı tepme sayısına göre atları korkunç bir son bekliyordu, elbette bu da büyüyle ilgili sayılıyordu. Birçok köyden berbat bir yanık insan eti kokusu yayılıyordu.

İngiltere’de tercih edilen cadı cezalandırma yöntemi ise asılmaktı. Coşkulu bir Protestan olan ‘Cadı avcısı General’ Matthew Hopkins, 17. yüzyılda idareyi ele almıştı. İskoçya’da ise cadılar genellikle yakılıyordu, resmi olmayan başka örnekler olsa da en son olay 1727’de yaşandı. Metodizmin kurucusu John Wesley bile ‘Cadıların varlığını kabul etmemek, İncil’i kabul etmemek gibidir’¹⁰⁶ dedi.

Wesley, cadıların varlığının özellikle liberaller, özgür düşünen insanlar ve elbette bütün paganların Satanist olduğunu düşünen köktendinciler arasında hala kabul edildiğini bilse kesinlikle sevinirdi. Fakat kanunlar değişti ve toplu cadı zulmü 1684’de Exeter’li Alice Molland ve 1712’de Herefordshire’lı Jane Walhern’ün mahkumiyetiyle son buldu. Ancak, 9 Aralık 2004 tarihli *Daily Mail*’de bir okuyucunun Essex, Basildon yakınlarındaki Pitsea dağında bulunan eski bir mezarlıktaki mezar taşının üzerinde gördüğü yazıyla ilgili sorusuna cevaben yayınlanan ilginç bir metne göre: ‘Ann Freeman, 20 Mart 1879’da öldü. Burada zavallı ve günahkâr bir solucan yatmaktadır, türünün en berbat örneğidir, Tanrı’nın seçici sevgisi, özgür ve yüce merhametiyle kurtarılmıştır.’ Essex’li Neil Fisher şöyle cevap verdi: ‘...lanetlenmiş yazının arkasında yerel bir efsane bulunmaktadır... Ann Freeman’ın İngiltere’de yargılanan ve ölüme mahkûm edilen son cadı olduğu söylenir...’ ve sözlerine şöyle devam eder: ‘böylesine dokunaklı ve güçlü kelimelerin mezar taşına yazılması için mutlaka iddia edilen kötülöklere birilerinin şahit olması gerekmektedir.’ Buradaki anahtar kelime büyük olasılıkla ‘iddia edilendir’. Muhakkak tövbe ettiği ve son anda ‘kurtarıldı-

ğı' için kutsal toprağa gömülmüştür. Buradan çıkarılması gereken soru: kayıtlı veya kayıtsız acaba daha kaç tane 'en son cadı' vardı? Daha kaç tanesi acı çekmişti? 1980'lerde Kuzey İngiltere'de Pagan bir kitabevinin ateşe verilmesi birçok ölümle sonuçlanmıştır, acaba onlar da Britanya'daki 'en son cadılar' mıydı?

Aslında, 1735 Cadılık Kanunu'na göre 1944'de yakalanan son kadın, Spiritualist medyum Helen Duncan'dı. Summers birçok din adamı adına konuşarak şöyle bir açıklamada bulundu: 'Spiritualizm ve türevi inançları... Saklamaya çalışsanız da nasıl yapacaksınız... Bu "yeni bir din" değil ki... Bildiğiniz eski Cadılık işleri'¹⁰⁷. Bayan Duncan'ın olayına el atan Britanya istihbarat teşkilatının bulduğu kanıtlar ne yazık ki araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır¹⁰⁸. Fakat Summers'ın 'batıl inanç' ve Spiritualizm 'şarlatanlığı' ile ilgili haklı patlamaları, dini izlerin doğruluğunu, azizlerin mucizelerini kabul edenler için anlaşılması zor bir durumdur.

Kilise'nin din adına Kathar'ları yok edişi ve üç yüzyıl süren cadı soykırımı incelendiğinde, maddi kazanç sağlamak için ruhunu satan, şeytanla anlaşma yaptığı düşünülen erkeklere yönelmek gerekir. Fakat cadıların çoğunda olduğu gibi acaba onlar da tamamen yanlış anlaşılmış ve karalanmış olabilir mi?

Beşinci Bölüm
Yapılan Anlaşmalar,
Ruhun Ele Geçirilmesi ve Seans Odaları

Cadı avcılarının eline düşenler genellikle zengin ve eğitimli erkekler değil eğitimsiz ve yoksul kadınlardı. Tarihte örneği çok bulunan –ve birçoğu apokrifaya ait- erkek büyücüler şeytanla anlaşmanın yollarını arıyordu. Fakat eğitimsiz kadınlar gibi bu erkeklerin de birçoğu suçluları da masumları da yutan bir histeriye kapılarak, kaçınılmaz bir şekilde korkunç bir bedel ödedi.

Şüphesiz, bilgi arayışında olan fakat bu açıkları sebebiyle en karanlık ruhsal yollara dalan insanlar da vardı. Bunlar genellikle büyüyle şeytan çağırın, cadılığın ve büyücülüğün en renkli unsurlarından biri olan kendi kanlarıyla şeytanla anlaşma imzalayan yalnız erkeklerdi.

5. ve 6. yüzyıl Hristiyan dünyasında dolaşan iki hikâye temelindeki bu anlaşmalar tahmin edildiği kadar eskiye dayanmıyordu. İnanılmaz etkileyici bir rahip olan Aziz Jerome, Reims’li Hincmar’ın 9. yüzyılda tekrar anlattığı¹ ilk hikâye olan Aziz Basil’den sorumluydu: cazibeli bir kızın peşine düşen bir adam büyücüye gitti ve büyücü adamın şeytanla anlaşma imzalamasını sağladı –anlaşmaya göre, ruhunu satmayı kabul ederse kızı elde edecekti. Kötülük Elçisi usulüne uygun olarak ortaya çıktı ve onu huzuruna getirdi. Şeytan, Hristiyan vaftizini kâfirce taklit ederek: Sağduyuyu yok eden öfkeli bir erkek gibi ‘Bana inanıyor musun?’ dedi. Adam sabırsızlıkla cevap verdi: ‘Evet,

inanıyorum'. Sorularına devam ederek: 'İsa'yı inkâr ediyor musun?' Kabullenerek: 'İnkâr ediyorum' dedi. Aldatılmak istemeyen Şeytan: 'Siz Hıristiyanlar, yardıma ihtiyacınız olduğunda hep bana geliyorsunuz sonra da İsa adına tövbe etmeye kalkışıyorsunuz, bu yüzden yazılı olarak imzalamanı istiyorum'.

Anlaşma yapılıp, genç kız yeni Satanistin kucağına düşünce, evlenmek için babasından izin istemesi gerekti. Yazık ki baba, kızının manastıra kapanmasını istediği için, kızının talebini reddetti. Fakat evlilik dışı ilişkiye girdikleri için durum farklıydı. Aziz Basil'in araya girişiyle kızın onuru lekelenmekten kurtuldu.

Theophilus'un diğer anlaşma hikâyesi -1000 yıl boyunca Avrupa'da çok geniş bir dinleyici kitlesine ulaşan, 'Faust efsanesinin yolunu açan ve dolaylı yollardan Rönesans cadı çılgınlığını etkileyen'²- yeni gelen piskoposun önünde daha düşük bir rutbeyle hizmet etmek istemeyen ve bu sebeple görev bölgesini kabul etmeyen Küçük Asya'lı bir rahiple ilgiliydi. Kaderin ona oynadığı haksız oyuna kızan rahip, Musevi bir büyücüye danışarak onun aracılığıyla uzak bir yerde şeytanla görüştü. Theophilus, kilisedeki eski görevi karşılığında şeytanın hizmetine girmeyi kabul ederek, saygı göstergesi olarak onu öptü ve anlaşmayı imzaladı. Theophilus sonuçta zengin ve güçlü oldu, fakat...

Bilindiği gibi bu anlaşma ancak acı gözyaşlarıyla bitebilirdi. Karşı koymaya çalışsa da zebaniler adamın ruhunu almak için etrafına sardı. Dehşet içindeki adam, korkusuzca Cehennem'e giderek anlaşmayı bozması için Bakire Meryem'e yalvarmaya başladı. Bakire, Theophilus'u affetmesi için Tanrı'ya yalvarınca, Tanrı merhamet gösterdi ve bir kez daha Şeytan anlaşmadan eli boş döndü.

Kurtulmayı başardığı için günahkârı tebrik etmemiz gerekir, fakat güvenilir olmayan müşterinin bir erkek olması da göz-

den kaçmamaktadır –anlaşma mı, ne anlaşması? Eğer Şeytan'ın sinsi olduğu düşünülüyorsa, önemsiz ölümlüler tarafından nasıl atlatılıyordu? Hile, anlaşmayı imzalamak gibi görünse de bütün olanaklardan yararlanıp sonra Bakire'den yardım istemek ne demekti? Şeytan, insan ruhuna eğer bu kadar çok ihtiyaç duyuyorsa, cehennem çukurunda zebanilerin kovalayacağı insanlar olması yerine, en azından inanılmaz bir ilüzyonla anlaşma imzalamak isteyenlerin gözünü boyayabilirdi.

Theophilus hikâyesi duyuldukça, Jeffrey Burton Russell'ın da dediği gibi, 'Musevi karşıtlığını ve Mary kültünü ön plana çıkardı. Yapılan anlaşmaları daha belirgin şekilde vurguladı'³. Benzer efsaneler anlatılmaya devam ediyordu: Örneğin İskoçya, St. Andrews'da yaşayan bir öğrenci akademik çalışmaları için bir 'aracıdan' yardım alırken karşılığında kanıyla bir anlaşma imzaladı. Sir Francis Drake'in bile, İspanyol donanmasını yenmek için benzeri yöntemler kullandığı da söylenir. Bu hikâyelerde yer alan gülünç unsurları inceleyecek olursak, Russell'ın bir şövalyeyle ilgili hikâyesini de dinlemeliyiz:

Mouffle adlı yere ulaştığı takdirde ruhunu Şeytan'a vereceğine söz verdi. Şövalye, böyle bir yer olmadığından son derece emin olduğu için kendini güvende hissediyordu ve kendini dine adadı, keşiş sonra da Reims başpiskoposu oldu. Bir süre sonra doğduğu yere, Ghent'e gitti ve orda çok kötü hastlandı, şeytan yatağının yanında belirerek –Ghent'in asıl adının Mouffle olduğunu söyledi.⁴

Şeytani anlaşma kavramı, Müslümanların, Musevilerin ve kafirlerin şeytanlaştırılması şeklinde de yorumlandı –hepsi de bilinçli kötülük aracıları olarak kabul edildi. Suriye kabilelerinden birinin adı 'Cehennem' anlamına gelen Abisme idi. Müslümanlar binlerce şeytan ve puta tapı akla suçlanıyordu –tek tan-

rılı en katı kurallara sahip bir din için bu yaklaşım elbette saçmalıktı. Gereksiz iftiralar devam etti; Müslümanların, Musevilerin ve 'cadıların' Hristiyan bebekleri öldürdükleri sonra da yedikleri bile söylendi. Baş Engizisyoncu Torquemada için çok makul görünen bir mite göre, Santo Niño'daki Museviler, Hristiyanları yok etmek amacıyla düzenlenen bir törenle 'kutsal çocuğun' bağırsaklarını deşip, öldürerek büyü yapmaya çalışmıştır. Anlatılanlar gerçek olmalıydı ki birçok Musevinin dediği gibi işkence altındayken durum böyleydi⁵. Bebekleri katleden çeşit çeşit cadı hikâyeleri, 20. yüzyıl sonunda yaşamış köktendinci işçileri çileden çıkaran korkunç Şeytani tacizlerle dolu ayın coşkusuyla ortaya çıkıyordu ve sayısız masum insana hiç tanıdık olmadıkları zararlar veriyordu. (Ortaçağ suçlamalarında da olduğu gibi aslında bebekler ortadan kaybolmuyordu, fanatik din çılgınlığı dâhilinde hesaba katılmayan en küçük bir hamilelik kaydı da yoktu.)

Mefisto'nun Kahkahaları

Efsaneye bağlı kurgu gerçeği gölgelemiş olsa da en ünlü şeytan anlaşması, elbette Faust veya diğer adıyla Doktor Faustus'unkidir. Görünüşe göre gerçekten kendi kendinin reklâmını yapmaya çalışsa da pek etkili bir şarlatan olmayan -efsanedeki Büyücü Simon gibi- ve İsa'nın mucizelerini gerçekleştirebildiğini iddia eden bir Doktor Faust bulunmaktadır. 'Mucizeleri' arasında, kendisine kötü şarap ikram edildiği için bir grup keşişi kötü ruhun varlığıyla tehdit ettiği bile olabiliyordu. Patalojik bir palavracıydı, herkesin bildiği etmesi adını vererek⁶ karanlık işlere karıştığını ve şeytanla anlaşma yaptığını söylüyordu. Ölümüne saplanmış veya fazlasıyla kibirli olduğu için şeytani davranışları sebebiyle Ingolstadt şehrinden kovulmayı başardığı için aslında şanslı sayılabilirdi. 1537'de zebanilerce parçalara ayrılmasa da 'berbat'⁷ bir şekilde öldü.

Eğlence düşkünü Jakoben oyun yazarı Christopher Marlowe'un yazdığı *Dr. Faustus'un Trajik Hikâyesi'nde* (1604) adını hikâyeye veren anti kahraman gizli güçlere bağımlı hale gelerek, büyü tarafından esir alındığını söyler.

Şüphesiz tıpkı kedileriyle beraber yaşayan cahil ve yaşlı kadınların -hele ki yaşlılıklarından ötürü komşularına sevimsiz görünüyorsa- büyü işleriyle uğraştığından bahsedilmesi gibi benzer şekilde yalnız erkeklerin de tozlu kitaplara ve büyücü olarak kabul edilmelerini sağlayan bilimsel deneylere meyilli olduğu düşünülüyordu. Anlaşma fabllarının ve Faust dramasının beğeni toplaması, varoşlarda gerçek Satanistlerin yaşadığını düşündürmeye ve gittikçe artan korkunun yayılmasına sebep olmaya başladı. Yalnız, araştırmacıların kaç tanesinin sadece kitaplara gömüldüğü ve antisosyal yaşlı kişiler olduğu ve büyüyle aslında ne kadar ilgilendikleri bilinmemesine rağmen ünlenmiş bazı isimlerin karanlık işlere bulaştığı kayıtlara geçmiştir.

Marlowe'un Faustus'u, '...şeytani işlere karışıp, bilginin bahşettiği altın hediyelerle donatılarak, lanet ölü büyücülüğüyle tıka basa doyurulmuştur'. Büyücülük (Yunanca'da *nekos*, 'ölü' ve *manteria*, 'kehanet')⁸ geçmişin, şu anın ve -özellikle- geleceğin gizlerini öğrenmekti; bilgi arayışında olan insanların hoşgörüsüyle ele aldığı, mezardan ceset çıkarılarak yapılan korkunç ve yasadışı ayinler tüyler ürperticiydi (Sorunlarla karşılaşmalar da belki de hiçbirinin aslında yapmadığı sarsıcı *modus operandi'* den hiç bahsetmeyelim).

'Kara Büyü' olarak bilinen ölü büyücülüğü ya da ruhlar aracılığıyla gerçekleşen kehanet hakkında kapsamlı bilgiler içeren bir web sitesine göre:

Eski zamanların evrensel uygulaması sadece derin bilgilere dayandırılabilir. Yalnız büyücü sahip olduğu girişimde bulunma cesaretiyle, sadece Şeytan'la anlaşma yaptığı için

değil 'astral beden'in' tekrar yaşama dönme isteği, hatta yaşayan canlıların enerjisini çekerek kendi ömrünü uzatma ihtimali sebebiyle de aşırı derecede tehlikeli olduğu düşünülmüştür. Bu sebeple gerekli önlemleri almadığı takdirde büyücü çok büyük tehlike arzede bilirdi. ⁹

Astrolojik açıdan elverişli bir gecede büyücü ve yardımcısı, mezarlık veya yanmış ağaçlarla dolu çekici bir ortamda uygun bir şekilde bir araya gelerek Tanrı'nın en kudretli isimlerini anarak ruh çağırıyorlardı. Koruyucu halkadan uzaklaştıkları takdirde korkunç tehlikelerle karşılaşabilirlerdi, geçici olarak canlanan ölü onları parçalara ayırabilir ve ruhlarını yok edebilirdi. Kutsanmış halka dâhilinde bile korkunç çıgıllara, anlaşılma z konuşmalara, kokuşmuş paçavralara sarılmış deri ve gözlerin karanlık bir cehennem ışığında titrediği görüntülere tahammül etmek zorundaydılar.

Ölülerle kurulan her türlü iletişim, tamamen iğrenç kabul ediliyordu ve İncil'de yasaklanmıştı -Endor Cadısı olayı¹⁰- fakat çeşitli kültürlerin durumu ele alışındaki farklara dayalı uzun bir tarihi de vardı.

Kanıtların da gösterdiği gibi, Vaftizci'nin başını koparıp kehanette bulunmak için ruhunu ele geçirdilerse daha önce bahsettiğim İsa hareketi de bir tür ölü diriltmeye dayalı olabilir. Çağdaş görüşümüz işlevini bu şekilde sürdürmese de ölü diriltme uygulamalarının çok eski bir geçmişi vardır.

Maddi ve zihinsel yaşamın ışıldayan bütün ödülleri ni elde etmeye çalışma isteği elbette anti kahraman Dr. Faustus'un da Kötü Olan tarafından kandırılmasıyla sonuçlanır. İyi ve kutsal olan her şeyden kaçışı da sürekli ürküten değil aynı zamanda eğlendiren, ayakta alkışlanacak türden oldukça renkli bir ahlak öyküsüdür.

Büyük Alman şairi ve filozofu (ve bir zamanlar büyücü olan) Johann Wolfgang Goethe'nin (1749-1832) Faust'u daha ustaca yazılmıştır. Faust, karizmatik Mefisto'nun cazibesine ve aklına karşı kendini savunmak durumundadır. Mefisto, Tanrı'ya şöyle sesleniyordu:

Üslubum yeterince iyi değilse, bağışlayın,
Şimdiye dek söylediklerimi hor görmeyin,
Gülmek tövbe ettiğin bir şey olmasaydı
Sırf gülmek için bana merhamet ederdin.¹¹

Eski Ahit'in katı ve şatafatlı yaklaşımına göre Yehova eğer espri anlayışını varsa onu da yitirmiş gibidir. Sapkın yönleriyle etkileyici olan Mefisto, etkileme becerisi ve etkilenme beklentisi içindeki modern Anglosakson'lara uygundur. Espri anlayışı – hatta gülünç olma- artık medeniyet timsali, yobazlık panzehiri, insanları hayvanlardan ayıran fark, acımasız ve karanlık yaşama uzatılan bir ışık olarak görülmektedir. Yehova, kurallar ve uygulamalar konusunda, sadece kendi bildikleri doğruymuşçasına sert bir öğretmen edasıyla ortaya çıkarken, bütün okul kendi arasında kıs kıs gülmektedir: Dickens benzetmelerinde olduğu gibi, canlı, komik ve umarsız Sam Weller'a karşı düpedüz uğursuz ve patlamaya hazır bir tüfek gibi olan kalpsiz Murdstone gibidir.

Goethe'nin Mefisto'su da –onun da karanlık anları olsa bile- çoktan beri var olan düzen karşıtı saray soytarılarının ortaya çıkardığı umursamazlık geleneğinin parlak bir takipçisi olarak Mel Brooks, Monthy Python ve Eddie Izzard'ın dikkatini çekmiştir. Tanrı, güldürü ustalarını ve eğlenmek isteyenleri suçlayıp, asık suratlı ve laf kalabalığı yapan Taliban gibi mi belirmek istiyordu? Elbette tüm insan davranışları ve becerileri arasında zihinsel girişimlerle –özellikle bilimsel olanlar- yapılan güldürü, birazdan açıklayacağımız gibi Luciferciliğe en yakın olandı.

Gerçekten Şeytansı olanla Lucifercilik arasındaki dinamik; onun cadı olduğu, Şeytan'la cinsel ilişkiye girdiği ve aklınıza gelebilecek her türlü gülünç¹² saçmalık gerekçesiyle tutuklanan kadının korkunç hikayesinde de vardır. Satanist olduğunun düşünülmesinden daha komik bir şey olamazdı: fakat kısa bir süre sonra Engizisyoncuların istediği herşeyi 'itiraf etmeye', 'ikna edildi'. Cadı ormanındaki korku tarafından yutulmadan önce temiz bir nefes gibiydi, adını bilmesek de onu övgüyle anımsayabiliriz.

Milton'un Şeytan'ı gibi, Goethe'nin kötülük temsilcisi de cazibeli, çapkın ve çekicidir: kadınların çoktan beri bildiği gibi, kötü erkeklerin akıl almaz bir cazibesi vardır. Mefisto'nun rahat ve ciddiyetsiz havası, 'insanın başbelası halinin' farkında olduğunu ortaya koyar ve 'onlara eziyet etmeyi sıkıcı' bulur. Kurnazlar arasında sayılan Mefisto, insanların bilgi açlığı içinde olduğunu ve zaten bildiklerini bile 'değişik yollardan' yeniden öğrenmek için kıvrandığını gözlemlediğini belirtir. Şeytan'ın elçisi, Faust'a toz yutturmanın yollarını aramaktadır, 'sevgili kuzenim, tıpkı yılan gibi'der.

Faust, çok şey vermeyi vaat eden fakat sonuçta çok az veren akademik hayatın getirdiği hayal kırıklıklarıyla cinnet geçirerek zaten Cehennem'in yarı yoluna kadar gelmiştir. Diğer bütün yalnız düşünürler ve kayıp kişilikler gibi ağlayarak: 'Kime güveneyim? Kimden sakınayım? Kimin emrine gireyim?...' Zihinsel ve ruhsal açlığını doyumak için ilerlemesini sağlayacak her şeyin peşinden giderek: 'Peki sonra tanrılaşacak mıyım?' der.

Büyücüler, kendi anlaşmaları doğrultusunda Tanrı'ya hükmetmenin yollarını arar veya kendilerini Tanrı gibi göstermeye çalışırlardı fakat en zorlu kişisel mücadelelerin sonunda bile onları hep korkunç bir son beklerdi. Öte tandan Gnostikler ve mistikler her insanın doğuştan kutsal olduğunu, inancın sadece gerçek ilahiyata adanan ruhsal dürüstlikle ve aşırılıkları diz-

ginleyerek yeşereceğine inanıyordu. Faust'un gözden kaçırdığı gerçek, tam bir felaket tarifiydi; kendi tanrılığıyla diğer tanrılar üzerinde güç gösterisi yapmaya çalışıyordu.

Faust, hikâyenin sadece bir kısmını oluşturunuyordu: aslında Mefisto tarafından ele geçirilmişti. Başka bir deyişle birçok şeytani durumda olduğu gibi, Faust kötülüğe sadece kendi istediği için bulaşmıştı. Okült dünyasında benzerin benzeri çekmesinden bahsedilir ve bu yaklaşım şeytani anlaşmanın gerçek anlamını teşkil eder. Sert ve affedici olmayan Tanrı'ya veya bağnazlığa kendini bırakınca, daha parlak ve iyi olan her şey gözardı edilebilmektedir: zihniniz ve ruhunuz, kaynağı benimsediğiniz oranla sınırlıdır ve kendini içten içe tüketir. Bırakın Lucifer ışığı yansın ve sınır tanımasın ki insan potansiyeline anlam yükleyen ve genişleten nitelikler çoğalsın.

Rönesans'ın tüm anti kahramanları gibi yüce bilgilerin meyvalarından faydalanırken, Faust bir yandan ölümcül bir sona doğru ilerler –bu durumda anıtsal bir kendini beğenmişlik ve büyücülere atfedilen günahlarla kuşatılır. Kaçınılmaz sonu beklerken, Mefisto gururla şöyle der:

Kuzenim yılanın sözünü hatırla..

Tanrılaştıran bilgi rüyasından,

Korkuyla uyanan ruhun sarsılacak.

Elbette sonuçta böyle olur ve Mefisto meşhur sözlerine devam eder, 'Hayatın olduğu yerde, umut vardır', fakat Faust için zannettiğimiz türden bir umut yoktur. İyi bir kadına karşı hissettiği sevgi sebebiyle ruhunun kurtarılmasına rağmen, cehennem heyecanı yerine gizemli koronun hoş ilahileri ve 'Annele-rin Kraliçesi, Bakire', 'Bize merhamet eyle' duaları duyulur.

Goethe'nin zekice yazılmış ve eğlenceli eseri, anlaşma gerçeğinin sayısız cadı olayıyla beslenerek yaygınlaşmasına katkıda bu-

lunmuştur. Şeytan'a tapmayla ilgili birçok olayda, gerçek ve hayal ürünü olan her şey dindar insanlara ait sıcak evlerden doğmuştur.

Esrarengiz kız kardeşler

Ortaçağ ve Rönesans dönemlerinde manastırlara kapananların aslında çok azı gerçekten dine meyilliydi. Genellikle orada yapacak hiçbir şeyleri yoktu: aileleri yeterince çeyiz veremiyorsa veya kabul edilemeyecek kadar –elde tutulamayacak kadar bağımsız olan kızlar rahibe oluyordu. Kapalı ve cinsellikten uzak bir hayat sürerken sık sık *umarsızlık* tuzağına düşüyorlar veya rahibeler ve keşişlerin tecrit edilmiş hayatlarında alışkın oldukları 'kayıtsız cehalet'¹³ dâhilinde yaşıyorlardı, böylesine bereketli topraklardan şeytanlar tarafından ele geçirilme inancı etrafında bir araya gelen toplu histeri nöbetleri çıkıyordu.

1634 yılında Fransa, Vienne ve Loudun'da toplu bir şeytan çarpması olayı yaşandı. Bu olay 20. yüzyıl okuyucusuna ilk kez Aldous Huxley'in kitabı *Loudun Şeytanları* (1952) ile daha sonra da Ken Russell'ın işkenceleri ve yakılma olaylarını göstermekten kaçınmayan, muhteşem filmi *Şeytanlar* (1971)¹⁴ ile ulaştı.

Şeytalar, aşırı şehvet düşkünü Loudun rahibelerinin insanın içinde barındırdığı karanlık güçler tarafından ele geçirilmesiyle ilgili tehlike sinyalleri veren, kutsal değerlere saygısızlık ve müstehcenliğin birlikte yuvarlandığı bir öyküdür. Baskı altında ki kadınların örtülerinden kurtularak serbest kalmasıyla her türlü hayal kırıklığı gün ışığına çıkar.

Rahibe Jeanne des Anges'in itirafına göre rahibelerden beklenen itaatkâr ve alçakgönüllü hayatın altında gizli din nefreti bulunuyordu, histerinin ise tamamen şeytan çarpmasıyla bağlantılı olduğunu söylüyordu:

Aklım dine karşı saygısızlıklarla doluydu ve bazen kendime hiçbir şekilde hâkim olamayarak bunları dile getiriyordum.

Tanrıya karşı sürekli bir öfkeyle doluydum... Şeytan öylesine gölgelemişti ki onun arzularıyla kendiminkileri zor ayırt edebiliyordum; dinden nefret etmemi sağlıyordu, bu yüzden aklıma geldiğinde diğerleri gibi elbiselerimden kurtuluyor, ayaklarımın altında eziyor, yemin ettiğim saate lanet ederek giysileri çığniyordum, şeytan ise sadece benim ona açtığım yolda ilerliyordu... Komünyon dağıtılırken, şeytan aklıma hükmediyor, kutsal ekmeği alıp hafifçe ıslattığımda, şeytan onu rahibin yüzüne fırlatıyordu.¹⁵

Yüce Ana bile, diğer rahibeler yılgın kadın bedeni etrafında çılgınlık atarak debelenirken, Balan, Iscaron, Leviathan ve Behe-moth adlı zebanilerin onu çarptığından bahsetmişti. Şeytan kovucu, Rahip Urbain Grandier, başarılı olduğu her denemeden sonra daha büyük bir şeytan çarpması yaşandığını söylüyordu. Sonuçta Grandier, Engizisyoncular tarafından yargılandı ve korkunç bir şekilde tekmelenme cezası aldı, sonra parçalanmış fakat hala hayatta olan vücudu ateşte yakıldı. Bütün acılarına rağmen, masumiyetini korumayı başararak hiçbir suç ortaklığına karışmadığı halde kaderini Şeytan'la yaptığı anlaşma belirledi:

Yüce Lord'um, Efendim, Tanrı adına size borçluyum; Yaşadığım sürece size hizmet etmeye söz veriyorum ve şu andan itibaren diğer bütün tanrıları, İsa'yı, Meryem'i, Göklerin tüm Azizlerini, Katolik, Papalık ve Roma Kilise'sine ait olan herkesi ve iyi niyeti ve benim için edilen bütün duaları reddediyorum. Size tapacağıma, günde en az üç kez sadakat yemini tekrarlayacağıma, bütün kötülükleri yapmaya çalışacağıma, meyilli olan herkesi kötülüğe çağıracağıma, kutsal su, vaftiz ve İsa'nın bütün mucizelerini inkâr edeceğime söz veriyorum. Eğer bir şekilde değişecek olursam bedenim ve ruhum sizindir, hiçbir tövbe etme isteği olmaksızın yaşamım bütünüyle sizindir.

Kanıyla imzalayan URBAIN GRANDIER¹⁶

Ölümünden sonra şeytan çarpmaları devam ettiği için temize çıkarılmış oldu. Belki de Grandier'in uygunsuz geçişini göz ardı etmişlerdi.

(Montague Summers, Grandier'de bulduğu 'Cadı İşaretini' anlatmadan geçemez: 'iki işaret vardı; biri omzunda, diğeri kalçasındaydı. Sivri, gümüş bir iğne batırıldığında bile her ikisi de hissizdi -- Summers, 'şeytan işaretinin' bulunmasını Şeytan inancının 'şaşmaz bir kanıtı' olarak görüyordu, işaret 'Şeytan'a ait imzanın' silinmez bir göstergesiydi.)¹⁸

Şehvet düşkünün rahibelerin yaptıkları, geniş kitleler arasında gittikçe daha çok duyuluyordu. Rahibe Claire:

...kıvrınarak dine küfrederken, hiç utanmadan mahrem yerlerini açarak açık saçık söylemlerle yere düştü. Hareketleri öylesine yakışıksızdı ki izleyenler gözlerini kaçırıyordu. Ağlayarak kendi vücudunu elliyordu, 'Gel hadi, düz beni!'¹⁹

(İzleyenler gerçekten gözlerini kaçırmak isteseydi, bu sahneleri görmek için onca yol gelmezlerdi.)

Şeytan kovucu olarak Loudun'a gelen Rahip Surin, Jeanne gibi kendisi de çarpılmıştı, merakla kendini izliyor ve dinliyordu, müstehcen konuşmalardan ve dine hakaretten vazgeçemiyordu, bir tür beden dışı kutsal olmayan deneyim yaşıyordu. Histeri, en derin cinsel hayal kırıklıkları ve manastır yaşamının sıkıcılığından ortaya çıkıyordu.

Coşkusunu çok pahalıya ödeyen itirafçı rahiplerden başka biri de Marsilya yakınlarındaki Accoules'de yaşayan Louis Gaufredi'ydi. 1611'de 'en kötü büyüleri yapmaktan' ve bölgedeki cerrahların saptadığı şeytan işaretleri²⁰ yüzünden hapse atıldı. Suçlamada bulunan genç Madeleine de la Palud, mahkemede yaptığı açıklamalarda, 'hayal ürünü olan her şey, ilüzyonlar ke-

sinlikle gerçektir', ve o, 'Gaufridi'ye olan aşkıyla tutuşmaktadır' dedi. Colin Wilson'a göre, 'cinsel arzularıyla titremeye başlayarak, cinsel ilişki içindeymiş gibi kalçalarını hareket ettiriyordu'²¹. Gaufridi Şeytan'la işbirliği yaptığı gerekçesiyle tutuklanmış ve kâfirler gibi cezalandırılmıştı. Bir kez daha bastırılmış cinsel sorunlar, bekâret yemini etmiş ve cinsellikten nefret eden insanların elindeydi.

Madeleine'in itirafına rağmen, Gaufridi Şeytan'la yaptığı anlaşmayı açıklamaya 'ikna edildi':

Ben Louis Gaufridi, iyi olan, Tanrı'nın, Kutsal Meryem'in bana bahsettiği ruhsal ve fani olan her şeyi, Göklerin bütün Azizlerini, özellikle hamiliğimi yapan Vaftizci Yahya'yı, Aziz Petrus'u, Aziz Paul'ü ve Aziz Francis'i inkâr ederek, [kutsal ayinlerle kendimi korumaya çalışıp] daima karşı olduğum bedenimi ve ruhumu Lucifer'e verdim. Bu kapsam doğrultusunda anlaşmayı imzalayıp, mühürledim. ²²

Gaufridi'nin kurbanı olduğu söylenen Madeleine, din karşıtı daha korkunç bir anlaşma imzalamıştı:

Bütün yüreğim ve içtenliğimle, Tanrı, Kutsal Ruh ve Oğlunu, Tanrı'nın Kutsal Annesini, Koruyucu meleğim dâhil tüm melekleri, Yüce İsa'ya olan bağlılığımı, değerli kanını ve mucizelerini, Cennetteki şansımı, Tanrı'nın bana vereceği tüm iyilikleri, duaları inkâr ediyorum. ²³

Hiçbir şey olmasa bile, bu anlaşmalar Engizisyon çalışanlarının yarattığı hayali Şeytan inancını ortaya koymaktaydı. Kili-se olmadan, Şeytan inancının hatta Şeytan'ın bile olmayacağını ısrarla vurguluyorlardı. Biri diğerini besliyordu.

Gaufridi ve Grandier, manastırdaki kadınları çapkınlık yapmaları –veya biraz daha fazlası– için cesaretlendirmiş olsalar da, hakkında suçlandıkları ve korkunç bir şekilde öldürüldükleri Satanizm açısından neredeyse tamamen masumdu. Pay edilen günah, kişinin kendi ruhsal alt yapısına bağlı olmasına rağmen, Faust gibi olan diğerleri ise suçlanacak kadar kötü hiçbir şey yapmamışlardı.

Hacın Ayağa Düşmesi

Jeffrey Burton Russell, anlaşmanın ilk ortaya çıkışını anlatırken Ortaçağ döneminde ne kadar çok değiştiğini vurgular:

Şimdilerde, anlaşmayı yapan kişinin bir köle gibi kendini küçülttüğü, İsa'yı inkâr ettiği, haçı ayaklar altına aldığı ve... Müstehcen bir öpücükle... Şeytan'a taptığı zannediliyor... Kâfirler ve diğer kötülüklerle uğraşanlar bilinçli veya bilinçsiz olarak Lucifer'in emrine girer²⁴.

Listedeki bazı unsurlar, Tapınak Şövalyelerinin yaptığı iddia edilen –haçı ayaklar altına alarak ve İsa'yı inkâr ederek– bazı din karşıtlıklarını hatırlatmaktadır. Suçlamaların altındaki gerçeği neredeyse tüm tarihçiler reddetmektedir ve elbette işkence altındayken yapılan itirafların ne kadar yaygın olduğunu anlamak bu durumda hiç zor değildir: çünkü bu özünde kabul edilemeyecek türden bir kanıttır. Peki gerçekten bu kadar değersiz miydi? Daha önce bahsettiğimiz 'Doğu'daki Yahya Kilisesi' ve Mandaeenlerin, şimdiki Türkiye'de karşı karşıya gelmeleri hikayeye alaycı bir hareket kazandırmaktadır. İçteki halka veya Tapınakçılar arasında bulunan yüksek mevkideki bazı kişiler eğer gerçekten Yahya kafirliğine hayranlık duyduysa, o zaman (Summers'ın deyimiyle 'hastalanarak') İsa'yı sahtekar, gaspçı ve muhtemelen cinayete aracı olan veya suç ortağı sayılabilecek bi-

ri olarak görerek inkar etmiş, haça tükürmüş hatta ayaklar altına almış olabilirler. Hristiyanlığın coşkun töreleriyle yoğrulan diğerleri için de –Tapınakçılar kendilerini bütünüyle İsa’ya adanmış için çoğu katılım göstermişti- bu tür davranışlar dine hakaret hatta şeytani sayılıyordu. Belki de yüreklerinin derinliklerinde Şeytan’a tapanlar olarak diğer tarafa geçtiklerine inanıyorlardı. Katharlar Vaftizcinin şeytan olduğunu düşünüyordu: iki erkeğin azılı düşman olduğunu bilseler bu mantıklı olabilirdi, İsa’nın mutlak iyiliği simgelediğini sorgusuz kabul ederek (ki kim etmezdi?) –o, şehri temizlemeye çalışan beyaz şapkallı kovboydu- bu durumda Yahya’nın siyah şapkallı, kavgacı ve kesinlikle kötü olduğunu düşünüyorlardı. Tabii ki şarkının da söylediği gibi, ‘böyle olması gerekmiyordu.’

Tapınakçıların insanlığa olan katkısı çok büyük olmayabilir –bize parayla ilgili bilgiler ve enfes Gotik katedraller sunmuş olsalar da- diğer kâfirler ve Luciferciler kalıcı değeri olduğu ispatlanan birçok eser bırakmıştır. Onların entelektüel çabaları olmaksızın bizler şimdi hala karanlık çağlarda olabilirdik. Bilinen ve bilinmeyen Lucifercilerin Aydınlanma Çağı’nda asıl ortaya çıkışları, geçici vaadlerde bulunan Rönesansa saldırgan kökleleriyle giriyor, Mefisto büyülerıyla ve karanlıkla besleniyorlardı.

İsa Karşıtlığı

Leonardo da Vinci, ‘Tanrının torunu’²⁵ ile eşit seviyeye gelip yücelme heyecanı ile doluydu, sıra dışı ve merak uyandıran girişimin etkileri ise kesinlikle dine karşıydı. O zamanlar ve şimdi birçok insan için İsa; çocukları olmayan, bekâret yemini etmiş biriydi ve hakkında yazılmamış konular vardı –Tanrı’nın bir oğlu olduğundan bahsetmek bile aslında dine hakaret sayılırdı. Anlamsız gibi görünse de aslında boş bir ihtişamı yansıtmaktadır –ve bunu analiz etmeye çalışmak da gereksizdir. Sonuçta yazarlar kendilerini ‘doğanın çocukları’ olarak tanımlar:

Houston Stewart Chamberlain 1914'de yazdığı *Immanuel Kant*'da 'Tüm sanat dallarının, bilimin, düşünce akımlarının "Gözün kızları" olduğunu' söyler, 'dolayısıyla bu ressamın yarattığı "Tanrının torunudur"' . Fakat, asıl konuyu tamamen gözden geçirir, doğanın çocuğu olmak başka bir şeydir; şiirsel veya metaforik açıdan da olsa din karşıtı bir yaklaşımla İsa'nın çocukları olduğundan bahsetme cesaretinde bulunmak tamamen başkadır. Fakat, sonuçta bunu ima eden kilise karşıtı bir din düşmanı olan Leonardo da Vinci kesinlikle İsa karşıtı, inançla ilgili bir açıklama yaptığında dinlemeye değer bir insandır.

Özel notları arasında yer alsada Leonardo'yu bu kadar tartışmalı bir açıklama yapmaya iten neydi? 'Tanrının torunuyla' kendini aynı kefeye koyması ne anlama geliyordu? İsa ile akrabalığı olduğunu mu ima etmeye çalışıyordu? (Yahya sembolizmiyle İsa karşıtıymış gibi görünse de aslında durum böyle değildir) Yoksa aslında İsa'nın bir oğlu olduğunu mu söylemeye çalışıyordu? Veya dolaylı olarak İsa'yı değil *Yahya'yı* mı kast ediyordu? Açıkça belli olduğu gibi Yahya'yı en azından mecazi anlamda Tanrı'nın Oğlu olarak görüyordu ve Yahyacıların sadece çok azı Leonardo da Vinci gibi 'oğlu' olmayı hak edecek kadar bağlılık göstermişti. Kendini Tanrı'nın torununa benzetmesi Tanrı korkusundan, iman sahibi bir Rönesans Katoliğinden ortaya çıkmış olamazdı.

Nerden bakarsak bakalım, Luciferciler arasında Leonardo da Vinci kadar cesur, hayal gücü veya potansiyeliyle sınır tanımayan, bilgiye ve özellikle yaşadığı döneme ait dini yapıya sürekli meydan okuyan hiç kimse olmamıştır.

Torino Kefeni'nde²⁶, Clive Prince ve ben 'Torino'daki Kutsal Kefenin' üzerinde, çarmıha gerildiği sırada oluşan korkunç izleri taşıyan İsa'nın mucizevî resminin olduğunu düşünüyoruz -İsa'nunki yerine kendi yüzünü kullandığı, günümüzde *fotoğrafçılık* olarak bildiğimiz teknikle yapılmış Leonardo'nun

olağanüstü çalışmalarından biridir. Aslında kefen, Leonardo da Vinci'ye ait en azından 500 yıllık bir resimden başka bir şey değildir...

Üstün Luciferci deha (birçokları için kaçık sayılsa da) mutlak Hıristiyanlık izlerini 'şeytani' bir teknikle ele alarak öncülük yapmış, dolayısıyla nefret ettiği kuruma bağlı olan rahiplerin gelecek nesillere eserlerini ulaştırmasını sağlamıştır. Luciferci hile örneği ile –İnanç sahibi insanlar için yüzyıllarca Kefeni saklayan Kilise'yi aşalayıcı bir şaka- gerçek bir ilham örneği teşkil eder. Kimbilir ne kadar çok gülmüştür. Da Vinci'nin 'Kutsal Kefeni' başlıbaşına bir şifredir.

Torino Kefeni eski bir emanetin yerini almıştı. 14. yüzyılın ikinci yarısında yapılmış olan resime utanç verici bir şekilde piskopos sahip çıkmamış hatta yapan ressamın adını açıklamıştır²⁷. Öte yandan hiç kimse düpedüz taklit ettiği için Leonardo'yu suçlayamazdı ve tasarlanmış fotoğraf imgesinin resmedilmesine hiç gerek yoktu.

Clive ve ben, Rönesans Üstadının Vatikan aracılığıyla dikkat çeken bu emaneti yaratmaktan sorumlu olduğunu ve üstlendiği görevin tehlikelerle dolu olduğunu düşünüyoruz. Leonardo bu tasarımı her zamankinden daha büyük bir gizlilikle ele aldı (yapısı gereği çok hassas bir insan olmasına rağmen): resmedilmemiş bir imge yarattığını halka duyurmak pek akıllıca sayılmazdı, birçok insan büyücülük yaptığını zannedebilirdi. Aslında notlarında aşağıdaki gibi açıkladığı resmi karanlık oda-da veya –*oculus artificialis*, yapay göz adını verdiği- nokta maki-neyle hazırlamış olabilir:

Binanın veya bir yerin cephesi güneşle aydınlanır, küçük bir delikten içeriye sızan ışıkla güneş dolaylı yoldan içeri girer ve güneşin aydınlattığı bütün objeler duvardaki delikten merceğe baş aşağı konumda yansır²⁹.

Basit bir makineyle yaptığı deneyler bile Leonardo'yu tehlikeye atıyordu: ilk fotoğrafçılık deneyleri olarak kabul edilen çalışmalar kilisenin pek hoşuna gitmiyor, canlı gibi duran ve fırça kullanılmadan yapılmış şeytani bir resim gibi görünüyordu. Olayın kesinlikle sihir olduğunu düşünen ilkel insanlar, fotoğrafın kötü şans getireceğine hatta ruhu çalacağına inanıyordu. Ortaçağ ve Rönesans yetkilileri için ortaya çıkan bu yeni bilim, yaşayan her şeyi 'yakalamaya' çalışıyordu, büyücü/fotoğrafçı canlı özün yolunu kesiyordu. Ruh çalan zebanilerle, fotoğrafçıların ne farkı vardı? Canlıymış gibi görünen fotoğraflar kesinlikle sihirli imgelerdi, hatta şeytani anlaşmanın bir tür grafik tasarımıydı –ruh donduruluyor ve ele geçiriliyordu.

Leonardo'dan sonra gelen Giovanni Battista della Porta bile, oyuncuların imgelerini sihirli bir ışıkla duvara yansıttığı için büyü yaptığı gerekçesiyle tutuklanmıştı³⁰. Fakat della Porta olayında gerekçeler önceden hazırlanmıştı: simyacı ve Vatikan tarafından yasaklanan Sırlar Akademisi'nin kurucusu olarak biliniyordu. Büyük çabalar sonucu hapisten paçayı kurtarmayı başardı.

Fotoğrafçı/simyacı için, yaşayan imgeleri yakalama kavramı büyüleyici gibi görünmüş olabilir, hatta gerçek işlem daha büyüleyicidir. EÇ 1000 tarihli 'Picatrix' veya *Ghayat al Hikam, Bilgenin Amacı*, Arapça astroloji ve sihirli sözler kitabıyla ilgili olarak Tobias Churton:

Picatrix, büyü ustalığının tamamen 'yakalamaya' ve *spiritus*'un (düşünebilenlerin altındaki, göksel dünyaya ait ruhlar veya Yunanca'daki *nous*) yarattığı etkiyi *matéria*'ya* taşımaya dayalı olduğunu anlatır. Yöntem tılsımlarla uygulanıyordu: yıldızlarla özdeş imgeler, en uygun zamanda, en iyi zihinsel konumdayken doğru malzemeler kullanarak yapılıyordu.

* Kaynaklar, doğa ve ilaç hazırlamayla ilgili tıbbi bilim dah

Uygulama için astronomi, müzik, matematik ve metafizik bilgisi gerekliydi ve böylece simyaya bir tür ayna tutarak şekilleniyordu. Tılsımlı büyüler, spiritus'u madde formuna dönüştürmeye çalışıyordu. Simyanın görevi ise idarecinin fikirlerini değiştirmek için spiritus'u madde formundan çıkarmaktı.³¹

Churton şöyle devam eder: 'Belki de fotoğrafçılığın kavramsal doğuşu: 'ışığın yazılması', Yunanca'daki *photos*: ışık ve *graphie*: yazı; bir etki yaratır.'³² Peki Torino Kefeni aslında Tanrı'nın Oğlu'nun değil, Tanrı'nın Torunu olduğunu iddia eden kişiye ait DNA ile renklendirilmiş bir tılsım mıydı? Kefenin üzerindeki gerçek kan, belki de Leonardo ve seçilmiş olan diğerlerinin kanlarının karışımıydı. (Resim üzerinde bir kadına ait DNA³³ bulunduğundan bile bahsedilir ki bu da ressam-fotoğrafçının Gnostik/simyacı androjen takıntısıyla bağlantılıdır. İlk bakışta genç bir kadının elindeki aynaya bakarak kendini izlediğini düşündüren çalışma olan Leonardo'nun 'Sihirli Aynalı Cadı' eskizinde bu durum gözlemlenebilir. Daha dikkatli bakıldığında başının arkasının sakallı bir adam şekli olduğu görülür -muhtemelen sakallı adam Leonardo'dur: karşı cinsten olmasının yanı sıra başlangıcı temsil eden kadının daha sonraki yaşlılığını da simgelemektedir.)³⁴

Leonardo'nun *camera obscuras*'ın çalışma şekilleri üzerinde yaptığı deneyler kötü tanınmasına sebep olmuştur. Biyografi yazarı Maurice Rowden'ın sözleriyle:

Pavia'da ışığın mercek üzerine düştüğü açıyla görüntünün oluştuğuna dair teorisiyle camera obscura üzerine çalışıyordu: makinenin ışığında duvarda baş aşağı gelen imge, kelimelerden daha grafikti. Büyücü veya simyacı olmadığını düşünmek ise çok düşük bir ihtimaldi.³⁵

Leonardo'nun kadavra inceleme eğilimi, elbette zaman zaman mezardan ölü çıkarmasıyla sonuçlanıyordu -büyücü ola-

rak *bilinen* Giovan Francesco Rustici ile olan arkadaşlığı temelinde aylarca birlikte çalışarak ortaya çıkardıkları *Vaftizci Yahya* heykeli şimdilerde Floransa'daki Vaftizhanenin dışındaki güvercinlerin hedefi haline gelmiştir.

Vaftizciye karşı duyduğu aşırı saygının yanı sıra, Leonardo doğaya ve sayılara da hayranlığını ifade ediyordu –acımasızca ‘bırakın, matematikçi olmayan hiç kimse eserlerimi anlamasın’ dedi- ve bunların hiçbirisi akli ve ruhu tamamen kontrol altında tutmaya çalışan dini otoritelerin hoşuna gitmiyordu. Evrenin, Vatikan’ın onayladığının dışında bir sistem tarafından kontrol edilmesi fikri doğal olarak yasaktı. Fakat Leonardo’nun ruhunu hiç kimse kontrol edemezdi. Dine hakaret konusunda, daha önce bahsettiğimiz gibi saygısız davranıyordu. Eğer komisyon, aşırı dinsiz ve yaramaz bir okul çocuğu olan Leonardo’dan en kutsal Hristiyan emaneti olan ikinci bir Kutsal Kefen –gizlice de olsa- isteseydi, Leonardo kesinlikle çok memnun olur ve eğlenirdi.

Öte yandan Leonardo’nun ustaca yaptığı şakalarının ardında resimlerinde de gördüğümüz gibi, aslında daha karanlık ve genellikle ciddi öğeler vardı. Bildiği ve kabul ettiği gizli doğaüstüculük hareketinin ana kuralları temelinde özetledikleri, o 1519’da öldüğünde bulundu. Okült tarihçisi Dame Frances Yates’e göre Leonardo kesinlikle ‘doğaüstü felsefeye göre düşünüyordu’³⁶, doğruluk peşinde olanlara meydan okuyan entelektüel dinsizlik kovalamacalarla çevrelenmişti. Dr. Yates bir akademisyen cesaretiyle, ‘Büyücü gözüyle bakmazsak, bir ressam olarak matematiksel ve mekanik çalışmalarını birleştiren Leonardo gibi bir kişiliği nasıl anlarız?’³⁷

17. yüzyıl başlarında özgür düşünen entelektüeller arasında bazı belgeler dolaşmaya başladı. Bu belgeler Almanya’da hazırlanmış ‘Doğaüstü Felsefe Bildirgeleri’³⁸ ve simyayla yakın bağlantılı gizli Büyücü³⁸ kardeşliğini anlatıyordu. Simyacı, si-

hirbaz ve Kabalistlerden oluşan Kardeşlik, oluşumuna 106 ya-şında ölen Christian Rosenkreutz ile başladı. Rosenkreutz son-suz ve gizemli ışık kaynağıyla aydınlatılan bir mezarda yatıyor-du. 'Rosenkreutz' –Hristiyan sembolüyle hiç bağlantılı olma-yan³⁹- 'Gül Haç' anlamına geldiği için, öyküsü gizli yerlerde bulunan doğa üstücü 'ışığın' sürekliliğine dayanan bir benzet-mededen ibaretti. Bu tür bir kardeşlik Leonardo zamanında var olsaydı, coşkulu bir üye olacağı kesindi, zira resmi olmayan bir şekilde de olsa tanınmayan bir yüz değildi. Temelde büyü ve simyayla ilgilenen benzeri gruplar, gizli bilgileri Engizisyon'a karşı korumaya çalışıyordu. İdeal doğaüstücülük kapsamında paylaştığı başka düşünceleri de vardı –ilüzyon ve hile eğlence-si. Tobias Churton'un *Gnostik Felsefe* (2003) için yazdığı önsözde Dr. Christopher McIntosh şöyle der:

Hollandalı tarihçi Huizinga, klasikler arasına giren kitabı *Homo Ludens* [Oyuncu Adam] ile oyunculuğun tarih boyun-ca insan kültürü üzerindeki öneminden bahseder. Bence oyunculuk ruhu, Gnostik inancın damarlarında akan en önemli unsurdur... Churton, Büyücü Simon'u örnek olarak gösterir. ⁴⁰

Churton'un önceki kitabı *Altın İşçileri*'nde,

Doğaüstücüleri, bilim ve din arasındaki uçuruma başarıyla yerleştirir. Din, felsefe, bilim ve sanat temelinde evrensel bir bilgi sistemi oluşturarak bu uçurumdan uzak kalmaya gayret eder. Doğaüstücüler, bu görüntüyü oyunculuk ve olağanüstü güzellikte yaratılmış bir mitolojiyle birleştirmiştir. ⁴¹

Leonardo her açıdan olağanüstü bir doğaüstücüydü: bilim-sel, sanatsal ve 'dini' (örneğin Yahyacılığı) hassasiyetleri ile zen-

ginleşerek, şaka ve oyunculuk anlayışını geliştirdi. Doğada her şeyi birbirine bağlayan uzak görü yaklaşımıyla, daima karşıt olasılıklara ulaşıyordu. Paris'teki bir salona asılan 19. yüzyıl ait doğaüstücü posterde Kâse'yi Koruyan kişi Leonardo olarak betimlenmiştir...

Kefen şifresini kırmak için benzeri bir anlayış gerekmektedir; örneğin *Kayalıklar Bakiresi'*nde Bakire'nin başının üzerinden yükselen devasa erkeklik organı veya genç 'Aziz Yahya'nın' kaddını görüntüsü veya *Son Akşam Yemeği'*ndeki hançer gibi.

Bir çocuk bile –özellikle bir çocuk bile⁴²– Torino Kefeni'nin sahte olduğunu anlayabilirdi. Öncelikle, adamın boyu gerçek olamayacak kadar uzundu. İsa'yı sardığı düşünülen kumaşın önü ve arkası, başının üzerinde gelişigüzel birleşiyordu –fakat adama arkadan bakıldığında önden görüldüğünden iki inç daha kısaydı. Kefenli adam aslında önden 6 feet 10 inç, arkadan ise 6 feet 8 inç'ti ancak Yeni Ahit'in hiçbir bölümünde İsa'nın aşırı uzun boylu olduğundan ve başının eğik durduğundan bahsedilmemektedir. İncil, fiziksel görünümle çok fazla ilgilenmese de, İsa bu kadar yapılı ise özellikle 'uzun boyun' krallarla özdeşleştirildiği bir dönemde mutlaka boyundan söz edilmiş olması gerekirdi.⁴³

Ulusal Fotoğrafçılık, Film ve Televizyon müzesi danışmanlığına dayanarak, 1999'da Clive Prince'le birlikte Kefen'deki adamın boyuyla ilgili 'Açıklanamayanlar' teorimizi deneme fırsatımız oldu. Müze, yerden iki feet yükseklikte yekpare hafif bir kutunun üzerinde görünen ve Kefen'in devasa ölçülerini vurgulayan tam boyutta bir fotoğraf özdeşkopyası hazırladı. Ziyaretçiler her açıdan görebilmek amacıyla imgeye belirli bir mesafeyle ve yukarıdan bakmak durumundaydı –hacılar gibi omuz omuza itişip kakışırken göz seviyesindeki birkaç inç farkı görmeye çalışıyorlardı. Clive tam olarak 6 ft boyundadır dolayısıyla tam yanına başa baş gelecek şekilde Clive'i yatırıp Kefenin

boyunu ölçme fırsatımız oldu. Müze personelinden de yardım aldık. Ve evet, Kefenli adam imkânsız bir şekilde uzundu... Elbette tasarlanmış bir imge olarak herhangi bir uzunlukta olabilirdi, peki bu durumda Leonardo gibi bir deha böyle bir hatayı neden düzeltmedi? Gülünç uzunluk *özellikle* mi tasarlanmıştı?

500 yıl önce *Kayalıklar Bakire'si* resminde devasa erkeklik organını betimleyen, Aziz Yahya'yı bir kadın gibi resmeden, *Son Akşam Yemeği'*nde hiç kimsenin fark etmediği hançerli eli çizen adamdan bahsettiğimizi unutmamalıyız. Leonardo, kesinlikle bir psikologtu, insanların sadece görmek istediklerini gördüklerini çok iyi biliyordu. Yaklaşımı doğru olmasaydı, başyapıtlarının boyası kurumadan sorun yaşamaya başlayabilirdi. Çoğunluğun fark etmeyeceği belirli 'hatalar' yapıyordu, çünkü sıradan insanlar onu ilgilendirmiyordu ve fark etmeyeceklerini zaten biliyordu. Niyeti 'farkı farkedecek' olanlara ulaşmaktı.

Leonardo sadece olağandışı uzunlukta bir İsa yaratmakla kalmadı, adamın başı resmen kesikti. Fotoğraf negatifi incelendiğinde, boyun üzerindeki çizik diğer bütün ayrıntılar gibi çok rahat görülebiliyordu. Her şey makul bir şüpheden yine uzakta kalmıştı: bir bilgisayar programıyla imge incelendiğinde türün sınırlarını belirleyen harita⁴⁴ ortaya çıktı, çizginin konumu tam olarak aynı yerde bitiyordu ve göğsün üst kısmına ulaşıyordu. Peki, buna ne gerek vardı?

Sebeplerden biri mutlaka uygulanabilir olmasıydı. Başa ait imgenin ön yüzü, arka taraf ve önün geriye kalan kısmıyla aynı zamanda yapılmamıştı. Yüz ve vücudun orantısı farklıydı⁴⁵. Baş, arka kısmına göre daha küçük ve orantısız şekilde dardı⁴⁶. Kulaklar yoktu, onun yerine yüzü ⁴⁷ tuhaf bir şekilde çerçeveleyen, yüz ve saçlar arasında siyah şeritler vardı.

Deneylerimiz sırasında bu kısaltmanın aslında camera obscura ile kullanılan bir lensin yan etkisi hatta kısa bir balıkgözü etkisi olduğunu fark ettik. Leonardo'nun kendi lenslerini kul-

landığı biliniyordu, hatta kendine hoş görünömlü lacivert bir gözlük bile yapmıştı. (Yine de merakımızı gidermiş sayılmayız, gözlerini ışık ve ısıdan neden korumaya çalışıyordu? Acaba –bizim düşündüğümüz gibi⁴⁸- Kefen üzerindeki çalışmaları için küçük imgeler yaratılırken 24 saatten daha fazla ışık ve ısı gerekliliği sebebiyle mi gözlüğü yapmıştı?⁴⁹) Lens sorgulaması bizi heyecanlı bir farkındalığa taşıdı: Torino Kefeni’ndeki yüz için çalışırken Leonardo’nun en azından bir lens kullandığını biliyorduk çünkü negatif üzerindeki karanlık daire ve pozitif üzerindeki açık çizgi, yüzün ortasında –burun kemiğinde- açıkça görülebiliyordu. Açıkçası, bu lensin fotoğrafıydı⁵⁰.

Karşımızdaki Leonardo olduğu için tek bir açıklama asla yeterli değildi. Çok yönlü olduğu için aklımızı, yüreğimizi ve ruhumuzu (ve elbette sıra dışılığımızı) ortaya koymamız gerekiyordu: hiçbir kalıba uymayan ifadeleri ruhun özünü titretmekte, bazen de yüreği heyecanla sarsmaktaydı. *Kayalıklar Bakiresi* resminde bekâret konusunda uzlaşmaya hiçbir şekilde yanaşmayan hicivi ile aslında sanatsal açıdan hayret edilecek kadar karanlık bir öfkeyle doluydu –ki bu öfke ‘görebilene’ 500 yıl sonra bile seslenebilmektedir.

Leonardo’nun resimlerindeki sıra dışı Yahya sembollerini düşünecek olursak acaba Tornino Kefeni’ndeki kesik baş betimlemesiyle ‘başı kesilmiş olanın’ –ahlaki ve ruhsal açıdan- çarmıha gerilenin ‘üstünde’ olduğunu mu anlatmaya çalışmaktadır? Etkileyici ve mutlak olan bu sembol kesinlikle gerçek ‘Da Vinci şifresi’ olmalıydı...

Yüz, neredeyse kesin olarak Leonardo’ya aitti (resimlere bakınız). Eserlerine kendini eklemeyi seviyordu –örneğin Büyücüye Hayranlık veya Son Akşam Yemeği’ndeki Aziz Thaddeus gibi: Aziz Thaddeus’un bilinmeyen sebeplerin azizi olması elbette şaşırtıcı değildir. Aziz Thaddeus resmi bile saçının yanındaki ayırımdan yumru burnuna kadar kefenli adama ayrıca çok benzemektedir.

Leonardo'nun Kefen⁵¹ çalışmasında hile yaptığını bilen diğerleri, İsa'ya olan saygısından kendi yüzünü İsa'ya benzetmeye çalışarak kullandığını düşünür. Fakat dinsizliğini bir an için bir kenara bıraksak bile, yaşadığı döneme ve yere göre düşünüldüğünde gerçekten akla gelmeyecek bir yaklaşıma sahiptir. İsa'nın kutsal kanıyla kendini bütünleyerek kutsal kurtarıcı olacağını düşünüyordu: hile yapmak, tamamen dine saygısızlıktı. Kilise'nin gerçek oğlunun, Kurtarıcı'nın yüzü ve bedeniyle böylesine uç bir noktada özgürleştirilmesi iman sahibi insanların kolayca inanacağı bir durum değildi. İsa'nın parçalanmış ve kanlı vücuduyla ilgili hile yapmak ne Cennet'i görme umudu taşıyanlar ne de en aşağılık olanlar için anlaşılır değildi. Öte yandan heyecanlı bir 'İsa karşıtı' İsa'yı ahlaki açıdan betimlemiş hem de kendi suretinde yaratmıştı –Leonardo bu fırsatı elbette kaçırmadı. Kendini hem Tanrı'nın torunu olarak gördü hem de babası olmaya hevesliydi!

Tarafsız incelenecek olursa 19. yüzyıl sonlarına doğru yarattığı 'sihirli' imge ilk kez tab edilip negatifine⁵² bakıldığında ortaya çıkan ayrıntının ne kadar büyük bir sıçrama yarattığını hiç bilmeseydi de Torino Kefeni ile Leonardo son derece başarılı olmuştur. (İhtimal dâhilinde olmasa da Leonardo acaba bir şekilde negatifteki Kefenli adamı görmüş olabilir miydi? Lucifer dehası nasıl bir iş yarattığının farkında mıydı? –yoksa bu, sadece karanlıkta çekilmiş bir karemiydi? Bir gün ne olduğunun araştırılması umularak gelecek nesillere ulaştırılmak üzere, türlerle ilgili bilgi içeren denize atılmış mesajlı bir şişe miydi?)

Leonardo, insanlık dışı şekilde korkunç kırbaç darbeleriyle çok kötü dövülmüş ve kapalı kapılar ardında çekiçle çivilenmiş olan cesetleri anatomik araştırmaları için kullanıyordu. Üzerinde çalıştığı ceset gerçekten çok kötü dövülmüş, kamçılanmış, elleri, boşlukları ve ayakları lime lime edilmişti. (Başında Dikenli Tacın izleri vardı, fakat mükemmeliyetçi olan Leonardo dinsiz

sanatı için acıya katlandı. Aslında yüzde yara izi yoktu ve işken-ceyle öldüğü iddia edilen biri gibi görünmüyordu) Vücut dik konumdayken çivilenmişti, acımasız uygulamayı gösteren çivi izleri bileklerde ve avuç içlerinde vardı. Leonardo hiçbir zaman çarmıha gerilmeyi resmetmemiş olsa da hikâyeyi karmaşık hale getiren bir kaynak, biyografi yazarlarını uzunca bir süre şaşırtmaya devam etmiştir. 1489 tarihli kaynakta ilginç bir insanın ödünç aldığı bir şeyden bahsedilir: ‘...Gian de Bellinzona, parçaladığı kemikten çiviği kolayca çıkardı...’⁵³. Leonardo’da kendi amaçları doğrultusunda çarmıha germe üzerine deneyler yapıyordu.

Kefenin üzerinde bilindik türden bir boya⁵⁴ yoktu, yaranın etrafındaki gerçek kandı. Her şeye kusur bulan biri olduğunu söylemek istemediğim için dikkatli bir deha olarak tanımlayacağım Leonardo, uygunsuz bir boyayla başyapıtını kirleterek berbat etmemek için kan kullanmıştı. (Benzer şekilde, diğerleri arasında sivrilen, mükemmeliyetçi deha 1500 yıllık olduğu düşünülen emanet üzerindeki kumaşı olduğu gibi alıp kullanamazdı.) Gerçi heyecan verici bir şekilde ruhunu kendi kanıyla Lucifer’e verdiği de söylenebilir.

Da Vinci’nin en önemli çalışması Torino Kefeni’ni üzerinde yaptığı hile sayılabilir. Bu çalışma, inanılmaz bir şaka niteliğindedir –gerçek bir *commedia* olduğunu söylemek daha ciddi bir yorum olacaktır- ve böylece Kilise hatta Kilise kurucusunun işlerine burnunu sokmuş olur. İlk kez biyografisini yazan Giorgio Vasari: ‘Leonardo... Bütün dinleri... Dinsiz doktrinine dayandırıarak... Şekillendirdi’ der. Alıntı aslında yeterince ölçülü olmasına rağmen sonraki baskılardan çıkarılmıştır, onun yerine Leonardo’nun ölüm döşegindeki tövbeleriyle⁵⁵ ilgili kısa ve pek inandırıcı olmayan bölüm eklenmiştir.

Vatikan’ın asla desteklemediği Kefen olayı bir iki kez karar değişikliği yapılacakmış gibi görünseler de çoğunlukla meraklı

gözlerden, hava kirliliğinden ve modern yaşamın vereceği zararlardan uzak tutulmuştur. Zaman zaman Torino'daki katedralde sergilenen Yahyacı kâfire ait *fotoğrafa* bakarak dua eden dindarları ve hacıların çarmıha gerilmesini betimleyen dini esrimeleri izleyen eski ustanın gölgesi şüphesiz çok eğleniyordu.

Hristiyan olmayanlar için sırf *chutzpah*'ın varlığı bile nefes kesmektedir ve her anlamda şaşırtıcıdır. Kefen'in imgesine ait negatif incelendiğinde görülecek sıra dışı temas yüzünden –Bakire'nin başının üstündeki karanlık kayalarda da olduğu gibimidenize beklemediğiniz bir darbe yiyebilirsiniz. Leonardo'nun kasıtlı, olağanüstü ve zekice yaptığı dinden uzak bu başyapıtla karşı karşıya geldiğinizde birçok kişinin deneyimlemek istemediği türden bir gerçekle karşılaşabilirsiniz.

Kefenin üzerinde İsa'nınki yerine kendi yüzünü kullanarak böylesine sıra dışı bir yan etki yaratabileceğini Leonardo bile tahmin edemezdi –zaten tahmin etseydi gülmekten yerlere yatarı. 15. yüzyıl sonlarında Torino Kefeni sergilenmeye başlamadan daha önce sakallı betimlemeleri yapılmış olsa da İsa'nın popüler sanatla ortaya çıkışıyla oluşan sınır, benzerliği belirgin olarak değiştirmiştir. İlahi görüntü birdenbire çok uzun boylu, ortadan ayrılmış kıvılcı saçlı, koca burunlu, geniş omuzlu akıldan çıkmayacak kadar güzel bir adam haline dönüşmüştür. Başka bir deyişle kültürel açıdan İsa olarak görmeye alıştığımız kişi aslında Leonardo'dan başkası değildir –Da Vinci Şifresi'ne ilham veren şaşırtıcı bir zafer daha! Alçıdan yapılan heykelleri düşünecek olursak sayısız vitray penceredeki çarmıha gerilmiş bedenler 1. yüzyılda yaşamış Musevi öğretmen ve büyücüye değil, 14–15. yüzyılda yaşamış Yahyacı yüreğiyle İsa'dan nefret eden İtalyan eşcinsel ve kâfire aittir. Bu durumda yine toplu bilinçsizlik temelinde –hafiften titreyerek– midemize bir yumruk inmektedir.

Kefen –Da Vinci mirasının meyvalarına hak ettikleri değerin verileceği, hacılardan, rahiplerden, mum ve tütsülerden

uzaktaki fotoğraf veya bilim ve teknoloji müzesinde- bir gün mutlaka dikkat çekecekti. Kefen aslında dua edilecek bir şey değildi ve belki de hiçbir şey önünde dua etmeye değmezdi.

Kapalı Kapılar Ardında

Hıristiyanlığın ilk günlerinden itibaren Aydınlanma çağına dek, bilimsel deneyler ve entelektüel girişimler otoriteler tarafından engellense de yeterince tutarlı değillerdi -Papa'nın bakış açısına bağlı olarak- ki zaten genel olarak Kilise'nin bilgi fazlalığından, tartışmalardan ve farklı düşünce şekillerinden memnun olduğunu söyleyemeyiz. Elbette 'bilgi' anlamına gelen Yunanca ve Latince'nin öğrenmeyle ilgili temsil ettiği iki unsur -*scientia* ve *gnosis*- en çok karşı çıkılanlardı. Solak, eşcinsel, vejeteryan, Yahyacı, fotoğrafçı, havacı, anatomist olan Leonardo, yasaklanan her şeyin tam bir karışımıydı. Yüksek mevkideki arkadaşları sayesinde kurtulmayı başardı fakat yine de sıkça yer değiştirecek kadar tedbirliydi. (Ölümüne yakın 1513'te, Papa X. Leo hastanelerde, mezarlıklarda, morglarda yaptığı anatomik çalışmalarından dolayı hoşnutsuzluğunu dile getirdi.)

İnsanın bilgi dağarcığına olan katkılarına rağmen dinsizlik şekli eşsizdi. Leonardo, kapalı kapılar ardındaki çalışmalarıyla yanlış anlaşılmalardan ve işkencelerden uzak antik inancı canlandırıyor. Gizli araştırma yapanlar genellikle 'simyacı' olarak bilindiği için bizim araştırmacı bilim adamı olarak adlandıracağımız durum, bir tür şemsiye terimiydi. Simya kabul edilebilirdi fakat karmaşık bir işti, cinselliğin ağırlıklı olduğu gizemli ve ruhsal uygulamaları gerektiriyordu: saygın ezoterik inancın temelinde kutsal cinsellik olduğunu bu noktada bir kez daha söylemeliyiz⁵⁶.

Gerçek simyacılar genellikle metalleri altına dönüştürmeye çalışarak hayatlarını boşa harcayan çılgın şarlatanlar olarak kötü bir itibar edinmişlerdi. Boş kafalı ve maddeci sayılan "üfü-

rükçülerden" sayılmamak için üstün ruhsal bilgi ve erdem sağlayan, ölümsüzlüğe yakın bir yaşam sunan iksir veya Felsefe Taş'ını aramak gibi daha ağır konulara yoğunlaşmak gerekiyordu. Günümüzde bütün dünya çocukları, J.K. Rowling'in Harry Potter kitapları sebebiyle Nicholas Flamel'in sihirli taşı bulunduğunu düşünmektedir. Flamel gerçekte, 14. yüzyılda sevgili eşi Perrenelle ile Paris'te yaşamıştır. 17 Ocak 1382'de eşiyle birlikte 'Büyük Çalışmasını' gerçekleştirmiştir. Sonuç olarak, yüzlerce yıl yaşadıklarına dair bir sürü söylenti çıkmıştır.

Birçok simyacının çalışması mecburen sınırlı kalmıştır. Birçoğu sadece metalleri daha iyi bir şekle dönüştürmenin yollarını değil bütün sınırlamaları aşıp laboratuvarında yaşam yaratarak gerçek Lucifer dünyasına adım atıyorlardı. İlk 'tüp bebek deneylerinin' okült hizmetlileri tarafından telaşla hazırlanan ve normal yollarla yaratılmadığı için kutsal sayılamayacak türden cenin olduğu düşünülmektedir. Söylemeye aslında gerek yok ama iddia edilen olaylarda kullanılan ceninler, çoğunlukla hayalgücü sınırlarının çok ötesinde oluşmuş ürünlerdi, yine de bilimadamlarının 'Tanrı'yı oynama' çalışmaları 21. yüzyıl için eşsiz bir örnek teşkil etmektedir.

Büyük fizikçi, simyacı/büyücü Aureolus Philippus Theophrastus Bombast von Hohenheim'ın -kısaca Paracelsus (1493-1541)- dediğine göre, 'iyileri olduğu kadar kötülerini de bilmek gerekir, kötüyü bilmeden iyiyi kim anlayabilir ki?'⁵⁷ Bu anlamda aktif bir Luciferci sayılan Paracelsus aşağıdaki yöntemle küçük yaratıklar yaratmıştı:

Meni, kapalı bir kaptan bozulmaya başladıktan sonra kırk gün boyunca at rahminde bekletilir ve hareket etmeye başlayana dek gözlemlenir. Bu aşamada belirli bir ölçüye kadar insan gibidir fakat şeffaf ve bedensizdir. Eğer bundan sonra insan kanında bulunan bazı besinlerle dikkatli bir şekilde

beslenmez ve at rahminde kırk gün boyunca aynı ısı koşulları altında korunmazsa, bir kadının doğuracağı çocukta bulunan tüm özelliklere sahip sadece biraz daha küçük, yaşayan bir insan yavrusuna dönüşebilir. Biz buna homunculus (cenin) diyoruz, sonrasında bu oluşum büyüyüp zekâsını kullanmaya başlayana dek itinayla bakılarak eğitilmelidir.⁵⁸

(Septiklere göre, bozulmakta olan madde bir süre sonra kesinlikle hareket etmeye başlıyordu –fakat bir sinek kurdundan daha okült değildi.)

1658’de sihirli bir aynayla imgeleri yansıttığı için tutuklanan Gian Battista della Porta, farklı türlerin nasıl eşleştiğini ve ortaya çıkan canlıların nasıl olacağını anlatmıştır⁵⁹. Della Porta büyü yöntemleri kullanarak dikkat çekmeye çalışmış ve yazdığı talimatlarda ‘eğlenmek için nasıl küçük köpekler yaratılacağını’⁶⁰ anlatmıştır. Paracelsus, küçük homunculi’de büyük bir potansiyel görmüştür:

Tanrı’nın bir ölümlüye açıkladığı en önemli sırlardan biri budur. Tanrı’nın bir mucizesidir, sırlar arasında en önemli olanıdır. Her şeyin ortaya çıktığı ve artık saklanacak bir şeyin olmayacağı zamanın sonuna dek sır olarak kalmalıdır. Şimdiye kadar insanlar bu konuda herhangi bir bilgi sahibi olmamasına rağmen, aynı kaynaktan oldukları için orman ve su perilerinin, devlerin çoktan beri bildiği bir şeydir bu; zira homunculi’den insana ulaşana dek aradaki süreçte gizli olan her şeyi ve düşmanlarının üstesinden gelmeyi bilen devler, pigmeler ve diğer muhteşem canlılar var olmuştur.⁶¹

Büyük Paracelsus bile, eski haritaların üzerinde ‘orda, burda ejderhalar olsun’ denildiği gibi zihninde bazı işaretler taşı-

yordu. Söylentiye göre; yaşlanıp öldüğünde küçük parçalara ayrılarak at gübresine gömülmek ve kuvvetli genç bir adam olarak yeniden doğmak istiyordu. Fakat yardımcısı onu hemen gömdüğü için muhteşem plan uygulanamamıştı.

Kendini 'Tıbbın İsa'sı'⁶² sayıyordu –fazla çalıştığı için adlarından biri 'abartılıydı'. Paracelsus; mineraller, metaller ve maddelerin hastalıklarıyla ilgili araştırmalarına başlamadan önce Basel Üniversitesi'nde simya ve kimya okumuştur. 'İsteğe bağlı davranışların' önemsiz olduğuna inanıyordu, homeopatiyi* buldu, 'anestezi amacıyla eter ve sakinleştirici olarak afyon' kullanmaya başladı, 'sudaki bazı minerallerin guatr hastalığını etkilediğini'⁶³ açıkladı ve silikozu** ilk tanımlayan insan olarak tarihe geçti. 'Eğer ruh, huzur içinde değilse, beden de değildir' açıklamasını yaptı. Tüme varıma dayalı tıbbın kurucularından sayılıyordu ve kuşaklar boyu fizikçileri etkileyen başlıca kişi oldu, homunculi ile ilgili düşünceleri bile ciddiye alındı.

1638'de Laurens de Castellan, 'Rare et Curieux Discours de la Plante Appelée Mandragore' ile ilgili yaptığı yorumunda, birçok insanın Paracelsus'un homunculus'a dayanan teorilerinin 'şeytani türden bir sihir' olduğunu düşünerek karşı olduğunu söyledi –başka bir deyişle gerçek olabilirdi fakat, ancak şeytani yollarla yapılabilirdi. 1672 yılında bilimadamı Christian Friedrich Garmann, insan yumurtasının evrimi hakkında yazdığı 'Paracelsus'un kimyasal homunculus'u'⁶⁴ adlı makalesinde, ceninin ana rahmi dışında da oluşabileceğini belirtmiştir. 1679 yılında ise İskoç doktor William Maxwell *De Medicina Magnetica* adlı kitabında, 'tıpkı bitkilerde bulunan minerallerin deney tübünde benzer mineraller üretmesi gibi, insan kanında bulunan mineraller de insan imgesine – Paracelsus'un gerçek homunculus'una⁶⁵ – örnektir.

* sağlıklı bir kişide bir hastalığı yaratacak maddelerden az dozlarda vererek sağlıksız bir kişide o hastalığı tedavi etme yöntemi.

** bir akciğer hastalığı

İnek rahiminde, sezgileri kuvvetli ve sihirli varlıkların büyüme olasılığının iddia edilmesi de ayrıca önemlidir. Leonardo'nun inek rahmine çizdiği mükemmel durumdaki insan yavrusu daima –özellikle kadınlar açısından- tipik bir Da Vinci şakası olarak düşünülmüştür. Anneliğin kutsallığını kurnazca eşelemeye çalışsa da bir yandan da büyüleyici homunculi kavramını hayranlıkla eleştiren bir yorum sayılabilir. Leonardo'nun –bildiğimiz kadarıyla- robotlardan biraz daha az ürkütücü, 1495'de⁶⁶ yarattığı kendiliğinden hareket eden insansı canlılar bulunmaktadır. Savaş takımlarını kuşanıp, ağzını açıp kapamak, başını oynatmak, oturmak, kollarını hareket ettirmek ve diğerlerine otomatik sesler iletmek üzere tasarlanmıştır. Leonardo'nun robotlarla ilgili öncülüğü, Mark Rosheim'in 'Nasa Johnson Uzay Merkezi için hazırlanmış 43 elektrik dönüşümlü robotları ile doruğa ulaşan ve Freedom Uzay istasyonu hizmetinde kullanılan', 'mekanik insan' veya 'anthrobot' çalışmalarına ilham vermiştir. Dolayısıyla, Leonardo'nun görüşü gezegen sınırlarımızı aşarak evrene açılmaktadır⁶⁸.

İnsan şeklinde hareket eden makinelerin yapılması modern insan için o kadar şeytani sayılmayabilir fakat kilise her zaman ki gibi bu tür konulardan hoşlanmamaktadır (aşağıya bakınız). Uzaya gitme çalışmaları ve astronomik araştırmalar onların bilgi alanlarına dâhil değildi. Leonardo'nun sadece kendine sakladığı not defterlerinde yer alan karalamalardan birinde, 'Ay'ı yakından görmeyi sağlayacak gözlük' yapmaktan bahsediyordu. Fakat Galileo ve Kopernik'in bir kuşak sonraki astronomik girişimleri bile Engizisyon tarafından saygı görmemiştir.

Meleklerin Dili

İngiliz Dr. John Dee (1527–1606) bir robot tasarımı –böcek şeklinde mekanik bir oyuncak- yaptığı için büyücü unvanını almıştı. Nasıl olduysa sonra akademisyen olarak ilerlemeye baş-

ladı –on beş yaşındayken Cambridge’e gitti ve karanlık işlerle uğraştığına dair dedikoduların ondan önce vardığı yeni kurulan Teslis bölümünde Yunanca okutman olarak göreve başladı.

Avrupa’da mevcut tüm bilim türlerini araştıran akademisyen Dee, astroloji, matematik, denizcilik, tanrıbilim hatta ayinsel büyü ile ilgili bütün tartışmalara katıldı –fakat her zamanki gibi en çok ilk aşkı astrolojiye yoğunlaştı⁶⁹. Zaten hayatını teklikeye atan da astroloji ile ilgili çalışmalarıydı.

1553 yılında Kraliçe I. Elizabeth’in geleceği, fanatik bir Katolik olan (işkence görüp yakıldıktan sonra ‘Kanlı Mary’ adını alan)⁷⁰ kızkardeşi Kraliçe Mary’nin elindeydi. Prenses Elizabeth, kız kardeşinin yıldız falına bakması için Dee’yi çağırttı, Mary’nin ne zaman öleceğini merak ediyordu. Fakat Kraliçe misilleme yapmak için büyüyle onu öldürmeye çalıştığı gerekçeyle astroloğu hapse attırdı. Böyle bir idare altındayken, şeytanla işbirliği yaparak vatana ihanetle suçlanan biri olarak tuhaf bir şekilde hayatta kalmayı başardı: 1555’de serbest bırakıldı sonra dinsizlik suçlamasıyla tekrar tutuklandı, yine mucizevi bir şekilde kurtulmayı başardı.

Mary öldükten sonra, Elizabeth 1558’de tahta geçti ve Dr. Dee’yi saray astroloğu olarak atadı –‘ajan 007’ olarak yabancı ülkelere yaptığı ziyaretlerin gizliliği doğrultusunda- başlıbaşına bir casus olduğu halde, söz konusu olan istihbarat ajanları olduğunda zor kanıtların kolay ele geçirilmediğini biliyordu. Kraliyet yardımıyla Dee iyi bir kariyer sahibi oldu. Simya ile ilgili çalışmalarını *Hiyeroglifsel Zihin*’de (1564) toplayarak Macar İmparatoru II. Maximillian’a ithaf etti ve Avrupa genelinde ününün yayılmasını sağladı. Shakespeare’in *Fırtına* adlı oyununda Prospero kisvesiyle ortaya çıkarak, mutlu bir edayla: ‘Yapacaklarım zihnimde bir araya geldi: tılsımların bozulmuyor, ruhlar itaat ediyor ve zaman, arabasıyla yukarıya doğru çıkıyor’⁷². İlk kitabı amacına uygun olmasa da altın çağda orta yolu bulmayı ba-

şardı. İkinci kitabı ise hayatını tamamen değiştirdi ve ilginç okült bağlantılarıyla uzun bir yolculuğa çıkmış oldu...

1581 yılında okültist, simyacı, büyücü ve ölü diriltten Edward Kelley ile tanıştı –Kelly medyum olduğunu belli etmeye hevesli görünmese de büyüyle uğraşan herkes bu anı yaşamak isterdi. Dee'nin ilahiyat yeteneği çok gelişmiş değildi, gizli dünyaya bütünüyle açılmayı ise imkânsız görüyordu. Kelly bu anlamda meslektaş olarak Dee'nin dualarına cevaptı fakat muhtemelen sahte para basmaktan dolayı kulaklarının kesilmiş olması gibi önemsiz suçlarını siyah şapkasıyla kapatmaya çalışsa da görüntüsüyle ilgili haberler astroloğun Mortlake, Surrey'deki evine kadar ulaşmamıştı. Kelly'nin sahtekâr bir avukat olarak karanlık bir geçmişi vardı, üzerine mülk geçirmek ve diğer yarı profesyonel suçlardan hüküm giymişti. Dee'yle ilk tanıştığında kendini 'Talbot' adıyla tanıtmış ve 1582 Mart-Kasım ayları arasında bilgili saray astroloğuna kendini sevdirene kadar bu adı kullanmaya devam etmiştir. Dee'nin yazdığı günlüklerde 'Talbot' adı aniden ortadan kaybolarak yerini 'E.K.'ye bırakmıştır. Dee'nin dördüncüsü *Gizem Kitabı*, Kelly'yle yakınlaşmasından sonra⁷⁴ ortaya çıkar ki ilişkilerinin yıpranması ilk kez belki de bu şekilde başlamıştır.

Kelley, 1570 yılında metallerin nasıl değiştirildiğini anlatan simyayla ilgili bir belge bulmuş ve sekiz yıl sonra 1 libre kurşunu saf altına dönüştürmeyi başarmıştı. Kral ve prenslerin aç gözlerinde salınan etkili bir ödül olmasına rağmen, ruhsal ve zihinsel zenginliğe göz diken Dee'ye verdiği şey altından farklıydı. Mefisto'nun Faust'a yaşadığı gibi tam yirmi yedi sene Dee'nin evinden çıkmadı: etkileyici, yaptırımcı ve Aden'de yoldan çıkmış başka bir yılan gibiydi.

Kelly, kristal küre gibi taşları çeşitli yöntemlerle kullanarak gaipden haber veriyordu. Samuel Butler'ın (1612–80) *Hudibras*'ta sert bir şekilde ifade ettiği gibi⁷⁵: 'Kelly bütün ustalığını

Şeytan'ın baktığı cama, taşa ve her şeye, onunla saklambaç oynayarak, derinliği olmayan tüm sorunları çözmüştür'. Kelly herkesi 'yerinden sıçratmakta' çok becerikliydi -uzaktaki yerleri veya zamanı görmek için parlak bir zemin üzerinde obsidiyen⁷⁶ dış bükey ayna kullanıyordu veya medyum olarak insan olmayan varlıklarla -örneğin Uriel'le- iletişim kuruyordu.

(Vaftizcinin koruyucusu olduğu için büyük olasılıkla Yahya'nın kafatasını ilahi amaçlar doğrultusunda Uriel temsil ediyordu. Ortak çağ başlangıcında gaipten haber alma yeteneği olan gençlerin alınlarında 'Uriel' yazdığının düşünülmesi önemlidir.)

Başmelek, sözlerini her zaman yerine getirmeyen varlıklarla kurduğu tehlikeli temaslarda işe yarayacak koruyucu tılsımla ilgili talimatları vermişti. Yıllar sonra Dee, mutlak okült sembolü olduğunu düşündüğü 'Monas Hieroglyphica' üzerine çalışmaya başladı.

Sonraki yedi yıl boyunca Dee ve Kelly sürekli birlikte çalıştılar. Büyücü, yeni ayinlerin yanı sıra -Aden'de konuşulan dil olan- 'antik Enoch dilini' öğrendiği meleklerle yaptığı konuşmaları kaydetti. Notlarının birçoğu tamamen anlaşılamamakla beraber geriye kalanlar çoğunlukla Enoch dil bilgisiyle ilgiliydi, diğer ayrıntılar ise özgün öngörüler olarak ortaya çıkıyordu. Örneğin, 5 Mayıs 1583'te Uriel, Kelly'e rahatsızlık hissi veren karanlık ufukta ilerlemekte olan çok büyük bir gemi filosu gösterdi, sonraları bu görüntünün 1588'deki İspanyol donanması olduğu düşünüldü. Dee, uğursuz düşman gemileri olduğunu hemen söylemişti. İngiltere'nin İspanyol donanmasından mucizevî bir şekilde kurtuluşunun anısına madalyonlar basıldığında, üzerinde: 'Tanrı rüzgârını gönderdi ve dağıldılar' yazıyordu. Uriel'in bahsettiği başka bir görüntüde ise bir kadının 'siyahî bir adam' tarafından başı kesiliyordu -siyah cübbeli cellâdın elindeki İskoç Kraliçesi Mary.

'Çalışmalarının' büyüye dayalı olmasının altında, Dee'nin Hristiyanlığın mutlak birliğine coşkuyla geri dönme isteği vardı -fakat etrafında gördükleri sadece çekişme ve bölünmeler, zulüm ve yobazlıktı, dinle yeniden birleşmesi ancak mevcut düzene karşı çıkarak yapılabilirdi. Uriel: 'Peygamberin bahsettiği günler geldi, dünyada hiçbir inanç kalmadı. Din yeniden ele alınmalı ve insanlar Tanrı'nın yaptıklarını yüceltmeli. *Ben Tanrı'nın ışığıyım.*'⁷⁷ Gnostik yaklaşım, belirgin olarak tekrarlanmaktadır, örneğin melek Madimi, Dee'ye:

İşte bak, sana erdem bahsetti. Ancak daha anasını vermedi. Çünkü bir kadın ne zaman doğuracağını her şeyin anası olan Tanrı'dan daha çok bilse...⁷⁸

Meleklerle konuşulanlar çoğunlukla renkli ve şifreliydi, iki adamın seçilmiş olduğundan bahsetmedikleri zamanlar çok nadir oluyordu, örneğin 'siz peygamber olma yolundasınız, günahlarınızdan arındıkça Tanrı'ya yaklaşıyorsunuz' diyorlardı. Taşın üzerinde beliren ruhlar da her zaman hırçın değildi. Kelly'nin gördüğü ışık, bir varlık: 'Tanrı var. Bu yüzden mutlu olmalıyız. E.K. [Kelly] olduğu yerde dans etmeye başladı. Cennet var. Mutlu olmalıyız. E.K. Şimdi yine giysilerini çıkardı.'⁷⁹

Melekler Dee'nin hayatını ele geçirdi. Dee ve Kelly aileleriyle birlikte temasa geçtikleri varlıkların önerileri doğrultusunda Avrupa'yı dolaştılar ve nihayet 1587'de Polonya'daki Cracow'a geldiler. Temas burada tatsızlaşmaya başladı. 17 Nisan'da melekler, erkeklerin eşlerini değiştirmelerini istedi ki bu da Dr. Dee'yi korkuttu -meleklerin şeytan olabileceğini düşünmeye başladı- fakat talep bir tür emir niteliğinde olduğu için gönülsüz de olsa itaat ettiler. Bu olay her açıdan büyüü bozdu. Eşi Jane'den otuz yaş kadar büyük olan Dee ona son derece bağlıydı, günlükünde onun nasıl olduğunu ve sağlığını sıkça anlatıyor-

du. Her ikisi de birbirine daima sadıktı, fakat –mecburen yaptıkları- bu yeni uygulamayla sarsıcı etkiler oluşmuştu. Kelley'yle görüşmeye devam etseler de kısa bir süre sonra onu bırakıp İngiltere'ye kaçtılar, söylentiye göre Dr. Dee büyüü bundan sonra tamamen bıraktı ve 1608 yılında toplumdan soyutlanmış fakir bir insan olarak öldü.

(Büyücülerin çoğu kaçınılmaz sonu anlatan hikâyeleriyle, köktendincilere ve ahlak düşkünlerine örnek teşkil ederek ölmüştür, yine de şanssız büyücünün diğer dünya zevklerine ve müca-delelerine bağımlı hale gelerek edindiklerini gerçek hayatına aktarmaması düşündürücüdür⁸⁰. En az etkileyici büyüyle bile kendinden geçmesi sonuçlarına katlanamamasına –karşılığını verme-⁸¹ ve sosyal bağlarını koruma ihtiyacına sebep oluyordu. Okült haricinde diğer bilgi dallarını araştıranlar bilginin yarattığı büyüü bağımlılığa teslim oluyordu, sadece ahlakçılar; açlık ve sefalet içinde, hatta ruh emici şeytandan bile af dileyemeden yalnız öleceklerini uygunsuz bir şekilde göz ardı ediyordu.)

Bohemia Kralı'ndan eşdeğer bir şövalye ünvanı aldığı halde Kelley'nin yolunda giden hayatı, sebepler tam olarak bilin-mese de beklenmedik bir şekilde değişti. Muhtemelen eski sahte-kârılık kariyerine geri döndü veya monarşi idaresindekiler metalleri altına dönüştürme vaadlerinden sıkıldı. Kelley birçok kez hapse atıldı, hapisten krala yazdığı –öfkeli ve kendini haklı çıkaran- mektuplarda hala onun için metalleri altına dönüştürebileceğini anlatıyordu. Giriş bölümündeki ifade şekli şöyleydi:

Bohemia'daki mahkûmiyetim sebebiyle ikinci kez zincirler içinde acı çekiyor olsam da, dünyanın her hangi bir yerinde değil zihnimde dizginleyemediğim kızgınlık, zalimlerin ve aptalların hor gördüğü, bilge kişilerin ise övdüğü bu felsefeyle işlevini sürdürmektedir. Özdeyişe göre sadece aptallar ve avukatlar simyadan nefret eder ve hor görür. Öte yan-

dan geçtiğimiz üç yıl boyunca size kazanç ve mutluluk sağlayacak çok emek verdim ve harcama yaptım, bu sebeple -tarafınızdan başıma gelen felaket- mahkûmiyetim sırasında hiçbir şey yapmadan duramam. Dolayısıyla bu yazıyı yazıyorum... Ancak öğretilerimden memnun değilseniz olayın asıl hedefinden uzaklaşmış olduğunuzu bilin, bu durumda paranızı, vaktinizi, emeğinizi ve umutlarınızı boşa harcamış oluyorsunuz...⁸²

Öfkeyle gölgelenen suçlamalar ve abartılı ifadeler yeterince iyi anlatılamamıştı. Kelley 1595 yılında hapisten kaçmaya çalışırken hayatına son verdi.⁸³

Dee de gittikçe daha fazla sıkıntı çekiyordu. Kraliçe Elizabeth bir gün rahat bir hayat süreceğini sürekli söylese de para ciddi bir sorun haline dönüşmüştü ve iyi günler asla gelmedi. Sonrada kendini böylesine işine adan Dee'nin başına tam bir felaket geldi: kütüphanesi ve laboratuvarı, şeytanla işbirliği yaptığını düşünen serseriler tarafından saraylı hamilerine rağmen yerle bir edildi, sebep son yıllarda edindiği kötü itibarıydı. Kraliçenin konsey üyesi, Dee'nin arkadaşı ve hamisi Lord Burleigh'nin (William Cecil) 1598'de ölümüyle ikinci darbe gerçekleşti, daha sonra 1603'te Glorianna öldü. Yaşamının son üç yılında Dee anı defterine tek bir satır bile yazmadı. Yaşlı adam son günlerini Prospero gibi geçirdi:

Yok artık büyülerim
Sönük artık hepsi.
Bana kalansa
Sadece kendi gücüm...
...ve şimdi
ne ruhların ne büyü'nün gücü var
dualarla da huzur bulamazsam
umutsuzdur sonum...⁸⁴

Büyük büyücünün basmakalıp ve uydurulmuş sonu işte böyledir. 26 Mart 1609'da Kraliçe'nin -ve muhtemelen Edward Kelley'nin- yanına gitmiştir.

21. yüzyıl okuyucusu için Dee-Kelley ikilisinin meleklerle kurduğu bağlantı aptalca ve yanlış önerilerle doluydu -hatta *folie _deux-* veya kulağı kesik ahlaksız bir şarlatanın etkileyici idaresinin sonucu ortaya çıkmıştır. Meleklerden alınan ilk haber karşılığında Dee'nin bir yıllık emeğinin karşılığında Kelley'ye _30 vermesi ve 'onun dışında hiç kimse bilginin sırlarına erişemez' ifadesini kullanması hiç şaşırtıcı değildi: benzer şekilde, eşleri değiştirme emri tesadüfen Kelley'nin Bayan Dee'ye hissettiği şehvetin doruk noktasında gerçekleşmişti. Fakat yine de doğaüstü bir çok olayda yer alan salt şüphecilik, tatminkar bir cevaba ulaştırmamaktaydı⁸⁵.

Dee'nin *Liber Logaeth*'inde belirtildiği gibi (Nalvage adındaki meleğin Kelley aracılığıyla kurduğu temasta geçen) Enoch dil; kelimeleri, dil bilgisi ve pek kolay olmayan söz dizimiyle, Kelley gibi akademisyen olmayan biri tarafından en azından *bilinçli* olarak icat edilmediyse gerçekten var olan bir dildi. Bu psikolojinin, Lucifer dünyasının ani ve labirent benzeri olasılıklarıyla dolu kısa süreli karanlıkları olsa da 21. yüzyılda bile bilinçaltının yapabilecekleriyle ilgili çok fazla bilgi sahibi değiliz.

Dr. Dee'nin öğrendiği bu yeni dil ancak doğaüstü koşullarda tanımlanabilirdi. 19. yüzyıl sonlarında Cenova'lı Spiritüalist medyum Catherine Elise Muller, bağlantı kurduğu sırada -Leopold adlı bir ruhun kontrolünde- otomatik olarak Arapça yazdığını ve Mars dilinde konuştuğunu açıkladı. Caddeleri, evleri, hatta son Mars modasını betimliyordu. Mars'daki yaşamla ilgili kaba çizimleri bile vardı.

Muller'ın adı duyuldukça, İsviçreli tanınmış psikoloji Profesörü Theodore Flournoy onunla -artık Hélène Smith adını kullanmaktadır- daha yakından ilgilenmeye başladı ve beş yıl

boyunca seanslarına katılarak Mars diliyle ilgili bilgileri kaydetti. Psikoanaliz tekniğiyle hayal gücünün normal olmayan bir şekilde gelişmiş olduğunu ve fantezilerinin trans sırasında ortaya çıktığı söyledi. Belki de bilinçli olarak *kandırılmaya* çalışmıyordu ancak bilinçaltı bunu yapabiliirdi. Flournoy, Catherine'in sıra dışı yeteneğini gerçek psikokinesis (maddeleri hareket ettirme gücü) ve telepati gücü olarak değerlendirmenin daha doğru olacağını düşünüyordu –Ki günümüzün medyuma aç, gerçekleri ifade ettiklerine başkalarını inandırmaya hevesli, rasyonelliğin dar görüşlü şekliyle kısmen gerilen televangelist türden parapsikologları için son derece cesur ve ustaca bir çıkarımdır.

Sanskritçe uzmanı biri, Catherine'in iyi yapılandırılmış dil bilgisiyle gerçek bir dil gibi konuştuğu ve 'Marsça' olarak tanımladığı dile ait izlerin bilinen dillerde bulunabileceğini açıklamıştır. 19. yüzyılda yaşamış ve eğitim almamış bir kadın, bilinçaltında yeni bir dil yaratabiliyorsa, 16. yüzyıl büyücüsünün laboratuvarında Edward Kelley'nin de aynı şeyi yapması mümkündü.

Kanun Kitabı'nı incelerken göreceğimiz gibi sihirbaz Aleister Crowley'nin 1904'te gerçekleştirdiği ayin sırasında yaşananlara benzer ilham veya 'kanalize edilen' yazıları kesinlikle çok zorlayıcı olduğu için bütünüyle farklı bir kişiliğin ürünüymüş gibi görünüyordu. Günümüzde elbette –bireyin bilincindeki bölünmenin farklı kişilik yapılarını ortaya çıkardığı– temel bölünmeyi biliyoruz. Çoklu kişiliğe verebileceğimiz en iyi örnek yalnız bir insanın tamamen farklı düşünce ve ifade şekilleri geliştirerek, bedeninde bir 'konuk' barındırıyormuş gibi diğer insanları tuzağa düşürebileceğidir. Klasik bölünmenin basit olduğu düşünülse de bağlantılı bazı unsurlar çoklu kişiliği 'uçtaki olasılıklar' sınıfına dâhil edebilir (*X-Files* dizisinde Fox Mulder'in muhtemelen söyleyeceği gibi) : örneğin yedi kişilikten altı tane si, konuğun aldığı uyku ilacından sonra itaatkâr bir şekilde uyu-

maya başlıyor, geriye kalan uyumayı reddediyor ve uyanık kalıyor. *Peki nasıl?* Başka bir durumda kişiliklerden biri eğer şeker hastasıysa –kan testi ile doğruluğu ispatlanmış olduğu halde görevi devralan diğer kişiliklere sıra geldiğinde test olumlu sonuç vermemektedir...

Dün yaşanan sıra dışı bir olayı sahtekârlık veya ‘anormal psikolojik durum’ olarak niteleyebiliriz fakat bu basit ve tatmin-kâr sınıflandırma aslında ehlileştirilmiş hatta açıklanmış olabilir. Doğa üstü olayların ayrıntılarını ortaya çıkarmak neredeyse imkânsızdır, yorumlamak bile çok zordur.

Mezardan gelenler

Peki Dee’nin büyüyle ilgili çalışmaları kundakçı serserilere kütüphanesini ve laboratuvarını yok ettirecek kadar şeytani miydi? Günümüz akademisyenlerinden oldukça farklı olduğunu hatırlayacak olursak⁸⁶, Dee hiçbir ölçüte göre aptal değildi. Frances Yates *Doğaüstü Aydınlanma* (1972) adlı kitabında, Dee’nin doğaüstücü hareketin kurucularından olduğunu söyler. Tobias Churton, ‘Almanya ve Bohemia’lı Büyücü (evrensel anlamda Dee kadar zeki olmasa da) kendi akımını yaratmıştır’ der. Yates ise onun kesinlikle İngiliz olduğunu düşünmektedir. Churton’a göre, Dee ve Kelley’nin yurt dışında geçirdiği süre içerisinde ‘simya-büyü-kıyametle ilgili reformist bir felsefe geliştirdiler’ ifadesini kullanır. Özellikle *Monas Hieroglyphica*’da (1564), kozmik birlikle ilgili olarak anlatılan karmaşık teoriye göre ‘bütün bilgiler kozmik ruhsal / matematiksel bir sisteme aktarılmaktaydı ki, bu da doğaüstü girişimlerde gerekli olan bir hedefti’⁸⁷. Churton aslında Leonardo’yu anlatıyordu.

Dee’nin ezoterik olmayan başarıları bile heyecan vericiydi: ‘Britannia’ kelimesini kullanmaya başlayarak, Britanya donanması için hazırladığı uzun vadeli ve ayrıntılı ilk planla dalgalar üzerindeki hakimiyeti sağlamak istedi. Euclid geometrisini de-

nizciliğe uyarlayan ilk kişi oldu, gerekli araçları yaparak Keşif Çapının en büyük denizcilerini eğitti ve Surrey'deki evinde Kuzeydoğu ve Kuzeybatı geçişlerinin haritalarını çıkardı.

Büyü sözkonusu olduğunda, Dee ustalığını gösteriyor veya melek gibi görünmeye çalışan sıradan ruhları idare ediyordu. Dee karmaşık durumları düzeltmeye çalışıyordu fakat itirafa zorlanan biri ateşe atılırken bile, 'Üstat Kelley, sizce ruh artık içimden çıktı mı?'⁸⁸ diyebiliyordu.

Herhangi bir insan girişimine ruhlar karıştığı zaman, melek olduklarını söyleseler bile doğruluklarını ve özelliklerini kesinlikle sorgulamak gerekmektedir. Kelley-Dee ikilisinin *modus operandi* etkisi, ölü diriltme kadar olmasa da yine karmaşık sayılan önceki okült çalışmalarına kıyasla nispeten Spiritüalizme daha yakındı -Kelley 'ilk medyum' olarak bilinmekteydi. Kelley'nin (Waring adlı büyücüyle beraber)⁸⁹ Lancashire, Walton-le-Dale'deki mezarlıkta gelecekle ilgili sorular sormak için bir ölüyü başarıyla ayağa kaldırdığı bile söylenir.

Montague Summers, her çeşit ruhla temasa geçenleri derhal lanetleyerek büyücü olarak niteledi. Sırası gelmişken yaptığı açıklamalarda cadıların Sabat günü uçtuklarını ve '...Azizlerin deneyimleri haricinde, ruh seansları paranormal unsurlara örnektir'⁹⁰ diyerek samimi bir ifadeyle '....cadılığı...Nasıl yok sayabilirsiniz ki? ...'⁹¹ şeklinde sözlerine devam etmiştir.

Spiritüalistler, Hristiyanlığı artık kendilerine göre yorumlamaktadır. Birçok ünlü medyum şaşkınlık uyandıran yeteneklerini zor koşullar altında tekrarlamıştır. Binlerce insanı sözsüz umutlandırırken, hareketin şeytanla bağlantılı olmadığına inandırmak elbette çok kolay değildi. Summers'la ilgili önyargılar bir kenara bırakılsa bile 'maddeleşen medyumların' olduğu altın çağda çoğunlukla sülfür kokan diğerlerinin anlaşılması zordu.

1911'de, yirmi üç yaşındaki Brezilyalı Carmine Mirabelli ayakkabıcı dükkanındaki işinden kovuldu çünkü dükkanındaki

ayakkabılar sürekli havalanıyordu. Usulüne uygun olarak iki doktorun gözetimi altında on dokuz günlüğüne akıl hastanesine yatırıldı. Sinir sistemiyle ilgili –kötü ruh saldırılarının genellikle ergenlik çağındaki gençleri hedeflemesi gibi- sıra dışı güçlere sahip olduğu sonucuna varıldı. Mirabelli’nin sadece varlığı bile ilginç olaylara sebep oldu: objeler hareket etmeye ve akışkanlık kazanmaya başladı. 30 ayrı dilde aldığı mesajları yazıyor⁹², telepatik güçlerini sergiliyor ve gelecekte haber veriyordu –zihninde aniden başka bir yere gidiyordu (*Star Trek*’deki meşhur: ‘ışınla beni Scottie’ gibi).

Mirabelli’nin başarıları kendini yerden yedi feet yükseltmeye kadar vardı ve olay anında fotoğraflar çekildi. Fakat nedense durumla ilgili karışıklıklar vardı: medyumunu havada göstermek için fotoğraflar üzerinde oynandığı, aslında merdivenin üzerinde durduğu –sonra merdivenin resimden silindiği- söylendi.

Brezilya Spirüalist hareketine (Fransız medyum Alan Kardec’e inananlar) ışık tutan olayda, söylendiğine göre Mirabelli elleri kelepçeliyken yerden yükselmiş, üstelik havadayken madde formundan çıktığı için kelepçeler yere düşmüş ve sonradan kilitli bir odada bulunmuştur. Tartışmalı yeteneklerinden biri de ölüleri madde formuna geri getirmesiydi –ölü diriltmekte usta Edward Kelley’den kesinlikle daha başarılıydı.

Mirabelli’nin seansları bazen çok aydınlık odalarda yapılıyordu, iskeletler havada beliriyor, yırtık elbiselerle korkunç bedenleri örtüyordu –bozulmadan dolayı çok kötü kokuyorlardı...başarılı maddeleştirme deneylerinden birinde yaşayan insanları bile getirdiği söylenir. Bir keresinde aniden ortaya çıkan adam Afrika kökenliydi, başka birinde ise Mirabelli ve –gözlerinin beyazı dehşet içindeki bir at gibi bakarak korkudan kaskatı kesilmiş halde- oturanlardan biri arasında ölmüş bir şair belirdi. Burada sorgulanması gereken en önemli konu, Mirabelli’nin medyumluğunun gerçek ama hoş olmamasıydı. Ölümden son-

raki yaşamla ilgili kanıt sunmaya çalışırken ortaya koyduğu gü-rültülü girişimler karanlık güçleri davet ediyordu. Bir çok med-yumun maddeleştirme deneylerinde görüldüğü gibi hızla şekil değiştiren korku dirilen ölünün, vampirin veya hortlağın ağza alınmayacak sözler sarfetmesine sebep oluyordu. Öte yandan hiç kimse sevdiklerinin kokuşmuş bir halde bir süreliğine dahi olsa mezardan çıkmasını istemez veya böyle bir şey yapmaya hevesli değildir.

Mirabelli'nin sadece baktığı bir kafatası hareket etmeye baş-lıyordu, Psikiyatrist Franco da Rocha'nın notlarında:

Kafatasını aldığımda elimde tuhaf bir şey tuttuğumu hisset-tim, sıvı bir şey, damlalar avucumdaydı. Daha dikkatli bakıp ayna tuttuğumda kafatasının üzerinden bir ışık geçtiğini fark ettim⁹³.

(Spirittüalistlerin ölü diriltmeyi, ölüye normal koşullar altın-da zorla hiçbir şey yaptırılmayacağı için ölüyle iletişim kurar-mış gibi yapmak olarak tanımladığını unutmamalıyız. Spiritü-alistler iletişim kurmak için ölüleri *davet ettiklerine* inanıyordu.)

Mirabelli 1951 yılında bir araba kazasında öldü. Hayattay-ken çok az araştırmacının dikkatini çektiği halde, 1973'te Brezil-ya Psikobiyofizik Araştırma Enstitüsünün (BPP) görevlendirdi-ği bir ekip sıradışı unsurla ilgili çeşitli kaynaklardan bilgi topladı. Britanya'da konunun duyulmasını sağlayan İngiliz araştı-rmacı-yazar Guy Lyon Playfair de ekipte idi.

Mirabelli'nin oğulları Spirittüalizme bazen şüpheyle baksa da babalarının 'neredeyse her gün, her zaman, her yerde uğraş-tığı'⁹⁴ hayret veren çalışmalarına genellikle tepkili yaklaşıyor-lardı. Sahtekar -veya herhangi bir eğilimi- olmadığı konusunda bütün aile birleşti.

Fiziksel Araştırmalar Derneği'nden (SPR) Theodore Besterman, psikokinesis (maddeleri hareket ettirme) örneklerine ve medyumun bir saatten daha az bir sürede 1700 kelimelik –bilmediği bir dil olan- Fransızca bir metin yazdığına tanık olduğu halde Mirabelli'nin hilekar olduğunu söylemek konusunda hiç tereddüt etmedi. (Helene Smith'in Mars, Kelley'nin Enoch dilinde yazdığı gibi Mirabelli de İbranice, Arapça ve Japonca yazmıştır.)

Ne kendisi ne de diğer ekip üyeleri bu kadar çeşitliliği olan unsuru açıklayamasa da, Besterman objeleri hareket ettiren mistik gücün 'gizli bağlarla' ilişkili olduğunu söylemiştir. Besterman'ın şüphecililiğine rağmen, Fiziksel Araştırmalar Derneğinden (SPR) Profesör Hans Driesch ve Amerikan SPR'sinden May C. Walker Mirabelli'nin oldukça 'etkileyici'⁹⁵ olduğunu düşünüyordu, Guy Lyon Playfair ise sahtekarlığa ilişkin hiçbir kanıt olmadığını fark etti.

Mirabelli'nin tuhaf yeteneğini 'hepimizde bulunan olumsuz güçlerin yaydığı radyasyon sonucu olay gerçekleşir, aradaki tek fark Mirabelli'nin bu güçlere alışılmamış bir oranda erişiminin olmasıdır' şeklinde değerlendiren Dr. Felipe Ache'yi de unutmamak gerekir. Başka bir deyişle hepimizin gizli, şaşırtıcı becerileri vardır. Sadece bazı insanlar farklı bir psikoloji hatta fizyoloji ile bu tuhaf beceriyi harekete geçirir. Durum, çürümüş cesetlerle temasa geçmeyi gerektiriyorsa belki de sevinmeliyiz.

Altın Çağın fiziksel medyumluğuyla ilgili asıl konulardan biri de medyumun bilinç seviyesindeyken sahtekar olarak adlandırılmamasının zorluğunda yatar ki, bu da seans odasındaki ortamın ne kadar dramatik ve itici olduğunu gösterir.

Eusapia Palladino, fiziksel araştırma tarihinde hakkında en çok soruşturma yapılan medyumdur. Napolili Palladino'yu yirmi yıldan fazla bir süre boyunca –bir çoğu uluslar arası boyutta tanınan- İtalyan, Fransız, Polonyalı, Rus, İngiliz ve Amerikalı en azından elli bilim adamı incelemiştir.

Eusapia'nın hayatı uğursuzluklarla başlamıştı. Geleceğin medyumunu 1854'te doğduktan kısa bir süre sonra annesi ölmüş, on iki yaşındayken de babası öldürülmüştü. Muhtemelen yaşadığı travmayla ortaya çıkan fenomenler, ertesi yıl katıldığı bir seansta bir mobilyanın hareket edip ona doğru gelmesi, sonrasında da havalanmasıyla sonuçlanan bir olay yaşamasına sebep olmuştu.

1872'de Damiani'nin İngiliz eşi, İtalyan bir araştırmacının Londra'da katıldığı bir seansta, kendini 'John King' olarak tanıtan bir ruh, kızı Katie King'in yeniden bedenlenerek şimdi Napoli'de önemli bir medyum olduğunu söyledi. John King daha sonra tam adres vererek medyumunu nerde bulabileceklerini anlattı. Damiani akabinde evi –ve elbette Eusapia Palladino'yu buldu. Olaydan inanılmaz bir şekilde etkilenen Damiani Napoli kızın güçlerini geliştirmesine yardım etti.

Kısa bir süre sonra etrafta tanınmaya başladı yine de akademisyen Profesör Ercole Chiaia –ve elbette bütün dünya- tarafından fark edilene kadar yirmi yıl geçmesi gerekti. 1888'de tanınmış bir kriminoloji uzmanı –aşırı skeptik- olan Profesör Cesare Lombroso'ya yazdığı mektupla bilim adamlarının yeteneğini incelemesini rica etti. Yazdığı mektup Eusapia'nın kariyerinde bir dönüm noktasıydı, ondan sonra hayatı hiçbir zaman eskisi gibi olmadı.

İnceleme başlıyor

1892'de Profesör Lombroso beş bilim adamıyla birlikte medyumunu incelemeye başladı, sonuç olarak medyumun sahip olduğu becerinin sahte olmadığına karar verdi. Bu sadece başlangıçtı: bir sonraki yıl Milano üniversitesi dekanı Profesör Schiaparelli denetimindeki çeşitli alanlarda uzmanlaşmış yedi akademisyenden oluşan bir komisyon toplandı.

Hazırladıkları rapor şöyleydi:

'Havada beliren bir elin bize kaç kez dokunduğunu saymamız mümkün değildi. Gördüğümüz ve dokunduğumuz el kesinlikle bir insan eliydi, aynı anda medyumun kollarını da her iki yandan tutuyordu.'⁹⁶

Cenova'daki laboratuvarında Eusapia'yı yakından incelemeye alan Profesör Enrico Morselli, ayrıntılı deney koşullarında otuz dokuz çeşit fenomen saptadı.

Kısa bir süre içinde Napolili medyum yıldızına dönüştü ve batı dünyasında ünlendi. Rusya, St. Petersburg'dan bile medyumun sahip olduğu yeteneği görmek için akın akın bilim adamları geldi –hiç biri de her şeye inanan sıradan insanlar değildi. Bilim adamlarının çoğu medyumun yeteneğini yakından inceledi. Eusapia, Roma, Cenova, Palermo, Torino, Paris, Varşova'ya –ve Cambridge'deki Fiziksel Araştırmalar Derneğine (SPR) konuk olarak gitti.

Yapılan eleştiriler Eusapia'nın kariyerini bu aşamada olumsuz yönde etkilemeye başladı. Tanıklardan biri olan Dr. Richard Hodgson medyumun bir sahtekar olduğunu söyledi. Deney sırasında medyumun hareketlerini kontrol ederken –Eusapia'nın fenomeni yanılttığını fark ettiğini belli etmediği için- aslında koruyucusunu rahatlatmıştı. Sonuç olarak SPR'nin Eusapia'yı sahtekar ilan etmesi uluslar arası araştırmacılar arasında şüphe uyandırdı: Avrupa genelinde bir çok bilim adamı fırsatını bulsa hile yapacağını zaten tahmin ettiklerini yine de yeteneğinin gerçekliğine inandıklarını açıkladı.

Eusapia'yı takip eden tanınmış Fransız astronom Camille Flammarion, fenomen tehlike arz etmeye başladıkça medyumun gerildiğini söyledi:

Bakınca divan ileri doğru gitti, sonra nefesiyle geri çekildi. Her şey masanın üzerine dağınık bir şekilde düştü. Tef, ne-

redeyse tavana kadar yükseldi. Yastıklar hareket etmeye başladı ve masanın üzerindeki her şeyi ters çevirdi. [Katılımcılardan biri] sandalyesinden düşürüldü. Bu sandalyenin -ceviz ağacından yapılmış ağır bir yemek masası sandalyesi- doldurulmuş oturma yeri havalandı, sonra korkunç bir gürültüyle masanın üzerine düştü...⁹⁷

Eusapia'yla ilgili olumlu haberler çıkmaya başladıkça SPR konuyu tekrar ele aldı ve en çok hassasiyete sahip olan Everard Feilding, Hereward Carrington ve W.W. Baggally'yi Napoli'ye gönderdi. Victoria otelinde gerçekleşen seanslardan sonra onlar bile yenilgiyi kabul etti. Objelerin hareket etmesi, gizemli ışık, ses ve maddeleştirme fenomenlerini 'fiziksel yeteneklerden çok farklı' olarak nitelediler. Fielding coşkuya şöyle yazdı:

İlk kez yapılan gözlemin hiçbir şekilde yanılgı olmadığına kanaat getirdim. Boş bir perdeden çıkan elleri, başları hayatın gerçeği olarak kabul ediyorum. Boş perdenin arkasından çıkan canlı parmaklara dokundum, tırnakları bile gerçekten hissedilebiliyordu. Sıra dışı görünen kadın, perdenin uzağında oturuyordu, elleri ve ayakları sabitti, ben ve çalışma arkadaşlarım onu çıplak gözle görebiliyorduk. Hareket etmiyordu, sadece onun erişemeyeceği durumlarda perdeden uzanan bir varlık tekrar tekrar elimi sıktığında, onun da kolları ve bacakları kasılıyordu. ⁹⁸

Böylesine benzersiz bir kaynaktan gelen ısıtılı teyide rağmen Eusapia hile yapmaya devam etti ve bir kez daha yakalandı. Olay, 1909 yılında yedi ay boyunca kaldığı ABD turunda gerçekleşti. Soruşturmayı yapan kişi perdenin altındaki kabine girmeyi başardı ve 'ayağını ayakkabısından çıkarıp arkaya doğru esneterek gitara ve kabindeki masaya dokunuyordu'⁹⁹ açıklamasını yaptı.

Çelişkiler giderek arttı. Medyumların başbelası büyük sihirbaz (Samri Frikell'in klasik şüphecilik rehberi, *Ruh Çağırın Medyumlarla İlgili Açıklamalar*'ına katkıda bulunan) Herbert Thurston bile masanın yerden yükselmesiyle ilgili olarak: 'olay sahtekârlık değildir, ayağının, dizinin veya ellerinin yardımıyla da yapılmamaktadır'¹⁰⁰ demiştir.

Yerden yükselme kesinlikle ilginç bir fenomendi. Montague Summers, azizlerin kutsallığını ispat etmek için hiçbir yardım almaksızın havalandıklarına tamamen inanıyordu -17. yüzyılda yaşamış, sonradan aziz ilan edilen Cupertino'lu keşiş Joseph yerden yükselerek belirli bir uzaklığa örneğin sunağın veya bir ağacın üzerine kadar gidebiliyordu¹⁰¹- fakat benzer fenomenleri sergileyen diğer herkesin Şeytani güçlerin etkisi altında hareket ettiği düşünülüyor, sadece bu durum olanaksız görünüyordu. Summers bile bundan birkaç yıl önce okul çocuklarının kendi uydurduğu sihirli sözleri söyleyerek yerden yükselmesine inanamamıştı. Hâlbuki bu kelimeler tereddütsüz işe yarıyordu, hiçbir özel etki almaksızın gerçek insanlar herhangi bir hile yapmadan veya güvenlik ağı kullanmadan birbirinin üzerinden yükseliyordu. Salt düşünce gücüyle yerçekimine karşı koyarak yerden yükselmek, azizlerin veya cadıların geçmişinde onlara has olduğunu düşündüğümüz farklılığı ortadan kaldırıyordu.

Eusapia Palladino'nun ender görülen becerileri izleyicileri fiziksel medyumluğun neredeyse ölü diriltmeye kadar varan ve hoş olmayan öğeleriyle de tanıştırmıştır.

İnanılmaz ektoplazma

Eusapia, transa geçtiği sırada şüphelenenlerin hile yapabileceğini düşündüğü için bazen bilerek hile yaptığını kabul etti. Hayranlarının birçoğu ise Eusapia'nın hile yaptığını dair ortaya atılan suçlamaların bir kısmının yanlışlıktan ibaret olduğuna -ve vücudundan yayılan ektoplazmanın el ve ayak şeklini aldı-

ğına- inanıyordu, suçlamada bulunanların ise en çok şüphelendiği konu buydu.

Ektoplazma gri-beyaz yapışkan bir maddeydi ve transa geçen medyumun ağzından sızıyordu. Şeytan kovuculara kıyasla penisilinle yok edilebilecek türdendi. Ektoplazma zamanla izleyicilerin kaybettiği yakınlarına benzettikleri insan yüzleri şekline bürünüyordu. Fenomen geçmişten geliyordu: kimilerine göre artık bu durum seanslarda gerçekleşmemekte çünkü sahte medyumlar kızıl ötesi resimlerin dünyanın bütün kirliliğini ortaya çıkaracağından korkmaktadır. Tanınmış astrofizikçi ve fiziksel araştırmalar yapan Glasgow'lu Profesör Archie Roy, ektoplazmaya yaklaştığında 'B.O.*' gibi koktuğunu söylemiştir. Tam bir skeptik olan Profesör Roy 'bulunduğu yerden dolayı hiç şaşırmadım'¹⁰² der.

Kusmuklu bez veya diğer yerlerden sızan ölümden sonra, yaşam kanıtlarındansa ektoplazma daha çok medyumun kas gücünü nasıl kullandığıyla ilgiliydi. Ektoplazmayla ilgili bazı resimler -bilinmeyen veya en azından tanımlanamayan- hareket eden yüz veya el şeklindeki başka bir maddenin varlığını da işaret ediyordu. Oldukça korkunç görünen bu madde aslında hiçbir şey ifade etmiyordu. Ölümden sonraki yaşamla ilgisi yoktu fakat şüphe edilecek kadar normal görünse de bir o kadar da doğaüstüydü.

Eusapia Palladino olayında, hareket eden objeleri ve eğilen masaları görüntüleyen kızıl ötesi resimlerde de olduğu gibi ektoplazma aslında 'sahte ayak' olarak bilinen hareketli bir manivelaydı. (Medyumla ilgili sırları bilen Herbert Thurston bile gördüklerinin manivelayla hareket ettiğini söylemedi.)

Eusapia'nın seanslarında insana benzeyen hayaletler maddeleşerek, izleyiciler tarafından görülen ve hissedilen ektoplazma oluştuyordu. Profesör Morselli ve araştırmacı arkadaşları

*Vücut kokusu

1 Mart 1902'de Cenova'da çok ilginç bir olaya tanık oldu. Profesör medyumunu yakın takibe aldı sonra da bir kamp yatağına bağladı. 'Yeterince aydınlık' bir ortamda bağlı dururken altı tane hayalet belirdi.

Eusapia'nın yeteneklerini gören dünya çapında tanınmış fizyolojist Profesör Charles Richet ve Nobel Laureate: 'Uzun gözlemlerden sonra otuzdan fazla skeptik bilim adamını inandırmayı başardı, vücudundan çıkan maddeler yaşam kazandı¹⁰³' dedi. Dr. Joseph Venzano'da aynı fikirdeydi: 16 Haziran 1901'de düzenlenen bir seans sırasında birkaç tane hayalet el izleyicilere vurarak herkesi şaşkına çevirdi. Gövdeden ayrılan eller Venzano'ya dokundu:

Elim, başka bir el tarafından hareket ettirilerek yukarı kaldırıldığında maddeleşmiş bir oluşumla karşılaştı, geniş bir alına dokunuyormuş gibi hissettim, üzerinde uzun, kalın telli ve çok saç vardı. Elim yukarıya kalktıkça kemerli bir buruna, aşağıda bıyıklara ve sakallı bir çeneye dokundu.

Çeneden yükselen elim açık bir ağza ulaştı, elimi tutan el işaret parmağını ağız boşluğuna yöneltti ve üstteki azı dişlere sürttü, sağ uçta dört tane azı diş vardı.¹⁰⁴

Dr. Venzano yüzü tanıdığı anda hayrete düştü, yüz kaybettiği bir yakınına aitti. Adamın hangi dişinin eksik olduğunu hatırlamadığı için diş kayıtlarına baktı –ve dört azı dişini kayıtlarda buldu...

Eusapia, sadece İtalya'da övgü almaya devam etti. ABD'de yaptığı hileden sonra geleceği Anglo-Sakson dünyasıyla sınırlı kalmıştı. 1918'de baştan sona bilinmezlerle dolu bir şekilde öldü, başarıları ise günümüzde bile hala tartışılmaktadır. Sahtekarlıkları ve fenomenlerinin tuhaflığına rağmen Eusapia, tipik Lucifer mucizelerini sergiledi: anlaşılması güç, eşitlikçi, aniden

negatiften pozitif ve pozitiften negatife saf değiştiren bir yapısı vardı. Profesör Richet:

...günlük gözlemlerimizin tersine sadece bilimin değil bütün dünyanın reddettiği ve hiç de saçma sayılamayacak - yarı karanlıkta şaşırtıcı, hızlı ve tutulamaz- bir şekilde gerçekleşen, duyularımızın tanıklığı dışında başka bir ispatı olmayan, yanlış olabileceğini düşündüğümüz gerçeklerle uğraşıyoruz. Bu gerçeklere tanık olduktan sonra, şüphelenmemiz için her şey üst üste geliyordu. Gördüğümüz gerçeklerin doğru olduğunu düşünüyorduk ve olduğu gibi açıklamak istiyorduk fakat kendi içimize döndüğümüzde çevrenin karşısı koyulmaz etkisini hissediyor ve arkadaşlarımızın saflığımıza gülmelerine sebep oluyorduk -o zaman genellikle savunmasız kalıyor ve şüphe duymaya başlıyorduk¹⁰⁵. Her şey ilüzyon olabilir miydi? Kandırılmış olabilir miydik?.. Deney daha uzakta yapıldıkça, önceden ayrıntılı olan artık belirsiz hale dönüşüyordu, dolayısıyla hilekârlık kurbanı olduğumuzdan inanmaya başlıyorduk¹⁰⁶.

Bu aşamada, Amerikan Bilim Geliřtirme Vakfı'na hitaben Dr. Margaret Mead'in söylediklerini hatırlamak yerinde olabilir: 'Bilimsel gelişim tarihi, yapılan incelemeler sırasında saptamayı bütününüyle yok sayan bilim adamlarıyla doludur'¹⁰⁷.

İnsanın cesaret edemeyeceği kadar korkusuzca ilerlemek için Luciferci olmak gerekir; arar, bulur, yapar, hem başarıyı hem başarısızlığı yaşamaktan çekinmez. Aydınlanma çağının gelişile beraber yeni bir büyücü ortaya çıkar ve Tanrı'yı selamlar -ancak bu sefer kendi suretinde yaratılmıştır.

Altıncı Bölüm Ne Yapacaksan Yap!

Batı, Aydınlanma Çağına doğru emeklerken, Locke, Voltaire, Newton ve Hume'un laik rasyonellik dini, ortaçağ zihniyetindeki tehlikeli yolcuğuna başlamıştı. Luciferci keşifler –Colin Wilson'un '18. yüzyıl gerçek büyüyle övünüyordu'¹ demesine rağmen- ve şeytani çöküş neredeyse serbest kalmıştı. Tüm yaşanlardan sonra adeta yok edilemez dini otoritelerin demirden gücü kırılmıştı ve açığa çıkan enerji, kimya ve tıp alanlarındaki coşkulu keşifler veya Kara Ayın tırpanının acımasız tuzağıyla derhal kendi seviyesini bulmalıydı. Kaldı ki Karanlık Çağın dini baskıları henüz son bulmamıştı: Engizisyon hala işkence etme ve öldürme hakkına sahipti, 'cadılar' ise hala Katolik ve Protestan aptallar tarafından –Atlantik'in her iki yanında- mahkum ediliyordu.

Salem², Massachusetts'de 1692'den itibaren bir yıl boyunca korkunç bir hastalık niteliğinde bir felaket baş gösterdi. Tam yirmi üç grup 141 kişiyi ele geçirerek –kelepçelenen dört yaşında bir çocuk dahil- on dokuz tanesini astı, biri yasal olarak öldürüldü, bir çoğu sinir krizleri içinde sağlığını ve sahip olduğu herşeyi yitirdi.

Saygıdeğer Samuel Parris'in kölesi Tituba'nın on ve on bir yaşlarındaki kızlarına voodoo büyüünden bahsetmesiyle çılgınlık başladı. Uygun bir bahane olmasına rağmen, kızlar ancak şeytanla bağlantılı olabilecek davranışlar sergileyerek ortalığı birbirine katmaya başladı –ki bu da herkesi ürküttü.

Kızlara yöneltilen suçlamalar arttıkça hapishaneler trajik bir hasatla dolmaya başladı. Suçlananlardan biri olan John Proctor, 23 Temmuz 1692’de yetkililere ve özellikle efsanevi cadı avcısı Cotton Mather’a Salem Hapishanesi’nden yazdığı mektupta yalvarıyordu:

Suçlamada bulunanların, yargıçların ve jürinin düşmanca tavırlarına karşı masumiyetimizi ancak masum kanımızla ödeyebildik. Ekselanslarının yardımı için naçizane yakarışlarımız arttıkça şeytanla iş birliği yaptığımızı düşünerek yargısız infaz uyguladılar. Masum kanımızı kurtarma olasılıklarını ararken Tanrı merhamet etmeseydi daha çok kan dökülecekti. Yargıç, yargıç vekilleri ve diğerleri şeytan vesveseleriyle bize karşı çok öfkeliydi, vicdanı rahat ve masum insanlar olduğumuzu söylemek haricinde olaya hiçbir açıklama getiremiyorduk. Cadı olduğunu itiraf eden, aramızdan bazılarının cadılıkla ilgili olduğunu ve [cadıların Sabat günündeki] törenlere katıldığını söyleyen beş kişiye hiçbir şekilde müdahale edemedik çünkü hapiste kapalıydık. 65 kişiden ikisi (Carrier’in oğulları) gençti. Boyun ve topuktan bağlanarak burunlarından kan akacak hale gelene kadar sarkıtılmış olsalar da hiçbir şey itiraf etmeye niyetleri yoktu. Suçu itiraf etmedikleri üst makamlara bildirildi fakat sonuç değişmedi bu yüzden birini ayın cadısı ilan ettiler, dokuz haftadır tutuklu olan annelerinin talebi üzerine sonraki beş hafta boyunca orda kaldılar. Oğlum William Proctor içeri alındığında suçlu olduğunu itiraf etmediği ve masum olduğunu söylediği için burnundan kan gelene kadar boynundan ve topuklarından bağlı kaldı, 24 saat öyle tuttular, aralarında merhametli olan biri oğluma acımasaydı kimsenin onu çözeceği yoktu. Her şey din zulmü gibiydi. Sahip olduğumuz her şeye zaten el koymuşlardı [paramıza, gayrimenkulleri-

mize] yine de masumların kanını dökmeden tatmin olmu-yorlardı. Boston'da yargılanmamız mümkün değilse ancak yargıcın değiştirilmesi için yalvarmayı deneyebilirdik... hep-si olmasa da bazı duruşmaların burada olması için yakarır-ken, masum insanların kanının akıtılmamasını, bizim gibi korkunç kaderi olan herkesin dualarına Tanrı'nın cevap ver-mesini umuyorduk.

JOHN PROCTOR³

Proctor'un diğerlerini, 'şeytani vesveselerle bize karşı öfke-lenen' kişiler olarak tanımladığını unutmamalıyız. Öte yandan suçlamada bulunanlar olayı tamamen farklı açıklamaktaydı: ya-şadığımız olaylar korkunç çanını çalarken Şeytan'a inanmakla suçlanan bütün masum 'cadılar' Şeytan'la bütünleşmişti. Tama-men Püriten olan halka hitaben, Proctor –tamamen adilane bir yaklaşımla- bu davranışların din zulmüne benzediğini söylü-yordu.

Köktendinci inanç aracılığıyla öfke saçarak topluma sızan Şeytan sebebiyle dine saygı yok olmakta ve insan zekâsı veya vicdanı üzerinde hiçbir hükmü kalmamaktadır. Lucifer'in Sa-lem'de bulunacağı yoktu –fakat şeytanla işbirliği yapıldığı için artık herkesi ele geçirebilirdi. Elbette bundan sonra insanlar sü-rü zihniyetine büründü.

Proctor'un ricasıyla, yetkililer 'cadıları' ele alma kriterlerini tekrar gözden geçirseler de, alınan karar o ve arkadaşları için çok geçti... ve asıldılar.

Montague Summers'ın notlarında ifade ettiğine göre Sa-lem'liler oruç tutarken cadılar köydeki bir evde *kırmızı ekmek* ve *kırmızı bir içecek*⁴ ayin yapıyordu. Dediğine göre: –suçlanan ca-dının şeytani işlerle ilgili olaylar hakkında otoriteleri sakinleş-tirmek için çaresiz bir icadı gibi görünse de- “Kırmızı ekmek” gerçekten tuhaftı⁵ Summers'ın notlarında, Saygıdeğer George

Burroughs'un 'Cehennem randevusunun baş rol oyuncusu' olduğu gerekçesiyle sekiz cadının suçlamalarına maruz kaldığı ve 'ayine katıldığını'⁶ gören tanıklar olduğu yazmaktadır. Fakat o zamanlar artık yeminli tanıklık hiçbir şey ifade etmiyordu.

Histeri kontrolden çıktığında, kızların çılgın gücünden yola çıkarak aşırıya kaçıp -akılsızca bir davranış- valinin eşini bile cadılıkla suçladılar. Karar çıktığında, kızlar kaçtı. Dolayısıyla sahip oldukları herşeyi geride bırakmış oldular.

Zulüm ve adaletsizlikle ilgili dersler yeterince iyi öğrenilmemişti: sonraki yıllarda sayısız zavallı siyahi insan linç edildi, 20. yüzyıl Amerika'sında insanlar McCarthy'nin anti komünist 'cadı avıyla' acı çekti, daha sonra köktendinci Hristiyan işçiler tarafından şeytan ayini düzenlemekle suçlandı. Arthur Miller'ın klasikleşen oyunu *Cadı Kazanı* (1953) Salem'deki cadı histerisine dayanıyordu ve elbette McCarthy'nin Amerikan karşıtı faaliyetler komitesiyle⁸ alay ediyordu.

Engizisyoncuların cadıları ortadan kaldırması kadar coşku dolu bir histerinin -toplu delilik- Fransa ve Almanya'dan başlayarak Avrupa'yı nasıl sardığını bizde gördük. Aslında Şeytan'la işbirliği şöyle olmalıydı: Hitler, birçok sıradan Alman vatandaşını bütün Musevilerin kötü olduğuna inandırdı. Musevilere her türlü onur kırıcı davranış ve şiddet uygulanabilirdi zira onlar *insan* bile değildi. Daha az bilinen diğer etkiler bile aslında histeri yaratan *düşüncelere* karşı sıradan insanların körlüğüyle ilgili sıra dışı kapasite hakkında daha çok şey anlatıyordu.

II. Dünya Savaşı'nda kullanılan bombalar herkesi çılgına çevirmişti. Yarı aç Britanyalılar, savaştan önceki halleriyle ihtimal vermeyeceklerini bilmelerine rağmen etrafta gördükleri bütün yabancıların Nazi casusu olduğunu düşünüyorlardı. Yazık ki yabancılara yapılan zulüm çılgınlığı her yeri sarmıştı: Doğu Anglia'da yaşanan bir olayda, aslında herkesin tanıdığı, *onlardan biri* ve yeni biri olmamasına rağmen saldırıya uğradı. Dev-

riyeye yakalanarak tutuklanan adam, çoktan beri komşu olmalarına ve umutsuz itirazlarına rağmen vurularak öldürüldü. Kalabalığa doğru seslenerek kim olduğunu hatırlattı, hatta belgelerini gösterdi ancak kana susamış vahşiler kim olduğunu anlamak bile istemediler. Ertesi gün öfke nispeten yatışınca artık ölü olan adama ve acılar içindeki ailesine bakarak hayrete düştüler. Hiç kimse ne olduğunu anlayamamıştı⁹.

Seytani İhtişam

En son İngiliz cadı avı çılgınlığı 17. yüzyılda I. Elizabeth'in varisi I. James'in (1566-1625)¹⁰ zaten dini açıdan bölünmüş, komplo ve paranoyaya maruz kalmış ülkede yaydığı cadı korkusuyla ortaya çıkmıştır. Atalarının insan vicdanıyla ilgili basma kalıp sözlerini tekrar ederken bir yandan da kendi krallık sınırları dahilinde Katoliklerin barınmasını imkansız hale getirmişti. Katolikler elbette bu duruma içerliyordu, 'Hristiyan dünyasının en bilge aptalı' olarak bilinen James (tenkit niteliğindeki övgü tartışmaya açık olsa da), meclis üyeleriyle birlikte bir grup Katolik fanatiğin hedefi haline gelerek 1605 Barut Planından sağ kurtulmayı başarmış fakat ülke genelinde din ayrımcılığı körükleyerek şüpheleri arttırmıştır.

Guy Fawkes ve beraberindeki dinciler Meclis binasını¹¹ havaya uçurmayı denemeden önce James, *Daemonologie*'sini (1597) yayınlıyarak cadı avcılarını biraz daha heveslendirmişti. Kitaptaki anlatıcı Epistemon, 'doğal sebeplerle olmayan büyülerden' hangilerinin cadılık kapsamına girdiğini şöyle açıklar:

Büyü derken, kaçık kadınların güneşte kurutulmuş bitkilere saç ekleyerek dili tutulanları iyileştirmek, kötü gözlerden korumak için kullandıklarından... solucan ve kanla atların burkulan ayaklarını iyileştiren...veya söyledikleriyle doktorların bile yapamadıklarını yapanlardan bahsediyorum.

Kitap, bitkilerle tedavi uygulayan şifacıları ortadan kaldırmayı amaçlıyordu –istenen sonuca ulaştıran ve özünde zararsız olmasına rağmen, aslında sadece eski halkbiliminin devamı niteliğindeydi. Şifacının amacı iyilik olsa bile yine de yaptığı iş cadılık olarak kabul ediliyordu. (Kökten dinci bir çok Hristiyan günümüzde bile şifacılara aynı gözle bakmaktadır.) Diş ağrısından insanların öldüğü, ‘kabul edilen’ ilaçların bir işe yaramadığı veya çok pahalı olduğu bir dönemde bilge kadınların gizemli bitki kavanozlarından şifa ummaktan başka yapacak ne vardı?

James idareyi ele aldığı anda, daha sonra Amerika’da baş gösteren ‘yatağın altındaki kızılık’ histerisi gibi cadılar her yerdeydi. Kral olaylarla bizzat ilgilenmeye başladı hatta birkaç mahkemeye bile katıldı. Mahkemeler yasal olmayan kraliyet desteğine güvenerek kısa bir süre içinde salonlarını şekilsiz, gözü kaymış bunak kadınlarla doldurdu.

İskoçya, Forres’deki kadınlar içi katran dolu varillere iki büküm koyularak Cluny Hill’den aşağıya yuvarlanıyor, aşağıya indiklerinde de ateşe veriliyordu. 1600 yılında Forres’e yaptığı ziyaret sırasında cadılar tarafından lanetlendiğine inanan James, bu durumdan memnundu. Forres’de hastalanan James, bölgede yaptığı araştırmada, balmumundan yapılmış bir heykelinin cadı toplantısında eritildiğini (şüphe uyandıracak kadar mükemmel bir zamanlamayla) gördü. Cadılar yargılandıktan sonra bayır aşağı yuvarlanarak öldürüldüler. İnsanlar elbette James’i öldürmek istiyordu, gerçekten cadı olup olmamaları –heykeli bıçaklayarak yaptıkları ‘sempatik büyü’ dahil- hala tartışmaya açık bir konudur.

Tahta olduğu süre boyunca James, cadıların doğaüstü becerilerine kendini iyice kaptırdı ve iktidarı devirmeyi hedefleyen anti sosyal unsurlar olduğunu düşünmekten asla vazgeçmedi. Sıradan insanlar sahip oldukları güçlerden ötürü cadıları

yargılamakta daha yavaştı, örneğin H.T.F. Rhodes'un, *Şeytan Ayini'*nde (1954):

Avrupa'daki [Katoliklikten Protestanlığa] din değişikliğinden sonra, cadılık artık dini ve sosyal bir tehlike olmaktan çıkmıştı. Hatta cadılıkla ilgili düşünce ve inançlar daha az ciddiye alınıyordu. ¹²

Jakoben oyun yazarı ve din adamı Thomas Heywood, *Kutsal Melekler Hiyerarşisi'*nde (1635):

Sabat ayinlerine katılanların; inancı, vaftizi, komünyonu unutarak Lucifer hakkında bilgi edinmesi ve 'karşıt' tören ve ayinlerle ona inanması gerekiyordu. Cadılar baş tacı yaptıkları Tanrı'larını güzel şekilde bezeyerek tapıyordu. ¹³

New Castle Dükünün hizmetlisi Hobbes'un notlarında, Dükün cadılara karşı genel tutumun kendi içindeki çelişkileriyle ilgili düşünceleri yer alıyordu:

Efendim şöyle cevap verdi; kendi payına cadıların var olup olmaması umrunda değildi, cadıların itirafları, çektikleri işkenceler ifade yanlışlığından kaynaklanıyordu, demek oluyor ki bahsedeceği ödüller karşılığında şeytana hizmet ediyorlar, ona inanıyorlar ve hayranlık duyuyorlardı. İnançlarına göre istedikleri bir şey gördüklerinde Şeytan'ın dualarına cevap verdiğini böylelikle dileklerinin yerine geldiğini düşünüyorlar ve teşekkür ediyorlardı. Fakat işler istedikleri gibi gitmeyince onu kızdırdıklarını, gerektiği gibi hizmet etmediklerini düşünerek af diliyorlardı. Sonra (Efendim dedi ki) rüyalarının gerçek hayattaki davranışlarından kaynaklandığına inanıyorlardı. Örneğin, rüyalarında bacanın tepe-

sinden havalandarak uçtuklarını veya şekil değiştirdiklerini görürlerse, gerçekten bunları deneyimlediklerini düşünüyorlardı. Zalim fikirlerinden aldıkları gayretle şeytan ayinleri düzenliyorlar ve ona Tanrı gibi tapıyorlar, onunla yaşayıp onunla ölmeyi seçiyorlardı.¹⁴

Hobbes, işleri yolunda gidince Şeytan'a şükranlarını sunan, ters gittiğinde de yanlış bir şey yaptıklarını düşünen ve asıl Şeytan'a taparak yanlış yola düşenleri hor görüyordu. Lakin günümüzde bile bir çok Hristiyan, Tanrı'yla olan ilişkilerinde tamamen aynı şekilde düşünmektedir.

'Kenar Mahallelerdeki Şeytan'

Gerçek Lucifer'in yaklaşmakta olan çağı -alışılmış savaş ve hastalık korkusunun dışında- batı dünyasının ışığa bürünmesi anlamına geliyorsa, insanlık tam tersine Şeytan'ın gölgelediği ruhsal ve zihinsel karanlığı dizginlemek için girişimde bulunmuştur. Engizisyon, ruh ve düşünce özgürlüğünün üzerinde tuttukları şeytani zararlar vermeye devam ederken, kimileri Cehennem Efendisiyle yakınlık kurmanın yollarını aramaya başlamıştı.

Açıkladığımız gibi Kathar'lar da Tapınak Şövalyeleri de Satanist olmakla suçlanmıştı. Fakat aradan zaman geçtikçe var oluşlarının tek sebebi, diğerlerinin ne olduğu belirsiz ve tuhaf ayinleri değil, kötülüğe tapan grupların silik birer gölge olmanın çıkmaya başlamasıydı. Satanistlerden birçoğu bir yazara göre rahipti -bazıları rütbesini yitirmişti- fakat büyük ölçüde gizlice karşı taraf için çalışıyorlardı.

Ayinın taklit edilmesi, yaşayan bir insanı yok etmek amacıyla düzenlenen karanlık ayinler arasında en çok bilinendi. H.C. Lea'nın *Cadılık Tarihi Boyunca Kullanılan Malzemeler*'de (1939) söylediği gibi:

Vicdansız rahipler korkunç ve sihirli sözlerle ayin yaptığı sırada, düşünceleriyle düşmanlarını lanetliyor ve bedduanın yöneltildiği kişinin başına kötü bir şey gelmesini bekliyorlardı. Batıl inançlar doğrultusunda, balmumundan yapılan heykeller düşmanı yok etmek için kullanılıyordu. Ayini on kez tekrarlayarak, istedikleri kişinin on gün içinde ölmesini sağlıyorlardı.¹⁵

Tekrarlanan deneyimle ilgili kanıtlara rağmen Şeytan'a tapanlar Hristiyanlara kıyasla daha zengin, sağlıklı ve mutlu görünüyordu ve aynı mit, vicdanı tam olmayan Satanizmin doku-naklı patlamasıydı. Pierre de L'Ancre -fanatik bir Katoliktir- *Tableau de L'Inconstance des mauvais Anges*'de (1613) açıkça '*La plus grande partie des Prestres sont Sorciers*' ('Rahiplerin çoğu büyücüdür')¹⁶ der. Tanrı'nın gösterişli evinde neler olduğunu görmüş olmamıza rağmen can sıkıntısı ve cinsel engellemeler önemli olsa da aslında yoksulluk sebebiyle Kara Büyüye bulaştıkları da söylenir.

Gizlilik altında işlevini sürdüren gruplar veya gizli örgütler, düşünülebilecek en ahlaksız ve vahşi alemleri düzenlemekle kaçınılmaz bir şekilde suçlanmıştır. Özellikle Satanizm konusunda söylentilerin bir kısmı kaçınılmaz bir şekilde doğrudur. Artık nasıl olduğunu bildiğimiz Kara Ayin, 17. yüzyılda yaşamış simyacı, kürtaj ve iksir yapan, cinsel saplantılı Catherine La Voisin tarafından başlatılmıştır.

Montague Summers, La Voisin'in Paris'deki evinde¹⁷ gerçekleşen şeytani olayları betimler (saflığı ve umarsızlığı sebebiyle yazdıklarını okumak ve beğenmek pek kolay olmasa da ne kadar öğretici olduğu sorgulanamayabilir):

1666 yılındaydı... Her gece... gizemli Catherine La Voisin'un evinde, rahip Guibourg korkunç bir ayinle küçük çocukların boğazını sıkarak veya daha çok keskin bir bıçakla boğazlarını keserek öldürüyordu, sıcak kan kadehe dolarken: "As-

taroth, Asmodée, je vous conjure d'accepter le sacrifice que je vous présente!" (Astaroth! Asmodeus! Yalvarırım, sunduğum kurbanı kabul et!!) Tournet adında bir rahip de Şeytan ayinlerinde çocukların kurban edildiğini söylemişti...¹⁸

(Zavallı Asherath –Astaroth- Tanrı'nın eşiyken, şimdi ne halde.)

Bir keresinde La Voisin ve beraberindekiler şeytani ayinler sırasında öldürmemiş olsalar da ölü bebekleri kullanmıştı. Kozmetik ve aşk iksiri gibi zararsız malzemelerle iyi bir alışveriş yapmak haricinde kazançlı bir iş olan kürtaj üzerine uzmanlaştı ve böylece şeytan ve kürtaj arasındaki –neredeyse gerçek- ilişki vurgulanmış oldu. Meraklı ve acımasız bir kadın için bir an önce kocalarından kurtulmak isteyen kadınlara iksir yapmak her şekliyle Şeytan'a tapmanın yanında çok küçük kalıyordu.

La Voisin'in uzmanlık alanı Paris sosyetesinde çok konuşulmaya başladı –XIV Louis'in sevgililerinden biri olan Madame de Montespan bile kralın eşi olabilmek için ona başvurdu. La Voisin tutuklandıktan sonra korkunç işkencelerden geçtiğinde, gönüllü olarak acı çeken mevki sahibi 246 kişinin içinde olduğu asıl Şeytani ağ ortaya çıktı ve diğer sınıflara ait olanlar zaten hapse atıldı. 'Ayak takımından' otuz altı kişi idam edildi, suç dosyalarının bazıları arşivden kaldırıldı, kral skandalla bağlantılı olarak aslında onun iyiliği için olmasına rağmen, Madame de Montespan'dan bahsedilmesini yasakladı: 1683'te kraliçenin ölümü üzerine Louis, Katolik Madame de Maintenon'la evlendi¹⁹.

Şeytan adına çocuk öldürme Fransa'da basmakalıp bir hale dönüştü –geçmişte Satanistlerin payı olduğu kadar ABD'de de hızla arttı. Belki de Fransa'nın uzun dinsizlik tarihi²⁰ böylesine bir zemin hazırlamıştı: kötülükleriyle tanınan dinsizler Fransız umarsızlığıyla birleşince, 'doğal' Satanist kaderi kabul ettiler.

Ortaçağın en şaşırtıcı şeytani kimliklerden biri de yine bir Fransız olan Arc'lı Joan ve çocukları kesmekten, işkence etmekten zevk alan ve cinsel sapkınlıklarıyla tanınan Rais mareşali ve baronu Gilles de Laval'dı²¹. 1440 yılında 140 çocuğu kaırma ve öldürme suçuyla tutuklandı fakat tahmini rakam neredeyse 800'dü. Nasılsa o kadar deli görünmemeyi başarıyordu veya deliliğini saklamayı iyi beceriyordu, genç bir erkek olarak dindarlığı ve kiliseye karşı cömertliğiyle bilinirdi.

Yirmi dört yaşındayken La Pucelle'deki başarıları sebebiyle kahraman ilan edildi ve ('Hizmetli' veya Arc'lı Joan) daha sonra Fransa mareşali oldu. Joan, cadı gibi yakılınca kahramanlığı son buldu. Gilles çiftlik evine çekildi –ve hayatına seri seks katili olarak devam etti.

Eşcinsel olan Gilles, yakışıklı delikanlılara evinde iş vererek tuzak kuruyordu, sonra topuklarından asarak kurban bilincini kaybedene kadar asılı tutuyor, bir ara gevşetiyor ve tekrar asıyordu. Ortada kötü bir şey yoktu: bu onun için sadece bir oyundu. Salt sadizm örneğinde, sersemleyen delikanlıya vahşice tecavüz ediyordu. Daha sonra Gilles veya yardımcılarından biri kurbanın kafasını keserek kafa derisini yüzüyordu. Ceset hala dayanılmaz bir çekiciliğe sahip olduğu için Gilles üzerinde çalışmaya başlayarak yeni korkuları canlandırıyor; midasını açıp, bağırsaklarının üzerine oturarak mastürbasyon yapıyordu. Her türlü çeşitliliğe düşküdü, örneğin elinde iki genç varsa biri diğersinin işkenceden geçmesini ve öldürölmesini izleyerek sırasını bekliyordu.

Gilles'in korkunç sadizm nöbetleri delilik krizi gibiydi: her delikanlıdan sonra yere yığılıyor ve birkaç saat boyunca bilinci yerine gelmiyordu. Yardımcı canavarlar, bu sırada cesedi parçalayarak yakıyorlardı. Fakat her zaman her şeyi doğru yapmıyorlardı ve onların ihmalkârlığı Gilles'in insanlık dışı kana susamışlığını felaketle noktaladı.

Acımadan harcadığı için Gilles parasız kalmıştı, bu durumda, simya yasadışı olsa da gelecek vaad eden bir çözüm gibi görünüyordu. François Prelati adlı bir sihirbaz, simya ile altın yapmanın tek yolunun ruhunu Şeytan'a satmak olduğu konusunda Gilles'i ikna etti. Gilles teklifi kabul etmedi fakat altından yararlanmak için en azından küçük erkek çocukları kurban etmesi gerektiği söylendiğinde vicdanı olmadığı için itiraz etmedi. Düzenledikleri ayinler görünmeyen güçlerin hatta bir defasında devasa yeşil bir yılan halüsinasyonuyla koruyucu halkanın içinde veya dışında yer alan şiddetiyle devam etti.

1440 yılında otoriteler ve Engizisyon, Gilles'e karşı kırk yedi ayrı suçlamada bulundu (yöneltilen suçlamalar kırk dokuz paragraf uzunluğundaydı); ruh çağırma, dinsizlik, çocuklara cinsel taciz –ve şeytana insan kurban etme. Gilles, yüksek mevkisi sebebiyle işkence görmediği halde yardımcılarını 'sorgulamaya' alındı ve 500 katılımcı arasından bir tanesi bile mahkemeye delil sunmadı. Gilles'e kendini savunma veya avukat tutma hakkı tanınmadı. Yalvararak af diledi, -haline ağlayan- izleyicilerden dua etmelerini istedi fakat sonuçta boğazlanarak öldürüldü ve iki yardımcısıyla beraber yakıldı. Kilise, Gilles'in mallarına el koyduktan sonra çok zengin oldu.

Kana susamış Gilles de Rais, J.K. Huysmans'ın Paris vampirleriyle ilgili tutarsız cinsel ilişkiler hakkında yazdığı ve kara ayin betimlemeleriyle ünlenen *Ordakiler'*ine²² (1891) karanlık bir zemin oluşturdu. Colin Wilson, gövde gösterisi yaptığı *Okült'*teki tehlikeli sahneyle ilgili şöyle yazar:

Sunaktakiler, kozmetiğe batmış yaşlı korkaklardı. Kilise duvarları çatlak, kirlili ve nemliydi. Çarmıhtaki İsa'nın yüzünde alaycı bir ifade vardı. Kitap... küfredercesine İsa'nın üzerinde duruyordu: 'Vaazının yetersizliğini, zayıfın ezilişini... ölümlerin çaresiz titremelerini gördün...' Sonra kadınlar, Loudun rahibeleri gibi

titremeye başladı. Korodaki yaşlılardan biri [Kitap üzerinde] oral seks yaparak konuğun üzerine boşaldı, bir kısmını da titreyen kadınların üzerine serpti. Daha sonra sunağın üzerine dışkısını yaptı. Huysmans'ın dili yeterince belirgin değildi fakat anlaşıldığına göre dışkı ayinin en önemli kısmını teşkil ediyordu.

Wilson ağırbaşlı bir ifadeyle, kara ayinde akla ilk gelen konunun 'katılımcıların kendi vurdumduymazlığına şaşırma isteği'²⁴ olduğunu söylemesidir. Yine de burjuva hassasiyetini zedelemek için yaptıkları, çocukça bir girişimden öteye gidememiştir. Colin Wilson'a göre: ' "Dine hakaret" Katolik olmayanlar ve İsa'nın kutsallığına inanmayanların ebediyen lanetleneneceğini kabul etmeyenler için tamamen zararsız görünmektedir"²⁵. 20. yüzyıl Britanyalı felsefeci Bertrand Russell, vasat Satanizmi 'kenar mahalle Satanizmi' tanımıyla mükemmel bir şekilde anlatır.

Konuya ilginç bir boyut kazandıran başka bir kişi de Carmel Kilisesinin kurucusu Fransız 'Satanist' Eugène Vintras'dır (1807-75) -1840'lı yıllarda Oeuvre de la Miséricorde (Merhametin gücü) olarak da bilinirdi. Kesinlikle karizmatik bir yapısı olan Vintras yüksek sosyeteye girdikten kısa bir süre sonra düzenlediği ayinlerin cinsel içeriği sebebiyle Satanizmle suçlanmıştı. Daha da kötüsü Vintras, 1790'lı yıllarda Fransız Devrimi sırasında veya hemen ardından öldüğü düşünülen 'kayıp' Kral XVII. Louis olduğu iddia edilen Charles Guillaume Naundorff'la (1785-1845) ilgili politik bir skandala karışmıştı. Naundorff ve Vintras, sahtekârlık suçlamasıyla yargılanana kadar birbirlerine destek oldu. Hapishanede beş yıl kaldıktan sonra Vintras Londra'ya kaçtı, Fransa onun için artık fazla hareketli bir yerdi. Carmel Kilisesi'nin eski bir üyesi olan Rahip Gozzoli, yayınladığı kitabında Vintras'ı akla hayale gelmeyecek en çılgın seks alemlerini düzenle-

mekle suçladı -Gozzoli ürkütücü hayal gücüne özellikle takmıştı. 1848 yılında tarikat, kafir-olduğu gerekçesiyle Papa tarafından yasaklandı ve tüm üyeleri aforoz edildi. Üyeler tamamen bağımsız bir şekilde, Katharlarda olduğu gibi kadın ve erkek rahipleriyle varlığını sürdürmeye devam etti.

Vintras'ın Carmel Kilisesi ve Naundorff yandaşlarının, 'XVII. Louis'in Kurtardıkları' -veya *Yahyacılar*- adlı karanlık tarikat mensubu olması ayrıca ilginçtir. Karmaşık ve kolay rastlanmayacak türden bir yapısı olan grup, öncelikli olarak bireyi öne çıkarmayı ve çalışmalarını çok fazla destekleyen olmasa da Fransa'daki monarşiyi canlandırmayı hedefliyordu. Bu grup dahilindeki Yahyacılar, kadını ön plana çıkarmak için Meryem Ana'yı vurgulayarak 1846'da La Salette'de görülen Bakire Meryem vizyonunun, sonrasında ise kiliseye karşı düşmanca tavırları ve cinsellik açısından bir tür 'sahne amiri' oldular. Vintras'ın Yahyacılarla kurduğu kişisel bağlantı, 'Rahibe Salome'u' (Madam Bouche) akla getiriyordu fakat ölümünden sonra tarikat hep skandallarıyla anılan, Rahip Joseph Boullan'a (1824-93) geçti. Boullan, 1859'da genç Adèle Chevalier'le birlikte Ruhun Islahı Cemiyeti'ni kurdu, fakat daha sonra Chevalier'e La Salette'deki manastırda tecavüz etti. Olaylar tartışmalı ve şaşırtıcı bir şekilde tırmanırken Boullan'ın, cinsel ayinleri hayvanlar alemine kadar uzandı. O ve Chevalier'le ilgili söylentiler sönmeyen bir ateş gibi yayılıyordu ve en son 1860'daki Kara Ayın sırasında kendi çocuklarını kurban etmeleriyle olaylar tamamen kontrolden çıktı. Suçlu bulundukları halde ikisinin de tutuklanmaması ilginçti.

Maalesef olay böyle kapanmadı. Gözetim cezasından sonra Boullan kendi isteğiyle Roma'daki Engizisyon huzuruna çıktı, fakat Engizisyon bile onu suçlu bulmadı. Boullan, Paris'e dönmekte artık özgürdü²⁶. Gider gitmez Vintras'ın Carmel Kilise-

si'nin önde gelenleri arasına katılarak gittikçe daha fazla yoldan çıkan cinsel ayinlerin bir parçası oldu ve kendini Vaftizci Yahya'nın yeniden bedenlenmiş hali olarak kabul etti. Resimdeki hain olduğunu söylemek yanlış sayılsa da Huysmans'ın *L_Bas*'ındaki 'Dr. Johannes' portresine ilham verdiği söylenmektedir. Aslında onu Satanizm'e karşı savaşılan bir asker gibi betimleyen Huysmans'ın arkadaşıydı fakat kilise tarafından hep kötülenmişti. Yine de Boullan'la ilgili günümüze dek cevaplanmayı bekleyen birçok soru kalmıştır. *Tapınak Şövalyelerinin Gizli Tarihi*'nde yazdığımız gibi:

Boullin, Roma'dayken doktrinlerini kaleme almış (kapağın rengi dolayısıyla *gül tomarı* olarak bilinir) ve yazdıkları 1893'de ölümünden sonra Huysmans'ın notları arasında bulunmuştu. İçerikle ilgili ayrıntılar bilinmemektedir -çok 'şaşırtıcı' nitelikte bir belge olduğu söylenmektedir- yazık ki artık Vatikan Kütüphanesi'nde kilit altında durmaktadır. Görmek için yapılan tüm başvurular reddedilmiştir²⁷.

Peki Boullan, Vatikan için kışkırtıcı casus türünden biri miydi veya dinsiz gruplara sızarak aslında onları baltalamaya mı çalışıyordu? Açık saçık ve heyecanlı söylentilere rağmen ortaya çıkan sonuç kesinlikle tuhaftı. Boullan sadece sahtekârlıktan suçlu bulundu ve Engizisyon hatalı olmadığına karar verdi. Vatikan casusu sayılmasa da özellikle Petrus Kilisesi'ne karşı tehdit niteliğinde kullanılabilecek kadar büyük bir sırrı biliyordu. Bildikleri muhtemelen *gerçek* Vaftizci Yahya'yla, İsa ve Magdalené'nin deneyimlediği gibi ilk Hristiyanların cinsel ayinleriyle bağlantılıydı. Sıradan Hristiyanlar için bunlar Satanizm sayılıyordu.

Mağaralarda alem

Gizli ve yarı gizli cemiyetler 18. ve 19. yüzyılda Romantik akımdan, devrimci politika veya gelişme aşamasındaki sendikaları ortaya çıkaran radikal düşüncelerden ilham alarak mantar gibi çoğaldı. Fakat daha çok içmeye ve alem yapmaya meraklı oldukları için ilave lezzet eklemek amacıyla sözde Satanizmi de araya sıkıştırıyorlardı. İngiltere’de yapılan bu derneklerden en çok bilineni Wycombe Rahipleri veya Medmenham Keşişleri, Batı Wycombe Keşişleri veya en çok tanınan adlarıyla Cehen-nem Ateşi Derneği idi.

Parlamento üyesi, III. George’un eski hazine müsteşarı ve posta işleri müdürü Sir Francis Dashwood (1708–81) tarafından kuruldu. Zorunlu İtalya gezisinde Katolik Kilisesi’nden nefret edecek hale geldi efsanevi Prens Charles’la –sürgüne gönderilen Prens Charles Edward Stuart- tanıştıktan sonra Jakoben casusu oldu. Yeni Tapınakçılar ve Mason localarında çeşitli doğaüstü olaylarla ilgilenmeye devam etti. 1738’de Papa XII. Clement Farmasonluğu yasakladı ve tüm İtalyan kardeşliğini aforoz ederek Engizisyonun eline verdi, Dashwood yine de İtalyan localarıyla bağlantısını kesmedi. Fransa’da dolaşırken ilgisini çeken Kara Ayin’i gördü ancak ona göre Kilise’yi o kadar da çok aşağılamı-yordu.

İngiltere’ye döndükten sonra, alkol ve fuhuş yatağı olarak tanınan Dilettanti Cemiyeti’ni, 1746’da Aziz Francis Şövalyelerini kurdu. Görüşmeler, Charles Dickens’ın kargaşa yaratan ilk romanı *Pickwick Serüvenleri*’nde (1836–7) geçen 16. yüzyıldan kalma George ve Akbaba Kulübü’nde yapılıyordu. Üst katta bir araya geldikten sonra dikkatler ‘doğaüstü lamba’ üzerine yoğunlaşıyordu. Büyük kristal kürenin etrafını gümüş kanatlı, kuyruğu ve ağzı belirgin, altından bir yılan sarıyordu –Dashwood’un daha sonra Batı Wycombe Kilise’sine bağışladığı vaftiz kurnasının üzerinde de bulunan Gnostik tasarım.

Dashwood ve yakın arkadaşları Batı Wycombe yakınlarındaki Buckinghamshire'da kötü tanınan 'Cehennem Ateşi Derneğini' Marlow civarındaki Thames nehri üzerinde bulunan Medmenham Manastırında 1751 yılında kurdu. Dashwood, ortaçağdan kalma manastırı paraya hiç acımadan yeniledi ve manastır girişine 'Nasıl bilersen öyle yap' deyişini yazdırdı. Hedonizm tapınağı, iyi bakımlı bahçesinde erkek cinselliğini vurgulayan bir heykel ve şehvet duygusu uyandıran Venüs heykeliyle tamamlandı. Venüs yana doğru eğilirken, yeni gelen bir acemi daha eve girmeden tehlikeli bir işe başladığını biliyordu.

Sessizliğin iki eski inancı -Mısır'lı Harpocrates ve Roma tanrıçası Angerona- aralarında olanları dışarıda anlatmamalarını hatırlatmak istercesine manastırdaki gösterişli yemek salonunda yer alıyordu. Dashwood'un hayatını Pagan tanrılar sarmıştı ve evinin bir tarafını tamamen Robert Adam tasarlamıştı. Baküs tapınağına ait kopyada Ariadne, Dionysos ve satirler tavanda dans ediyorlardı. Diğer eski inançlarla ilgili heykeller bahçeleri süslüyordu, kimilerine göre bu heykeller daha çok çıplak bir kadının grafik şeklini andırıyordu.

1750 yılında Dashwood, Batı Wycombe tepesinin altına toplanlıkların düzenleneceği petek şeklinde tüneller ve mağaralar açtırdı. Tünellerde seks alemi yapıldığına dair söylentiler de vardı. Okült yazarı ve Dashwood uzmanı Mike Howard'ın dediğine göre:

Mağaralar, kadın ziyaretçileri memnun etmek isteyen 'keşiflere' özel 'hücrelerden' oluşuyordu... Özel hücreye ulaşmak için keşiflerin Styx nehri olarak bildiği yeraltı akıntısını geçmek gerekiyordu. Yuvarlak odada 'Kara Ayın' yapılıyordu²⁸.

Londra'dan at arabalarıyla gelen fahişeler maskeli 'rahibeler' gibi giydiriliyor, iyi ailelerden gelen kadınlar ise Kara Ayın

için çıplak bedenleriyle sunağa yatıyordu. Birçok kişi Dashwood'un ürkütücü bir ortamda gerçekleştirdiği, biraz cinsellik biraz da din karşıtı faaliyetlerini sıkıntıdan kurtulmak için hayal bile edilemeyecek girişimler olarak görmekteydi. Fakat işin içinde çok daha fazlası vardı. İleri gelen keşişlerden biri olan John Wilkes: 'Keşişlerin resmi görüşmeler için bir araya geldiği özel hücredeki İngiliz Eleusis Gizemi'ne hiçbir kafir gözü bakmaya cesaret edemez... burada gizli ayinler düzenlenir ve Bona Dea'ya [İyi Tanrıça] içki sunulurdu'²⁹. Hepsi olmasa da birçoğu son yaramazlıklarını yapmak isteyen yaşlı Medmenham 'keşişleriydi' -aralarında Galler Prensi, hatta Amerikalı devlet ve bilim adamı Benjamin Franklin (1706-90) gibi çok tarunmuş insanlar da vardı- ve çoğu kadim çağlarda yaşıyormuş gibi davranıyordu. 'Cehennem Ateşi' mağaralarının tarih öncesi çağlarda yakınlardaki bilinmeyen bir tanrıya sunak olarak kullanılmak üzere yapılan 'paganlara ait yeraltı mezarı' olduğu bilinmektedir. Mike Howard şöyle devam eder:

19. yüzyıl yazarlarından birinin dediği gibi, 'Sir Francis yüksek seviyede bir rahipti... Gizemli objeye saygısını göstermek için komünyon kadehiyle içki sunuyordu.' Eldeki kanıtlara göre 'gizemli objeye saygı sunma' sonucuna varmak aslında Tanrıça, Sir Francis Dashwood ve keşişlerinin Satanist değil pagan gizemine inanan kişiler olduğunu gösterir³⁰.

Kara Ayin uygulaması -söylentilerden daha fazlasını içeriyorsa- sadece antik tanrılara saygı ve hoşgörü göstermek için değil, aynı zamanda Hristiyanlıkla alay etmek ve nefretlerini göstermek amacıyla yapılıyordu. Dashwood kilisenin bakımı için para verdiğinde ortaya 'kutsal din inancı [örneğin Hristiyanlık] ile hiçbir ilgisi olmayan' bir 'Mısır salonu' çıktı³¹.

Böylece bir kez daha Lucifer'e özgü bir çıkışla yapılan seks alemlerinin ve pagan eğlencelerinin açıkça Satanizm tırpanına geçtiği gözlemlendi. Belki de Kara Ayin'le ilgili söylentiler sırf meraklı gözlerden uzak kalmak için ortaya çıkmıştı, ancak görünüşe bakılırsa bu tatsız ve amaçsız olaya katılanlar vardı. Aca-ba, iddialar doğrultusunda Tapınak Şövalyeleri, Yahyacılar ve diğer Lucifercilerin kötü oldukları mı düşünülüyordu? Hristiyanlık geçmişte ve büyük ölçüde günümüzde de en koşullandırıcı yapıya sahip dindir, sözde Luciferci atılımları hassas yankılar uyandırır da öğretilerini çarpıtarak dini ciddi bir şekilde değiştirmişlerdir.

Son Büyücü

Aydınlanma, ilginç bir uyuşturucu türü olan kafeinle yürekleri ve zihinleri etkisi altına aldığı anda bilim atağı geçerek laik özgürlüğün yardımıyla sınırları zorlamaya başladı. Yeni enerji ve girişim kaynağı kafelerde ve Batı'daki evlerde çay, kahve ve çikolata çok fazla tüketiliyordu. Araştırmalara göre -Muhammed'den sonra (1) ve İsa'dan önce (3)³² - dünyanın en etkili ikinci insanı seçilen Isaac Newton, heyecanlı ve yeni bir yetenektir. Hiçbir şekilde yersiz sayılamayacak ideal bir rasyonalist, ateist bilim adamıydı fakat -Leonardo'da da olduğu gibi- hiçbir şey gerçekten uzak değildi.

1990 yılında Biyografi sözlüğüne dahil edildikten sonra dini inancına ve ezoterik yaklaşımına dair sadece üç buçuk satırlık bir bölüm yer almaktaydı: 'Newton da simya öğrencisiydi...' ³³ Kesinlikle öyleydi; ekonomist John Maynard Keynes, Newton'un daha önceden kaybolan (ve bilimsel değeri bulunmayan) defterleri üzerine yaptığı yorumlarında: 'Newton mantık çağının öncüsü değildi. O son büyücüydü' ³⁴.

1642'de doğan Newton, Kraliyet çevresi 'basılmaya uygun görmemiş olsa da' simyayla ilgili bir milyondan fazla kelime

yazmıştı. 1665 veya 1666 yılında yerçekimi kanununu buluşuyla tanındı, yere düşen elma karşı koyulmaz çekimin göster-gesiydi.

Cambridge yakınlarındaki bataklıkta bulunan özel laboratuvarında takıntılı bir şekilde teleskoplar ve prizmalardan kırılarak geçen ışık üzerine çalışıyordu, sonunda yansıtma teleskop yapmayı başardı. Ortaya çıkan çalışma daha sonra William Herschel (1738-1822) ve Rosse Kontu (1800-67) ³⁵ tarafından geliştirildi. Gerçeğe yakın bir yorum yapacak olursak Newton gerçek bir Luciferciydi, zira -hayatı boyunca hayranlık duyduğu ışığın Tanrı'nın sözleriyle bütünleştiğine, Gnostiklerin ve ezoteriklerin hem benzetme hem gerçek anlamıyla ışık saplantısının yankılarına inanıyordu.

Newton'un hizmetlilerinden birinin dediğine göre:

Nadiren ikide veya üçte yatar, özellikle ilkbahar veya sonbaharda genellikle beşi altıyı bulurdu. Bir keresinde altı hafta laboratuvarından çıkmadı, ateş gece gündüz yanıyordu. Amacının ne olduğunu bir türlü anlayamadım.³⁶

Yazıları doğrultusunda artık metalleri altına çevirmek için Felsefe Taşı'nı yapmaya çalıştığını biliyoruz. Belki de sırf bu yüzden Kraliyet Darphanesi'nin yönetimini üstlenmişti. Cambridge'de profesörlük yapacağına İngiltere'nin altın stoklarından sorumlu olmayı tercih etmişti.

İlginç yönleri olan bilim adamı Newton için, hayatı boyunca sadece -Euclid'in neden yararlı olduğu sorulduğunda- bir kez güldüğü söylenir. Optik etkileri anlamak için gözünün arkasına bıçak sokarak görme yetisini neredeyse tamamen kaybetmişti. İçine kapalı bir eşcinsel olan Newton'un aşk hayatındaki genç erkeklerden biri sinirlerinin tamamen bozulmasına sebep olmuştu. Eski Ahit, Daniel bölümünde yer alan kıyamet yorumlarını takıntılı bir şekilde inceleyen Newton, konuyla ilgili kapsamlı bir yazı hazırlamış ve sert bir anti-Katolik Püriten olarak

kendini bir çeşit peygamber gibi kabul etmiştir. F.E. Manuel'in *Isaac Newton Dini*'nde (1974) yazdığı gibi:

Tanrıbilim, simya, zamandizin ve mitolojiyle ilgili çalışmaları bilimle birleşince, kendini Tanrı'nın davranışlarımız ve zamanın değerlendirilmesi üzerindeki etkisi hakkında yorum yapabilecek tek kişi olarak görmeye başlamıştır³⁷.

Buna rağmen, kabul edilmiş dini esaslara aykırı davranarak, İsa'nın tanrısal olmadığını savunan Ari kâfirliğinin peşinden gitmiştir. Yine de en öncelikli konusu her zaman için simya olarak kalmıştır. Michael White'ın Isaac Newton'la ilgili notlarını içeren *Son Büyücü*'de (1977) belirttiği gibi:

Newton, simyayla ilgili bilgilerin antik çağlara dayandığına inanıyor ve bu doğrultuda hareket ediyordu. Simya, zamanın başından beri mevcuttu ve doğaüstü araçlarla insanlığa aktarılmıştı³⁸.

Ezoterik bilgiler anahatlarıyla *Yakut Tablet* olarak biliniyordu, koruyucusu ise Nicholas Flamel ve bir söylentiye göre Leonardo da Vinci'ye ilham veren efsanevi Hermes Trismegistus'tu. Isaac Newton tabletin üzerindeki şöyle aktarmıştır:

Yalansız, gerçek, kesin ve en doğru olandır. Alttakinin üsttekine, üsttekinin alttakine benzemesi tek bir şeyle ilgili mucizeyi gösterir. Her şey, tek bir oluşuma dayandığına göre; demek ki her şey tek bir yerden şekillenerek ortaya çıkar. Güneş babadır, Ay annedir, rüzgârın taşıdığı göbekte Dünya onun bakıcısı olmuştur. Her yerdeki mükemmelliğin babası buradadır. Sınırsız gücü Dünya'ya aktarılsa soyuttan somuta doğru değişimiyle her yeri kaplar. Yerden göğe doğ-

ru yükselir, sonra yine yere iner, daha üstün ve daha az olan bütün güçleri alabilir. Bu şekilde karanlığı uzaklaştırarak bütün dünyayı ele geçirebilirsiniz. Onun gücü bütün güçlerin üzerindedir, her türlü ustalığın üstesinden gelerek somut olan her şeyin içine sızabilir. İşte dünya böyle yaratılmıştır. Bu işlemin uygulandığı her şey hayranlık uyandıracak kadar uyumludur. Adımın Hermes Trismegistus olduğu kadar, dünyadaki felsefenin üçe ayrıldığını da bilirim. Bu durumda Güneş'in görevi başarıyla tamamlanmıştır³⁹.

Bu kısacık alıntıyla bile nesiller boyunca simya peşinde koşan birçok insanın çıldırabileceğini tahmin etmek zor değildir. Newton, arkadaşı simyacı ve bilim adamı Robert Boyle'ı (1627-91) sırları paylaşmaması konusunda uyarmıştır, 'Metallerin değiştirilmesinin haricinde konular olduğu için simya yazarlarını uyarmak doğrudur'⁴⁰.

Bazı otoritelere⁴¹ göre Newton (1705'te Sir ünvanı almıştır) Büyük Çalışmayı başarmış olabilir –özellikle simya gibi hassasiyet isteyen bir işte gizlilik başarısızlık demek değildir. Leonardo'ya bakacak olursak, her ne kadar gizliliği 'büyücülüğüyle' ilgili söylentilerin yayılmasında çok az etkili olsa da, o da başarılarını kapalı kapılar ardında elde etmiştir.

Ancak Britanyalı bilim adamı Andrew Crosse olayında aynı durum gelecek vaad eden bir kariyere sahip olmasına yol açtı ve tarih boyunca çok tuhaf bir şeyi, belki de yaşamın ortaya çıkışını ilk bulan kişi olarak övgüyle anıldı...

İkinci eşinin dediğine göre, 'tuhaf ve güzel olan her şeyden zevk alıyordu'. Andrew Crosse 1784'te batı İngiltere'de doğdu, zeki ve sorgulamayı bilen bir genç olarak yetişti. Babası, yeni elektrik biliminin öncüleri olan Benjamin Franklin ve Joseph Priestley'i tanıdığı için, Crosse daha on iki yaşındayken bilimin büyümesine kapılmıştı. Tipik uçarılığıyla birkaç yılı boşa harca-

dıktan sonra George John Singer'la birlikte elektro-kristalleşme deneyleri üzerine çalışmaya başladı. Fakat sonra 1837'de yaşanan bir olay onu şaşkınlığa uğrattı, Crosse'un sözleriyle:

Sıvı içindeki suni minerallere sürekli elektrik akımı uygulayarak şekillenmesiyle ilgili deneylerim boyunca ortaya çıkanlar amacım için gereklidi. Düşünebildiğim her türlü uygulamayı denedim; diğerlerinin yanı sıra Wedgwood* hunisiyle desteklenen ahşap bir çerçeve yaptım, maun ağacından yuvarlak bir kesitin içine içine bir kuartlık** havuz yerleştirdim. Havuz sıvıyla dolduğunda bir parça ıslak bezi havuzun kenarına ve huninin içine koyarak sifon vazifesi görmesini sağladım. Sıvı, artık damlalar halinde huni aracılığıyla havuzdan çıkabiliyordu: damlalar diğerinin üzerinde duran daha küçük cam huniden geçerek Vezüv'den gelen gözenekli kırmızı oksidin içine doluyordu. Taş sürekli elektrik akımına maruzdu...

Deneyin 14. günü, mercekle gözlemlediğim küçük beyazımtırak fazlalıklar veya uçlar elektrik verdiğim taşın ortasından çıkıyordu. 18. gün oluşumlar genişledi ve yedi veya sekiz ince tele dönüştü, her biri içinde geliştikleri yarı küreden daha uzundu. 26. gün görüntü, kuyruğunu oluşturan birkaç tüyün üzerinde dimdik duran bir böceğe benzemeye başladı...28. gün, canlılar ayaklarını hareket ettiriyorlardı... Birkaç gün sonra taştan ayrılarak keyifle dolaşmaya başladılar.⁴²

Bu böcekler kene miydi yoksa peynir kurdu mu? Sonraki deneyler olayı daha da gizemli hale getirdi. Crosse, üçüncü denemeden sonra durumu kayda geçti:

Ampulün içinde, böcekler için yeterli alan bırakmayı unuttum (oluştukları sıvının içine düştüklerinde ölüyorlar-

*Çömlekleriyle tanınan Josiah Wedgwood

**1 litreye yakın ölçü birimi

dı). Yakıcı sıvının içinde ve oksihidrojen gazıyla dolu ortamda tek bir böceğin şekillenmesi tuhaftı. ⁴³

Gerçekten tuhaf.

Deneylerini tekrarlamak konusunda istikrarlı ve sistemli bir yol takip eden –ve başka bir böcek yumurtasının karışmamasına özen gösteren- W.H. Weeks, ciddi ilerleme kaydetmişti. Fakat Crosse hemen ardından yerel bir gazetenin editörüyle Weeks hakkında konuşarak büyük bir hata yaptı. Aklını kaçırmış bir bilim adamı gerçekten gizli laboratuvarında yaşam mı yaratmıştı? Sıradan bir insan nasıl olur da Tanrılaşmaya çalışırdı? Michael Faraday (1791-1867) gibi seçkin bilim adamları Crosse’u korumaya çalışsa da, Weeks yaptığı deneyler sonucu yaşayan canlılar ‘yaratılışıyla’ ilgili bir açıklama yapınca, örtbas girişimleri boşa gitti.

Şaşkın ve incinmiş Crosse, herkesten uzaklaşmak için köydeki laboratuvarına kapandı fakat rahip yine de tüm bölgede şeytan kovmak için çalışmalara başladı. Dolayısıyla Crosse, masum ve tarafsız buluşu yüzünden karanlık işlerle uğraşan Mefisto meraklısı haline geldi. Araştırmalarına geri dönmüş olmasına rağmen –‘ucuz, güçlü ve dayanıklı pil’⁴⁴ yapmaya çalıştı, yiyecekleri koruma üzerine çalıştı ve elektrik kullanarak deniz suyunu arındırmayı denedi- alay konusu olan ve herkesin ürkütüğü yoksul bir insan olarak hayatına devam etti.

Mayıs 1885’te ölmeden önce: ‘...insan zekasının en derin uzantısı nispi cehalettir’⁴⁵ dedi. Mezar taşında ise şöyle yazıyordu:

Elektrikçi

ANDREW CROSSE’un

Kutsal Anısına

TANRI’YA KARŞI ALÇAKGÖNÜLLÜ

DOSTLARINA KARŞI DAİMA NAZIKTI

-Tanrıya karşı küstah olduğunu düşünenler kesinlikle ondan daha az nazikti.

Yaratılan böceklerin türünden kimse şimdiye dek emin olamamıştır, Crosse ise gizemli çalışmalarıyla ilgili kitaplarının haricinde büyük ölçüde unutulmuştur. Gerçek bir bilim adamı olan Crosse aslında daha etkileyici bir şekilde hatırlanmalıydı: 1814 yılında şair Robert Southey (1774–1843), Crosse’la deneyleri hakkında konuştuktan sonra arkadaşları Mary ve Percy Shelley’yi ziyaret etti. Üç arkadaş konuyla ilgili bir süre konuştular. Dört yıl sonra Mary Shelley (1797-1851), elektrik kullanarak laboratuvarında insan yaratan tuhaf bir bilim adamını konu alan ilk romanı *Frankenstein*’ı yazdı... Acaba bu tuhaf durum daha sonraki Kozmik Şakacı’nın korkunç saldırılarını da şekillendirmiş miydi? Skeptikler Shelley’nin romanını, Crosse’un sadece düşüncelerinde yer alan yaşam yaratmasıyla bağlantılı bulsalar da her şey bu bilinmezin gerçek olduğunu göstermektedir. Sonuç olarak bilimsel anomalileri dürüstçe araştırdığı halde etrafındaki herkes tarafından zulmedilmiş, Lucifercilik uğruna acı çekmiş klasik bir durumu vardır.

Dulun Oğulları

1717 yılı, Aziz Vaftizci Yahya gününde (24 Haziran) İngiliz Farmasonlarına ait Büyük Loca kuruldu. Kutsal bilgileri korumak için gerçek bir gizlilik dahilinde yapılandılar, daha sonra yeni bir oluşumla yarı gizli döneme geçtiler. Kimilerine yozlaşma olarak kabul edilen bu yenilik locayı daha çok gece kulübüne dönüştürmüştü.

Masonların ‘Gizli Okulu’ 1645’te varlığını sürdürmekteydi, fakat bazı yazarların⁴⁷ iddia ettiği gibi Tapınak Şövalyelerinin gerçek mirasçılarıydı, sonradan daha geniş bir soyağacına sahip oldular. 1450 tarihli simya incelemelerinde ‘Farmason’⁴⁸ kelimesinin geçtiği bilinmektedir, öte yandan araştırmacı John J. Robinson’un çalışmaları doğrultusunda Mason çalışmalarının 1380’lerden⁴⁹ beri bulunduğu saptanmıştır. 17. ve 18. yüzyıl ar-

tık geride kaldığı için Robert Lomas, Farmasonların başka bir örneği bulunmayan bilimsel buluşlara, entelektüel ilerlemeye öncülük ederek Luciferci patlamalar yarattıklarını ve özellikle 1660'da 'dünyadaki en eski ve en saygın bilimsel araştırmalar yapan'⁵⁰ Kraliyet Derneği'nin kurulmasıyla gelişimin hızlandığını belirtmiştir. Farmason Sir Robert Moray'ın öngörüsüne göre derneğin amacı:

İnsanlığın yararı için doğanın açıklanamayan tüm yönlerine cevap bulmak⁵¹...İnsan aklının ulaşabileceği en üst noktada gerçekleşir; tüm Yaradılışı araştırmak için evrensel, sürekli ve kesintisiz hareket ve sözlerle bütün sırlara ulaşana dek zincirin bağlantılarını takip etmektir⁵².

Masonlar da özellikle hırçın Katolikler ve daha yakın geçmişte 'kardeşliği' sözde Şeytan'a tapan veya Satanistlerden oluşan uğursuz bir meclis olarak gören köktendinci Hristiyanlar tarafından taciz edilmiş ve yabancı paranoyasından payını almıştır. Kökten dincilerin web sitelerine kısaca göz attığımızda konuyu nasıl ele aldıkları açıkça görülebilir. Amerikalı bilim adamı ve Mason yazar S. Brent Morris, genellikle nasıl ateş püskürdüklerini şöyle betimler: '14 Temmuz 1889'da Evrensel Farmasonluk Bağımsız başkanı Albert Pike, 23 meclise seslenirken...'⁵³ Pike'ın yaptığı açıklamadan alıntı yaparak devam eder.

Lucifer, eğer Tanrı değilse; davranışlarıyla zalimliğini, insanlara karşı sadakatsizliğini ve nefretini ortaya koyan, bilimden öğrenen Adonay ve beraberindekiler acaba ona iftira mı atmaya çalışıyordu? Evet, Lucifer Tanrı'dır ve yazık ki Adanay'de tanrıdır. Ebedi kanuna göre gölgesiz ışık yoktur, çirkinlik olmadan güzellik yoktur, siyah olmadan beyaz yoktur, bütünlük için iki tanrı olmalıdır: heykel için karanlık, lokomotif için fren gereklidir.

Bu sebeple Satanizm doktrini dinsizliktir; saf ve gerçek felsefe dini Adanay'ın eşdeğeri Lucifer inancına dayanır; fakat Işığın Tanrı'sı ve İyilik Tanrı'sı Lucifer, Karanlık ve Kötülük Tanrı'sı Adanay'a karşı insanlık için mücadele etmektedir⁵⁴.

Lucifer inancından dolayı Pike'ı suçlayanların sayısı hiç az değildi. Fransız eleştirmen Jules Bois, 1902'de:

Albert Pike'in lanetli İncil'i oldukça şaşırtıcı. İsa'nın var oluşunu ikiye ayırıyor: ilk bölümde doktrini rasyonel ve doğal haliyle (İsa onun için 'İyi Tanrı'nın', yani Lucifer'in elçisiydi) açıklarken, ikincisinde gizemli bir coşkuyla doluyordu... Tanrı'nın oğlu ve babayla eşdeğer olduğunu söyledi... Albert Pike, İsa'nın Adonai ile bir anlaşma yaptığını düşünüyordu, tek başına ilahlaşmanın sarhoşluğu içinde mantıksız ve insanlık dışı davranışlar sergilemişti. Bundan sonra Lucifer onu terk ederek, işlediği suçla karşılık hırsızların yaşadığı türden işkencelere maruz kalmasını sağladı. Sanırım bu örnekle Lucifer'i anlamış oluyoruz⁵⁵.

Öte yandan Brent Morris ve onun gibi birçok Mason'a göre bu ve buna benzer yorumlar 'Leo Taxil'in'(Gabriel Antoine Jougand-Pages) oynadığı oyunlar üzerine kurulu karalamalardan ibaretti. Hikâyenin bu kısmı Mason'ları Satanist olarak tanımlamaya çalışsa da 1897'de⁵⁶ her şeyin aldatmaca olduğu ortaya çıktı. Brant; hahamların, rahiplerin ve diğer din adamlarının 'iğrenç Lucifer doktrinini' öğreten kişiler arasında olduğunu söylemişti ki bu durumda 'toplulu kabullenme olmadığına inanmak epey güçtür'⁵⁷.

Bazı Katolik fanatikler ve kökten dinciler, Taxil'in karalamalarına benzer şekilde Madam Blavatsky'den alıntı yapma eğilimi göstermiştir: Teosofi derneğini kuran 19. yüzyıl Rus hayalperes-

ti Madam Blavatsky belki de sadece şarlatanlığı hak etmiyordu –zira yazılarının etkisi günümüze kadar sürmüş hatta bazı gizli örgütleri etkilemiştir. Örneğin bir yazısında: ‘Lucifer, yaşamı, düşüncüyü, ilerlemeyi, medeniyeti, özgürlüğü, bağımsızlığı temsil etmektedir. Lucifer, evren düzenidir, yalandır, kurtarıcıdır’⁵⁸ der.

Bu ışıkta bakacak olursak Madam Blavatsky’nin eserleri, temsil ettiği ezoterik inancı anlamak açısından incelenmeye değer. *İsis: Modern Bilim, Teoloji ve Kadim Gizemlere giden yol*’da 1870 yılı Vatikan Evrensel Konseyiyle ilgili bir alıntı yapar: ‘Açıklanmış doktrinlere karşı gelerek kendini haklı çıkarmaya çalışan, özgürlük ruhuyla insan bilimlerinin peşinden gidilmesi gerektiğini söyleyenlere LANET olsun...’⁵⁹. Blavatsky şöyle devam eder: ‘Bilim Savcı gibi davranacak kadar güçlendiğinden beri Hristiyanlık büyük bir sınav vermektedir’⁶⁰. Kışkırtıcı –ve süreklilik arz eden- birkaç sözünden bahsedebiliriz: antik çağlarda yaşayanların ‘şeytana inanmayacak kadar aydınlanmış’⁶¹ olduklarını, ‘Cehennem ve hakimini, zulmetmek ve güçlenmek için Hristiyanlığın yarattığını’ söylemiştir. Küçümseyen bir yaklaşımla: ‘insan beyninin üzücü yozlaşması!’⁶² olduğunu belirtir.

Masonlar, Pike’ın Lucifer bağlılığına öfkeyle karşı çıkarken –Taxil onları karalamak için kesinlikle sahtekarlık yapmışken- neden bu kadar üzgün olduklarını merak etmemek elde değildir. Lucifer’le Şeytan’ı aynı kefeye koyamayacağımızı artık bildiğimize göre yukarıdaki alıntılar salt Gnostisizmi yansıtmaktadır. Aslında gizemli yaklaşımları ve anlayışlarıyla gurur duyan bir örgüt oldukları için, Kraliyet Derneği’ni gizlice de olsa mü-kemmel bir şekilde idare edebilecek gerçek Lucifer’i onurlandırdıkları düşünülebilir.

Masonlar, dini kesinlikle çok fazla ciddiye alıyordu, aşağıda bana yazdığı mektuptan bir bölüm göreceğiniz Mason yazar Robert Lomas bunu açıkça belirtmektedir:

Hiç kimse tam anlamıyla karşıt dini görüşlere karşı hoşgörölü olan Mason kurallarına uymamaktadır. Herkes kendi düşüncelerinden sorumludur ve herkesin sahip olduğu haklar eşittir. Sadece hoşgörölü olmak için karşıt bir düşünceye tahammöl etmek inançsızlık sayılabilir ve haklının acı çekmesine sebep olur.

Mason inancı daha da ileriye giderek, hiç kimsenin bir diğeri- nin dini inancına müdahale edemeyeceğini vurgular. Her bireyin, inancı kadar kendine hakim olduğunu ve aynı fikri paylaşmayan diğelerine tamamen yabancı olabileceğini belirtir. Müdahale etme hakkı sadece eşit koşullarda gerçekleşebilir çünkü yargılayacak olanla karşılarındaki eşit haklara sahiptir -adil bir yargılama yapacak tek kişi de Tanrı'dır. ⁶³

Robert Lomas bu sebeple, 'Farmasonluk, kabul edilen dinler tarafından beğenilmemektedir, çünkü bütün dini inançlara karşı hoşgörölüdür ve hiçbirini daha ön plana çıkarmaz. *Dolayısıyla Farmasonluk şeytan inancını ne savunur ne de yerer.*⁶⁴ Hristiyanlık için elbette bu durum şeytan inancıyla eşdeğerdur.

Taxil sahtekarlığını bir kenara bırakalım, Mason'ların Lucifer'le herhangi bir bağlantısı var mıdır? Lomas'a göre Parlak Sabahyıldızı, 'Birinci Derece Yol ve Üçüncü Derece Töreninde' kullanılan bir özellikti. Bu özellikle Masonlar yepyeni bir çehre kazanmıştı. Yazışmalardan birinde:

Üyelige kabul töreni yenilendi. En derindeki özü geliştirerek, önce oluşum sonra gelişme sağlandı. Böylece gelişimi engelleyen ve açıklanamayan yok olma süreci ortadan kaldırılmış oldu. Üç derece boyunca takip edilen yol işlevini böyle sürdürüyordu.

İlk aşamada kaba hisler arındırılarak, madde çekimine karşı istek yok ediliyor ve dış dünyaya karşı ilgisizlik geliştiriliyor.

İkinci aşamada zihin, hayatın ve bilginin ruhsal düzenine cevap verebilecek kadar güçlü ve saf olana dek disipline ediliyor bu sebeple ikinci derecede bina merkezinde yer alan kutsal sembol kişilik merkezinizde ilk göze çarpan unsur haline geliyor. Dolayısıyla bu bilgiye dayanarak merkezle birleşmek için engelleri yok etme şevki kazanılıyor.

Üçüncü aşamada, 'son ve en büyük deneme', gönüllü olarak egonuzu yok ederek, evrensel yaşam özünden ayrılıyor ve sınırlı kişisel egonuz ortadan kalkınca zihinsel ufkunuzu aydınlatan parlak Sabahyıldızının farkına varıyorsunuz.

Masonluğun en büyük sırrı budur: talimat ve disiplinle herkes merkez birliğine ulaşabilir.

Peki, böyle bir teori neden sır olsun? Çünkü sadece kişisel olarak deneyimleyerek idrak edilebilir. Bu deneyim gizlilik içinde hazırlanmalı, gizlilik içinde öğrenilmelidir, deneyimi yaşamayanlar için ise anlaşılmaz ve erişilemez olmalıdır.

Masonluk, inancınıza karışmaz, zira tüm dinler tek bir merkezde birleşir. Bütünlük ancak hazırlık aşamasında idrak edilebilir.⁶⁵

Masonluğa karşı çıkanların birçoğu pagan tanrıların adı kullanıldığı için tepki göstermiştir. Aşağıda 'mutlak Mason gurusu'⁶⁶ Walter Leslie Wilmshurst'ün (d.1939) notlarında göreceğimiz gibi 'dulun oğlu' açıklanmaktadır:

Tüm üyelerin tek bir anası vardır. Evrensel dulun Mısır'daki adı İsis'dir. Pagan adı olduğu için korkmayın. İsimler değişebilir fakat gerçek bakidir. Daha sonra hepimizin anası olarak adlandırılmıştır. Konuştuğumuz ve düşündüğümüz işler esrareniz ve sevgili annemiz içindir. Tanrıça gibi o da duldur. Büyük Üstat, yol göstericiden dul kalmıştır. Örtülü ve karanlıktır. İchiye zaferle ışıldar...⁶⁷

Böylece bir kez daha anlayışlı bir yaklaşımı görmüş oluyoruz. Tanrıçayı Tanrı olarak kabul eden Gnostik uygulama –resmi olsa da olmasa da- ne yazık ki daima Şeytani olduğu düşünülen, aydınlanma ve bilimsel girişimlerin yüksek Lucifer nitelikleriyle kapsamlı bir şekilde idrak edilmesidir. Her zamanki gibi yobaz ve aptalca bir yorum oluşunca, yanlış anlaşılan Lucifer kimliği Şeytan’la eşanlamlı hale geldiği için sıkça modern ‘Satanizm’in’ çok iyi anlaşılmayan ilkeleriyle karıştırılarak kuvvetlenir.

En zalim

Güvertesindeki Satanist’le⁶⁸ beraber yol alan Kraliyet Donanmasına ait *HMS Cumberland* firkateyninin başına bir uğursuzluk gelmesini bekleyenler vardı (Körfeze yaklaşımlarının bile yeterince kötü olduğunu düşünenler de bulunuyordu). Yirmi dört yaşındaki Edinburg’lu Chris Cranmer, Şeytan Kilisesinin kurucusu Anton LaVey’in kitabını okuduktan sonra içgüdüsel olarak Satanist olduğunu fark etti⁶⁹. Medya, hikâyeyi -karşı koyulmaz ‘Şeytan ve derin mavi deniz’ manşetiyle iki gazetede yer aldı⁷⁰- zevkle ele aldı⁷¹. Yeni dinle ilgili yapılan açıklamada:

Seytan, zevkten uzak durmak yerine hoşgörüyü temsil eder. Şeytan, diğer yanağı uzatmak yerine intikamı seçer. Şeytan, bütün günahların simgesidir. Hepsi de fiziksel, zihinsel ve duygusal zevklerden ibarettir⁷².

Satanist bir konuşmacı, ‘Biz çocukları ve hayvanları öldürmüyoruz, bakirelere tuhaf şeyler de yapmıyoruz’ dedi. Satanistlere de, ‘aptallık çok ama çok kötüdür’⁷³ açıklamasını yaptı.

(Kraliyet Donanması denizde olduğu sürece Cranmer’in dine karışmama kararı, öldürüldüğü takdirde Şeytan Kilisesi’nin rahibi tarafından denize gömülmesi anlamına geliyordu.)

LaVey'in kolay tarzına ve özellikle avuçlarına düşünce acı çeken mevcut dinlere karşı yönelttiği saygısız alaylarına kanmak çok zor değildi. Diz çöküp dua eden ve günahattan uzak duran insanlar, yıllar sonra LaVey'in açıkça dine hakaret ederek İsa'nın çarmıha gerilmesiyle ilgili olarak 'beceriksizce ağaçta sallanan' sözlerine, isyankâr cesaretin serbest kalması sebebiyle tahrik oldular. Sonuçta İsa başarısız bir Mesih'ti -hiçbir Musevi bir suçlu gibi utanç verici ölümünden sonra onu kabul edemedi. İsa cevaben; havarileriyle birlikte bir ömürlük süre içinde geri döneceğini söyledi...

LaVey, *Şeytan İncil'i*nde, Efendisi Şeytan'ı coşkuyla anlatıyordu. Şeytan, 'gelişim ruhu, medeniyetin ilerlemesine katkıda bulunan bütün büyük hareketlere ilham veren, insanoğlunun gelişimini sağlayan varlık, kâfirlikle bütünleşen özgürlüğe giden yoldaki isyan ruhuydu'. Ki bunların hepsi Lucifercilik dahilindeydi⁷⁴.

1969 yılı Nisan ayının son gecesinde -Walpurgisnacht cadı festivali sırasında- on altı yaşında olan LaVey, kiliseye gidenlerin sahtekarlıklarını, kızların arkasından şehvet dolu bakışlarını gördükçe kendi kilisesini kurmayı düşünmeye başladı ve 'O andan itibaren Hristiyan Kilisesi'nin yalanları ve insanın hayvan yönünün dallanıp budaklanacağını biliyordum!...Bedensel ibadet zevk verdiği için, hoşgörü zaferi anıtlaşacaktı...'75 dedi.

San Francisco polisi için fotoğrafçılık yaparken korkunç görüntülerle karşı karşıya gelmek zorunda kaldı, daha da kötüsü insanların 'Tanrı böyle istedi' demesiydi. Aslında Huysmans'ın Kara Ayin yapan rahip gibi, LaVey'in şeytani özgürlük anlayışını haksızlıklarla ve Tanrı'nın insan acılarına karşı ilgisizliğiyle destekliyordu. İnsanların düştüğü akla hayale sığmayan durumları polis için fotoğraflayan baş Satanist, gerçek kötülükle karşılaştığında aslında korkuyordu.

Yardımcısı saygısız bir gençti. Şöyle yazdı: 'Martin Luther tuvalette otururken Protestanlığı düşünürdü, sonuçta ne kadar büyük bir hareket haline dönüştüğünü biliyoruz'⁷⁶. LaVey, Satanistlik konusunda son derece ciddiydi, Şeytan'a tapmak için cecur ve gururlu olmak, insan egosunun ve içgüdülerinin temelini bilmek gerektiğini alay ederek açıklıyordu. 'İnsan, varoluşun sürekli hatırlatılması gereken tek hayvandır. Her türlü duyusu bu konuda işe yarayacaktır.'⁷⁷

LaVey'in eski dine getirdiği yeni yorum (veya karşıt din) şeytani dualarla daha da şaşırtıcı hale gelen özgürlük anıtından başka bir şey değildi. Şeytan Kilisesi güçsüzlere karşı nezaket-sizdi (İsa'nın 'Dünya, iyiliksever insanlara kalacaktır' demiş olması, alaycı ve politik bir hile olarak ele alınabilir –sonuçta iyiliksever insanlar elde edemedikleri için şikayet etmezler!) *Şeytan İncil*'inin giriş bölümünde LaVey kükreyerek: 'Lanetlenenler zayıftır ve ancak boyunduruk altına girebilirler!', 'Lanetlenenler, ruhu güçsüz olanlardır. Bu yüzden ağız dalaşı yaparlar!'⁷⁸

Şeytan İncil'i, 1659 yılında Meric Casaubon'un, John Dee biyografisinden alınan sihirli formülün bulunduğu 'Enoch Şifreleri' bölümüyle biter. Büyük büyücü, yaptığına Şeytan Kilise'sinin eline düşeceğini bilse elbette korkardı, fakat artık yapacak bir şey yoktu. LaVey, Dee'nin 'meleklerinin' böyle olduğunu düşünüyordu, 'çünkü okült, metafiziğe saplanmıştı'. Enoch sözlerinin özellikleri ve 'kaba sesler', 'atmosferde inanılmaz bir tepki'⁷⁹ yaratıyordu, bu şekilde hareket ederek *Cehennem* kapılarını açmış oluyordılar...

LaVey dikkat çekmeye başladıkça doğal olarak çalışmalarıyla ilgili söylentiler yayılmaya başladı: verdiği bir ziyafette insan bacağından yemek yapıldığı, Jayne Mansfield adlı bir sinema yıldızını lanetledikten sonra kadının araba kazasında öldüğü, emrinde hizmet eden gerçek zebaniler olduğu... Kaçınılmaz bir şekilde karşıt tepki oluştu –elbette bu tepki iyi değildi ve za-

ten uzun zamandır seslerini duyurmak için çaba sarf ediyorlardı. Karşıt tepki medyadan geldi. Kısa bir araştırmayla LaVey'in aslında polis fotoğrafçısı olmadığı ortaya çıktı, iddia ettiği gibi Marilyn Monroe'yla bir ilişkisi de yoktu, üstelik hiç de iyi tanınmayan Britanyalı okültist Aleister Crowley için 'daha zalim olmak için mesai yapan'⁸⁰ tanımlamasına rağmen ciddi okültistlerle ilgili genel görüşe göre onda bir derinlik vardı.

LaVey 1997 yılında öldü, Satanistlik söz konusu olduğunda o ve yardımcılarıyla –hatta kızıyla- ilgili adını lekelemeyi hedefleyen tartışmalar ise hala sürmektedir.

Medyanın, 'Dünyanın en zalim adamı' yakıştırmasıyla kabul edilen Aleister Crowley (1875–1947) hakkında çok az şey bilen 'iyi' insanlar, büyücünün tüyler ürpertici olduğunu düşünüyordu. Tam anlamıyla neşeli, insan olarak veya tarz açısından her zaman ışıldayan bir ilham kaynağı olsa da LaVey'in hem ruhsal hem entelektüel açıdan sakinleştirici olan kamburunda Olimpos dağı gibiydi.

Yetenekli bir şair, dünyanın en iyi dağcısı (Chris Bonnington'un kahramanıdır) derin bilgilere sahip bir yazar, usta bir yogi ve pornograf olan Crowley, daha çok 'Korkunç Canavar 666' İncil başlığıyla hatırlanmaktadır. Büyükannesi –püriten Plymouth din kardeşliği üyesi- üzerinde denemek konusunda epey ısrarcıydı. Fakat okült tarihçisi Francis X. King'in *İsa Üzerine Crowley*'de (1974) yazdığı gibi:

Crowley, bir keresinde iğrenç bir ucubeyi çarmıha germiş olsa da büyücü olmaktan daha fazlasına sahipti; en başta cazibeli bir atletti. Bir yandan da oğlancılıktan, cinsel ilişki sırasında dışkı ve idrarla zevk almaya kadar her türlü sapkınlığa düşküdü...⁸¹

'Crowley'in olduğu yerde hiç sıkılmazsınız!'

Çeşitli büyücüler ve (Farmasonlar dahil olmak üzere) gizli örgütlerle kurduğu düzensiz ilişkilerden sonra Karpokratlar veya 'Kırmızılı Kadın' filmindeki gibi veya Büyücü Simon'la beraber çalışıyormuşçasına dopdolu bir coşkuyla cinsellikle ilgili büyüler üzerine yoğunlaşmaya karar verdi. Eliphas Levi'nin yeniden bedenlenmiş hali olduğunu düşünen Crowley, büyüyle ilgili çalışmalarına devam ederken Kutsal Koruyucu Melek'le bile bağlantı kurmanın yollarını arıyordu, sonuç olarak 1904 yılında Kahire'de eşi Rose'la birlikte yaptıkları medyumluk denemelerinde kısmen başarılı oldu. Francis X. King'in yazdığına göre, '...o "şeytani bir okültist" olmaktan daha fazlasına sahipti. Aiwass'ı* tanımladığı halde "Kutsal Koruyucu Meleği" Şeytan'la, Hristiyan İblis'iyle beraberdi'⁸².

Kendini işine adanayan bütün büyücüler gibi Crowley'de aslında ne istediğini bulmak için *Kendini Tanı* deyişine uygun davranmaya çalıştı. Harici bir güç olarak kendiyi yüzleşmesi açısından Aiwass'la kurduğu bağlantı, yolculuğunun en heyecanlı kısmı sayılabilir. (*Büyütlü Kayıtlar*'ında Temmuz 1920'de yazdığı gibi: 'Tanrı'ya hizmet etmek veya başka bir deyişle özgür irademle hareket etmek istiyorum: Boş şeylerin peşinden yarım yüzyıl koşturmaktansa bir yıl boyunca ölüme yoğunlaşmayı tercih ederim')⁸³

Melekle kurduğu temasın sonucu olarak *Kanun Kitabı* ortaya çıkmıştı –aslında onu korkutmadığı halde- vazgeçmeye çalışsa da hep geri dönüyordu. Eylül 1923'de mükemmel bir örnek olarak tanımladığı 'Kahire Çalışması'nda: 'Sır: zaten yanlış yolda olan İradem, gerçek kimliğimi tüm bağlardan koparan meleğin korkunç sözleriyle tamamen çöktü. Böylece gerçekte kim olduğumu anlamaya ve tadını çıkarmaya başladım'⁸⁴.

*Crowley'in *Thelema* adlı kitabındaki en önemli bölüm olan *Kanun Kitabı* nı yazdığını söylediği söylenen varlık.

Thoth Kitabı (1944) için Tarot kartlarındaki Asılan Adamı incelerken, *Kanun Kitabı*'ndaki Aiwass'dan bir alıntı yaptı: 'Dün-yaya, kadercilikten uzak ve kesinlik içeren hayal bile edilemeyecek güzellikler getirdim. Oysa yaşam içinde ölüm var, tarifsiz huzur ve coşku var, bunları feda etmek umurumda bile değil'⁸⁵. İsa'nın kurtarıcı olarak doğumu ve ölümüyle ilgili kavrama karşı çıkarak şöyle yazdı: 'Sonuç analizine göre kurban etmek yanlış bir fikirdir'⁸⁶. Sonra da: '...Musevilik vahşi, Hristiyanlık ise acımasız batıl bir inançtır'⁸⁷ dedi. (Kahire Çalışmalarına kadar Crowley ruhsal açıdan büyük ölçüde Budistti, daha sonra Aiwass'ın dayattığı, var oluşun 'saf neşesi' kavramıyla hayatın ne kadar anlamsız olduğu konusuna saplandı.)

Ancak *Kanun Kitabı*'nın üçüncü bölümünde durum değişti ve -cesaret veren şekliyle- toplu vahşet, kan ve ölümle ilgili kehanetlerde bulundu: 'Merhameti bırak, acıması olanlara lanet olsun! Ayırt etmeden işkence et ve öldür!'. Tobias Churton'a göre Crowley'in değişen sesi, 'duyarlılığın küçük görülmesi ve Edward duygusallığının batağı'⁸⁸ I. Dünya savaşında yaşanan katliamla parçalanmıştı. 'Gerçek İradenin sessizliğe büründüğü her yerden gelen; insanın kalabalık içinde korkuyla ilerlerken duyduğu bir sestir bu'⁸⁹.

Crowley bazen en asil yerlere çıkardı ve bunu yaptığında, salt Luciferci hislerine çok az kişi yaklaşabilirdi:

...Kurtarma kötü bir kelimedir; bir borç olduğunu ima eder. Her yıldızın [bireyin] sınırsız zenginliği vardır. Cahillerle uğraşmanın tek yolu parlak miraslarını hatırlatmaktır. Bunu yapabilmek için de hayvanlara ve çocuklara iyi davranmak gerekir: saygılı davranmak, hatta inanmak gerekir.⁹⁰

Hayal kırıklığına uğramış ve kuşatılmış Edward, kadınının kulağına gelen müzik gibi, *Kanun Kitabı*, alçakgönüllülüğe son

veren bir çınlamayla başlar ve dişiliğin kapılarını aralar. Aiwass/Crowley'nin ifadesine göre:

Kadınları kandırıp aptal yerine koymuyoruz; aşağılayıp, tâciz etmiyoruz. Bizim için kadın sadece kendi olmalıdır; tıpkı bir erkek gibi bütün, eşsiz, bağımsız, değerlendirmeye yapabilen bir kişilik... Geceleri kollarımızdaki sevgisi ölümüne savaşa da onu bir köle gibi değil, özgür ve asil yapısıyla... veya yaşam savaşında sadakatiyle yanımızda yer almasını istiyoruz.

Benim gibi bir canavarın söyleyecekleri ise şöyledir; siz kadınların tek işi kadın olmak değildir, size ait olmayan bir amaca hizmet etmek değil, sizler birer yıldızınız ve içindeki amaca hizmet etmelisiniz. Sadece bana ana olmak değil işiniz, veya erkekleri memnun etmek, yaşam ve sevgi ihtiyaçlarını karşılamak değil, onların ışığı ve Özgürlüğünü paylaşmak değil. Annelik ve dişilik ancak kendi zevkiniz için olabilir, erkeklere daha azını söyleyecek de değilim: Ne isterseniz onu yapın. Tek kanun bu olacaktır!⁹¹

En azından teori böyleydi. Crowley'in *Kırmızılı Kadın*'ında zihinsel sorunlara eğilim vardı –örneğin Rose, alkol bağımlılığından öldü- ve yazık ki genel olarak insanlara çok az saygı gösteriyordu, çizim odasındaki halıların üzerine dışkısını yaparak çocuksu bir gösteri sergiliyordu, evine gelen ziyaretçilere de (dışkıdan yapılmış) 'aşk' pastaları veriyordu. Duyusal imgelerle şaşkınlık yaratma isteği geçmişteki Efendisinden, akıl çağındaki üçlüye indirgenmişti. Sadece bu konuda LaVey, Crowley'i 'eşsiz bir sahtekâr' olarak saf dışı bırakmaktadır. Küçük gören çirkin unsurlardan başka bir tanesi de (sonuçta Büyük Canavar olarak yapması gereken çok şey vardı) küstahlık gösterisiyle karışık, kaba ruhunun derinliklerindeki kötü niyetiyle insanları la-

netleme merakıydı⁹². ('Crowley'in olduğu yerde hiç sıkılmazsınız!' sözünü kendi yazmıştır.⁹³) Gnostik büyücü Crowley'in en büyük hayranlarından Tobias Churton, 'çoğunlukla aptal, bencil, eğlenceli ve sihirli yapısı'⁹⁴ tanımını yapmıştır.

Büyücü Simon gibi 'Gülen efendi' olarak düşünenler için Crowley: 'Erdem olarak bilinen davranışlar için saldırıya maruz kaldım. Doğrudur, kötü olarak bilinen davranışlar kadar bundan nefret ediyorum'⁹⁵.

Ahlakçılar, Crowley'in yaşam öyküsüne ellerini ovuşturarak gülümsemeyle bakarken -Victoria dönemi beyefendilerinden tutun da 1947 yılında Hastings'de doktoruna sadece bir tane daha eroin yapması için yalvaran en acınacak durumda olanlara kadar⁹⁶- Crowley, 'marifet çılgınlıktır' sözleriyle tanındı. Başarısız şamanın acınacak ölümü ihtişamlı bir şekilde olmadı: yaşamı ve çalışmaları hala ilgi odağı olduğu için Büyük Canavar'ın aslında çok az oranda başarısız olduğu artık daha iyi anlaşılmaktadır.

Geride bıraktığı miras hayret vericidir. Çalışmaları, bildiğimiz çağdaşlarıyla ilgisi olmayan hatta tam tersi içeriğe sahiptir. Mevcut girişim söz konusu olduğunda Crowley, hiçbir zaman bu şekilde düşünmemiş olsa da arayış içinde olan gelecek nesillere büyük bir miras bırakmıştır. Yine de Luciferci kuralları ortaya koyan Aleister Crowley'dir.

Fakat, yapısı gereği Sabahyıldızının parlak ışığına doğru bilinmeyene gidişi herhangi bir hacının yapacağından daha tehlikeliydi. En asil ideallerle su üstüne çıksa bile ortada birçok tehlike vardı ve siyah mumların yumuşak ışığındaki şehvet dolu Satanizm âlemlerinde çeşitli oyunlarla kıskırtılmak azımsanacak türden değildi. Sonuçta asıl konu (adı ne olursa olsun) suç kabul edilen çılgınlıklardı -Hitler'in kötülükleri veya birçok insanın hayal gücü sınırlarını zorlayan Saddam Hüseyin gibi. Sıradan insanlar hiçbir zaman gerçek Satanist olamaz çünkü

vicdan sahibidirler ve kötülüğe karşı hassastırlar. Kenar mahallelerdeki Satanizm ilginç bir çeşitlilik sayılabilir, ancak kötülük ve karanlığı ön plana çıkardığı için hiçbir zaman Işığa giden yol olamaz. Hepimiz kendi yolumuzu bulmaya çalıştığımız için, Crowley'in ortaya koyduğu 'kurallar' iyi yaşanmış bir hayatın temelini belirlemektedir.

Herkes Crowley'in söylediklerini duymuştur: 'Ne istiyorsanız onu yapın, tek Kanun budur', genellikle ve hatalı bir şekilde ahlaksız şehvet düşkünlüğü olarak yorumlansa da Crowley şöyle devam eder: 'İrade dahilindeki kanun sevgidir'. 'Her kadın ve erkek bir yıldızdır' –LaVey'in 'Her çocuk Rönesans insanının yansımasıdır'⁹⁷ sözlerine benzer- belirli bir sistem dâhilinde, 'Kutsal Ruha karşı işlenen günah, başka bir yıldız gerçek yolunu takip etmekten alıkoyar' der. Aslında her 'yıldız' genellikle iradesine bağlı yolu kendi engeller.

Colin Wilson'un dediği gibi, 'İnsan azımsanacak bir varlık değildir; sadece tembeldir'⁹⁸.

SON SÖZ

Lucifer Anahtarı

*'Hüznün gizemi çok eskiden evrensel şakayla içmeye
gittiğinde teselli bulmuştur.'*

–Aleister Crowley

Bırakın Işık içeri girsin! Bırakın zihnimizin karanlık köşelerine, kuruntularımıza, yarulsamalarımıza, sırttan korkularımıza ve sahtekârlıklara Lucifer ışık saçsın. Mason üyelerini selamlarken söylendiği gibi: 'Kardeşimiz ışığı görsün!'

Gnostik ışığı her şeydir –İsa'nın 'bütün' ışığı Mary Lucifer'de bulunduğu gibi- fakat karanlıkla dengelenmelidir. Hristiyan İsa için 'Dünyanın ışığı', örneğin Museviler tarafından şiddetle karşı çıkılacak olsa da sadece Vaftizci Yahya'nın 'Işığın Yüce Kralı' unvanını aldığı Gnostik Mandaeanlar tarafından da hoş karşılanmamaktadır. Alaycı bir ifadeyle hem Hristiyanlar hem Mandaeanlar yazının ortaya çıktığı zaman Irak'taki köktendinci Müslümanların elinde acı çekmekteydi¹.

Bırakın ışık içeri girsin! Bütün laneti ve köktendinciliğin her türlü şeklini alıp götürsün. Düşünce denetimi ve politik doğruculuk gibi –'İdeallere bağlılığımız öfke bahanesiyle oluşur'². Bunun yerine neşeyle ışıldayalım, özellikle kendimize ve tuhaf olan her şeye sınırsızca gülelim. Yaşam neşesiyle kendi kendimizin 'kahkaha efendisi' olalım. Neşe olmayınca özgürlük aza-

lır ve kendini beğenmiş, aptal veya daha kötüsü rezil diktatörler galip gelir –ki zaten onlardan yeterince var.

Aralık 2004'te Britanyalı komedi ustası Rowan Atkinson (Bay Bean) dini eleştirileri yasaklayan kanuna konuşma özgürlüğünü tehdit ettiği gerekçesiyle karşı çıktı:

Suç işleme hakkı, suç işlememe hakkından daha önemlidir. Sanatçıların ifade özgürlüğü korunmalıdır, dini liderler ve dinle ilgili eleştirilerimiz engellenmemelidir.

Mevcut kanunlar altında soruşturma açılabilir ırkçı davranışlarla, dini inanç, dini uygulamalar veya tıpkı politikada olduğu gibi liderleri eleştiren veya alay eden hiciv yazarları arasında çok belirgin bir fark vardır.

Konuşma özgürlüğünün sebeplerinden biri budur³.

Kesinlikle öyledir, fakat Atlantik'in her iki yanında olayların akışı pek öyle değildi, konuşma özgürlüğümüz aslında o kadar da eski değildir. Kendini aşmaya çalışan Luciferiler olarak zorlukla kazandığımız haklarımızı ve özgürlüğümüzü gittikçe artan yozlaşmaya karşı korumalıyız. Konuşma özgürlüğünü kullanarak sürekliliğini sağlamalıyız. Batılıların diğerlerine dayatmaya çalıştığı gizemli 'demokrasiye' saplanmak yeterli değildir. Adalet ve özgürlüğün kendi topraklarında daha iyi uygulandığını bilmeliyiz. Luciferiler konuşmalı, yoksa nasıl olduğunu anlamadan bütün sesler susabilir.

Işık Hareketi

Lucifer, ilerleme ve entelektüel girişim tanrısıdır, sadece Gnostik ve dinsizlik sayılan aydınlanmanın veya her şekliyle tanrı sevgisinin ardındaki ilahi ilham kaynağı değildir; insanlık ilk kez Lucifer ruhuyla ağaçlardan aşağıya inmiştir ve o zamandan beri ilerleme kaydetmiştir. Fakat isyan, aydınlanma ve iler-

leme benzetmelerinden daha fazlasını temsil eder –salt yaratıcılık ve ışık motifi belki de hayatın anahtarıdır...

Bilimadamları son on beş yıl içinde genellikle Avrupa ve Asya'da birçok keşif yapmıştır. Canlı hücrelerindeki DNA biyofoton veya çok düşük proton emisyonları –başka bir deyişle ışık- içermektedir. Çıplak gözle görülmez fakat Alman bilim adamlarının geliştirdiği yeni araçlarla gözlemlenebilmektedir.

Alman yazar Marco Bischof'un sarsıcı *Biyofotonlar-Hücrelerimizdeki Işık*'ında (1995) yaptığı açıklamaya göre: 'Hareketli ışık ağının DNA tarafından sürekli alınıp bırakılması hücre, doku ve organlar arası bağlantıyı sağlar, organizmalar arası ana iletişim ağını kurar ve yaşamsal sürecin temel düzenleyicisidir'. Beyin ve sinir sisteminde yer alan holografik biyofoton alanı hatta tüm organizmanın, hafızanın ve bilincin temelini oluşturduğunu açıklar⁴.

'İyi' ve 'kötü' bilimi⁵ ayırmayı reddeden biz Luciferiler için heyecan verici olan –kuantum fiziğinin en uç teorilerinden, boş laflara veya ölümden sonra bilincin yaşamına devam etmesine kadar uzanan dürüst girişimler veya para yardımıyla yapılan araştırmalar arasında- biyofotonlar bilinmeyen etkilere sahiptir. Bischof'a göre, 'Hint yoga felsefesinde temelde zayıf elektromanyetik biyo alanda bulunan düzenleyici enerji gücü olan 'prana' biyofotona benzer'.

Lucifer, hepimizin içindedir, yaşam gücünden doğarak hücreden hücreye atlar ve bizi hayatta tutar. Her kadın ve erkek bir yıldızdır –ve artık biliyoruz ki hepimizin içinde bir Tinkerbelle ışığı bulunur.

Lucifer'le Şeytan'ı karıştırıp sonra da kenar mahallelerde Şeytan'a tapınma aşırılığıyla birleştirenleri uyarmak gerekmektedir. Artık 'en zorlayıcı olasılıklar' dünyasına giriyoruz.

Düşünün

Denizci-Satanist Chris Cranmer'ın yazdığı yazıda⁶, Colin Wilson –çok titiz veya bilgiçlik taslayan biri olmasa da- Satanizmle ilgili tuzaklar konusunda uyarıda bulunmuştur. Örneğin gazete fotoğrafçısı Sergei Kordiev ve eşinin 1959 yılında Burnham-Crouch, Essex'deki Satanist gruba katılmasını anlatır. Renkli üyelik töreninden sonra kendi kanlarıyla imzaladıkları anlaşmanın ardından maddi, manevi her şey güzelmiş gibi görünmektedir. Kara Ayin sırasında –grubun sırlarını açıklayarak ihanet ettiği gerekçesiyle cezalandırılan- bir kızın tecavüzüne tanıklık etmeye zorlandıklarında, Satanistler bir yandan aynı amaçla kurban edilen yavru bir horozun kanını içiyordu. Olayın ürkütücü boyutlarını idrak ederek Kara Ayin'e katılmayı sarsılarak reddettikleri sırada, tecavüz edilen kızın grup sırlarını açıkladığı adamın da ayin sırasında kalp krizi geçirerek öldüğünü öğrendiler. Gruptan ayrılınca şansları daha da kötüye gitti. Kordiev iflasın eşiğine geldi, eşi de sinir krizi geçirdi. Ve bir gece içeri kimse girmediği halde atölyesi bilinmeyen bir güç tarafından yerle bir edildi. Artık kötü ruhlarla mücadele etmeleri gerekiyordu.

Colin Wilson'un uyarı niteliğindeki diğer hikâyesi biraz daha dokunaklıdır. Örneğin yazar John Cornwell'in iyi ve kötü araştırmaları⁷ sırasında tanıştığı, Satanist hüccresine düşen bir öğretmenden bahseder. Öğretmen, üyelik töreni sırasında 'Şeytan'ın onu ele geçirmesi için yalvarmaya zorlanır' ve: 'Şeytan'ı görmek istiyorsanız buraya bakın' der.

Adam etrafına bakar ve insan büyüklüğünde bir horoz görür, kanatları yapış yapıştır. Horoz gagasını açar ve kanlı erkeklik organları çıkarır. Adam dehşet içinde yere yıkılır.

Rahibin yardımına rağmen adam çok uzun bir süre sonra kendine gelir⁸. Gerçekten tüyler ürperten hikayede kurbanın yaşadığı deneyimi acıyarak düşünürken bir yandan cehennem

çukurundan çıkan bir yaratıkla temasa geçen Satanist bir grupla bağlantı kurmayı nasıl aklından geçirdiği de ayrı bir tartışma konusudur. Ne bekliyordu ki? Kenar mahallelerdeki Satanizm bile elbette beklenmedik sürprizler yapabiliirdi –hatta olmaması şaşırtıcı olurdu.

Tamamen şeytani türden hipnoz veya gerçekten cehennem çukurundan gelen bir yaratığı anlamak zordur. Ve artık olan olmuştur. Halüsinasyon veya gerçek, son sınırdan gelen meraklı bir varlık olduğu kesindir.

Okültistler ve mistikler, yeterince uzun süre düşünüldüğünde *tulpas* adı verilen varlıkların insan zihninde *yaratılabileceğine* inanır. Özel bir eğitim alarak zihinsel hazırlıklardan sonra deneyimlenmelidir, aksi takdirde delirmeye sonuçlanabilir.

20. yüzyıl başlarında gezgin Madam Alexander David-Neel'in klasik bir tulpa hikâyesi vardır. Budist sanatına merakı, 'öfkeli inançları' betimlemekte uzmanlaşan yerel bir ressam tarafından Tibet tarzı evinin duvarlarına yansımıştı. Ressamın arkasındaki pusun içinden çıkan korkunç varlıkları görünce, hele ki kolunu uzattığında 'onu hafifçe iten yumuşak bir nesneye'⁹ dokunduğunda çok şaşırdı. Ressam, tanrıya ulaşmak için bazı törenlere katıldığını ve gördüklerinin de dış sınırı olduğunu açıkladı.

Büyülenen Madame David-Neel kendi –şişman ve neşeli bir keşiş- *tulpa'sını* yaratmaya karar verdi. Aşırı uçtaki olasılıklara aylarca yoğunlaşarak denemeye başladı, bir süre sonra gözünün ucunda keşiş şeklinde ışıklar görmeye başladı. Zamanla daha da yoğunlaştı ve keşiş daha canlı hale geldi. Sonra şişman ve neşeli varlık olmaktan vazgeçerek zayıf ve sorunlu biri oldu. Etkisizleştirme girişimleri cevapsız kalınca Madame David-Neel doğal olarak olumsuz etkilendi –gerçek bir insan yerine keşişi seçtiğini- ve sadece halüsinasyon gördüğünü göz ardı ederek bir sinir krizi yaşadığını düşündü. Kötü niyetli sayılabilecek keşiş gitmeliydi ancak onu ortadan kaldırmak altı ay sürdü. Deli

gibi davranmasına izin verseydi, daha çok güçlenerek kim bilir neler yapacaktı.

Cesur ve bilgili insanlar yüzyıllar boyunca, melekten şeytana her tür varlıkla bağlantı kurmanın yollarını aramıştır. Birçoğu bir *şeyle* temasa geçmeyi başarmıştır ancak sonradan keşke bağlantı kurmasaydık demişlerdir. Tulpa gibi kendi zihinlerinde oluşan bir halüinasyon aracılığıyla veya gerçekten diğer boyutlardan gelen varlıklarla karşılaşmışlardır. Temas; kendi sağlığınız ve huzurunuzla beraber yıllar boyu etrafınızda bulunan insanlar için de çok büyük bir sorumluluktur.

Bir Luciferci olarak istediğinizi yapmakta özgürsünüz (Sevgi ve İrade kanununun temeli budur) fakat bilinmeyenle ilgileniyorsanız size tek önerim okülte yaklaşmamanızdır. Daha iyisini yapabilirsiniz! Sadece büyüyle ilgili değil zihin gücüyle de ilgili her şeyi okuyun, zihinsel ve fiziksel olarak hazırlanın ve muhtemel sorunlara karşı destek ekibi oluşturun. En önemlisi neşenizi kaybetmeyin: her çeşit kaynaktan gelebilecek bütün tehlikelere karşı en büyük korumanız budur. Akıllı bir çocuk gibi davranın: fenomen olasılıklarına açık olun fakat yolunda gitmeyen bir durum olduğunda deneyi sonlandırmayı bilin. Sorunla karşılaştığınızda ışığı açın, bir bara gidin, komik bir program izleyin ve gülün. Hatta en iyisi her şeyi unutun ve bara gidip eğlenin. Hiçbir şeyle temasa geçmeniz gerekmiyor.

Lucifercilik, putperestlik ve hazcılık aydınlanmanın devamı, yüzyıllar boyu süren dini baskılara, yalanlara tepki, yeni ve cesur bir dünyaya atılan bir adım gibi görünebilir. Yeni ve korkusuz bütün girişimler gibi mutlaka tehlikeler ve çıkmazlar olacaktır. Eski belirsizlikler ve kör inançtan kurtulursanız büyük hatalardan hatta suçlardan da uzaklaşmış olursunuz. Işığa doğru giden yolu arayanlar zaten kötülük peşinde değildir.

Satanizm tehlikelidir çünkü ruhun dengesini bozar ve ancak Hieronymus Bosch'un eserlerinde rastlanabilecek türden

konulara yoğunlaşır. Diğer uğraşlar da elbette ruhun dengesini bozabilir: harici tutmaya çalıştığımız her şey tünel vizyonu hassasiyetine yol açar. Mecburen bilgisayar oyunu oynadığınızı, tıp veya tanrıbilim çalıştığınızı düşünün. Anahtar kelime mecburiyet, bağımlılıktır. Alkol veya kokain gibi kimyasalların zihne, bedene ve ruha zarar verdiğini unutmayın. Zihin başlı başına kumar, pornografi veya alışveriş gibi olumsuz etkilere bağımlı olabilir. Satanizm de gerçek ve sonu gelmeyen kâbusları barındırır. Birçoğumuz kötülüğe yoğunlaşınca, ahlaksızlığı ve anti sosyal davranışları hemen reddederek aslında tatsız ve çekici olmayan sonuçlar ortaya çıkarabiliriz.

Küçük gerilimlerden zevk almak alışılmış olsa da balmumundan yapılmış çirkin görüntüleri izlerken, bir trafik kazasına aval aval bakarken, Karındaşen Jack filmlerinden birini seyrederken, korkuyla kurduğumuz bağlantının genellikle bir sınırı vardır. Durulunca, sıradan ve neşeli halimize geri döneriz, dengemizi bularak bilincimizi yeniden devreye alırsınız –içimizdeki zebanilerin coşkusunu bastırmak veya aşırılıklarımızı düzenlemek için dini veya politik inancımız olması gerekli değildir. Gerçek Satanistler doğuştan dengesizdir ve isteyerek vicdanlarını devre dışı bırakırlar: Efendiye hizmet etmek için masumlarını soğukkanlılıkla öldürürler.

Ocak 2005'te Britanya medyası, 'İsa karşıtı' Marilyn Manson ve Satanizm meraklısı 16 yaşındaki İskoç Luke Mitchell Dalkeith olayıyla sarsıldı –okul kitaplarını 'Efendimiz şeytan bizi cehenneme götür' gibi mantralarla kaplıyordu- ve çocuk, 14 yaşındaki kız arkadaşı Jodi Jones'u öldürdü. Diğer Manson hayranlarından Dylan Klebold ve Eric Harris, 1999 yılında Littleton Colorado, Columbine Lisesi'nde 25 sınıf arkadaşını öldürdü¹⁰.

Satanizm tehlikelidir, çünkü gerçek ve mutlak Şeytan'ın kişileştirilmiş kötülüğünü besler. Aynı sebeple din, hatta kökten dincilik de tehlikelidir. Kötülüğün gücüne bağlanmamak için

her an dikkat edilmelidir. Şeytan inancına bu kadar yoğunlaşarak –Satanist veya köktendinci bir Hristiyan- yüksek olasılıkla tuhaf bir düşünce şekli geliştirebilir. Yansız bir varlık zaten mevcutsa, korkmadığı için düşünceleriyle onu çağırabilir. Anahtar kelime korkudur. Kontrol edilmediği takdirde herhangi birimizi canavara dönüştürebilir.

Biraz korku iyidir: adrenalın korku ve heyecanla karışınca atalarımız ağaçlardan inerek ovalara koşar, daha vahşi yaratıklarla temasa geçer ve sonuçta birbirlerini yerlerdi. İşte bu –ilerleme için koşarak kapıyı açan, yaklaşan tehlikenin kokusunu alan, surları inşa eden, yiyecek ve ilaç depolayan, arşivini güvenli bir yerde koruyan, Lucifer korkusudur. Fakat geceleri büyüyen daha karanlık bir korku daha vardır. Neşeyi, anlayışı, mantığı yani Işığa dair her şeyi batağa saplar. Lucy Hughes-Hallett'in *Sunday Times*'daki Joanna Bourke'nin *Korku: Bir Kültür Tarihi* adlı yazısında dediği gibi:

[Genellikle suçluluktan doğan] Endişeyle, (belirli bir objeye karşı) korkuyu birbirinden ayırır ve günah keçisi kimliğiyle nasıl değişebileceğini gösterir¹¹.

Günah keçisi bulmak cadı avında olduğu gibi Musevi Katliamıyla bağlantılıdır –Musevi karşıtlığı, cadı/kadın karşıtlığı her zaman ortak öğelere sahip olmuştur. Bebek katili olmaktan utanmadıkları için suçlanmış, insan eti yiyenler ise Şeytan'ın tarafında sayılmıştır. Mantıklı ve iyi niyetli insanların kaos korkusu, diğer mantıklı ve iyi insanları şeytanlaştırmaya itmiştir. Denetim dışı Naziler Musevileri günah keçisi ilan ederek Bolşevikliğin ve 1918 Almanya'sındaki korkunç ekonomik durumun karşılığını vermiştir, öte yandan 'cadı' histerisi aslında ortaçağ Avrupa'sında oluşan Musevi düşmanlığından sonra ortaya çık-

mıştır –ikinci seçenek günah keçileri, zorlu iklim koşulları, açlık ve veba salgınıyla karşı karşıya kalmıştır. Tanrı'yı suçlayamayız –Hughes-Hallett, '...görünüşe bakılırsa birçok insan, kötü şans deyip geçmektense acımasız bir Tanrı'nın yarattığı zorlukları daha kolay kabullenme eğilimi göstermektedir'¹²- Şeytan'ın kötülük yapmasına izin vererek, doğru yolda olduğu düşünülen insanların vahşete karşı ne kadar savaşılabileceğini görmek istemiştir...

Daha önce bahsettiğimiz gibi cadı katliamı, batıl inançlar ve şeytan korkusuyla beslenerek ortaya çıkmıştır. Eskilerin dediği gibi: 'iti an çomağı hazırla'. Şeytan'a inanırsanız belki de kapı komşunuz olarak gelecektir ve siz onu yakalayıp, işkence yaparak yakmak isteyeceksiniz. O günlerin geride kaldığını zannediyorsanız, bir kez daha düşünün.

Cadı olaylarıyla alay ederken –Kramer ve Sprenger'in cahil hallerine ve suçlamalara maruz kalan yaşlı bunakların söylenmelerine gülerken- de işkencecileri hortlatmanın tehlikeli olabileceğini düşünmeliyiz. Erica Jong'un sıra dışı kitabı *Cadılar'ın* (1981) sonunda dediği gibi:

Cadının görünüşüne bakıp güldüğümüzde, atalarımızın cadıların kötülüğüne inanmasıyla alay ettiğimizde aslında yeni bir tür cadı avına yaklaşmış oluyoruz.

Takırdayan arabanın içinde gözleri bağlı ve suskun halde işkence odasına giderken hissettiği korkuyla cadı bize bir şeyler anlatmaya, uyarmaya çalışır. Onu duymalıyız. Çünkü sıradaki siz olabilirsiniz¹³.

İçimizde kaynayan şeytanların, kendi sağlığımız ve toplumun iyiliği için kontrol altına alınması ve güçlenip büyümesi engellenmelidir. İsa veya başka bir tanrı, tanrı-insan, guru veya politik lider adına onları kovmamıza gerek kalmamalıdır. Fakat

şeytanlar çantadan çıkıp kargaşa yaratmadan önce vicdanımızı devreye almalıyız.

İşaretler her yerde var. Sıradan bir Britanyalı kişisel tatmini için peçeli bir Müslüman kadının yüzüne tükürürken, Amerikalı ve Britanyalı askerler Irak'lı tutsaklara işkence ederken gülererek resimlerini çekmiştir. Televizyon programları, inancı tehdit ettiği gerekçesiyle yasaklanmıştır. Başka bir deyişle onların bizlerden farklı oluşu sebebiyle faşist diktatörlere dönüşmemizi haklı çıkarmaya çalışmaktayız.

Onlar ve biz. Biz ve onlar. Naziler ve Museviler. Kızıl ordu ve entelektüeller. Cadılar ve Hristiyanlar. Museviler ve Araplar. Özgürlükçüler ve her çeşit kökten dinciler, korku duası, daha çok korku doğurmaktadır. Biz hep haklıyızdır, onlar hep haksız. Tanrı hep bizim yanımızdadır, onlar ise Şeytan'ın tohumu –bize karşı konuşmaları bile şeytanla bağlantılı olduklarının göstergesi kabul edilir.

Şeytan işe yarar çünkü Tanrı'nın varlığının kanıtıdır. Tanrı'nın günlük yaşantımızı kolaylaştırmak ve düzenlemekle ilgili her türlü başarısızlığı ona yüklenebilir. Kendi suretimizde şeytanı yaratarak dünyayı cehenneme çevirebiliriz.

Tarihin sevimsiz prizmasından baktığımızda her şeye kadir Tanrı'nın başarısız olduğunu görmek çok zor değildir. Şeytan ve yardımcıları ise korku, acı, ölüm getirerek görevlerini başarıyla yerine getirmektedir –üstelik sadece emirlere uymakla kalmazlar- peki Tanrı neyi başarmıştır? Doğru, ait olma hissi ve inanç, iç huzur, fiziksel ve ruhsal sağlık getirir. Fakat değerlendirme ve yargı insanlığa çok az şey kazandırmıştır. Şeytan'ın dünyada yarattığı cehennemin nerede olduğunu biliyoruz –etrafınıza bakın!- peki Tanrı'nın dünya üzerindeki cenneti nerede? Tanrının belirlediği kişilerin koruduğu 'kutsal' şehirlerden, kokuşmuşluk ve sahtekârlık göğe yükselmekte ve ruh ölümü kanser gibi bütün dünyayı sarmaktadır. Modern cennet nerededir peki?

Washington DC mi? Salt Lake mi? Vatikan mı? Kudüs mü? Yoksa Irak'taki eski Aden Bahçesi mi?

Milenyumdan öğrendiğimiz bir şey varsa o da sadece kendimize güvenebilecek olduğumuzdur. Yardımlaşma, destek, sevgi ve affetmeyi bilerek, sağlık hizmetleri –insanın insan üzerinde yarattığı mucizeler zihnün gizli güçlerinden doğarak bazen doğaüstü becerilerle işlevine devam etse de- veya tıp gibi pratik yardımlarla yola devam edebiliriz. Ruhun bütünüyle Tanrı'ya veya Şeytan'a adanması tehlikelidir çünkü arada çok küçük bir fark vardır. Eşit derecede destek olurlar. İnsanları korkutacak bir Şeytan olmasaydı, Tanrı'nın nasıl bir yeri olurdu? Tanrı'ya inananlar olmasaydı Şeytan kimi korkutacaktı? Dinlerin ataerkil Tanrı'sıyla insanlığın ilişkisinde olduğu gibi, Tanrı'nın Şeytan'la olan ilişkisi aynıdır, birine inanmak diğerini canlı tutar.

Tanrı'ya ihtiyacınız varsa, insanlığın parlak ışığı, yaşamın ve ilerlemenin anahtarı –*Lucifer*- hep ordadır. Artık toplu hayal gücümüzün patlayıcı kuvvetini yaratmaya değer bir inanç mevcuttur. Fakat her kim olursa olsun zaten var olan o, sessizce beklemekte, vücudumuzun bütün hücrelerinden yaratıcı ışığı yaymaktadır. Lucifer'i kendi kendimize yarattığımızı hatırladığımız sürece, tanrılaştığımızda eşit derecede mutlu olarak uzaklaşacağını da unutmamalıyız.

Referanslar

Giriş

1. Eliphas Levi, *The Mysteries of Magic*, Paris, 1861, s.428

Birinci Bölüm

1. Profesör Karl W. Luckert, *Egyptian Light and Hebrew Fire*, New York, 1991, s.47
2. Lynn Picknett ve Clive Prince, *The Stargate Conspiracy: Revealing the truth behind extraterrestrial contact, Military Intelligence and the Mysteries of Ancient Egypt*, London, 1999, s.9
3. Barbara G. Walker, *The Women's Encyclopedia of Myths and Secrets*, New York, 1983, s.9
4. Alister E. McGrath, *A Brief History of Heaven*, Malden, MA, USA, 2003, s.43
5. *ibid*
6. Lynn Picknett'in *Mary Magdalene: Christianity's Hidden Goddess*, London, 2003 ve Lynn Picknett, Clive Prince, *The Templar Revelation: Secret Guardians of the True Identity of Christ*, London, 1997 bakınız.
7. Yeşeya 51:3 İncil'den yapılan alıntılarının bir çoğu Yeni Uluslararası (1973) kopyadandır.
8. Hezekiel 28:13
9. 1844
10. 'Erkek', 'insan' anlamında kullanılacaktır, dolayısıyla 'kadın' dâhildir. Cinsiyet ayrımcı bir durum söz konusu değildir.

11. Luka 23:43
12. Neşideler Neşidesi 1:16
13. ibid 4:12
14. ibid 4:15
15. McGrath, s.46
16. Tekvin 3:1
17. Tekvin 3:4-5
18. ibid 3:6-7
19. ibid 3:11
20. Tekvin 3:14-15
21. Aleister Crowley, *The Book of Thoth*, London,1944,s.46
22. ibid, s.100
23. ibid,s.96
24. El çantası türünde sayısız lüks eşya için hammadde.
25. Tekvin 3:16
26. Marilyn Yalom, *A History of the Wife*, New York,2001,s.15
27. Tekvin 3:13
28. John Milton, *Paradise Lost*,1667,IX,171-2
29. Jean Markale, *Montségur and the Mystery of the Cathars*,
çev. Jon Graham, Paris,1986, s.115-6
30. Milton, "The Argument", *Paradise Lost*
31. Walker, s.384
32. Homer Smith, *Man and His Gods*, Boston,1952, s.376
33. Walker, s.384-5
34. Yeşeya 14:12-15
35. *Assyrian and Babylonian Literature, Selected Translations*,
1901,s.304
36. Milton 1:144
37. Jean Doresse, *The Book of Enoch*, çev. R.H. Charles, Lon-
don,1984, Tobias Churton'dan alıntı, *The Gnostic Philo-
sophy*, Lichfield, Staffordshire,2003,s.48
38. Örneğin Aziz Jerome

39. Raphael Patai, *Myth and Modern Man*, 1972, s.147
40. H.R. Hays, *In the Beginnings*, 1963, s.85
41. Sir E.A. Wallis Budge, *Amulets and Talismans*, New York, 1968, s.144
42. Markale, s.210
43. Esinleme 12:7-9
44. *ibid*, 12:4
45. Tekvin 6:1-2. Şifreli dokundurmanın altında, dünyaya yerleşerek kadınlarla eşleşen uzaylılarla ilgili vahşi bir teori bulunur.
46. Korinthiler I 11:10
47. *Vita Adae et Evae (The Life of Adam and Eve)*, 14:3
48. Elaine Pagels, *The Origin of Satan*, New York, 1995, s.49
49. *ibid*
50. Markale, s.117
51. *ibid* s.xix
52. Jeffrey Burton Russell, *Satan: The Early Christian Tradition*, New Haven, 1981, s.86
53. Luka 10:18
54. Russell'a bakınız, s.129
55. Jack Lindsay, *The Origins of Astrology*, New York, 1971, s.94
56. Russell, s.27
57. *ibid*, s.28
58. Joshua Trachtenburg, *The Devil and The Jews*, New Haven, 1943, s.103
59. Alister E. McGrath, *A Brief History of Heaven*, Malden, M., USA, 2003, s.76 bakınız.
60. Romalılar 5:11
61. Walker, s.75
62. Korinthliler I 15:57
63. McGrath, s.79
64. Walker'ın referansına göre G.G. Coulton, *Inquisition and Liberty*, Boston, 1959, s.19

65. Walker, s.76
66. Birçok kişi Essenilerin müjdecisi olduğuna inanır, radikal Musevi tarikatı Qu'mran'dadır. Aslında Vaftizci Yahya'nın veya İsa'nın, Essenilerle ilgisi olduğuna dair kesin bir kanıt yoktur. Hatta yaşam tarzları sebebiyle yakın ilişki içinde olmaları mümkün değildir. Diğer kaynaklardan edindiğimiz bilgilere göre –örneğin Vaftizci Yahya'ya inananlar, modern Irak'taki Mandaean'lar- Vaftizci Yahya evli ve çocukluydu, Esseniler ise evliliğe kesinlikle karşıydı. İsa'nın yaşamı Essenilerin alıştığı tarzda değildi. Esennilerden olmayanlar için bile günahkârlarla, içkicilerle, haraç toplayanlarla oturup konuşması korkunçtu –hepsine 'rezalet' gözüyle bakılıyor ve tarikatı kirlettiği düşünülüyordu.
67. Russell, s.86
68. Umutsuz dememek için tuhaf olarak adlandıracağım bu açıklamayı 1990'ların başında Bristol'deki bir Anglikan rahibi yaptı. Üniversitenin Tanrıbilim bölümünde diğer tanrıların yaşam döngülerini öğrendiğinden bahsetti. Fakat onları 'önemsiz' sayıyordu.
69. Ignatius, Trallian'a Mektup,4.2.
70. Russell, s.37
71. Jean Daniélou, *The Origins of Latin Christianity*, London, 1977, s.69
72. Russell'dan alıntı, s.42.
73. Robert M. Grant, *Gnosticism: A Source Book of Heretical Writings from the Early Christian Period*, New York, 1962, s.15
74. Robert McL.Wilson, *The Gnostic Problem*, London, 1958, s.191.
75. Milton, 1:145-8
76. ibid
77. Russell, s.122

78. Katolik Ansiklopedisi'nin girişinde yer alan 'Vaftiz' bölümüne bakınız.
79. Walker, s.818
80. ibid
81. ibid
82. Edith Hamilton, *Mythology*, Boston, 1940,s.70, Walker'dan alıntı, s.818.
83. Leviticus 4:31
84. Walker, s.818
85. Jean Markale, *Montségur and the Mystery of the Cathars*, s.137.
86. Milton,1:258-9
87. ibid., 1:263
88. Tertullian, *Adversus Marcionem*, 2.10.
89. Jeffrey Burton Russell, *Lucifer: The Devil in the Middle Ages*, New York,1984, s.54.
90. Örneğin Tobias Churton'un, *The Gnostic Philosophy*, Lichfield,2003,s.331 bakınız.
91. R.O. Faulkner, *The Ancient Egyptian Book of the Dead*, Spell 149,s.144
92. Walker,s.910
93. Rollo Ahmed, *The Black Art*, London, 1936, s.34.
94. Plutarch, *Isis and Osiris*, xxi-xxvi.
95. Tekvin 3:8
96. Luckert, s.130
97. *Book of the Dead*, 307:544-5
98. Luka 10:18
99. Elaine Pagels, *The Gnostic Gospels*, London, 1982. Mevcut İncillere giriş niteliğinde en iyi kaynaktır. Picknett, 4. bölüm de bakınız.
100. Werner Foerster, *Gnosis: A Selection of Gnostic Texts*, Oxford, 2 cilt, 1972-4, *The Gospel of Philip*, 2:79

101. Russell, s.58
102. Esinleme 12:7-9
103. ibid

İkinci Bölüm

1. Jean Markale, *Montségur and the Mystery of the Cathars*, s.196
2. Jeffrey Burton Russell, *Satan: The Early Christian Tradition*, New York, 1981, s.96
3. Jeffrey Burton Russell, *Lucifer: The Devil in the Middle Ages*, New York, 1984, s.76
4. Barbara G. Walker, *The Woman's Encyclopedia of Myths and Secrets*, New York, 1983, s.542
5. Rossell Hope Robbins, *Encyclopedia of Witchcraft and Demonology*, New York, 1959, s.127.
6. Walker, s.960.
7. A.T. Mann & Jane Lyle, *Sacred Sexuality*, Shaftesbury, 1995, s.137
8. Robbins, s. 127
9. Jeffrey Burton Russell, *Witchcraft in the Middle Ages*, New York, 1972, s.75
10. Robbins, s.127.
11. Walker, s.433.
12. William G Denver, 'Asherah, Consort of Yahweh? New Evidence from Kuntillar "Arjund", *Bulletin of the American School of Oriental Research (BASOR)*, Vol. 255 (1984), s. 21-27
13. Lynn Picknett, *Mary Magdalene: Christianity's Hidden Goddess*, London, 2003, s. 152-3 bakınız.
14. Salomon Reinach, *Orpheus*, New York, 1930, s.42
15. ibid. Walker'ın yaptığı alıntı Sir E. A. Wallis Budge, *Gods of the Egyptians*, New York, 2 Vols, 1969.
16. William Powell Albright, *Yahweh and the Gods of Canaan*, New York, 1968, s.121, s.210.

17. Walker, s.66
18. André Lemaire, 'Who or What was Yahweh's Asherah?', *The Biblical Archeology Review*, Vol. 10, No.6 (Nov/Dec 1984), s.42. 'Yehova ve Asherath'ın kutsadıkları Uriyahu olsun' alıntısını yapar.
19. *Larousse Encyclopedia of Mythology*, London, 1968, s.74'den Walker'ın yaptığı alıntı.
20. Walker, s.66.
21. Çıkış 23:19 – 'Oğlağı annesinin sütünde pişirmeyin'.
22. Raphael Patai, *The Hebrew Goddess*, Detroit, 1990, s.38
23. Walker, s.66
24. Krallar 14:23
25. Raphael Patai, *The Hebrew Goddess*, Detroit, 1990, s.50
26. Krallar 2, 21:3.
27. Krallar 1, 11:4-6.
28. Milton, 1:435-45
29. Picknett, s.134-40
30. Walker, s.552
31. ibid
32. ibid,s.416
33. ibid
34. Geraldine Thorsten, *God Herself: The Feminine Roots of Astrology*, New York, 1981, s.336.
35. Rollo Ahmed, *The Black Art*, London, 1936, s.44
36. Patai, s.68
37. ibid, s.96
38. Robert Briffault, *The Mothers*, New York, 1927, Vol.2, s.605.
39. Jacobus de Voragine, *The Golden Legend*, London, 1940, s.776.
40. Henrich Kramer and James Sprenger, *Malleus Maleficarum [Hammer of the Witches]*, London, 1971,s.66. İlk kez 1485'de basıldı.

41. Ahmed,s.118
42. Değişler 8:1-11
43. ibid, 14:33
44. Patai, s.98
45. Tinkerbell, J.M. Barrie'nin Peter Pan (1904) adlı oyununda Peter Pan'ın hayali arkadaşıdır. Barrie, bilerek,veya bilme-yerek çeşitli okült fikirlerini ortaya çıkarır. Çocuklar büyü-yünce - uçma yeteneğinde olduğu gibi- sihir yok olur; inançla her şeyin olması sağlanabilir, örneğin Tinkerbell yaşama geri döndürülür, Peter, 'ölüm korkunç bir macera olmalı' der.
46. ibid, s.111
47. Walker, s.237-8.
48. Sir E.A. Wallis Budge, *Gods of the Egyptians*, 2vols, New York,1968,2nd vol, s.126 ve 141.
49. S. Angus, *The Mystery Religions*, London,1968,s.139
50. Walker, s.749.
51. Hezekiel 8:14
52. Briffault, vol3., s.94
53. Arthur Edward Waite, *The Book of Ceremonial Magic*, New York, 1977, s.186-7.
54. John Milton, *Paradise Lost*, 1:421.
55. Milton, 1:421-78.
56. Aleister Crowley, *The Book of Thoth*, London, 1944,s.105.
57. ibid
58. Tanım *Universal Dictionary*, Boston, 1986'dan alınmıştır.
59. Sir James Frazer, *The Golden Bough*,1922,s 717 ve 769.
60. Robbins, s.512
61. Walker, s.765
62. Picnic at Hanging Rock, {1975}, starring Rachel Roberts and Anne-Louise Lambert, directed by Peter Weir.
63. Leo Vinci, *Pan: Great God of Nature* (London), 1993, s.16

64. ibid, s.272
65. Yeşeya 12:21
66. ibid, 34:14
67. Leviticus 17:7, Vinci'den alıntı, s.272
68. Vinci'den alıntı, s.14-16
69. Geoffrey Ashe, *The Virgin*, (London), 1976,s.145
70. Korinthliler I, 10:19-21
71. ibid, 10:22
72. Vinci, s.43, eski kaynaklardan alıntı.
73. Walker, s.58
74. Liz Grene, *The Dreamer of the Vine*, London,1980,s.31. Da Vinci'nin Şifresini sevenler için uygun bir kitap.
75. Montague Summers, *The History of Witchcraft*, London,1926, s.91
76. Kramer and Sprenger,s.24, Walker'ın kullandığı alıntı, s.432.
77. Euripides, *Medea*, 1171-2, Summers'ın kullandığı alıntı, s.201
78. Summers, s.202
79. ibid, s.765-6
80. 'Timewarp House and literary treasure buried under the dust' by Bill Moulant, *The Daily Mail*, February 24, 2005.
81. Patricia Merivale, *Pan the Goat-God*, Cambridge,Mass., 1969, s.64
82. ibid, s.488
83. Walker, s.70
84. ibid., s.1043
85. John Holland Smith, *Constantine the Great*, New York,1971, s.287, Walker'ın kullandığı alıntı, s.1045.
86. Massa, *The Phoenicians*, Geneva, 1977, s.101
87. ibid s.1043
88. Sir E.A. Wallis Budge, *Gods of the Egyptians*, London, 1969, vol1, s.24

89. *Assyrian and Babylonian Literature, Selected Translations*, New York, 1901, s.4
90. Michael H. Harris, *History of Libraries of the Western World*, London, revised edition, 1985, s.30
91. Elizabeth Pepper and John Wilcock, *Magical and Mystical Sites*, New York, 1977, s.159, Walker'ın kullandığı alıntı, s.401.
92. Jane McIntosh Snyder, *Lesbian Desire in the Lyrics of Sappho*, New York, 1997, s.8., Marilyn Yalom, *A History of the Wife*, New York, 2001, s.25.
93. David Lance Goines, 'Inferential Evidence for the Pre-Telescopic Sighting of the Crescent Venus', www.goines.net/Writing/venus.html.

Lucifer adında bir Kadın

1. Michael Jordan, *Mary: The Unauthorized Biography*, London, 2001, s.171.
2. Tobias Churton, *The Gnostic Philosophy*, Lichfield, Staffordshire, 2003, s.88
3. Irenaeus, *Adversus Haereses*, I.XV.6, Churton'un yaptığı alıntı, s.79, not 45. 'Şiir, İrenaeus'un öğretmenine ait olabilir' Öğretmeni Pothinos, İrenaeus'un söylendiğine göre Havarî Yahya'yı tanıyan Polycarp'tan eğitim almıştır.
4. ibid, s.89
5. Irenaeus'un Gnostiklere meraklı olmamasını anlayabiliriz. Metinlerden birinde -Petrus'un Felaketi- Ortodoks rahiplerin kanallarının açık olmadığını, tutarsız emirleri yerine getirdiklerini fakat özel ilgi veya mistik esinlenmeleri olmadığını anlatıyordu.
6. Churton'un notlarında (s.90): 'İrenaeus, Hristiyanlığı hiçbir zaman tarikat veya herhangi bir din olarak görmedi' -tarikat üyesi olarak tanımlanmak istemeyen günümüz Hristiyanları gibi- Dini, kült olarak tanımlamak bile teknik açıdan doğru olsa da hoş karşılanmıyordu.

7. Irenaeus, *Adv. Haer.* 1.13.3
8. Jean Markale, *Montségur and the Mystery of the Cathars*, s.173.
9. Benjamin Walker, *Gnosticism: Its History and Influence*, Wellingborough, 1983, s.119.
10. *ibid*, s.139-40
11. *ibid*, s.140-41
12. *ibid*, s.141
13. Montague Summers, *The History of Witchcraft*, London, 1926, s.22
14. Churton, s.88
15. Lynn Picknett and Clive Prince, *The Templar Revelation: Secret Guardians of the True Identity of Christ*, London, 1997, s.318.
16. *ibid*
17. Walker, s.91
18. Magdalene ile Bethany'li Mary'nin aynı kişi olduğunun düşünülmesi tartışmaya açıktır, bana göre kanıtlar yeterince ikna edicidir. Picknett ve Prince, s. 63,78, 139, 305-6, 331-7, ve Lynn Picknett, *Mary Magdalene: Christianity's Hidden Goddess*, London, 2003, s.47-8, 50, 53-8, 60-2, 210 bakınız.
19. Yuhanna 11:32
20. *ibid* 11:25
21. Walker, s.91
22. *ibid*
23. Markus 14:51
24. *ibid* 14:52
25. Walker, s.91, Morton Smith'den alıntı, *The Secret Gospel: the Discovery and Interpretation of the Secret Gospel According to Mark*, New York, 1974, s.140.
26. *ibid*
27. Smith, s.140

28. Marilyn Yalom, *A History of the Wife*, New York, 2001, s.13
29. Andrew Alexander, makalesinin 'Amerika'nın dünyaya verdiği asıl hediye -Moronokrazi' bölümü, the London *Daily Mail*, Friday, 5 November 2004
30. ibid
31. 'Kilisenin elinde acı çekenlere' ithafen.
32. Picknett, II. Bölüm, 'Siyah, fakat...'
33. Markus 14:3-5
34. Luka 7:36-50
35. Markus 14:6-8
36. ibid 14:9
37. Yuhanna 12:1-8
38. Luka 7:36-50
39. Peter Redgrove, *The Black Goddess and the Sixth Sense*, London, 1989, s.125-6
40. ibid
41. Resullerin İşleri 2:17
42. Picknett, s.61-2,64-6, 82, 147, 231
43. Luka 8:1-2
44. ibid 8:3
45. David Ayerst and A.S.T. Fisher, *Records of Christianity*, Vol.I: In the Roman Empire, Oxford,1971, s.144-6
46. Cyril of Jerusalem, *Catechetical Lectures*, 4.36.
47. David Tresemer and Laura Lea Cannon, Introduction to Jean-Yves Leloup's translation of *The Gospel of Mary Magdalene*, Rochester, Vermont,2003,s.xi. Kendi referansları 'James Carroll, Constantine's Sword, New York, Houghton Mifflin, 2001' olarak verilmiştir.
48. *The Pistis Sophia*, translated by G.R.S. Mead, Kila, MT, USA,1921, 2nd Book, 72:3
49. G.R.S. Mead, *Pistis Sophia*, Kila, MT, USA, 1921, 2nd Book, 160.

50. Örneğin Simun'un kayınvalidesini İsa'nın nasıl iyileştirdiğini görmek için Luka 4:38-9 bakınız.Simun'un lakabı Petrus'tu ve 'kaya' anlamına geliyordu. Michael Baigent ve Richard Leigh' e göre Sylvester Stallone'nin 'Kaya gibi' lakabı, Simun'un sert yönünü ifade ediyordu.
51. Mead, Book Five
52. Markus 16:9
53. Luka 8:3
54. ibid 12:27
55. Susan Haskins, *Mary Magdalene*, London, 1993, Chapter III.
56. Leloup, 10:5
57. ibid, s.37 (orijinal metinde s.17)
58. ibid,s.39 (orijinal metinde s.18)
59. Pistis Sophia, First Book, 36
60. ibid, Second Book, 72:3
61. ibid
62. ibid, 28
63. Picknett, s.67-8
64. Konuyla ilgili verimli tartışma ve analogi için Clive Prince'e minnettarım.
65. Morton Smith, *Jesus the Magician*, London, 1978,s.25
66. Picknett and Prince, 112-13; Picknett 39-41.
67. *Che non ha potesta in un medesimo tempo di dire diverse cose.*
68. Lynn Picknett and Clive Prince, *Turin Shroud: How Leonardo Da Vinci fooled History*, London, 2000,s.194
69. Timothy Freke and Peter Gandy, *Jesus and the Goddess: The Secret Teachings of the Original Christians*, London, 2001,s.45. www.beloveddiscipline.org bakınız.
70. ibid
71. Yuhanna 14:23
72. www.beloveddiscipline.org bakınız

73. ibid
74. Yuhanna 19:25
75. Jusino'nun web sitesi
76. Leloup s.37 [s.17]
77. Layton, Tomas incili, 114:18-20
78. ibid, Philip incili, 48
79. Yuhanna 13:23-26
80. ibid, 18:15-16
81. ibid, 20:2-10
82. ibid, 21:7
83. ibid 21:20-23
84. Desmond Stewart, *The Foreigner*, London, 1981,s.108 bakınız
85. Markus 10:46
86. Luka 7:44-47
87. Picknett and Prince, Chapter 1: 'The Secret Code of Leonardo da Vinci', and Picknett, Chapter 1, 'The Outsiders'.
88. Ulusal Müzenin Sainsbury kanadında, Trafalgar meydanı, Londra merkezi.
89. Luka 7:19
90. Yuhanna 1:28. Yuhanna, İsa olmadığını açıklıyor, bu bölümde: 'Herşey Bethany'de, Ürdün'ün diğer kısmında oldu'. Bölüm 'aşırı protesto' şeklinde sınıflandırılabilir.
91. G.R.S. Mead, 'Simon Magus: An Essay', London, 1892,s.10
92. Picknett and Prince, s.417
93. André Nataf, *The Wordsworth Dictionary of the Occult*, trans. John Davidson, London, 1994,s.182. Orijinali Paris'te yayınlanmıştır, 1988, *Les maitres de l'occultisme*.
94. ibid
95. Rollo Ahmed, *The Black Art*, London, 1936, s.53
96. Walker, s.938
97. Mead, s.10

98. ibid,s.28 ff.
99. Karl W. Lückert, *Egyptian Light and Hebrew Fire*, New York, 1991, s. 299
100. ibid, 305
101. Mead'in yaptığı alıntı, s.19
102. Francis X. King,ed. *Crowley on Christ*,London,1974, s.15
103. Luka 7:28 ve Matta 11:11
104. Bu bölüm Mısırlıların kayıp İncil'inde geçer. İskenderiyeli Clement'e *Stromateis*'den alıntı yaptığı için teşekkür etmeliyiz.
105. Layton, *Tomas İncili*, 61:23-33
106. Walker,s.885
107. Matta 11:3
108. ibid 11:2
109. ibid 11:9
110. ibid 11:11
111. Markus 14:14
112. Carl H. Kraeling, *John The Baptist*, London, 1951,s.160
113. Irenaeus, *Adv. Haer.* Book I XIII
114. Müslüman bir taksi şoförünün bana anlattığına göre İslam mistikleri çölde 40 gün boyunca oruç tutar ve dua edermiş, ancak ondan sonra cinleri okült kölesi haline getirebilirlermiş. Bütün Müslümanlar bunu yapamıyor olsa da yapanlara kötü gözle bakılmazmış.
115. Morton Smith, *Jesus the Magician*, London, 1978, s.42
116. Barbara Thiering, *Jesus the Man*, s.84-5 ve 390-1
117. Jeffrey Burton Russell, *Lucifer: The Devil in the Middle Ages*, (New York), 1984, s.307

Üçüncü Bölüm

1. Jean Markale, *Montségur and the Mystery of the Cathars*, trans. Job Graham, 2003. Orijinali *Montségur et l'énigme cathare*, Paris, 1986, s.66
2. Katharlar hakkında ayrıntılı bilgi için Markale; Yuri Stoyanov, *The Hidden Tradition in Europe*, London,1994; Lynn Picknett, *Mary Magdalene: Christianity's Hidden Goddess*, London,2003 ve Lynn Picknett & Clive Prince, *The Templar Revelation*, London,1997
3. Katharlar sadece balık yerdı çünkü balığın aseksüellik yaratacağına inanıyorlardı.
4. Markale, s.173
5. ibid, s.176
6. Picknett'e bakınız, s.184
7. Ardındaki sebep, Tanrı'nın insanları diğer hayvanların üzerinde tutmasıdır, hayvanları yiyerek üstünlüğünü göstermemek dine hakaret sayılırdı. Avrupa ülkelerinde en çok Katolik ülkelerde hayvancılık yaygındır.
8. Béziers'de 20.000 kişi Mary ve İsa'nın sevgili olduğunu kabul etmektense Haçlıların elinde isteyerek öldü. Bu, aslında Katharlara uymayan bir durum olduğu için dikkat çeker, dolayısıyla uydurulmuş olduğu düşünülür. Muhtemelen 1945'te Nag Hammadi'nin bulunduğu gizli İncil benzeri bir kaynaktan öğrenmişlerdi.
9. Markale, s.160
10. Picknett'e bakınız, s.91, 93-7,196, 215-16, 221,232-3 ve Voragine, s. 153-5
11. Montague Summers, *The History of Witchcraft*, London,1926, s.23
12. Yuri Stoyanov, *The Hidden Tradition in Europe*, London,1994, s.189
13. ibid

14. Jean Markale'ye göre Rahn bazı buluntular üzerinde sahte-kârlık yapmıştır, hatta tarihçilerden biri sinirlenerek burnunu yumruklamıştır.
15. Languedoc'da yaptığı eski araştırmalar, daha sonra geliştirdiği hoş olmayan ideolojisiyle ilgili olmasa da Rahn'ın Nazi olduğunu unutmayalım. Hazırladığı tez Lucifer ruhunu barındırıyordu –korkusuzca kaynaklarını açıklıyordu. En azından bu konuda haklıydı.
16. Otto Rahn, *Luzifers Hofgesind: Eine Reize zu den guten Geistern Europas*, 1937, Fransızca'ya *La Cour de Lucifer: Voyage au coeur de la plus haute spiritualité Européene*, Paris, 1994 olarak çevirilmiştir. Önemli bölümleri Fransızca'dan çevirdiği için Clive Prince'e teşekkür ederim.
17. Tapınakçıların tarihsel incelemesi için Picknett ve Prince'e bakınız.
18. Bir Nazi olan Rahn elbette Orta Doğu (Sami) kökenli bir din yerine İskandinav veya Almanların tercih ettiği dinlerin yanında olacaktı.
19. Rahn, s.15. Fransızca baskının girişi Arnaud d'Aprémont tarafından yazılmıştır, çeviri Clive Prince.
20. ibid
21. ibid
22. Tesadüflere –veya Kozmik Şakaya– inananlar için 'Anfortas', 'Şeytan' anagramıdır. Fransızca'da daha etkili olduğu kesin.
23. Rahn, s.18
24. ibid, s.21
25. ibid, s.22
26. ibid, s.91
27. Ayrıntılar için Andrew Collins'in *21th Century Grail*, London, 2004.
28. 'Sangreal' aslında 'kutsal kan' anlamına gelir. Michael Baigent, Richard Leigh & Henry Lincoln, *The Holy Blood and*

- the Holy Grail*, London, 1982 bakınız. Kurgu için elbette Dan Brown, *The Da Vinci Code*, New York, 2003.
29. Wolfram von Eschenbach, *Parzival*, London, 1980,s.232-3
 30. *The Mabinogion*, trans. Gwyn Jones and Thomas Jones, London, 1949, s.192.
 31. ibid, s.218
 32. Tobias Churton, *The Golden Builders*, Litchfield, 2002. Picknett'e de bakınız.
 33. Wolfram, s.240
 34. ibid, s.396
 35. Andrew Collins, *21th Century Grail*, London, 2004
 36. Father Philippe Devoucoux du Buysson, in *Dieu est amour*, no 115 (May 1989), Picknett ve Prince'in kullandığı alıntı, s.123
 37. Colin Wilson, *The Occult*, London,1973, s.272
 38. Michael Baigent and Richard Leigh, *The Inquisition*, London, 2000, s.xv.
 39. Marie-Humbert Vicaire, *Saint Dominic and His Times*, trans. Kathleen Pond, London,1964, s.146. Baigent ve Leigh'in kullandığı alıntı, s.17
 40. Walter L. Wakefield, *Heresy, Crusade and Inquisition in Southern France 1100-1250*,London,1974, s.208
 41. ibid, s.212
 42. Baigent and Leigh, s.19
 43. Wakefield, s.216
 44. Baigent and Leigh, s.28
 45. Wakefield, s.224, Baigent ve Leigh'in kullandığı alıntı, s.26
 46. Stoyanov, s.178
 47. Baigent and Leigh,s.28
 48. Lynn Picknett, Clive Prince and Stephen Prior, *Friendly Fire: The Secret War between the Allies*, Edinburgh,2004, s.54-5,56-61 bakınız.

49. Summers, s.20
50. H.T.F. Rhodes, 'Black Mass', *Man, Myth, and Magic*, London, 1971,No.10,s.274-8, Lynn Picknett & Clive Prince'in kullandığı alıntı, *The Templar Revelation: Secret Guardians of the True Identity of Christ*, London, 1997, s.86
51. Barbara Walker, *The Woman's Encyclopedia of Myths and Secrets*, New York,1983,s.1079.
52. Ronald Pearsall, *The Worm in the Bud*, New York,1969,s.209, Walker'in kullandığı alıntı s. 643
53. Vern L. Bulloch, *The Subordinate Sex*, Chicago,1973, s.176.
54. Esinleme 22:2
55. Joseph Campbell, *The Mask of God: Creative Mythology*, New York,1970, s.159
56. Walker, s.640
57. Charlene Spretnak (ed.), *The Politics of Women's Spirituality*, New York,1982, s.269.
58. Walker, s.644
59. Mary Daly, *Beyond God the Father*, Boston,1973, s.69
60. Gerçek sayı tam olarak bilinmese de, kilisenin elinde işken-
ce görerek ölen erkek ve kadın 'cadıların' toplam sayısı 5
milyonla 100.000 arasında değişmektedir. Avrupa'nın o za-
manki nüfusu göz önünde bulundurulacak olursa köylerin
olduğu gibi yakıldığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Sayı
100.000 olsa bile çok fazladır.
61. Walker, s.1079
62. Barbara Rosen, *Witchcraft*, New York,1972, s.296-7
63. Walker,s.170
64. Antoinette Bourignon, *La Vie extérieure*, Amster-
dam,1683, Summer'in kullandığı alıntı, s.71.
65. Bu durumda 'bu adam deli mi?' derim. Fakat bir süre son-
ra ben de benzer yorumlar yapmaya başlayarak aşırıya kaç-
tım.

66. Summers, s.71, references Delrio. *Disquisitiones magicae*, 1.V. sect. 4.T.2. 'Non eadem est forma signi, aliquando est simile leporis uestigio, aliquando bufonis pedi, aliquando araneae, uel catello, uel gliiri.'
67. Summers, s.45
68. ibid, s.226
69. *The most wonderful..storie of a ...Witch named Alse Goodridge*, London, 1597, Summers'in kullandığı alıntı, s.75-6.
70. Rossell Hope Robbins, *Encyclopedia of Witchcraft and Demonology*, New York, 1959, s.42
71. Ribet, *La mystique divine*, III. 2. *Les Parodies diaboliques: 'Le burlesque s'yméle a l'horrible, et les puerilitiés aux abominations.'* Summers'in kullandığı alıntı, s.110.
72. Summers, s.111
73. ibid,s.121.
74. Robbins, s. 500 ve 540.
75. Peter Haining, *Witchcraft and Black Magic*, London,1971, s.103
76. Sir Walter Scott, *Letters on Demonology and Witchcraft*, London, 1884, s.166-8
77. Çeviriyle ilgili sorunlar bulunmaktadır.
78. Heinrich Kramer and Jacob Sprenger, *Malleus Maleficarum (Hammer of the Witches)*, 1485.
79. Robbins, s.303-4
80. ibid
81. ibid s.18-508
82. G.G. Coulton, *Inquisition and Liberty*, Boston,1959, s. 154-5, Walker'in kullandığı alıntı, s.1006.
83. C.L.'Estrange Ewen, *Witchcraft and Demonianism*, London,1933, s.122-3
84. Robbins, s.501
85. ibid

86. Walker,s.1005, referans Jean Plaidy, *The Spanish Inquisition*, New York,1967, s.157.
87. Robbins, s.509
88. örnek www.nd.edu/dharley/witchcraft/Malleus.html
89. ibid
90. Henry Charles Lea, *The Inquisition of the Middle Ages*, New York,1954, unabridged version, 1961, s.815 and 831, Walker'in kullandığı alıntı s.1080.
91. Terry Davidson, *Conjugal Crime*, New York,1978, s.99.
92. Amaury de Riencourt, *Sex and Power in History*, New York,1974, s.219
93. Walker, s.593
94. Kramer and Sprenger, Part 1,q.xi: *Nemo fidei catholicae amplius nocet quam obstetrices*.
95. Robert Knox Dentan, *The Semai: A Nonviolent People of Malaya*, New York,1968, s.96-8
96. Bulloch,s.177
97. Wolfgang Lederer, *The Fear of Women*, New York, 1968, s.150.
98. ibid
99. Walker, s.656
100. ibid
101. Andrew D. White, *A History of the Warfare of Science with Theology in Christendom*, 2 vols, New York,1955, vol 1, s.319.
102. Walker,s.656, George B. Vetter, *Magic and Religion*, New York,1973, s.355.
103. ibid
104. ibid, s.1008
105. Robbins, s.108
106. Summers, s.63
107. ibid, s. 256.
108. Helen Duncan olayının şok edici analizi, Manfred Cassirer's *Medium on Trial: The Story of Helen Duncan and the Witchcraft Act*, Stanstead,1996.

Beşinci Bölüm

1. Jeffrey Burton Russell, *Lucifer: The Devil in the Middle Ages*, New York, 1984, s.80' e göre: 'Hincmar aniden hikâye-yi 860'larda yazılmış olan *Divorce of Lothar and Teuber-ga*'ya aktarır.'
2. ibid
3. ibid, s.81
4. ibid, s.82. Russell 41. notta: 'Mouffle, günlük Fransızca'da 'hantal' anlamına geldiğinden, burada anti-Flemenk ön yargısı bulunmaktadır.
5. Jean Plaidy, *The Spanish Inquisition*, London, 1967, s.171 ff.
6. Johannes Weir
7. Goethe'nin Faust'u, 1. Bölüm, 1808, çeviri 1949 Penguin baskısında girişi de yazan Philip Wayne.
8. İtalyanca *nigromancia*, 'Kara Büyü' olarak bilinir.
9. www.satansheaven.com/necromancy.htm
10. Samuel I 28
11. Goethe, Faust, s.40
12. Önceki bölüme bakınız.
13. Lewis Mumford, *Interpretations and Forecasts*, New York, 1973, s.302
14. The Devils, 1971, yönetmen Ken Russell, oyuncular Venessa Redgrave ve Oliver Reed.
15. T.K. Oesterreich, *Possession, Demoniactal and Other*, New York, 1966, s.49-50
16. Grillo de Givry, *Witchcraft, Magic and Alchemy*, New York, 1971, s.118-19
17. Montague Summers, *The History of Witchcraft*, London, 1925, s.73
18. ibid
19. Rossell Hope Robbins, *Encyclopedia of Witchcraft and Demonology*, New York, 1959, s.316, Barbara Walker'ın kullan-

- dığı alıntı, *The Woman's Encyclopedia of Myths and Secrets*, New York, 1983, s.811.
20. Summers, s.73
 21. Colin Wilson, *The Occult*, London, 1973, s.292.
 22. 'A Aix, par Jean Tholozan, MVCXI', Summers'ın kullandığı alıntı, s.82
 23. ibid
 24. Russell, s.299
 25. Houston Stewart Chamberlain, *Immanuel Kant*, Berlin, 1914 bakınız.
 26. 2000 yılında 'Leonardo da Vinci Tarihi nasıl yanılttı?' alt başlığıyla yayınlandı.
 27. Thomas Humber, *The Sacred Shroud*, New York, 1978, s.120
 28. Vatikan'daki gizli odasında 'aynalardan oluşan bir makine' yaptığı bilinmektedir. Hiç kimse daha akıllıca bir iş yapamazdı, fakat Alman ayna yapımcıları projeyi incelediğinde -yabancılar seçildi çünkü neler olup bittiğinden haberleri yoktu- büyücülük yaptığını düşündüler ve onu odaya kapatıp kaçtılar. Leonardo öylesine güçlüydü ki ağır kapıyı menteşelerinden söküp yürüyüp gitti. Peki 'aynalardan yapılan makine' neyin nesiydi? Leonardo'nun *modus operandi* deneyleri üzerine 1990'lı yıllarda araştırma yapan Clive Prince ve kardeşi Keith kısa bir süre sonra ısı ve ışığa maruz kalan herhangi bir aletin, çok basit -Leonardo'nun yaptığı camera obscura- bir fotoğraf makinesiyle imge oluşturabileceğini fark etti.
 29. *Codex Atlanticus*
 30. Josef Maria Eder, *History of Photography*, 1945, bakınız.
 31. Tobias Churton, *The Golden Builders-Alchemists, Rosicrucians and the First Free Masons*, Lichfield, 2002, s.34-5. Kaynağı bulduğu için Clive Prince'e minnettarım.
 32. ibid

33. *BSTS Newsletter* 42 (January 1996), s.6-8, reproduced from Avenire, 7 October 1995.
34. Picknett and Prince, s.187-90
35. Maurice Rowden, *Leonardo da Vinci*, (London),s.1975,s.117.
36. Picknett and Prince, s.167.
37. Frances Yates, *Giordano Bruno and the Hermetic Tradition*, London,1964, s.435.
38. Doğaüstücü bildirgeler tarihi ve hareketin hız kazanması Frances Yates'in *The Rosicrucian Enlightenment*, London,1972 anlatılır, orijinal metnin tam çevirisi de yer almaktadır. Konuyla ilgili diğer bir kaynak ta Tobias Churton'un *The Golden Builders*'idir.
39. C.J.S. Thompson, *The Lure and Romance of Alchemy*, New York, 1990, Chapter XXII.
40. Dr. Christopher McIntosh, Foreword to Churton, *The Gnostic Philosophy*, s.xii.
41. ibid
42. Clive Prince ve ben, 11 yaşındaki Abigail Nevill'in inanılmaz öngörüsü için minnettarız, bir çocuğun gözüyle kefendeki imgeyi görmemizi sağlamıştır. Picknett ve Prince, s.136-7, 157, 235, 240, 242, 245, 252.
43. Steve Wilson'a araştırmaları için teşekkür ederim.
44. Bilgisayar sihirbazı Andy Haveland-Robinson'a projemize tarafsız yaklaştığı için teşekkür ederim.
45. Abigail Nevill, Kefen'i gördüğünde olumsuz bir ifadeyle: 'Başı neden çok küçük? Neden yanlış yerde?' dedi.
46. Baş geriye düşmüş, saçları yüzüne dökülüyordu. Arkada çene uygun seviyedeydi.
47. Saç, aslında hafifçe dokunulmuş veya fotoğraf haline getirmek için yarı hassas kimyasallar kullanılarak resmedilmiştir. Clive ve Keith Prince, balıkgözü etkisinin saçı görünmez hale getirdiğini fark etmiştir.

48. Leonardo, gerekli olduğunu düşünseydi İtalya'nın kuvvetli güneş ışığını kullanabilirdi. Fakat çalışmalarını gizlilik dâhilinde devam ettirmek istediği için kapalı kapılar ardında, muhtemelen Vatikan'da [28. nota bakınız] Kefen'i yarattı. Bizim bu tür olanaklarımız yoktu, Berkshire'daki gri ve hiç de romantik olmayan garajda güçlü UV ışığıyla çalıştık.
49. En basit yöntemleri kullanarak Kefen'in olağanüstü özelliklerinin nasıl yaratıldığını öğrenmek için Picknett ve Prince'e bakınız. Elbette ışık ve zamana ihtiyacınız olacak! Kendi Kefen'imizin ayrıntılarını yayınlayan ilk araştırmacılarız. Eşzamanlı olarak Profesör Nicholas Allen'da benzer bir fotoğraf çalışmasını Güney Afrika'da tamamlamıştır.
50. Deney 'Kefenleri' üzerinde lens imgesinin belirmesi bizi kızdırdı –sonra Torino Kefen'indeki imgeyi tekrar inceledik ve aynı durumun orda da olduğunu fark ettik! Sonra elbette sevindik.
51. Maria Consolata Corti gibi. Picknett ve Prince, s.161-3, 331 bakınız.
52. 1898 yılında Torino'lu bir avukat olan Secondo Pio, Kefen'in ilk resimlerini çekti ve İtalya'nın kurtuluşunun 15. yıldönümünde resimler sergilendi. Pio, Kefen'in negatiflerine bakarken tanrının tezahürünü gördü: önceleri kayıtsız bir Katolikken, çarpmıha gerilmenin korkunç ve karmaşık ayrıntılarını gördükten sonra dine bağlandı. Yazık ki birçokları gibi dünyanın en büyük psikolojik yanılgısına düştü.
53. Serge Bramly, *Leonardo: The Artist and The Man*, London,1992, ilk baskı *Leonardo da Vinci*, Paris,1988, s.445.
54. İmge boyayla yapılmadığı halde bez üzerinde bir miktar pigment bulunmaktadır. Dini resimleri üzerine koyarken bu-
laşmış olabilir.
55. Giorgio Vasari, *Lives of the Artists*,1550. Picknett ve Prince'in 'Faust's Italian Brother' 5. bölüm başında kullandığı alıntı.

56. Picknett ve Prince, *The Templar Revelation*, s.198 bakınız.
57. Paracelcus, *De Natura Rerum*,1572, Book 3.
58. ibid
59. Gian Battista della Porta, *Natural Magik*,1658, Second Book.
60. ibid
61. Paracelcus
62. André Nataf, *The Wordsworth Dictionary of the Occult*, London,1994, s.161.
63. ibid
64. Lynn Thorndike, 'A History of Magic and Experimental Science', New York,1929, vol. VIII, s.629, Clara Pinto-Correia'nın 'Homunculus: Hystographic Misunderstanding of Preformationist Terminology' makalesinde kullanılan alıntı, www.zyqote.swarthmore.edu/fert1b.html
65. ibid
66. Robot, Leonardo'nun anatomi çalışmaları sonucu ortaya çıktı, Codex Huygens'de açıklanmıştır.
67. www.w3.impa.br/~jair/e65.html bakınız.
68. ibid. Makalenin sponsoru Istituto e Museo di Storia della Scienza, Florence ve The Science Museum, London
69. Dee, okültist olarak muhteşem bir astrolojik haritaya sahipti. Yengeç burcu Güneş'inde doğmuştu, yükselen burcu yaydı.
70. Montague Summers, 'rehabilitasyon çalışmalarının Kraliçe Mary tarafından başlatıldığını' anlatır, s.22
71. Dee , Kraliçe Mary'yi ulusal kütüphane oluşturmak konusunda ikna etmiş ve kendine ait 4000 kitabı bağışlamıştır. Sonradan British Museum haline dönüşmüştür.
72. William Shakespeare, *The Tempest*, Act V, Scene 1, c.1608.
73. Elizabeth döneminde heceleme özel isimlerde bile tutarlı değildi.

74. www.johndee.org/charlotte/Chapter6/6p1.html bakınız. Simya web sitesi olan www.levity.com/alchemy/kellystn.html alınmıştır.
75. 1663 ve 1678 arasında üç bölüm halinde ortaya çıkar.
76. Sihirli ayna British Museum'da görülebilir.
77. *Fama Frateriatis*, Churton'un kullandığı alıntı *The Golden Builders*, s.99
78. Ed. Meric Casaubon, *A True & Faithful Relation of what passed for many years between Dr. John Dee and some spirits*, London, 1657. Churton'un notlarında: 'Casaubon, Dee'nin günlüklerinden veri topladı, özellikle 1583-4 arası yazılanlardan'.
79. Churton, s.100
80. 1997 yapımı önemli bir film, *Photographing Fairies*, oyuncular Toby Stephens, Emily Woof, Frances Barber, yönetmen Nick Willing. Başkarakter cinayet suçlamasına karşı kendini savunamaz çünkü periler diyarı onu çağırmaktadır. 'Ölüm sadece mevcut durumun değişmesidir. Ruh, özün canlı bir ifadesidir. Ölüler toprak olmaz. Sadece bir adım ötededirler.'
81. Britanya ezoterizminin vaftiz babası John Michell, tembellik yapsınlar diye tanrıların okült araştırmacılarına para verdiğine inanır!
82. Felsefe Taşı, Edward Kelly'ye atfedilebilir. *Tractatus duo egregii, de Lapide Philosophorum, una cum Theatro astronomiae terrestri, cum Figuris, in gratiam filiorum Hermetis nunc primum in lucem editi, curante J.L.M.C. [Johanne Lange Medicin Candidato], Hamburg, 1676, translated by L. Roberts. Eklenmiştir.*
83. 1598 veya 1597
84. Shakespeare, Epilogue
85. Ben York'un arka sokaklarında büyüdüm. Ancak 16 yaşım-da hortlakların olmadığını anlayabildim. O zamandan beri

doğaüstü konular üzerine araştırma yapmaktayım. Sonuç olarak birçok insanın sadece ortalığı karıştırmak veya konuyu konseye taşımak gibi merakları vardı ve çoğunlukla başka bir boyuttan bir varlık gördüklerini söylüyorlardı. *The Mammoth Book of UFO's* (2001) gereksiz işgali, doğaüstü olaylar ve istihbarat ajanları arasındaki tuhaf ilişki, kitabımın asıl konusunu oluşturmaktadır. Clive Prince, *The Star-gate Conspiracy: Revealing the truth behind extraterrestrial contact, military intelligence and the mysteries of ancient Egypt* (1999)

86. Her açıdan dahil veya hariç değildir. Simya, Gnostisizm ve büyü çalışmalarıyla ilgilenen modern araştırmacılar bulunmaktadır fakat bazı sebeplerden dolayı halka açıklama yapmamaktadırlar.
87. Churton, *The Golden Builders*, s.100.
88. www.johndee.org/charlotte/Chapter7/7pl.html.
89. Arkadaşının John Dee olduğu söylenir.
90. Summers, p.6
91. ibid, s.256
92. Otomatik yazı, çözümleme veya bilinçsiz bir üründür. El kendiliğinden yazabilir veya başka bir elyazısıyla yazabilir, kalem tutan kişinin tanımadığı başka birinden mesaj aktarabilir.
93. Guy Lyon Playfair, 'The Perilous Medium', *The Unexplained*, s.2934-7, c. 1981.
94. ibid
95. ibid
96. Roy Stemman, 'The Phenomenal Palladino', *The Unexplained*, s. 2241-5, c.1981.
97. ibid
98. ibid
99. ibid

100. ibid
101. Aşırı dine bağlı Aziz Joseph (1603-63) Engizisyon tarafından sorgulanmış sonra serbest bırakılmıştır. En önemsiz görevlere bile yoğunlaşamayan sıradan bir insan olarak kabul ediliyordu –çocukken ‘çenesi düşük’ olarak bilinirdi.
102. 1980’lerin başında Profesör Roy’la aramızda geçen konuşma.
103. Stemman
104. ibid
105. 1980’li yılların parapsikologları bu fenomen için bir kelime yarattı: ‘geri idrak uyumsuzluğu’ Bu fenomenleri görenlerden şüphelenmenin daha yerinde olacağını ifade ediyordu.
106. Charles Richet, ‘On the Conditions of Certainty’, PSPR s.14, No.35,1899.
107. Dr. Margaret Mead, Archie E. Roy’un *A Sense of Something Strange*, Glasgow,1990,s. 20 kullandığı alıntı.

Altıncı Bölüm

1. Colin Wilson, *The Occult*, London,1971, s.372.
2. ‘Salem’ Sami dilinde ‘Barış’ anlamına gelir –diğerlerinde ‘şalom’ olarak da geçer. ‘Kudüs’ ‘Barış Evi’ demektir. Şalem, İbranice’de Şaher’in veya Lucifer, Sabah Yıldızının ikizi olan Akşam Yıldızıdır.
3. Salem’de bekleyen cadılar www.law.umkc.edu/faculty/projects/ftrials/salem/SAL_E&P.HTM
4. Montague Summers, *The History of Witchcraft*, London, 1926, s.146.
5. ibid
6. ibid
7. Serserilerin, siyahi bir adamı beyaz bir kadına tecavüz etmekle suçlaması, dövmesi, herkesin önünde işkence yapması, yakması, gözlerini oyması, parmaklarını veya cinsel

organını kesmesi tipik bir durumdur. İzleyenlerin işkenceye katılımı beklenir. Sonuçta kurban, yaralarından, asılmaktan veya yakılmaktan dolayı ölür. Yapılanların hiç biri zalimce veya Hristiyanlığa aykırı kabul edilmez hatta gençler olayı izlemeye ve yardım etmeye teşvik edilir böylece bir tür ergenliğe geçiş yaşarlardı.

8. Arthur Miller'ın *Crucible*'i ilk kez 1953'te Broadway'de oynandı fakat çok fazla ilgi görmedi. Ancak bir yıl sonra yeni bir yapım modern klasikler arasına girdi.
9. *Bombers and Mash*, Raynes Minns, London,1980, s.66
10. Elizabeth'in hiç çocuğu olmadığı için tahta İskoçya Kraliçesi Mary'nin oğlu James geçti.
11. Daha çok Westminster Sarayı olarak bilinir.
12. Henry T.F. Rhodes, *The Satanic Mass*, London,1954, s.44
13. ibid
14. ibid
15. H.C. Lea, *Materials Towards a History of Witchcraft*, Philadelphia,1939, s.101
16. Ayin sırasında dönüşümün nasıl olduğunu analiz edecek olursak –ekmek ve şarabın İsa'nın gerçek kanı ve eti olması- bütün rahiplerin büyücü olduğunu düşünebiliriz. Bazı yorumculara göre bu kara büyüden başka bir şey değildir.
17. Beauregard'da
18. Montague Summers, *The History of Witchcraft*, London,1926,s.89
19. ibid, s.160-1
20. Lynn Picknett and Clive Prince, *The Templar Revelation: Secret Guardians of the True Identity of Christ*, London,1997, s.108
21. 'Rays', 'Rayx' veya 'Retz' tarafından da yazılmıştır.
22. Joris Karl Huysmans, *La Bas*, Paris,1891. *Down There*, trans. Brendan King, London, 2001.

23. Wilson, s.448
24. ibid, s.449
25. ibid
26. Richard Griffiths, *The Reactionary Revolution*, London,1966, s.129-35
27. Picknett & Prince, s.226, referencing Griffiths, s.131.
28. Mike Howard'in Talking Stick South'da yer alan makalesi: 'The Hellfire Club', [//easyweb.easynet.co.uk/~rebis/ts-artic4.htm](http://easyweb.easynet.co.uk/~rebis/ts-artic4.htm)
29. ibid
30. ibid
31. ibid
32. *The Wall Street Journal Bookshelf*, 19 February 1998,s.A20.
33. *Chambers' Biographical Dictionary*, general editor Magnus Magnusson, Edinburgh,1990, s.1077.
34. *Wall Street Journal Bookshelf*, s. A20
35. William Parsons,3. Rosse Dükü, İrlandalı astronom, yörk doğumlu.
36. A.Cockren, *Alchemy Rediscovered and Restored*, New York,1941, s.82
37. F.E. Manuel, *The Religion of Isaac Newton*, Oxford,1974, s.62
38. Michael White, *Isaac Newton: The Last Sorcerer*, Addison Wesley, 1997, s.49
39. D.W. Hauck, 'Isaac Newton The Alchemist', www.alchemy-lab.com/isaac_newton.htm , s.3.
40. ibid
41. B.J.T. Dobbs'un The Foundations of Newton's Alchemy Cambridge gibi, 1984
42. Paul Begg, 'The Man Who Created Life', *The Unexplained*,s.1981, s.1767.
43. ibid

44. ibid. Aslında ilk kuru pil 1868 yılında Georges Leclanché tarafından üretilmiştir.
45. ibid
46. Frances Yates, *The Rosicrucian Enlightenment*, London,1972, Chapter XIII.
47. Picknett ve Prince'e bakınız; Michael Baigent and Richard Leigh, *The Temple and the Lodge*, London, 1989. John J. Robinson, *Born in Blood*, London,1990.
48. Lewis Spence, *An Encyclopedia of Occultism*, London,1920, s.174.
49. Robinson,s.55-62, Picknett ve Prince'in kullandığı alıntı,s.165.
50. Robert Lomas, *The Invisible College*, London, 2002, s.3
51. Thomas Spratt, *A History of the Royal Society*, s.79
52. ibid
53. S. Brent Morris, 'Albert Pike and Lucifer: The Lie That Will Not Die', short talk bulletin(Masonic)metnini getirdiği için Robert Lomas'a teşekkür ederim.
54. 'Farmasonlar Şeytan/Lucifer'e inanır mı?', www.geocities.com/endtimedeception/worshipprint.htm. 'Instructions to the 23 Supreme Councils of the World, July 14,1889 kullanılan alıntı. A.C. De La Rive'in La Femme de l'Enfant dans la FrancMaçonnerie Universelle'de yaptığı kayıt, s.588.
55. Jules Bois, *Le Monde invisible*, Paris,1902,s.168-170. Bulduğu ve çevirisini yaptığı için Clive Prince'e teşekkür ederim.
56. Alec Mellor, 'A Hoaxer of Genius-Leo Taxil', (Richmond,Va.),1964, s.149-55 bakınız.
57. Morris
58. H.P. Blavatsky, *The Secret Doctrine*, London,1888, s.171, 225, 255, 888 (vol. II). 54. dipnotta verilen web sitesinden alınmıştır.

59. Helena P. Blavatsky, *Isis Unveiled*, London, 1876, Vol. II, s.2
60. ibid, s.292
61. ibid, s.482
62. ibid, s.507
63. Robert Lomas'tan bana gelen e-mail, 19 Kasım 2004, Mason töreninden alıntı.
64. ibid
65. ibid
66. ibid
67. ibid
68. Chris Cranmer: Güvertede ibadet edilmesine izin verilmezse Kraliyet Donanmasını din ayrımcılığı yapmakla suçlayacağını söyleyerek dava açmakla tehdit etti.
69. Satanizmin modern cadılık veya - Hristiyanlık öncesi bir doğa dini olan, hem tanrıyı hem de tanrıçayı yücelten- Wicca ile aynı anlama geldiğini vurgulamak gerekmektedir. Ne yazık ki Wicca bu kitabın konusu kapsamında değildir.
70. 'Şeytan ve derin mavi denizde' olduğu gibi: Donanma, denizci Satanistleri de kutsar, Helen Carter, *The Guardian*, Monday 25 October 2004. Meghna Grill NW8 personeline makaleyi temin ettikleri için teşekkür ederim.
71. Ann Widdecombe: 'Satanizm yanlıştır. Elbette herkesin kişisel inancı -ordu dahil- kendini ilgilendirir fakat umarım bu yaygınlaşmaz... Donanma gemilerinde Satanist ayini yapılmasına izin verilmesi sorgulanamaz. Tanrı bize özgür irade vermiştir ancak donanmada Satanist ayini yapılmasına izin verildiğini kim duysa eminim gözleri yuvalarından fırlayacaktır.'
72. ibid
73. ibid
74. Anton Szandor LaVey, *The Satanic Bible*, New York, 1969, Introduction

75. ibid
76. ibid
77. ibid,s.50
78. ibid,s.34
79. ibid,s.155
80. ibid, s.103
81. Francis X. King, (ed.), *Crowley on Christ*, London, 1974, Introduction
82. ibid
83. Tobias Churton'un yaptığı alıntı, *The Gnostic Philosophy*, Lichfield, 2003, s.302
84. Crowley'in *Commentary on the Book of Law*'dan alınmış, Nefta, Tunus'ta Eylül 1923'te Hotel du Djerid'de yazılmıştır. Churton'un kullandığı alıntı, s.304.
85. Aleister Crowley, *The Book of Thoth: (Egyptian Tarot)*, York Beach, Maine,1944,s.96
86. ibid
87. Ed.John Symonds and Kenneth Grant, *The Confessions of Aleister Crowley*, London,1978.
88. Churton, s.319.
89. ibid.
90. Symonds and Grant.
91. Aleister Crowley, *The Book of the Law*, Churton'un kullandığı alıntı, s.318.
92. Tesadüfen Crowley'in lanetlediği bazı insanların akrabalarıyla tanıştım. Jeffrey Simmons'un dediğine göre babası Büyük Canavar tarafından lanetlenmişti, şükürler olsun ki duyanların içini kaldırmaktan başka bir etkisi olmamıştı. Lanetlenenlerden başka biri de *Fortean Times*'in editörü Paul Sieveking'di, babası Lance Crowley tarafından lanetlenmiş ve yine işe yaramamıştı.
93. Churton, s.304
94. ibid, s.315
95. Crowley on Christ, s.106

96. İtiraz ettiğinde, Crowley iki gün içinde ölmesini dileyerek onu lanetlemişti. Doktor usulen ruhu bırakmıştı.
97. LaVey, s.76
98. Wilson, s.27

Son Söz

1. Aralık 2004. Irak'ta tahminen 15.000 Mandaean kalmıştı, Birleşmiş Milletler tarafından 'tehlikedeki insanlar' olarak sınıflandırıldılar. Saddam yönetiminde yalnız kaldılar ve asıl, istiladan sonra gerçek sorunlarla karşılaştılar.
2. Howard Blum, *The Lucifer Principle*, New York, 1995, s.330.
3. 'Bay Bean doğru insanları güldürmeye çalışır', *Daily Mail*, 7 Aralık 2004. Başkalarının dinine saldırı niteliğinde konuşmayı yasaklar. Suçlu bulunanlar yedi yıl hapis cezasına mahkûm olur.
4. Marco Bischof, *Biophotons -The Light In Our Cells* (1995), www.transpersonal.de/mbischof/englisch/webbookeng.htm den alıntı.
5. Bilimin kötüye kullanılması ancak gizli gündemler ve önyargılarla gerçekleşebilir.
6. Colin Wilson, 'Devil and the deep blue sea', *Daily Mail*, Tuesday, 26 October 2004.
7. *Powers of Darkness, Powers of Light* kitabını oluşturmuştur.
8. Wilson/*Mail*
9. Francis X. King, 'The Word Made Flesh', *The Unexplained*, c.1981, s.1693
10. 'Obsessed with drugs and death, a descent into evil', Peter Allen and Grace McLean, *The Daily Mail*, 22 January 2005.
11. Lucy Hughes-Hallett, 'Be very afraid', *The Sunday Times Culture*, March 6, 2005, s.51
12. ibid
13. Erica Jong, *Witches*, (London) 1981, s.172.

Teşekkürler

Kitabımın oluşum ve yazım sürecinde anlayış ve destekleriyle, dolaylı veya dolaysız katkıda bulunan arkadaşlarıma teşekkür ederim. Aşağıda adı geçen kişiler bir şekilde yola çıkmam için ilham vermeyi başarmıştır.

Sevgili arkadaşım Clive Prince'e benzersiz desteği, birçok hastayı iyileştiren Thai gibi gereksiz telaşa karşı rahatlığı, Fransızcadan yaptığı çeviriler ve aklıma gelemeyecek kaynakları sunduğu için minnettarım. Geçen on yıl olağanüstü güzeldi!

Gerçek Lucifer coşkusuyla verdiği ilham ve nezaketi için Debbie Benstead'a sonsuz teşekkürler. Her ne kadar henüz oraya geldiğimizi düşünmesem de...

Sheila ve Eric Taylor'a, kuzeyli konukseverlikleri ve sınırsız nezaketleri, önemsedikleri ve önemsemedikleriyle farklı bir dünya görüşü. sundukları için teşekkür ederim. Yaşamı böylesine yücelten insanlara çok sık rastlanmamaktadır.

Kitabım için kaçınılmaz şekilde ayırdığım yılları çok iyi bilen eski ve anlayışlı arkadaşım Craig Oakley'e, bütün desteği için arkadaşım Jeffrey Simmons'a, *Lucifer'in Gizli Tarihi*'ni onsuz asla ortaya çıkaramayacağım Nigel Foster'a, Farmasonlarla ilgili bölüme katkılarından dolayı Robert Lomas'a, önerileri ve kendi olabildiği için Graham Philips'e, konukseverliği, neşesi, web sitesiyle alay ettiği için Yvan Cartwright'a sonsuz teşekkürler.

Constable'daki Krystyna Green, Gary Chapman ve Sarah Moore'a –teslim tarihiyle ilgili gösterdikleri anlayış bir yavaş ve espri anlayışları için teşekkür ederim.

Eski arkadaşlarım Charles ve Annette Fowkes'a verdiği cesaret ve konukseverlikleri için, York'taki arkadaşlarım: David Bell, Moria Hardcastle ve Richard Hardcastle her zaman sağla-

dıkları destek, yıllarca unutamayacağımız şarap eşliğindeki kahkahalarımız için, özellikle Andy ve Suzie Collins, Ian Lawton ve Caroline Wise ve adından bahsetmediğim tüm kafa dengi ve yetenekli arkadaşlarımın neşesi ve doyurucu sohbetleri için, aradan geçen zamandan sonra tekrar görüşmekten çok mutlu olduğum Lou Tate'e minnettarım.

Jayne Burns, Christy Fearn, Carina Fearnley, 'Giovanni', John Glasscock, Hannah R. Johnson, Octavia Kenny, Jane Lyle, John ve Joy Millar'a, British, St John Wood Kütüphanesi çalışanlarına teşekkür ederim.

VE YILLARDAN BERİ VERDİĞİ İLHAM İÇİN COLIN WILSON'A TEŞEKKÜR EDERİM.

Bibliyografya

Lucifer, Şeytan ve kötülükle ilgili yüzlerce kitap arasından seçtiklerimiz sadece birkaç örnek teşkil eder. (Diğer kitaplar kaynakça bölümünde yer almaktadır.)

Ahmed, Rollo, *The Black Art*, Arrow Books Ltd, London, 1966.
İlk kez 1936'da basılmıştır.

Baigent, Michael and Richard Leigh, *The Inquisition*, Penguin, London, 2000.

Baigent, Michael, Richard Leigh and Henry Lincoln, *The Holy Blood and the Holy Grail*, Jonathan Cape, London, 1982; revised edition; Arrow, London, 1996

Birks, Walter and R.A. Gilbert, *The Treasure of Montségur*, The Aquarian Press, London, 1990.

Blavatsky, H.P., *Isis Unveiled*, Theosophical University Press, Pasadena, CA., 1988.

-*The Secret Doctrine*, Theosophical University Press, Pasadena, 1888

Blum, Howard, *The Lucifer Principle: A Scientific Expedition into the Forces of History*, Atlantic monthly press, New York, 1995

Bramly, Serge, *Leonardo: The Artist and the Man*, Michael Joseph, London, 1992.

Campbell, Joseph, *The Mask of God: Creative Mythology*, Penguin, New York, 1959.

Churton, Tobias, *The Golden Builders: Alchemists, Rosicrucians and the First Free Masons*, Signal publishing, Lichfield, 2002

-*The Gnostic Philosophy*, Signal Publishing, Lichfield, 2003.

Collins, Andrew, *Twenty First Century Grail: The Quest for a Legend*, Virgin, London, 2004.

Crowley, Aleister, *The Book of Thoth*, Samuel Weiser, Inc., York Beach, Maine, 1944.

De Troyes, Chrétien, trans. Burton Raffel, *Perceval: The Story of the Grail*, Yale University Press, New Haven, USA, 1999.

De Voragine, Jacobus, *The Golden Legend: Readings on the Saints*, trans. William Grayer Ryan, 2 Volumes, Princeton University Press, 1993.

Drower, E.S., *The Mandaeans of Iraq and Iran: Their Cults, Customs, Magic, Legends and Folklore*, Clarendon Press, Oxford, 1937.

Frazer, Sir James G., *The Golden Bough: A Study in Magic and Religion*, MacMillan, London, 1922.

Freke, Timothy and Peter Gandy, *Jesus and the Goddess*, Thorsons, London, 2002.

Godwin, Malcom, *The Holy Grail: Its Origins, Secrets and Meaning Revealed*, Bloomsbury, London, 1994.

Harpur, Patrick, *Daimonic Reality: Understanding Otherworld Encounters*, Penguin Arkana, London, 1995.

Haskins, Susan, *Mary Magdalene*, HarperCollins, London, 1993

Huysmans, J.K., trans. Terry Hale, *The Damned*, Penguin Classics, London, 2001.

Institoris, Henricus, *The Malleus Maleficarum of Heinrich Kramer and Jakob Sprenger*, Dover Publications, New York, 1971.

James I and Paul Tice, *Demonology*, Book Tree, New York, 2002.

Jones, Gwyn and Thomas Jones (trans. And ed.), *The Mabinogian*, J.M. Dent & Sons, London, 1597.

Jong, Erica, illustration by Joseph A. Smith, *Witches*, Granada, London, 1988.

Josephus, Flavius, *The Jewish War*, trans. G.A. Williamson, Penguin, London, 1970

King, Francis (ed.), *Crowley on Christ*, The C.W. Daniel Company Ltd, 1974.

LaVey, Anton Szandor, *The Satanic Bible*, New York, Avon Books (HarperCollins), 1969

-*The Satanic Rituals*, Avon Books, New York, 1972.

-*The Devil's Notebook*, Feral House, Los Angeles, 1992

Layton, Bentley, *The Gnostic Scriptures*, SCM Press, London, 1987.

Lévi, Eliphas, *The History of Magic*, trans. A.E. Waite, William Rider & Sons, London, 1913.

Lomas, Robert, *The Invisible College: The Royal Society, Freemasonry and the Birth of Modern Science*, Headline, London, 2002.

Luckert, Karl W., *Egyptian Light and Hebrew Fire*, State University of New York Press, New York, 1991.

Mann, A.T. and Jane Lyle, *Sacred Sexuality*, Element Books, Shaftesbury, 1996.

Markale, Jean, trans. Jon Graham, *Montségur and the Mystery of the Cathars*, Inner Traditions, Rochester, Vermont, 2003.

Mead, G.R.S., *Pistis Sophia*, Kessinger Publishing Company, Kila, MT, USA, 1921.

-*Simon Magus: An Essay*, Theosophical Publishing Society, London, 1892.

McGrath, Alister E., *A Brief History of Heaven*, Blackwell Publishers, Malden, MA, USA, 2003

Milton, John, ed. Christopher Ricks, series Ed., John Hollander, Introduction by Susanne Woods, *Paradise Lost and Paradise Regained*, Penguin Books, London, 2001.

Nataf, André, *The Occult*, W&R Chambers, Edinburgh, 1991.

Pagels, Elaine, *The Gnostic Gospels*, Penguin Books, London, 1982

Patai, Raphael, *The Hebrew Goddess*, (3rd. Ed.), Wayne State University Press, Detroit, 1990.

Picknett, Lynn, *Mary Magdalene: Christianity's Hidden Goddess*, Robinson, London, 2003

Picknett, Lynn and Clive Prince, *The Templar Revelation: Secret Guardians of the True Identity of Christ*, Corgi, London, 1998.

-*The Stargate Conspiracy*, Warner Books, London, 1999.

-*Turin Shroud: In Whose Image? How Leonardo da Vinci Fooled History*, Corgi, London, 2000.

Pike, Albert, *Morals and Dogma*, Lightening Source UK Ltd, London, 2004.

Rahn, Otto, *La Cour de Lucifer*, Editions Pardés, Puiseaux, 1994.

Redgrove, Peter, *The Black Goddess and the Sixth Sense*, Paladin, London, 1989.

Rhodes, Henry, T.F., *The Satanic Mass*, Arrow Books, London, 1954.

Robinson, John A.T., *The Priority of John*, SCM Press, London, 1985.

Rowe, Joseph (trans.) *The Gospel of Mary Magdalene*, Inner Traditions, Rochester, USA, 2002.

Rudolph, Kurt, *Mandaëism*, E.J. Brill, Leiden, 1978.

Russell, Jeffrey Burton, *Witchcraft in the Middle Ages*, Cornell University Press, Ithaca and London, 1972.

-*Satan: The Early Christian Tradition*, Cornell University Press, Ithaca and London, 1981.

-*Lucifer: The Devil in the Middle Ages*, Cornell University Press, Ithaca and London, 1981.

Smith, Morton, *Clement of Alexandria and a Secret Gospel of Mark*, Harvard University Press, Cambridge, Mass., 1973.

-*The Secret Gospel: The Discovery and Interpretation of the Secret Gospel According to Mark*, Gollancz, London, 1973.

-*Jesus the Magician*, Victor Gollancz, London, 1978

Stoyanov, Yuri, *The Hidden Tradition in Europe*, Arkana, London, 1994.

Summers, The Reverend Montague, *The History of Witchcraft*, The Mystic Press, London, 1925.

Walker, Benjamin, *Gnosticism: Its History and Influence*, The Aquarian Press, Wellingborough, Northants, 1983.

Walker, Barbara, *The Woman's Encyclopedia of Myths and Secrets*, HarperCollins, San Francisco, 1983.

Welburn, Andrew, (Introduction and Commentary), *Gnosis: The Mysteries and Christianity: An Anthology of Essene, Gnostic and Christian Writings*, Floris Books, Edinburgh, 1994.

White, Michael, *Isaac Newton: The Last Sorcerer*, 4th Estate, London, 1998.

Wilson, Colin, *The Occult*, Hodder & Stoughton, London, 1971.

Wolfram von Eschenbach, *Parzival*, (trans. A.T. Hatto), Penguin, London, 1980.

Vinci, Leo, *Pan: Great God of Nature*, Neptune Press, London, 1980.

Yalom, Marilyn, *A History of the Wife*, HarperCollins, New York, 2001.

Yates, Frances, *The Rosicrucian Enlightenment*, Routledge & Kegan Paul, London, 1972.

Resimler

Seytanla bütünleştigi var sayılan yılan, Adem ve Havva'nın yasak meyveden yemelerini sağlar.

William Blake'in *Mutlu Gün'ü*, gerçek Lucifer'in eğlencesi haline gelen sınırsız mücadelelerin farkında olan insanın yaşama sevinciyle sarılıdır.

SEYTANIN GİZLİ TARİHİ

Yok edici ve intikam düşkünü antik Mısır tanrısı Set
-acaba İsrailoğullarının Yehova'sına model olmuş muydu?

Mısırlıların sihirli çocuğu-tanrı Horus,
Kötülük tanrısı Set'e meydan okuyor.
Horus -anlatıldığına göre- Yehova'yla
yaptığı savaşı kaybeden
ışiltılı 'Sabahın Oğlu' Lucifer'in
Mısır'daki en yakın eşdeğeri idi.

Aydınlık veren, ısıldayan
Romalı tanrıça Diana Lucifera.
Kilise, pagan tanrıçaların gücünden
ve sıradan kadınlara verdikleri
fikirlerden korkuyordu.

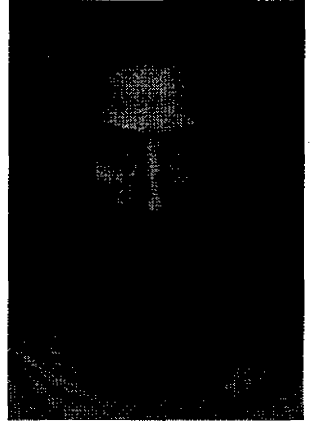

Doğanın güzel tanrısı Pan, bilgeliğin kutsal yılanını okşuyor. Büyük boynuzları ve toynaklarıyla Hristiyanların Şeytan modeli haline gelmiştir.

Kefendeki adamın yüzü, fotoğraf negatifinde bütün ayrıntılarıyla görülebilir. Böyle olduğu için mi imge fotoğraf gibidir?

Kefen'in üzerindeki adamın portresi. Peki bu gerçekten İsa mı, yoksa Luciferci sanatçı ve ilüzyonist Leonardo da Vinci mi?

D.G. Rossetti'nin Mary Magdalene betimlemesi, alev saçlı hareketsiz bir güzelliği anlatır. Fransa'daki müritlerinin -ışık getiren- 'Mary Lucifer' adını verdiği kadının kızıl saçları cinsel enerjiyi simgeliyordu, belki de sırf bu sebeple kızıl saçlı kadınların cadı olduğu düşünülüyordu.

Da Vinci'nin *Bakire, Çocuk ve Azize Anne* taslağı. Bebek İsa, Yahya'yı kut-
suyor mu yoksa bir hamleye karşı başını mı tutuyor? Birçok eserini Luci-
fer'le dolduran Leonardo, Vaftizcinin üstünlüğüyle ilgili kapsamlı kâfirlik
mesajları verir. Sağ üst köşede gizli duran kopuk başı da unutmayalım.

Goya'nın ünlü *Cadıların Sabat Günü* adlı tablosu, keçiye benzeyen Şeytan'a tapan cadılar toplantısına ait korkunç görüntüyü mükemmel bir şekilde betimler. Ne yazık ki dehşet verici birçok kaynağa göre Sabat, işkence altındaki 'cadıların' hayal gücünden doğmuştur.

300 yıl boyunca Avrupa'da 'cadı' adı verilen kaç kişinin işkence gördüğü ve yakıldığı bilinmemektedir. Korkunç tahminler 5 milyon ile yüz bin arasında değişmektedir! Şeytani işlere karışmakla suçlanan birçokları aslında masumdu.

Dr. Dee'nin bağımsız yardımcısı Edward Kelley ve sihirle canlandırılmış bir ölüden geleceği öğrenmeye çalışan suç ortağı. Lucifer, gözüpekliliği ile zaman zaman tehlikeli ve tatsız olaylarla bağlantılı olabiliyor.

Lucifer ışığının nihayet batıl inanç karanlığını süpürmeye başladığı Aydınlanma Çağı'yla bütünleşen, tanınmış bilim adamı ve simyacı, Sir Isaac Newton.

İNDEKS

A

666 83, 84, 281

A.T. Mann 57, 304

Accoules 207

Adèle Chevalier 261

Adem 20, 21, 24, 25, 27, 28, 29,
30, 31, 38, 41, 42, 45, 47, 48, 52,
53, 56, 82, 169, 342Adem ve Hawva 20, 24, 28, 30,
31, 41, 42, 45, 47, 48, 52, 53, 342

Aden Bahçesi 297

Adet dönemi 169, 170, 171

Adonis 71, 80, 85

Afrodit 67, 83, 84

Agartha 148

Ahriman 36, 37

Ahura-Mazda 36, 37

Akşam Yıldızı 36, 40, 80, 162,
327

Alan Kardec 238

Albert Pike 273, 274, 330

Aldous Huxley 205

Aleister Crowley 26, 71, 130,
235, 281, 285, 287, 300, 306, 332

Alice Molland 194

Almanya 215, 236, 251, 294

Altın Çağ 78, 228, 237

Altın Dal 80

Altın İşçileri 216

André Nataf 128, 312, 324

Andrew Collins 152, 315, 316

Andrew Crosse 15, 269, 271

Ann Freeman 194

Antik Mısır 343

Antoinette Bourignon 174

Anton LaVey 278

Apocatastasis 48

Apollo 76, 148, 150

Apollon 126

Aquinas'lı Aziz Thomas 42, 189

Arc'lı Joan 258

Archie Roy 245

Arras 180

Artemidorus 74

Artemis 74, 77, 83

Arthur Cassou 149

Arthur Miller 251, 328

Asherah 36, 59, 60, 61, 62, 63,
65, 66, 70, 83, 85, 304, 305

Ashteroth-Karnaim 84

Astarte 63, 64, 71, 80

Aster 40, 80

Astroloji 213, 228

Atum 19, 32

Auf-ra 82

Avrupa'daki Gizli İnanç 147

Aydınlanma 26, 37, 49, 81, 210,
223, 236, 247, 248, 266, 278,
288, 292, 349

Aydınlık ve Karanlık 37, 46, 53

Aziz Augustine 27, 40

Aziz Basil 196, 197

Aziz Francis Şövalyeleri 263

Aziz Jerome 27, 35, 169, 196,
300

Aziz Luka 117
 Aziz Markus 116, 133
 Aziz Matta 96, 109
 Aziz Paul 38, 76, 95, 102, 208
 Aziz Petrus 45, 112, 130, 131, 134, 208
 Aziz Thomas 42, 189
 Aziz Yehuda 122
 Azize Anne 120, 121, 345

B

Başmelek Mikail 37
 Bakire Meryem 73, 80, 100, 125, 134, 197, 261
 Baküs 78, 119, 127, 264
 Balıkçı Kral 70, 149, 156
 Bamberg hapishanesi 183
 Barbara Walker 32, 42, 58, 59, 63, 69, 81, 83, 134, 169, 173, 191, 317, 320
 Benjamin Franklin 265, 269
 Benjamin Walker 88, 309
 Berne'li Peter 188
 Bertrand Russell 260
 Bethany 93, 96, 97, 98, 115, 117, 118, 125, 126, 309, 312
 Béziars 314
 Big Bang 19, 20
 Biyofotonlar 289
 Bogomil 144, 162
 Bohemia Kralı 232
 Bulgaristan 144
 Buttiglione 94
 Büyü 26, 29, 38, 51, 57, 58, 62, 64, 66, 70, 71, 73, 82, 83, 87, 93, 118, 128, 129, 130, 131, 132,

135, 136, 137, 138, 139, 140, 156, 157, 172, 173, 176, 178, 188, 189, 190, 191, 196, 197, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 207, 210, 212, 213, 214, 215, 216, 219, 222, 224, 225, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 247, 248, 252, 253, 256, 266, 268, 269, 280, 281, 282, 285, 291, 294, 295, 306, 320, 321, 325, 326, 328
 Büyücü Simon 128, 129, 130, 132, 138, 140, 199, 216, 282, 285
 Büyücü İsa 137, 139
 Büyücüler 196, 203, 282
 Büyük Açıklama 130
 Büyük Ana 36, 59, 61, 63

C

Cadı Çekici 181, 186
 Cadılar 73, 78, 143, 167, 177, 178, 179, 183, 191, 192, 194, 195, 248, 250, 253, 254, 295, 296, 327, 347, 348
 Cadılık 12, 15, 130, 167, 168, 169, 172, 173, 181, 191, 193, 195, 249, 251, 252, 253, 254, 255, 331
 Cadılık Tarihi 167, 255
 Cadılık Tarihi boyunca kullanılan malzemeler 255
 Camera obscura 214, 218, 321
 Camille Flammarion 242
 Carcassonne 149, 164, 168
 Carl Kraeling 136
 Carmel Kilisesi 260, 261

Carmine Mirabelli 237
 Çarmiha gerilme 118, 187, 221,
 222, 279, 323
 Catherine Elise Muller 234
 Catherine La Voisin 256
 Cehennem 31, 32, 34, 42, 48, 50,
 52, 57, 58, 63, 66, 67, 70, 71, 73,
 84, 107, 128, 146, 147, 154, 166,
 172, 181, 193, 197, 198, 201,
 203, 204, 251, 255, 263, 264,
 265, 275, 280, 290, 291
 Cehennem manzarası 32
 Cernunnos 76
 Cesare Lombroso 241
 Charles Richet 246, 327
 Chrétien de Troyes 151, 157
 Chris Cranmer 278, 290, 331
 Christian Friedrich Garmann
 226
 Christian Rosenkreutz 216
 Christopher Marlowe 200
 Christopher McIntosh 216, 322
 Cinsellik 19, 27, 57, 74, 80, 81,
 82, 85, 88, 90, 92, 94, 128, 129,
 144, 145, 205, 208, 223, 261,
 265, 282
 Clive Prince 13, 19, 92, 110, 118,
 211, 217, 299, 309, 311, 314,
 315, 316, 317, 321, 322, 326,
 328, 330, 334, 339
 Çocuk öldürme 257
 Colin Wilson 163, 208, 248, 259,
 260, 286, 290, 316, 321, 327,
 333, 335
 Consolamentum 165, 166
 Constance 181, 256

Cotton Mather 249
 Cracow 231
 Cumberland 278
 Çıkış 52, 87, 131, 148, 153, 172,
 210, 266, 305

D

Daemonologie 252
 Daily Mail 95, 194, 307, 310, 333
 Daly 172, 317
 Dan Brown 13, 109, 316
 David Lance Goines 84, 308
 David Tresemer 101, 310
 David-Neel 291
 Diana 13, 71, 77, 80, 83, 84, 152,
 178, 343
 Dilettanti 263
 Diller 47, 235
 Dionysos 57, 58, 71, 77, 78, 109,
 119, 127, 264
 Dominic de Guzman 163
 Dominikenler 163, 164, 165
 Doğaüstü aydınlanma 236
 Doğaüstücüler 216
 Dr. Faustus'un Trajik Hikâyesi
 200
 Dylan Klebold 293

E

Ebeler 67, 189, 190, 191
 Efes 77, 124, 126
 Eflatun 40, 80, 89
 Eşcinsellik 94, 145
 Ektoplazma 244, 245
 Elaine Pagels 39, 301, 303
 Eliphaz Levi 11, 282, 299

Elizabeth Wright 176
 En eski Tanrı 75
 Endor Cadısı 201
 Endura 144
 Engizisyon 40, 45, 47, 77, 146, 163, 164, 165, 166, 171, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 181, 182, 184, 185, 186, 188, 192, 199, 203, 206, 208, 216, 227, 248, 251, 255, 259, 261, 262, 327
 Engizisyoncu Torquemada 199
 Enoch dili 230, 234
 Enrico Morselli 242
 Epiphanes 89, 90
 Epiphanius 129, 170
 Ercole Chiaia 241
 Eric Harris 293
 Erica Jong 295, 333
 Erkek İlkeleri 72
 Esclarmonde 149
 Esinleme 37, 54, 83, 170, 301, 304, 317
 Eski Ahit 20, 21, 22, 23, 31, 47, 49, 50, 51, 52, 61, 62, 63, 64, 67, 90, 116, 118, 150, 172, 202, 267
 Espri 202, 334
 Etyopya 21, 62, 96, 100, 171
 Eufame Macalyne 191
 Eugène Vintras 260
 Eusapia Palladino 240, 241, 244, 245
 Everard Feilding 243
 Evlilik kuralları 188

F

F.E. Manuel 268, 329
 Farmasonluk 273, 276
 Faust (Goethe) 128, 197, 199, 200, 202, 203, 204, 209, 229, 320, 323
 Felipe Ache 240
 Şeytan 11, 12, 14, 15, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 26, 28, 29, 30, 32, 34, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 67, 68, 70, 72, 73, 74, 76, 78, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102, 104, 106, 128, 140, 143, 144, 145, 146, 147, 150, 154, 163, 165, 167, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 182, 184, 187, 189, 193, 196, 197, 198, 200, 203, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 229, 245, 250, 251, 254, 255, 256, 257, 259, 273, 275, 278, 279, 280, 282, 289, 290, 293, 294, 295, 296, 297, 315, 330, 331, 336
 Şeytan kilisesi 278, 280
 Şeytanlar 205
 Fiziksel Araştırmalar 240, 242, 245
 Flanders 165
 Flavius Josephus 21, 124
 Formaricus 188
 Fotoğrafçılık 14, 110, 211, 213, 217, 279
 Frances Yates 215, 236, 322, 330

Francis Drake 198
 François Prelati 259
 Frankenstein 30, 272
 Fransa 13, 58, 73, 77, 109, 112,
 143, 155, 157, 158, 165, 168,
 179, 205, 251, 257, 258, 260,
 261, 263, 346
 Fransız Devrimi 260
 Freya 73
 Firtına Kuşu Zu 34

G

Galahad 152
 Geoffrey Ashe 76, 307
 George John Singer 270
 Gian de Bellinzona 221
 Gilles de Laval 258
 Gilles de Rais 259
 Giovan Francesco Rustici 215
 Giovanni Battista Della Porta
 213
 Girit 82
 Gizem Kitabı 229
 Gnostikler 37, 46, 53, 54, 91,
 107, 144, 203
 Golem 30
 Gözlemciler 34
 Grahame 79
 Greene 77
 Guillaume Pelhissou 164
 Guy Fawkes 252
 Guy Lyon Playfair 239, 240, 326

H

H.C. Lea 255, 328
 H.T.F. Rhodes 254, 317

Hans Driesch 240
 Havva 20, 24, 25, 26, 27, 28, 29,
 30, 31, 38, 41, 42, 45, 47, 48, 52,
 53, 54, 55, 56, 58, 60, 81, 83, 169,
 187, 190, 191, 342
 Hecate 57, 66, 67
 Heinrich Kramer 181, 318, 337
 Heinrich von Schultheis 192
 Helen Duncan 195, 319
 Helen Scheuberin 187
 Henry Lincoln 109, 315, 336
 Herbert Thurston 244, 245
 Hereward Carrington 243
 Hermes Trismegistus 149, 268,
 269
 Herodias 58, 121, 123, 139
 Hezekiel 35, 70, 299, 306
 Hiyeroglif 82, 228
 Hobbes 254, 255
 Hokma 66, 67
 Homo Ludens 216
 Homunculi 225, 226, 227
 Horace 74
 Horae 190
 Horus 51, 53, 68, 89, 150, 343
 Hudibras 229
 Hypatia 83
 Hristiyanlar 13, 23, 26, 34, 38,
 40, 43, 44, 49, 50, 71, 76, 77, 83,
 84, 88, 95, 104, 107, 136, 140,
 143, 192, 197, 262, 273, 287, 296

I

Immanuel Kant 211, 321
 Isaac Newton dini 268

J

J.G. Frazer 80
 Jacob de Voragine 161
 Jakob Sprenger 181, 337
 Jane Lyle 57, 304, 335, 338
 Jane Walthern 194
 Jayne Mansfield 280
 Jean Markale 28, 36, 39, 143, 146, 300, 303, 304, 309, 314, 315
 Jeffrey burton Russell 40, 43, 44, 56, 140, 198, 209, 301, 303, 304, 313, 320
 Jezebel 63
 Joan Cason 173
 Joanna Bourke 294
 Jodi Jones 293
 Johann Herolt 190
 Johann Wolfgang Goethe 202
 Johannes Dominicus 187
 Johannes Junius 182, 183
 Johannes Nider 188
 John Cornwell 290
 John Dee 15, 227, 280, 325, 326
 John J. Robinson 272, 330
 John Maynard Keynes 266
 John Milton 28, 47, 62, 70, 300, 306
 John Proctor 249
 John Wesley 194
 John Wilkes 265
 Jorg Abriel 176
 Joseph d'Arimathie 152
 Joseph Venzano 246
 Josephus 21, 100, 124, 337
 Jules Bois 274, 330

K

Kabalist 26, 216
 Kabil 169
 Kadın kültü 169
 Kadın İlkeleri 72, 80, 82
 Kafein 266
 Kafirlik 129
 Kara Ayin 170, 248, 256, 259, 260, 261, 263, 264, 265, 266, 279, 290
 Karl Luckert 19, 130
 Karpokratlar 87, 88, 90, 91, 116, 125, 143, 169, 170, 282
 Katharlar 143, 144, 146, 147, 148, 162, 166, 171, 210, 261, 314
 Kayalıklar Bakiresi 15, 123, 217, 219
 Kayıp cennet 23, 28, 47, 62, 70
 Ken Russell 205, 320
 Kenanlılar 36
 Kenneth Grahame 79
 Konuşma özgürlüğü 288
 Kopernik 227
 Korku 20, 30, 57, 58, 71, 76, 77, 80, 103, 118, 126, 161, 163, 164, 166, 171, 172, 175, 177, 178, 183, 184, 188, 193, 197, 200, 203, 211, 238, 239, 247, 252, 255, 258, 279, 287, 292, 294, 295, 296, 297, 315, 343
 Kovulma 30, 31, 36, 38, 39, 40, 41, 45, 52, 54, 81, 86, 141, 199
 Kral Cyrus 21
 Kral Herod 121, 136
 Kral Manasseh 61
 Kral Solomon 23, 62, 83

Kraliçe Victoria 27, 192
 Kraliyet Donanması 278, 331
 Ksenofon 21
 Kudüs Tapınağı 131
 Kültür Tarihi 294
 Kürtaj 82, 189, 190, 191, 256, 257
 Kutsal Cinsellik 57, 81, 129, 223
 Kutsal Kase 109, 120, 147
 Kutsal Melekler Hiyerarşisi 254
 Kırmızı Kadın 282

L

La Salette 261
 Languedoc 143, 148, 164, 169, 315
 Laura-Lea Cannon 101
 Laurens de Castelan 226
 Lazarus 93, 95, 98, 115, 116, 117, 125, 126, 127, 131, 138
 Lectiones super Ecclesiastes 187
 Lens 218, 219, 323
 Leo Taxil 274, 330
 Leo Vinci 75, 306
 Leonardo da Vinci 13, 14, 15, 16, 110, 118, 210, 211, 212, 268, 311, 312, 321, 322, 323, 339
 Levi 11, 71, 75, 106, 201, 206, 232, 256, 276, 282, 297, 299, 303, 307
 Leviticus 303, 307
 Liber Logaeth 234
 Lilith 56, 57, 58, 59, 82, 83
 Liz Greene 77
 Lord Byron 79

Louis Gaufridi 207, 208
 Lucifer 11, 12, 13, 14, 15, 16, 23, 29, 31, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 40, 46, 47, 48, 49, 50, 52, 53, 54, 55, 60, 63, 64, 65, 72, 80, 81, 83, 84, 85, 86, 90, 95, 110, 118, 128, 144, 146, 147, 148, 149, 150, 154, 160, 161, 162, 178, 189, 202, 203, 204, 208, 209, 210, 211, 212, 220, 221, 224, 234, 246, 247, 248, 250, 254, 255, 266, 267, 272, 273, 274, 275, 276, 278, 279, 283, 285, 287, 288, 289, 292, 294, 297, 303, 304, 308, 313, 315, 320, 327, 330, 333, 334, 336, 339, 342, 343, 345, 346, 349
 Lucifercilik 48, 128, 203, 272, 279, 292
 Lucy Hughes-Hallett 294, 333
 Luke Mitchell Dalkieth 293
 Lynn Picknett 13, 15, 16, 17, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 41, 43, 45, 47, 49, 51, 53, 55, 57, 59, 61, 63, 65, 67, 69, 71, 73, 75, 77, 79, 81, 83, 85, 87, 89, 91, 93, 95, 97, 99, 101, 103, 105, 107, 109, 111, 113, 115, 117, 119, 121, 123, 125, 127, 129, 131, 133, 135, 137, 139, 141, 143, 145, 147, 149, 151, 153, 155, 157, 159, 161, 163, 165, 167, 169, 171, 173, 175, 177, 179, 181, 183, 185, 187, 189, 191, 193, 195, 197, 199, 201, 203, 205, 207, 209, 211, 213, 215,

217, 219, 221, 223, 225, 227,
229, 231, 233, 235, 237, 239,
241, 243, 245, 247, 249, 251,
253, 255, 257, 259, 261, 263,
265, 267, 269, 271, 273, 275,
277, 279, 281, 283, 285, 287,
289, 291, 293, 295, 297, 299,
301, 303, 304, 305, 307, 309,
311, 313, 314, 315, 316, 317,
319, 321, 323, 325, 327, 328,
329, 331, 333, 335, 337, 339,
341, 343, 345, 347, 349, 351,
353, 355, 357, 359, 361, 363,
365, 367, 369, 371, 373, 375

M

Madam Blavatsky 274, 275
Madame de Maintenon 257
Madame de Montespan 257
Madeleine de la Palud 207
Madimi 231
Maenad 58
Magi'ye hayranlık 121
Manastır 28, 205, 207, 209, 261,
264
Mandaeen 127, 132, 138, 140,
158, 159, 209, 287, 302, 333
Marcion 50, 53
Marco Bischof 289, 333
Mari-İshtar 99
Marilyn Manson 293
Marilyn Yalom 27, 94, 300, 308,
310
Mark Rosheim 227
Mary Daly 172, 317
Mary Magdalene 12, 14, 16, 21,

92, 93, 95, 96, 97, 98, 99, 100,
101, 102, 105, 107, 109, 111,
112, 113, 114, 115, 118, 131,
134, 137, 146, 168, 169, 170,
171, 299, 304, 309, 310, 311,
314, 337, 339, 346
Mary Shelley 30, 272
Matthew Hopkins 194
Maurice Rowden 214, 322
May C. Walker 240
Meaux 169
Medmenham Keşişleri 263
Medyumlar 244, 245
Mefisto 199, 202, 203, 204, 210,
229, 271
Mehen 82
Melekler 34, 37, 38, 148, 154,
160, 161, 230, 231, 234, 254
Mendes Keçisi 76
Mezarlar 93
Michael Baigent 109, 165, 311,
315, 316, 330
Michael Faraday 271
Michael Jordan 87, 308
Michael White 268, 329
Michel Lamy 161
Mike Howard 264, 265, 329
Miller 52, 251, 328
Mithras 37, 43
Monas Hieroglyphica 230, 236
Mont-Aimé 165
Montague Summers 77, 90,
130, 146, 167, 170, 207, 237,
244, 250, 256, 307, 309, 314,
320, 324, 327, 328
Montségur 143, 149, 163, 166,

300, 303, 304, 309, 314, 336, 338
 Montségur ve Katharların
 Gizemi 143
 Musa 52, 65, 71
 Musevi Ateşi 130
 Museyi karşıtı 175, 177
 Museviler 40, 41, 49, 57, 93, 103,
 136, 137, 138, 167, 169, 177,
 199, 287, 296
 Müslümanlar 198, 313
 Mısır Işığı 130

N

Nag Hammadi 53, 102, 108, 314
 Naziler 166, 294, 296
 Neşideler Neşidesi 23, 24, 62,
 300
 Neil Fisher 194
 Nephtys 69, 82

O

Oliver Cromwell 28
 Ölü diriltme 201, 237, 239, 244
 Ölümler Kitabı 51
 Ophite 54, 169, 170
 Orfeus 43, 72
 Origen 40, 48
 Orwell (Rahibin kızı) 12, 74
 Oscar Wilde 79
 Osiris 21, 32, 43, 51, 53, 68, 69,
 70, 71, 72, 85, 89, 96, 303
 Otto Rahn 147, 315
 Oyunculuk 216, 217
 Oğul Jesual 37

P

Pan 13, 15, 16, 21, 29, 42, 50, 51,
 59, 62, 64, 66, 70, 71, 72, 73, 74,
 75, 76, 77, 78, 79, 87, 112, 119,
 124, 127, 129, 134, 148, 156,
 159, 163, 164, 167, 169, 172,
 174, 178, 180, 184, 185, 188,
 190, 197, 198, 202, 208, 209,
 210, 212, 223, 230, 243, 245,
 252, 255, 256, 257, 261, 271,
 273, 277, 279, 281, 306, 307,
 313, 321, 340, 344, 347, 348
 Papa I. Gregory 96
 Papa II. John Paul 176
 Papa IX. Gregory 164
 Papa X. Leo 223
 Paracelcus 224, 225, 324
 Paris 164, 217, 224, 242, 256,
 257, 259, 261, 299, 300, 312,
 314, 315, 323, 328, 330
 Parzival 148, 149, 153, 157, 159,
 160, 316, 340
 Pavia 214
 Percy Bysshe Shelley 47
 Perlesvaus 153
 Peter Gandy 112, 311, 337
 Peter Redgrove 99, 310
 Philip Stubbes 73
 Philip İncili 107, 108, 114
 Pierre de L'Ancre 256
 Pistis Sophia 103, 104, 106, 113,
 310, 311, 338
 Pitagoras 89
 Picatrix 213
 Polaires Kardeşliği 148
 Polycarp 45, 308

Porphyry 66
 Prens Charles Edward Stuart
 263
 Prometheus 48, 49, 64
 Prospero 228, 233
 Provence 143, 169
 Psikokinesis 235, 240

Q

Qedishim 61
 Queste del San Graal 152

R

Rahibe Claire 207
 Rahip Gozzoli 260
 Rahip Surin 207
 Rahip Urbain Grandier 193, 206
 Ramon K. Jusino 113
 Raphael Patai 61, 66, 301, 305
 Ras Shamra 59
 Rebecca Lemp 181
 Redgrove 99, 310, 339
 Reims'li Hincmar 196
 Resullerin İşleri 99, 128, 310
 Richard Hodgson 242
 Richard Leigh 109, 165, 311,
 315, 316, 330, 336
 Robert 46, 152, 153, 165, 175,
 264, 269, 272, 273, 275, 276,
 302, 305, 319, 330, 331, 334, 338
 Robert Boyle 269
 Robert de Boron 152, 153
 Robert Hink 175
 Robert Lomas 273, 275, 276,
 330, 331, 334
 Robert McL. Wilson 46

Robert Southey 272
 Robotlar 227
 Rollo Ahmed 129, 303, 305, 312
 Roma 13, 43, 45, 46, 47, 50, 53,
 59, 61, 76, 77, 80, 95, 101, 118,
 121, 128, 129, 131, 132, 136,
 143, 144, 165, 190, 206, 242,
 261, 262, 263, 264, 272, 301, 343
 Roma Katolikleri 47
 Roma İmparatorluğu 45, 76,
 101
 Romantik akım 263
 Rönesans 13, 30, 119, 128, 197,
 204, 205, 211, 212, 213, 286
 Rowan Atkinson 288
 Ruah 127
 Ruh çağırma 259

S

Sabat 108, 177, 178, 237, 249,
 254, 347, 348
 Sabia 62
 Salem 249, 250, 251, 310, 327
 Salome 58, 79, 103, 116, 117,
 125, 133, 134, 135, 136, 137,
 138, 139, 170, 261
 Sappho 84, 308
 Sata 15, 34, 40, 52, 53, 87, 168,
 178, 179, 194, 197, 200, 203,
 209, 255, 256, 257, 260, 262,
 263, 265, 266, 273, 274, 278,
 279, 280, 281, 285, 286, 290,
 291, 292, 293, 294, 328, 331,
 338, 339
 Satanizm 87, 168, 209, 256, 260,
 262, 266, 274, 278, 285, 286,

290, 291, 292, 293, 331
 Schonfield 118
 Sekhmet 54, 75
 Serapis 126, 127
 Sergei Kordiev 290
 Seth 51, 52, 54
 Shāher 34, 36, 60
 Shaitan 51
 Shalem 36, 60
 Sheba Kraliçesi 23, 100
 Shekhina 66, 68, 104
 Simon de Montfort 164
 Simon Magus 170, 312, 338
 Simya 15, 149, 153, 213, 214,
 215, 223, 224, 226, 228, 229,
 232, 236, 256, 259, 266, 268,
 269, 272, 325, 326, 349
 Sir Francis Dashwood 263, 265
 Sir Isaac Newton 15, 349
 Sir Robert Moray 273
 Sirius 80
 Son akşam yemeği 14, 111, 112,
 115, 118, 119, 122, 133, 217,
 218, 219
 Sophia 66, 68, 103, 104, 106,
 113, 310, 311, 338
 Spiritualizm 195
 Stephen 75, 123, 316
 Stephen McKenna 75
 Stoyanov 147, 314, 316, 339
 Sırlar Akademisi 213

T

Tableau de L'Inconstance des
 mauvais Anges 256

Tammuz 43, 68, 69, 70, 72, 75,
 99
 Tanrı Duası 145
 Tanrılar 22, 49, 51, 62, 64, 71,
 72, 77, 79, 81, 127, 150, 204, 264
 Tanrının torunu 210, 211
 Tantrizm 99
 Taoizm 99
 Tapınak Şövalyeleri 13, 14, 92,
 111, 126, 148, 158, 209, 255,
 262, 266, 272
 Tekvin 20, 22, 23, 300, 301, 303
 Tertullian 27, 303
 Theodore Besterman 240
 Theodore Flournoy 234
 Theophilus 197, 198
 Thomas Heywood 254
 Thor 76, 337
 Thoth 51, 83, 283, 300, 306, 332,
 337
 Tiamat 34
 Timothy Freke 311
 Titanlar 49
 Tituba 248
 Tobias Churton 87, 90, 130, 159,
 213, 216, 236, 283, 285, 300,
 303, 308, 316, 321, 322, 332
 Toledo 159, 185
 Toplu histeri 205
 Torino Kefeni 14, 110, 211, 212,
 214, 217, 219, 220, 221, 222, 323
 Toulouse 58, 164, 165, 168
 Troyes 151, 157, 337
 Tulpas 291
 Türkiye 21, 77, 124, 209

V

Vaftiz 13, 42, 43, 58, 89, 94, 98, 109, 116, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 135, 136, 137, 138, 139, 145, 153, 154, 157, 158, 159, 161, 162, 168, 189, 190, 201, 206, 208, 210, 215, 230, 262, 263, 272, 287, 302, 303, 325, 345
 Vaftizci Yahya 13, 58, 89, 109, 116, 119, 120, 121, 122, 123, 125, 126, 129, 130, 132, 135, 136, 137, 138, 145, 153, 157, 161, 162, 168, 208, 215, 262, 272, 287, 302
 Valentine 53
 Vatikan 48, 105, 146, 212, 213, 215, 221, 262, 275, 297, 321, 323
 Venedik 80

W

W.H. Weeks 271
 W.W. Baggally 243
 Walton-le-Dale 237
 Waring 237
 William Blake 47, 342
 William Cecil 233
 William G. Denver 59
 William Herschel 267
 William Maxwell 226
 William Parsons 329
 William Tyndale 41
 Wolfram von Eschenbach 148, 153, 316, 340

Y

Yahyacılar 124, 126, 140, 261, 266
 Yeşeya 33, 34, 75, 299, 300, 307
 Yeni Ahit 23, 37, 40, 41, 42, 45, 47, 54, 61, 93, 94, 96, 97, 99, 100, 101, 102, 104, 105, 109, 117, 121, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 130, 132, 133, 134, 139, 150, 162, 217
 Yeni Çağ 38, 75, 89, 144
 Yom Kippur 42
 Yuhanna 54, 93, 96, 98, 101, 105, 107, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 125, 127, 131, 150, 162, 309, 310, 311, 312
 Yükselme 96, 105, 244